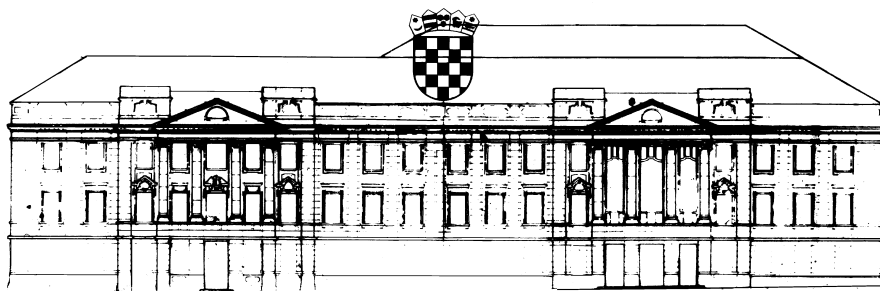

izvješća HRVATSKOGA SABORA

ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 442

ZAGREB, 18. IV. 2006.

18. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

REFORMA PRAVOSUDNOG SUSTAVA

- UTVRĐIVANJE DNEVNOG REDA	<i>J.Šarlija</i>	3	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE TALIJANSKE REPUBLIKE O KONSOLIDACIJI DUGA REPUBLIKE HRVATSKE	<i>Đ.Krmpotić</i>	49
- AKTUALNO PRIJEPODNE	<i>A.Favro; I.Čerkez</i>	6	<i>Potvrđen sporazum s posljednjom članicom Pariškog kluba</i>		
- OBRAĆANJE PREDSEDNIKA EUROPSKE KOMISIJE JOSÉ MANUELA DURÃO BARROSA ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA 16. VELJAČE 2006.					
<i>Udovoljavanje europskim kriterijima na korist hrvatskim građanima</i>	<i>M.Krakić</i>	13	- STRATEGIJA REFORME PRAVOSUDNOG SUSTAVA, S PLANOM DJELOVANJA	<i>M. Kozar</i>	51
- PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O IZBORU ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE			<i>Reorganizacija mreže sudova - dugoročan proces</i>		
<i>Onemogućavanje ostavke mimo volje vijećnika</i>	<i>N.Brčić; S. Škugor-Hrnčević</i>	16	- PRIJEDLOG PLANA USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE ZA 2006. GODINU - DODATAK A NACIONALNOM PROGRAMU REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRIDRUŽIVANJE EUROPSKOJ UNIJI - 2006. GODINA	<i>Đ.Krmpotić</i>	63
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA STEČAJNOG ZAKONA			<i>Značajan korak prema EU</i>		
<i>Stečaj može biti novi početak</i>	<i>M.Kozar</i>	33			
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU PRAVA STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOGA VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI			- GODIŠNJE IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKE AGENCIJE ZA MALO GOSPODARSTVO (HAMAG) ZA 2004. GODINU	<i>M. Kozar</i>	67
<i>Primjerenija socijalna sigurnost državljana RH-pripadnika HVO-a</i>	<i>J.Šarlija</i>	41	<i>Troškovi poslovanja veći od potpora poduzetništvu</i>		
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O JAMSTVU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE UZ PROJEKT "HRVATSKE CESTE - SPLITSKA OBILAZNICA"			<i>Poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija</i>	<i>I.Čerkez</i>	72
<i>Splitska obilaznica uz pomoć zajma Europske investicijske banke</i>	<i>Đ.Krmpotić</i>	46	- PRIJEDLOG ODLUKE O ISKAZIVANJU POVJERENJA ANI LOVRIN ZA OBNAŠANJE DUŽNOSTI MINISTRICE PRAVOSUĐA	<i>A. Favro</i>	75
			<i>Parlamentarna većina iskazala povjerenje novoj ministrici</i>		

PRIKAZ RADA:

- 18. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 25, 26. I 27. SIJEČNJA TE 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16. I 17. VELJAČE 2006.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** otvorio je 18. sjednicu, te uvodno pozdravio sve nazočne, a posebno premijera dr. sc. Ivu Sanadera, potpredsjednicu, potpredsjednika i nazočne članove Vlade RH. Najavio je da ovom sjednicom ujedno započinje i redovito zasjedanje Hrvatskoga sabora, a nakon izvođenja himne "Lijepa naša domovino" i počasti palim hrvatskim braniteljima i svim civilnim žrtvama rata u borbi za slobodu i demokratsku Hrvatsku, koja je održana minutom šutnje, konstatirao je da nema primjedbi na zapisnik sa 17. sjednice. Uslijedilo je utvrđivanje dnevnog reda 18. sjednice. Predsjednik Šeks je konstatirao da su zastupnici primili prijedlog dnevnog reda, a na samoj sjednici podijeljen i konačni prijedlog dnevnog reda, u kojemu je uvršteno 8 novih točaka.

Kako članak 205. Poslovnika određuje da se najprije odlučuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku, zastupnici su se očitovali o slijedećim točkama. U konačnom prijedlogu dnevnog reda, pod točkama od 4. do 8., 12. do 14., zatim pod točkama 37. i 38., te 40. i 43. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku. To su Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o konsolidaciji duga Republike Hrvatske; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o jamstvu između Republike Hrvatske i Europske

investicijske banke za projekt "Hrvatske ceste - Splitska obilaznica"; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Europske konvencije o državljanstvu; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Kraljevine Danske; Prijedlog i konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a); Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju (predlagatelj: Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a); Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dobit (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a) i Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (predlagatelj: zastupnik Željko Pecek).

Predsjedavajući je nakon čitanja tih točaka otvorio mogućnost iznošenja primjedbi na primjenu hitnog postupka. Javilo se više zastupnika. **Luka Bebić** je u ime Kluba zastupnika HDZ-a imao primjedbu na primjenu hitnog postup-

ka na četiri posljednje spomenute točke (tri kluba zastupnika i zastupnika Peceka) smatrajući da se ti zakonski akti mogu uputiti u redovnu proceduru. **Damir Kajin** je u ime Kluba zastupnika IDS-a iznio prigovor na uvrštavanje u dnevni red po hitnom postupku Prijedloga zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o konsolidaciji duga Republike Hrvatske, zatim Prijedloga zakona o potvrđivanju Ugovora između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji te na Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iako je uobičajeno da se međunarodni sporazumi i ugovori uvrštavaju u dnevni red po hitnom postupku, ovdje se radi o značajnim financijskim obvezama po Republiku Hrvatsku pa bi bio red da se zastupnici pripreme za raspravu o tim točkama. Dodajmo da je glede potonjeg zakona isti zahtjev iznio i **Anto Đapić (HSP-a)** uz ocjenu da se predloženim zakonom ništa bitno ne mijenja te da ova tema zaslužuje u najmanju ruku dva čitanja. U ime Kluba zastupnika HSP-a **Ruža Tomašić** zatražila je da zakonski prijedlog o potvrđivanju Europske konvencije o državljanstvu ide u redovnu proceduru uz obrazloženje da taj zakon donosi niz nepravilnosti, i ne samo da ne bi pomogao Hrvatskoj nego bi joj narušio ugled u svijetu, te nanio ogromne štete hrvatskoj dijaspori. Isti je zahtjev iznijela i **Zdenka Babić-Petričević** u ime Odbora za useljništvo.

Predsjednik Šeks je saslušao primjedbe te predložio da se pride glasovanju o primjeni hitnog postupka. Nakon što je utvrđen kvorum (konstatirano je da je u Sabornici nazočno 82 zastupnika i zastupnica), o predloženim se točkama glasovalo pojedinačno. Zastupnici su prihvatili prijedlog predlagatelja i prihvatili primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava Konvencije; Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o konsolidaciji duga Republike Hrvatske; Zakona o potvrđivanju Ugovora o jamstvu između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke za Projekt "Hrvatske ceste-Splitska obilaznica"; Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o

suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji; Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade RH i Kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji te Zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između RH i Kraljevine Danske. Kod ostalih točaka koje smo već naveli glasovanjem nije prihvaćena primjena hitnog postupka.

Zatim je predsjednik Šeks rekao da pisanih prigovora na dnevni red koji je predložio uz poziv za sjednicu nije bilo, te se isti sukladno članku 203. stavku 4. Poslovnika smatra usvojenim. Prigovor se sada može dati, nastavio je predsjedavajući, samo na one točke koje nije sadržavao Prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na sjednicu. Pod točkom 1. izvršeno su: Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva, pod točkom 26. Prijedlog odluke o donošenju Prostornog

plana Parka prirode Kopački rit i pod točkom 36. Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti. Nitko od zastupnika nije iznio prigovor na uvrštavanje tih točaka u dnevni red.

Recimo još da je zastupnik **Željko Pavlic (HSS)** upozorio na povredu članka 138. Poslovnika, a u svezi četiri Zakona o sigurnosti prometa na cestama koji već više od godinu dana nisu raspravljeni na radnim tijelima. Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks, odgovorio je zastupniku da odredbe Poslovnika određuju isključivo pravo predsjedniku radnog tijela i članovima radnog tijela da li će nešto biti raspravljeno ili izvršeno u dnevni red radnih tijela. Nakon toga je samo još kratko konstatirao da je dnevni red utvrđen onako kako ga je predložio u Konačnom prijedlogu dnevnog reda zajedno s usvojenim izmjenama.

J.Š.

DNEVNI RED

- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva

- Prijedlog plana usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2006. godinu - Dodatak A Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji - 2006. godina

- Prijedlog komunikacijske strategije za informiranje hrvatske javnosti o Europskoj uniji i pripremama za članstvo

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju protokola br. 14 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, o izmjeni nadzornog sustava konvencije

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o konsolidaciji duga Republike Hrvatske

- Prijedlog zakona i Konačni prijedlog o potvrđivanju Ugovora o jamstvu između Republike Hrvatske i Europske investi-

cijske banke za projekt "Hrvatske ceste - Splitska obilaznica"

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne /regionalne/ samouprave

- Prijedlog godišnjeg izvješća o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske, s izvješćem o provedbi plana obrane i obrambenih priprema

- Prijedlog zaključka o obvezi Vlade Republike Hrvatske u vezi izrade prijedloga strategija iz područja obrane i nacionalne sigurnosti- predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;

- Strategija reforme pravosudnog sustava, s planom djelovanja

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Europske konvencije o državljanstvu

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i kabineta ministara Ukrajine o vojnoj tehničkoj suradnji

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Kraljevine Danske

- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagateljica zastupnica Đurđa Adlešić

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju

- Izvješće s prijedlogom mjera istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi zaključenih ugovora između državnih tijela i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika

- Izvješće o poduzetim aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti po nalazima Državnog ureda za reviziju za 2003. godinu, te planirane mjere za dugoročno uklanjanje nepravilnosti, kao i izvješće o aktivnostima na pripremi jedinstvenog popisa državne imovine
- Informacija o radnjama državnih odvjetništava u odnosu na obavljene revizije Državnog ureda za reviziju za 2003. godinu
  - a/ Izvješće o radu Državnog ureda za reviziju za 2005. godinu
  - b/ Izvješće o obavljenim revizijama za 2004. godinu
  - c/ Izvješće o obavljenim revizijama za 2004. godinu - posebni dio - službena tajna
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi
- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije
- Konačni prijedlog zakona o prodaji stanova namijenjenih za nadstojnika stambene zgrade
- Konačni prijedlog zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu
- Prijedlog odluke o donošenju prostornog plana "Parka prirode Učka"
- Prijedlog odluke o donošenju prostornog plana "Parka prirode Kopački rit"
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona
- Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2004. godinu
- Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 30. rujna 2005. godine
- Godišnje izvješće o poslovanju Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG-a) za 2004. godinu
- Godišnje izvješće o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave za 2004. godinu
- Prijedlog vodnogospodarske osnove Hrvatske - strategija upravljanja vodama
- Prijedlog strategije migracijske politike Republike Hrvatske za 2006/2007. godinu
- Imenovanje sudaca porotnika Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske
- Prijedlog odluke o Prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 19. Zakona o političkim strankama ("N.N." br.76/93), članka 1. Zakona o izmjeni Zakona o političkim strankama ("N.N." br. 111/96), članka 2. Zakona o izmjenama Zakona o političkim strankama ("N.N." br. 164/98) i članka 6. Zakona o izmjenama Zakona o političkim strankama ("N.N." br.36/01)
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti
  - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
  - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju - predlagatelj Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a
  - Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju - predlagatelj Klub zastupnika HNS-a
  - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dobit - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
  - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit - predlagatelj Klub zastupnika HNS-a
  - Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak - predlagatelj zastupnik Zlatko Kramarić
  - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o prijevozu u cestovnom prometu - predlagatelj zastupnik Željko Pecek
  - Prijedlog zakona o registriranom partnerstvu - predlagatelj zastupnici Šime Lučin i Ivo Banac,
  - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o političkim strankama - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
  - Prijedlog zakona o dopunama Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
  - Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj - predlagatelj zastupnik Ante Markov
  - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj - predlagatelj zastupnik Dragutin Lesar
- Prijedlog zakona o radnom vremenu prodajnih mjesta -predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
- Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o izmjenama i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
- Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora o inicijativi Republike Hrvatske za proglašenje Jadranskog mora za posebno osjetljivo morsko područje -predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
- Prijedlog zaključaka o provedbi Nacionalnog programa djelovanja za mlade - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a
- Prijedlog zaključka kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje na podnošenje cjelovitog izvješća o stanju u zdravstvenom sustavu i planu zdravstvene reforme -predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru - predlagatelj zastupnik Dragutin Lesar
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu - predlagatelj zastupnik Nikola Vuljanić
- Prijedlog zakona o dopunama Zakona o strancima - predlagatelj zastupnik Nikola Vuljanić
- Prijedlog zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor -predlagatelj zastupnik Ivo Banac
- Prijedlog zakona o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori -predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne /regionalne/ samouprave - predlagatelj Klub zastupnika HNS-a
- Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora o smjernicama Vladi Republike Hrvatske za pregovore i sklapanje međunarodnih sporazuma temeljenih na odredbama zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine - predlagatelj zastupnik Slaven Letica
- Prijedlog deklaracije o Oluji - predlagatelj zastupnik Slaven Letica

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a

- Izvješće o mirovinskim tržištima u Republici Hrvatskoj u 2004. godini

- Izbori, imenovanja i razrješenja

Dopuna dnevnog reda 27. siječnja 2006.

- Prijedlog odluke o prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 9c. u vezi s člankom 9a. stavkom 4. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("narodne novine", br. 33/2001, 10/2002,

155/2002, 45/2005. i 44/2995 - pročišćeni tekst)

- Prijedlog odluke o prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 3. stavka 2. Zakona o privatizaciji Hrvatskih telekomunikacija d.d. ("Narodne novine" br. 65/99. i 68/01).

Dopuna dnevnog reda 10. veljače 2006.

1. Prijedlog odluke o iskazivanju povjerenja Ani Lovrin za obnašanje dužnosti ministrice pravosuđa

AKTUALNI PRIJEP DNE

Na Aktualnom prijepodnevju 18. sjednice postavljena su pitanja predstavnicima Vlade. Predstavnicima Vlade RH odgovarali su, između ostalog, i na pitanja o mirovinskoj i zdravstvenoj reformi, trgovanju vijećničkim mandatima, stanju u vanjskoj politici, predpristupnom programu SAPARD, rastu cijena goriva, privatizaciji "Jadrolinije", te na mnoga druga.

Donošenje Nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja

Zastupnicu Zdenku Čuhnil (neovisna) zanimalo je kada će se početi pro-

voditi Zakon o poljoprivredi, posebno onaj dio koji govori o donošenju Nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja, te kada će Saboru biti dostavljeno izvješće o stanju u poljoprivredi za prethodnu godinu?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** odgovorio je da Vlada čini napore da se stanje u poljoprivredi popravi, te je donijela određene operativne programe i strateške pravce razvoja poljoprivrede. Izvješća su sačinjena te će uskoro biti upućena u saborsku proceduru.

Mirovinska reforma

Zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** uputio je pitanje predsjedniku Vlade u

vezi s mirovinskom reformom iz 1998. prema kojoj novi umirovljenici imaju do 41% nižu mirovinu od ljudi koji su u mirovinu ušli prije 1. 1. 1999. godine. Zastupnika je zanimalo hoće li Vlada i kada predložiti mjere za uklanjanje ove društvene nepravde i barem povisiti, ako ne i izjednačiti, nove i stare mirovine?

Premijer dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da je svjestan razlika u mirovinama "novih" i "starih" umirovljenika, te da je na jučerašnjoj sjednici Vlade iznesen prijedlog da se osnuje radna skupina koja bi radila na novoj mirovinskoj reformi, a o kojoj se već duže raspravlja sa Strankom umirovljenika i umirovljeničkim udrugama. Međutim, dodao je premijer, još uvijek razlika između

uplaćenih doprinosa i isplaćenih mirovina iznosi 11 milijardi kuna što je velik problem koji se može riješiti jedino borbom protiv sive ekonomije koja radi dvostruku štetu - samim radnicima, ali i umirovljenicima i ostalim korisnicima državnog proračuna. Premijer je zaključio da Vlada ne bježi pred problemima koji opterećuju društvo.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan odgovorom.

Vanjska politika

Željko Nenadić (HDZ) upitao je ministricu vanjskih poslova koja su glavna postignuća na planu vanjske politike u 2005. godini?

Ministrica **Kolinda Grabar-Kitarović** odgovorila je da su posebno bitni rezultati u prošloj godini postignuti u prioritetnim područjima vanjske politike. Najveći uspjeh je otvaranje pregovora o pristupanju EU kojem je prethodilo i stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, imenovanje tima pregovarača i pozitivno izvješće Europske komisije o napretku RH. Otvaranje pregovora omogućilo je sklapanje više bilateralnih sporazuma koji su omogućili življu gospodarsku suradnju s mnogim državama, kao i niz bilateralnih posjeta na svim razinama hrvatskog vodstva. Sa susjedima su intenzivirana rješavanja otvorenih pitanja kao i opća regionalna suradnja koja će ove godine biti još povećana zbog hrvatskog predsjedanja SECEPOM i inicijativom za proširenje CEFTA-e. Hrvatska je također, aktivno sudjelovala u radu UN-a kao i u više od 12 UN-ovih mirovnih misija. Ministrica je naglasila i uzlaznu putanju odnosa sa SAD-om, Kinom i drugim državama svijeta.

Izvoz poljoprivredno - prehrambenih proizvoda

Zastupnik **Tomislav Tomić (HDZ)** upitao je povećava li se izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda uslijed sve većeg otvaranja granica i kakva je vanjskotrgovinska bilanca iz poljoprivrede?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** odgovorio je da je liberalizacijom hrvatskog tržišta ulaskom u WTO, potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te ugovorima o slobodnoj trgovini s pojedinim zemljama došlo do povećanja uvoza kako prehrambeno-poljoprivrednih tako i ostalih roba, te da je deficit u vanjskotrgovinskoj bilanci rastao iz godine u godinu. Ove godine prvi put imamo veću i značajniju stopu rasta izvoza od 30% u odnosu na rast uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda od 10%. Ove godine je, u apsolutnom iznosu, izvoz veći od uvoza, a u odnosu na 2004. povećanje iznosi oko 200 milijuna dolara dok je uvoz na nivou od 140 milijuna dolara. Ministarstvo također ide s programima promjene strukture uvoza kojima bi se povećala svinjogojska i govedarska proizvodnja koja je u funkciji i proizvodnje mesa i mlijeka. Pokrivenost uvoza izvozom u poljoprivredi je na 58% dok je na ukupnu robnu razmjenu u Hrvatskoj na 47%. Najznačajnije povećanje izvoza imamo u zemlje EU, što "dokazuje da hrvatska poljoprivredna i prehrambena industrija ima proizvod koji može izvesti na najzahtjevnija svjetska tržišta", zaključio je.

Otkup stanova u istočnoj Hrvatskoj

Kada će Vlada stvoriti pretpostavke i omogućiti otkup stanova u istočnoj Hrvatskoj, konkretno u Vukovaru, pod onim uvjetima koji su vladali i u svim ostalim dijelovima Hrvatske, upitao je zastupnik **Vojislav Stanimirović (SDSS)**?

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** odgovorio je zastupniku da je napravljena evidencija oko 16 tisuća stanova na područjima od posebne državne skrbi što je preduvjet za izdavanje rješenja o najmu. U prvom kvartalu ove godine svi koji koriste te stanove dobit će rješenja o najmu, te će se početi plaćati najamnina. Druga etapa koja se paralelno radi je utvrđivanje titulara vlasništva jer je samo jedan

dio u vlasništvu države, te će se pokrenuti postupak da se ti stanovi uknjiže kao državno vlasništvo da bi se krenulo s prodajom stanova. Dakle, zaključio je ministar, stanarina će se početi naplaćivati i paralelno s time kako se koji stan bude upisivao u vlasništvo države ići će u prodaju onome tko je u njemu, a sve sukladno Zakonu o područjima od posebne državne skrbi.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan odgovorom.

Vijećnički mandati

Zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** uputio je pitanje predsjedniku Vlade hoće li Vlada raspisati izbore u gradovima i županijama gdje je došlo do promjene vlasti ili njezine opstrukcije preprodajom vijećničkih mandata i tako omogućiti da građani ponovno na izborima dodijele mandate?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da ovo pitanje shvaća kao početak predizborne kampanje, te da je Vlada predloženim Zakonom o kojem je poznata i javnost, uredila ovo područje na takav način da se izbjegne praksa koja se odvijala u nekoliko jedinica lokalne samouprave. Premijer je dodao da očekuje i oporbenu potporu donošenju zakona.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom jer se on uopće ne odnosi na ono što je bilo upitano.

Fonogram sa zatvorene sjednice Vlade

Predsjedniku Vlade pitanje je uputila i zastupnica **Milanka Opačić (SDP)**. Zanimalo ju je je li točan fonogram sjednice Vlade koji je objavljen u dnevnim novinama, a na kojoj je premijer osobno, unatoč upozorenja ministara, odlučio da se Vladi Zecu i Kameningradu oprost dug od 30 milijuna kuna?

Predsjednik Vlade **Ivo Sanader** odgovorio je da je on na toj sjednici razgovarajući o Kameningradu zahtijevao da se sve radi po zakonu te da se, ne derogirajući taj zahtjev, osiguraju radna mjesta za 700 ljudi jer je ta situacija socijalno osjetljiva. Napomenuo je da je ovo slu-

čaj koji nije razriješen za mandata bivše Vlade, te ga je sadašnja Vlada naslijedila.

Zastupnica je zaključila da je ovim odgovorom premijer samo potvrdio točnost fonograma.

Nadzor zračnog prostora

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** upitao je zašto je državni tajnik Breglec potpisao deklaraciju s konferencije osam zemalja članica srednjeeuropskih središta kontrole letenja kojom će se Hrvatska odreći nadzora svog zračnog prostora čime se do sada zarađivalo oko 30-tak milijuna eura godišnje?

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** odgovorio je zastupniku da ta tvrdnja nije točna. CEAC sporazum je, zbog zagušenja i kašnjenja u zračnim prostorima iznad RH, potpisan 1997., ali taj sporazum nikad nije ratificiran. U njemu sudjeluje 7 zemalja srednje Europe, te ga osim Hrvatske još nije ratificirala Slovenija dok se Italija iz njega povlači. Dakle, nastavio je ministar, sporazum će tek biti upućen u ratifikaciju, a u slučaju odbijanja alternativa je da se Hrvatska pridruži u sastav zemalja zapadnog Balkana kad je u pitanju zračna kontrola. Zaključio je riječima da je još uvijek sve u fazi pregovora i traženja da projekt zaživi ovakav ili promijenjen, no da ga Hrvatska još uvijek nije ratificirala.

Zastupnik nije u potpunosti bio zadovoljan odgovorom, te je zamolio detaljan pisani odgovor uz obrazloženje.

Odnosi RH i NATO-a

Zastupnika **Velimira Plešu (HDZ)** zanimalo je kako ministrica vanjskih poslova ocjenjuje odnose RH i NATO-a i što donosi sudjelovanje RH u različitim vojnim akcijama?

Ministrica vanjskih poslova **Kolinda Grabar-Kitarović** odgovorila je da članstvo Republike Hrvatske u NATO-u ostaje, uz ulazak u EU, jedan od temeljnih vanjsko-političkih prioriteta RH. Hrvatska se nalazi u uznapredovaloj fazi ostvarenja svojih ambicija o član-

stvu u NATO-u, te je ministrica izrazila nadu da će pozivnica za Hrvatsku uslijediti vrlo skoro. Vrlo je bitna i potpora saveznika, kako Parlamentarne skupštine NATO-a tako i bilateralnih odnosa gdje se posebno ističu dvije rezolucije američkog Kongresa kojima je članstvo Hrvatske u NATO-u jedno-glasno poduprto, vrlo dobra suradnja s nizom zemalja u tom pravcu i predstojeći posjet predsjednika Vlade glavnom tajniku NATO-a i govor pred Sjevernoatlantskim vijećem. Tijekom šest mjeseci Hrvatska će predsjedavati Američko-jadranskom poveljom, inicijativom A3. Također je iznimno bitno i sudjelovanje u mirovnim akcijama.

Nacionalna strategija zdravstva

Zastupnica **Karmela Caparin (HDZ)** uputila je pitanje ministru zdravstva i socijalne skrbi što je sa strategijom zdravstva u predstojećem razdoblju, koje su njezine osnovne značajke, te koji se projekti pripremaju u sklopu strategije za poboljšanje hrvatskog zdravstvenog sustava?

Ministar zdravstva i socijalne skrbi **Neven Ljubičić** odgovorio je da se upravo završava nacionalna strategija zdravstva, ključni dokument u tom segmentu, u koju su uključene i predpristupne osnove koje otvaraju pristupanje punopravnom članstvu u EU. Dominantni elementi reforme bit će u organizacijskom smislu tako da se priprema standardizacija bolnica koja se vodi idejom policentriзма i regionalnog razvoja. Nadalje, uvodi se i informatizacija sustava primarne zdravstvene zaštite, te informatizacija bolnica. Na području otočke medicine nastavlja se s uvođenjem telemedicine. Reformom je predviđeno i daljnje razvijanje sustava edukacije medicinskog kadra, kao i ono najznačajnije, sustav financiranja primarne zaštite i bolnica. Sustav financiranja uredit će se prema Austrijskom i Slovenskom modelu kako bi se smanjila sve veća netransparentnost dosadašnjeg sustava financiranja. Pilot-projekt za ovaj sustav već se počeo provoditi u četiri velike bolnice u RH.

Cijena zdravstvenih usluga

Zastupnik **Damir Kajin (IDS)** upitao je da li je istina da su sindikalni predstavnici prihvatili dogovor s Vladom da će građani sami plaćati 15% zdravstvenih usluga, koje će, prema zastupnikovom mišljenju, enormno poskupjeti plaćanje polica zdravstvenog osiguranja kao i što će i Hrvatsku odvesti na put najgoreg kapitalizma?

Predsjednik Vlade **Ivo Sanader** opovrgnuo je točnost citirane izjave objasnivši da je Vlada tek u fazi analize stanja koja je iznesena svim stranama, te da je Vlada započela raspravu sa socijalnim partnerima. Premijer je dodao da je jedna opsežna zdravstvena reforma nužna ali da se u nju može krenuti tek kad ojača gospodarstvo i standard građana.

Neracionalnost zdravstvenog sustava

Hoće li Vlada konačno nešto učiniti u reformi zdravstvenog sustava umjesto da sve troškove njegove neracionalnosti prebacuje na građane, upitala je zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)**? Posebno je istaknula 15% participaciju, troškove prijevoza roditelja bolesne djece i administrativnu taksu.

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da stoji iza svojih riječi, a da se stanje još nije riješilo jer se Vlada želi usuglasiti sa socijalnim partnerima dok je konkretno pitanje prijevoza roditelja bolesne djece u postupku rješavanja. Dodao je da je bivša Vlada skidala prava pacijentima te da ih sadašnja samo pokušava vratiti.

Zastupnica nije bila zadovoljna te je zatražila pisani odgovor.

Trgovanje mandatima

Zastupnik **Jakša Marasović (HNS)** upitao je kako će demokracija ići naprijed ako se zna točna cijena zastupnika na godinu i ako je rijetkost u Hrvatskoj naći bilo koje predstavničko tijelo gdje većina odgovara većini birača? Zastupnik je kao primjer naveo kupovanje pet

vijećnika u Splitu, od strane sadašnjeg premijera, 1995. godine.

Premijer **Sanader** je odgovorio da HDZ nikad nije od svojih vijećnika tražio da im plate mandat, za razliku od SDP-a koji je kupovao mandate u gradskoj skupštini grada Zagreba što je i gospodin Ivica Valek javno potvrdio.

Zastupnik je odgovorio da on nije spominjao HDZ već samo premijera osobno.

Naknada šteta od elementarnih nepogoda

Zastupnik **Ivan Čehok (HSL)** podsjetio je da je prošle godine u Hrvatskoj, od elementarnih nepogoda, počinjeno štete oko 835 milijuna kuna, no samo tri županije su primile naknadu za obštećenje građana. Zastupnika je zanimalo kada će i ostale županije u kojima je utvrđena šteta od elementarnih nepogoda dobiti sredstva za isplaćivanje šteta?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** odgovorio je da njegovo ministarstvo osigurava i isplaćuje 25% od ukupne premije osiguranja za poljoprivredne usjeve i kulture dok ponekad ta izdvajanja preuzmu na sebe i jedinice lokalne samouprave. Što se tiče direktnih šteta, nadležno državno povjerenstvo procjenjuje štetu i daje prijedloge raspodjele i naknade. U prošloj godini posebno teške nepogode pogodile su Bjelovarsko-bilogorsku županiju na kojoj su na nekim dijelovima usjevi i kulture potpuno uništeni. Vlada je u ovom slučaju izdala odluku da se pomogne poljoprivrednicima sredstvima osiguranim dijelom iz tekuće pričuve Vlade, a dijelom iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom, no zamolio je ministra da dostavi i pismeno izvješće o točnom opsegu šteta u svakoj županiji kako bi se osiguralo da zaista svako područje dobije sredstva koliko zaslužuje.

Pripreme za haške procese

Ministricu pravosuđa, zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** upitao je što Mini-

starstvo radi i priprema u svezi pokrenutih postupaka pred Haaškim sudom, te kako teku pripreme za haške procese posebno pripreme prijatelja suda, s obzirom na njihovu specifičnu procesnu poziciju?

Ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** odgovorila je da Ministarstvo vrlo aktivno radi na osiguravanju kvalitetnog rada i pripreme sudaca i državnih odvjetnika za suđenje ratnih zločina. Stvaranjem materijalnih i tehničkih preduvjeta, kao i organiziranje šest seminara, predmet Ademi - Norac prebačen je hrvatskom pravosuđu. Savjet za pripremu prijatelja suda počeo je s radom 30. lipnja 2004. godine i vrlo aktivno radi na pripremi materijala za osporavanje dijelova optužnica koje se odnose na "zajedničko zločinačko udruženje" ili "etničko čišćenje" i sl. Savjet prijatelja suda imao je i aktivnu ulogu u prebacivanju slučaja Ademi - Norac u Hrvatsku, no s većinom aktivnosti ovog savjeta ipak se, zbog prirode posla, ne može još uvijek izići u javnost.

Memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** upitala je kako se organizirao Memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i što je do sada napravljeno u svojstvu njegovih djelatnosti?

Ministar kulture **Božidar Biškupić** odgovorio je da je prije šest mjeseci Hrvatski sabor imenovao Upravno vijeće nakon čega je donesen statut i drugi zakonski akti te su provedeni natječaji za ravnatelja i zaposlenike kojih danas u centru radi 11. U tom razdoblju provedeno je nekoliko programskih i edukativnih aktivnosti, prikupljeni su popisi arhivskog gradiva iz Domovinskog rata, formirana je vlastita tematska knjižnica, a u suradnji s Državnim arhivom započeto je uređivanje gradiva Zbirka civilnih, policijskih i vojnih ustanova tzv. Republike Srpske Krajine. Nadalje je centar sudjelovao u obilježavanju 14. godišnjice okupacije Vukovara, aktivno je sudjelovao i na više različitih znan-

stvenih i društvenih susreta s temom Domovinskog rata. Centar također radi na prikupljanju dokumenata za obranu hrvatskih generala u Haagu.

Otpis duga "Belju" d.d.

Zastupnika **Peju Trgovčevića (HSP)** zanimalo je hoće li se jedinicama lokalne samouprave vratiti novci koji su im oduzeti kada je Ministarstvo financija prilikom privatizacije "Belja" d.d. otpisao dug tom poduzeću iako je dio duga pripadao jedinicama lokalne i regionalne samouprave?

Ministar financija **Ivan Šuker** je u svom odgovoru naglasio činjenicu da je PIK "Belje", kao i PIK "Vrbovec", godinama stvarao gubitke, te da u trenutku privatizacije uz sve obveze prema državnom proračunu i lokalnoj samoupravi, za kupnju ovih poduzeća nije bio zainteresiran nitko. Temeljem odluke Vlade, donesena je zakonska mogućnost otpisa državnih potraživanja kako bi te tvrtke mogle nastaviti s radom i zadržati zaposlenike. Dugoročni financijski efekt ove odluke, dodao je ministar, je izrazito pozitivan jer će državnom proračunu samo na doprinosima koji se plaćaju na zaposlene radnike uskoro isplatiti otpisana dugovanja.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom objasnivši da on nema ništa protiv otpisa dugova, no da se ne smiju otpisivati tuđa dugovanja. Pejo Trgovčević je nadalje ustvrdio da mu je poznato da ovo poduzeće još uvijek ne ispunjava svoje obveze prema državi i lokalnoj samoupravi.

Modeli poticanja poljoprivredne proizvodnje

Ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)** uputio je pitanje o promjeni Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu kojom je uvedena novost o vođenju razlike u načinu poticanja komercijalnih i nekomercijalnih poljoprivrednika. Kako su komercijalna gospodarstva nositelji poljoprivredne proi-

zvodnje, a model poticanja proizvodnje je dosegao svoj maksimum, zastupnika je zanimalo kolika su sredstva namijenjena drugom modelu - modelu kapitalnih ulaganja za 2006. godinu - u usporedbi s prijašnjim godinama, koliko su poljoprivrednici za njega zainteresirani i iz kojih proizvodnji ima najviše interesenata?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** potvrdio je da je intencija ministarstva razdvajanje komercijalnih i nekomercijalnih proizvođača čemu su i prilagodili modele potpora. Potpore za nekomercijalne proizvođače utemeljene su kao potpora dohotku, gdje je izmjenama Zakona povećana potpora te se bilježe dobri rezultati. Za model investicijskih potpora kapitalnim ulaganjima u komercijalne proizvođače u proračunu za 2006. godinu predviđeno je 90 milijuna kuna. Uz njih postoje i potpore sufinanciranja gradnje ribarskih brodova, farmi i sl. za što je osigurano još 50 milijuna kuna. Za ova sredstva postoji visok interes i broj ulaganja se povećava u odnosu na prošle godine. U neke modele financiranja, kao što je ribarstvo, uključena su i druga ministarstva tako da je ukupni fond za investicije realno veći od iznosa koji je osiguran samo kroz Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Predpristupni program SAPARD

Marko Širac (HDZ) pitanje je uputio ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Petru Čobankoviću. Podsjetio je da RH od 1. siječnja ove godine za razvoj seoskih područja ima na raspolaganju značajna sredstva iz predpristupnog programa SAPARD. Pitanje je što je ministarstvo učinilo na implementaciji tog predpristupnog programa, na upoznavanju potencijalnih korisnika s tim programom, zatim što je ministarstvo učinilo da se ta raspoloživa sredstva iskoriste maksimalno moguće kroz realizaciju kvalitetnih projekata.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petar Čobanković** pojasnio je, da bi se uopće mogao koristiti SAPARD program potrebno je bilo izraditi plan za poljoprivredu i ruralni razvitak, te uspostaviti i akreditirati SAPARD agenciju. Plan je dovršen i očekuje se da će ga tijekom prvog mjeseca usvojiti i Vijeće za poljoprivredu Europske komisije. U planu su predviđene tri mjere. Prvo, ulaganje u poljoprivredna gospodarstva, s posebnim naglaskom na sektor mlijeka, mesa i jaja, zatim na sektor voća, povrća, žitarica i ulja. Druga mjera je unapređenje, prerada i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda, koji je također namijenjen za preradu i trženje u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, mesa i mesnih prerađevina, ribarstva, voća i povrća. Treća mjera je razvitak i unapređenje ruralne infrastrukture, a namijenjen je za poboljšanje i uspostavu bolje infrastrukture na ruralnim prostorima. Može se reći da je plan za poljoprivredu i ruralni razvitak gotov i da praktično primjena može početi. Drugi važan segment je uspostava i akreditacija SAPARD agencije. SAPARD agencija bit će u sastavu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, u sklopu Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu.

Rast cijena goriva

Marin Jurjević (SDP) pitao je što Vlada namjerava poduzeti da obuzda daljnji rast cijene goriva, a posebno kada nema nikakvog opravdanja u rastu goriva na svjetskom tržištu. Cijena barela nafte na svjetskom tržištu sada je 64 dolara, a cijena benzina je kod nas bila manja kad je cijena barela bila 70 dolara, rekao je Jurjević.

Ministar gospodarstva **Branko Vukelič** odgovorio je da se po važećem pravilniku naftnih derivata u Hrvatskoj cijene ne utvrđuju na osnovi cijena barela sirove nafte, nego na osnovi cijene naftnih derivata na tržištu Mediterana. Taj pravilnik postoji već niz godina. Novi pravilnik za ovu godinu je u izradi.

Marin Jurjević nije bio zadovoljan odgovorom.

Prometno rješenje za Imotsku krajinu

Marijan Bekavac (HDZ) pitao je što Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka i Hrvatske ceste poduzimaju kako bi Imotska krajina dobila kvalitetno prometno rješenje spajanjem na autocestu Zagreb - Split - Dubrovnik.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka, **Božidar Kalmeta** odgovorio je da se pitanje prometnog povezivanja na autocestu Zagreb - Split - Dubrovnik razmatra i analizira, a ako se projekt pokaže opravdanim započet će se sa radnjama koje prethode izgradnji jedne takve prometnice.

Utjecaj Državne riznice na izvršenje državnog proračuna

Nevenka Majdenić (HDZ) osvrnula se na kvalitativne promjene koje su se događale na području Državne riznice. Zakonske mjere i propisi doneseni su tijekom prošle godine, ali neki od njih su sigurno već dali određene rezultate. Pitala je u kojoj je mjeri prilagodba Državne riznice utjecala na izvršenje Državnog proračuna za 2005. godinu, a posebice u smislu racionalnog korištenja proračunskih sredstava.

Ministar gospodarstva **Ivan Šuker** rekao je da se uz tehnički proces stvaranja Državne riznice u 2005. godini došlo u fazu da se obveze proračunskih korisnika podmiruju prema prioritetima koje su odredili proračunski korisnici. Obuhvat proračuna prvi put se proširuje i na sredstva proračunskih korisnika. Detaljno se prate i analiziraju rashodi Ministarstava. U 2005. godini se 90% plaćanja vršilo direktno iz Državne riznice na zahtjev proračunskih korisnika. Rezultat uspostave riznice jest da se već u prvom mjesecu može reći sa 99 postotnom sigurnošću da je deficit 2005. godine u okvirima planiranog, a to znači 4,2%. Rezultat svih ovih praćenja su i dobri makroekonomski pokazatelji i prvi put nakon kraja 2002. godine gospodarski rast u trećem kvartalu 2005. godine je bio 5,2%.

Privatizacija "Jadrolinije"

Irena Ahel (HDZ) podsjetila je na buduću raspravu o konačnom prijedlogu zakona o prijevozu u linijskom pomorskom prometu, kojim je predviđeno osnivanje Agencije za davanje koncesije. Pitanje je kako će se taj zakon odraziti na našeg najvećeg brodaru "Jadroliniju" i da li će se ista privatizirati.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka, **Božidar Kalmeta** odgovorio je da ako se taj Prijedlog zakona raspravi i usvoji onda se slijedećih pet godina "Jadrolinija" ne može privatizirati. Po članku 69. tog Zakona nema privatizacije "Jadrolinije" dok se sve linije ne koncesioniraju, a rok je 5 godina, odgovorio je ministar.

Zimska univerzijada u Gorskom kotaru

Nikola Ivaniš (PGS) podsjetio je na važnost održavanja zimske univerzijade u Gorskom kotaru koja bi pridonijela gospodarskoj obnovi i zaustavljanju depopulacije tog područja. S obzirom na to da je u javnosti bilo nekih nejasnoća o stavu Vlade, oko ovog pitanja, hoće li Vlada dati prethodnu suglasnost za kandidaturu za zimsku univerzijadu u Gorskom kotaru 2011. ili 2013. godine, pitao je Ivaniš.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da će Vlada podržati svaku inicijativu koja pridonosi razvoju jedne županije. Pozvao je vodstvo Primorsko-goranske županije da Vladi prezentira cjelokupni projekt i ukoliko je on financijski održiv, predstavljao bi veliku promociju Hrvatske u sportskom smislu.

Povrat duga braniteljima

Mirjana Brnadić (HDZ) uputila je pitanje ministrici obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. S obzirom na to da ministarstvo raspolaže s proračunom koji iznosi 6,6 milijardi kuna, koliko će se to odraziti na povrat duga hrvatskim braniteljima zbog neu-

skladivanja invalidnina i mirovina za 2001. i 2002. godinu.

Ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti **Jadranka Kosor** odgovorila je da je u ovoj godini za povrat duga prema Zakonu iz 2001. godine, za 2 mjeseca 2001. i za cijelu 2002. godinu osigurano 141 milijun kuna. U projekcijama s Ministarstvom financija predviđen je i povrat duga za 2003. godinu, a također je predviđeno i 187 milijuna kuna i za 2007. godinu. Krajem veljače počinje isplata duga za razdoblje iz 2001. godine, a u travnju ili svibnju za razdoblje 2002. godine. Invalidima prve skupine riješen je status njegovatelja, te njihovo stambeno zbrinjavanje kroz izgradnju kuća ili stanova. U prošloj godini dodijeljeno je 148 automobila za invalide I skupine, a u ovoj godini dodijelit će se još 141 automobil, izložila je Jadranka Kosor.

Nadzor Županijskog suda u Gospiću

Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS) podsjetila je na ekscenno ponašanje suca Milanovića u Gospiću i pitala što je s nadzorom Županijskog suda u Gospiću i kada će se povući konkretni potezi koji će omogućiti da sudac Milanović napusti profesiju koju ponižava.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je "ne možemo dovesti u pitanje trodiobu vlasti, to je načelo na kojem počivaju sve demokratske države i nije u redu da se izvršna ili zakonodavna vlast miješa u sudbenu vlast". "Ovaj događaj je apsolutno neprihvatljiv i ja se ne mogu s njim ni na kakav način složiti niti ga prihvatiti". Još uvijek se očekuje pravomoćna presuda, dodao je predsjednik Vlade.

Alenka Košiča Čičin-Šain se složila s predsjednikom Vlade i podsjetila da ovaj slučaj suca nije jedinstven u našoj sudačkoj praksi.

Isplata duga umirovljenicima

Anto Đapić (HSP) istaknuo je važnost konačnog usvajanja Zakona o umirovljeničkom fondu i isplatu dugo-

vanja umirovljenicima. Umirovljenici su dobili mogućnost da na dva načina budu obeštećeni, dakle da u roku od osam godina dobiju stopostotni iznos ili u roku od dvije godine pedesetpostotni iznos dugovanja. Veliki broj umirovljenika je zainteresiran za ispunjavanje obveze pedeset postotnih dugovanja u roku od dvije godine. Pitao je što Vlada kani učiniti kako bi obveze isplate duga mogle započeti u lipnju, da li su osigurana financijska sredstva koja prema nekim procjenama iznose više od milijardu i 200-300 milijuna kuna.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da će se ići u privatizaciju "Telekoma" da bi se naknada umirovljenicima mogla isplaćivati, a pripreme radnje za to su već u tijeku. Ova financijska sredstva nisu stavka proračuna, niti Zakon o umirovljeničkom fondu to predviđa.

Državno lovište Podunavlje-Podravlje

Ivica Pančić (SDP) je podsjetio na odluku ministra Petra Čobankovića o ustavi državnog lovišta Podunavlje-Podravlje od 21. listopada 2005. godine kojom se naznačeno lovište prostire u granicama "od Zmajevačke podunavske šume i nastavlja rubom šume do desne obale Dunava i dalje nastavlja obalom u pravcu jug, jugo-istok do mjesta Erduta". Pančić je istaknuo da je ta odluka protuustavna jer granica lovišta ne slijedi granicu RH prema Srbiji, već se tom odlukom ministarstva prihvaća stajalište Beograda da granica ide sredinom plovnog puta Dunava. Također je pitao i kad će se ta odluka povući.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da su granice između Republike Hrvatske i Republike Srbije granice bivših socijalističkih republika u vrijeme Jugoslavije. "Odluka Badinterove komisije se mora poštovati, i mi ćemo učiniti sve da se ona poštuje", rekao je Ivo Sanader. Ukoliko postoji odluka koja nije usklađena s ovim stavom, ona će biti usklađena s ovakvim stajalištem i čvrstom pozicijom koju Hrvatska neće mijenjati.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petar Čobanković** odgovorio je na isto pitanje. Rekao je da granice lovišta ne mogu prejudicirati bilo kakvo rješenje pitanja državnih granica, te je dodao da će ispitati slučaj. Ivica Pančić (SDP) složio se s odgovorom premijera, ali je dodao da se u ministarstvu počinio "šlemperaj, glu-post, neznanje".

Upravni odbor Umirovljeničkog fonda

Silvano Hrelja (HSU) pitao je kada će Vlada iznijeti svoj konačni stav predstavnicima Hrvatske stranke umirovljenika, umirovljeničkim udrugama i građanima Hrvatske vezano za obiteljske i limitirane mirovine, te kada će se osigurati pretpostavke da Upravni odbor Umirovljeničkog fonda može normalno funkcionirati s obzirom na problematiku izjašnjavanja nasljednika obeštećenja. Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da stoji čvrsto pri obećanju da će se o tom pitanju raspravljati u Vladi, nakon čega je uputio pitanje zastupniku Hrelji, "zašto u vrijeme donošenja Zakona niste vrlo jasno stavili kategoriju obiteljskih mirovina u Zakon".

Silvano Hrelja (HSU) nije bio zadovoljan odgovorom, te je ponovno pitao kada će Vlada stvoriti pretpostavke za normalno funkcioniranje Upravnog odbora Umirovljeničkog fonda.

Plinifikacija Hrvatske

Mario Zubović (HDZ) pitao je što Hrvatska Vlada čini da osigura alternativne putove transporta plina, te koje su mjere poduzete da osim iz Rusije RH uvozi plin iz drugih zemalja kako bi smanjila ovisnost o uvozu ruskog plina. Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** osvrnuo se na postojeće stanje oko plina u istočnoj Europi koje se koristi u političke svrhe. Podsjetio je na projekt plinifikacije Hrvatske koji postoji još od 2002. godine. Nacionalni program plinifikacije uključuje završetak plinifikacije Slavonije i Bara-

nje, izgradnju magistralnog plinovoda od Pule do Karlovca, zatim od Lučkog do Ivanje Reke, plinifikaciju Like, i izgradnju plinovoda od Splita do Dubrovnika. Još jedan važan projekt za budućnost energetske situacije Hrvatske jest izgradnja terminala za ukapljeni plin na Jadranu. Istaknuo je da je izrazito važno osigurati energetsku neovisnost Hrvatske uz poštivanje mišljenja stručnjaka za zaštitu okoliša. "Na taj način mogli bismo dobiti plin za naše potrebe, ali i naplaćivati dio plina koji će preko Hrvatske ići u srednju Europu", zaključio je Premijer.

Vijećnički mandati

Željko Pecek (HSS) podsjetio je na problem trgovanja vijećničkim mandatima na lokalnoj razini ali i problem ucjena i prijetnji za vijećnike koji rade u državnim službama. Pitao je predsjednika Vlade postoje li saznanja o ovakvim metodama promjene vlasti i s obzirom na to da je ovo globalni problem u Hrvatskoj, u koliko gradova i općina je došlo do promjene vlasti nakon konstituiranja.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** rekao je da i u drugim zemljama vijećnici mijenjaju stranke "nažalost" i nitko im taj mandat ne može oduzeti. Mi smo se priklonili demokratskoj europskoj praksi prema kojoj je mandat neprenosiv, odnosno pripada vijećniku. Postoji mogućnost međustranačkog dogovora na terenu kojim se ne bi prihvatili prebjeci, zaključio je Predsjednik Vlade.

Željko Pecek (HSS) zamolio je za pisani odgovor, kako nije dobio odgovor na postavljeno pitanje.

Kašnjenje otvaranja plinovoda Pula-Karlovac

Slavko Linić (SDP) podsjetio je na otvaranje plinovoda Pula-Karlovac i rekao "kriminalna politika s plinom razlog je što ste otvorili plinovod tek u siječnju 2006. godine". Postavio je pitanje Predsjedniku Vlade "da li Vi sma-

trate da je za ovo dvogodišnje zakašnjenje kriva bivša Vlada"?

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je "za dvogodišnje razdoblje od kad smo mi preuzeli odgovornost za Hrvatsku, naravno da niste krivi". "Imamo problema s lokalnom samoupravom i imovinsko-pravnim odnosima", a smijenjeno je i čelništvo "Plinacro-a" koje sad funkcionira, rekao je Predsjednik Vlade.

Slavko Linić (SDP) nije bio zadovoljan odgovorom i zatražio je pisani odgovor.

Informativni razgovori u gradu Pagu

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) postavila je pitanje ministru unutarnjih poslova Ivici Kirinu, podsjećajući da je najteži kriminal u porastu, a policija poziva na informativne razgovore organizatore i podnositelje peticije u gradu Pagu koji su nezadovoljni prijedlogom prostornog plana grada Paga. "Dokle ćete dozvoljavati da se u ovoj zemlji progone oni koji ukazuju na nepravilnosti, a ne oni koji te nezakonitosti i nepravilnosti čine", pitala je Antičević-Marinović.

Ministar unutarnjih poslova **Ivica Kirin** rekao je da ne može odgovoriti na ovo pitanje jer "da ste mi uputili to pitanje prije, ja bih pripremio i službeni odgovor, ispitao bih sve što se tiče ovog pozivanja na informativni razgovor". Ivica Kirin istaknuo je da ulaskom u EU, sređivanjem tržišnog kapitala preuzimamo i određene negativnosti, a to je porast kriminala naročito u urbanim sredinama. Sukladno tome pripremljen je i novi Zakon o policiji koji će vrlo jasno i decidirano rješavati probleme organiziranog kriminala i svih ostalih kriminala. Priprema se i niz akata kojima će se regulirati rad policije. Novim ustrojem i organizacijom Ministarstva unutarnjih poslova težnju ćemo staviti uz formiranje granične policije prema obvezama EU i na formiranje krim policije u svim lokalnim sredinama.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) nije bila zadovoljna odgovorom, te je zatražila pisani odgovor.

"ITAS"

Vladimir Kurečić (HDZ) pitao je je li moguće potraživanja radnika tvornice u stečaju pretvoriti u vlasničke udjele kako bi se razvijala i poticala proizvodnja. Na taj način bi se dala prilika radnicima da rade i izvoze, za što nesumnjivo postoji interes. Kurečić je postavio pitanje podsjećajući na Ivanečku tvornicu alatnih

strojeva "Itas", koja je u stečaju, a radnici i sindikati tvrde da je proizvodnju moguće nastaviti, što dokazuje interes stranih kupaca za "Itas-ove" proizvode.

Ministar gospodarstva **Branko Vukelić** odgovorio je da su vlasnici tog poduzeća učinili sve kako bi uništili proizvodnju i unovčili imovinu, a ostavili bez posla 250 obitelji. Radi se o poduzeću koje ima visoku tehnologiju, koje je proi-

zvodno i proizvodi strojeve za europsko tržište. S obzirom na to da je poduzeće u stečaju, mora se raditi po stečajnom Zakonu i na vjerovnicima je da utvrde poslovni plan, koji bi izvukao iz sadašnjeg stanja "Itas". Vlada RH i Ministarstvo gospodarstva poduzet će sve kako bi se poduzeće, radna mjesta i tehnološko kvalitetan proizvod sačuvali.

A.F; I.Č.

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA EUROPSKE KOMISIJE JOSÉ MANUELA DURÃO BARROSA ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA 16. VELJAČE 2006.

Udovoljavanje europskim kriterijima na korist hrvatskim građanima

Predsjednik Europske komisije José Manuel Durão Barroso posjetio je Hrvatski sabor i obratio se zastupnicima na plenarnoj sjednici 16. veljače 2006.

Posjet izaslanstva Europske komisije znak je ohrabrenja i podrške Hrvatskoj u pregovorima o pristupanju Europskoj uniji.

Pozdravivši uvažene goste: predsjednika Europske komisije Jose Manuela Duraoa Barrosa, člana Europske komisije i povjerenika za proširenje Ollia Rehna, članove izaslanstva Europske unije te predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ivu Sanadera i članove Vlade - potpredsjednik Sabora i predsjedatelj **Luka Bebić** pozvao je g. Barrosa da se obrati zastupnicima.

Nova faza odnosa Europske unije i Hrvatske

"Gospodine predsjedavajući, gospodine predsjedniče, uvaženi članovi Par-

lamentu, ekscelencije, gospodo ambasadori, dame i gospodo!" - obratio se **José Manuel Durão Barroso** nazočnima te posebno zahvalio predsjedniku Mesiću i premijeru Sanaderu što su ovom prigodom nazočni saborskoj sjednici, dodavši da je za njega velika čast obratiti se neposrednim predstavnicima hrvatskog naroda u Saboru Republike Hrvatske te nastavio:

"Vrijeme za ovo obraćanje je savršeno jer su odnosi između Europske unije i Hrvatske dosegli novu fazu. Naše partnerstvo je sada ojačalo, pokrenuti su razgovori o pristupu i Hrvatska napreduje u usvajanju europskog zakonodavstva.

Drugim riječima, stvarno je posao počeo. Budući da su pregovori u tijeku, nema sumnje o našem zajedničkom cilju, a taj je cilj punopravno članstvo Hrvatske u Europskoj uniji.

Pregovori su mogli početi jer je Hrvatska ostvarila punu suradnju sa sudom u Haagu i drago mi je da je Europska unija mogla održati svoje obećanje Hrvatskoj

da počne pregovore nakon što su svi uvjeti ispunjeni.

Sada je u vašim rukama dalji napredak i pregovori će napredovati sukladno sposobnosti Hrvatske da zadovolji sve uvjete za članstvo. Uvjeti za članstvo su jasni, potreban je napredak što se tiče Kopenhaških kriterija. Isto je tako sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. To znači suradnju s Haškim sudom i napredak što se tiče dobre regionalne suradnje.

Proširenje u okviru pravila Europske unije treba nastaviti u skladu s europskim pravilima. Sposobnost provedbe pravila treba ojačati. To nisu nikakvi proizvoljni zahtjevi, oni odražavaju čvrste principe koje zemlja želi pokazati u zadovoljavanju uvjeta.

Svaka zemlja koja je odlučna, koja svojim građanima želi prosperitet i stabilnost, želi udovoljiti tim uvjetima. I uloga vašeg Parlamenta, ovog Parlamenta, presudna je i vi imate važnu ulogu u rješavanju niza pitanja koja su dio procesa integracije. Od političkih i

ekonomskih reformi koje su potrebne do završetka 35 poglavlja. Nakon što se tempo procesa ubrza uloga Hrvatskog sabora će se još više povećati.

Što se tiče petog proširenja, naše iskustvo pokazuje koliko je važno da zemlje kandidati imaju punu međusobnu suradnju i nacionalni konsenzus što se tiče europskih integracija. Uvjeran sam da će ovaj Parlament, uključujući i nacionalni Odbor za nadzor pregovora o pridruživanju Europskoj uniji, te Odbor za europske integracije odigrati svoju ulogu.”

Bitno je ispravno obavijestiti građane o čemu se radi

”Također je bitno da ljudi razumiju o čemu se radi i da im se objasni zašto je to važno i da je to u interesu Hrvata. To će otkloniti niz pitanja i bojazni ili sumnji, bilo stvarnih bilo zamišljenih. Stoga je važno da riješimo tu zabrinutost naglašavajući određene interese. Evo jednog primjera.

Odnosi između Europske unije i Hrvatske dosegli su novu fazu. Naše partnerstvo je sada ojačalo, pokrenuti su razgovori o pristupu EU i Hrvatska napreduje u usvajanju europskog zakonodavstva.

Što se tiče slobodnog kretanja kapitala, imamo pitanje kupovine nekretnina. Vi ste blagoslovljeni jednom od najljepših zemalja u Europi i svi to dobro znaju. Dakle, mogu razumjeti koliko je lako zamisliti ogroman broj građana Europske unije koji trče i žele kupiti zemlju uz vaše more. U stvarnosti milijuni i milijuni turista dolaze u Hrvatsku već sada. Pročitao sam brojke i vrlo su dojmljive, čak iz moje zemlje, ali samo razmjerno mali broj zapravo kupuje imovinu ovdje. To se događa već nekoliko godina; većina državljana Europske unije mogli su kupovati imovinu u Hrvatskoj. I kada vidimo situaciju u sadašnjim članicama Europske unije koje imaju isto vrlo

lijepa mjesta, vidimo da zapravo nije bilo nikakvih razloga bojati se. Ustvvari, suprotno. Ako nešto ljudi ne mogu odnijeti iz Hrvatske, onda je to hrvatska zemlja.

Neki ljudi zabrinuti su i što se tiče poglavlja o politici tržišnog natjecanja. Uskoro će i to biti na pregovaračkom stolu. Iskreno govoreći, iznenadio sam se kad sam otkrio da Hrvatska troši veći postotak svog nacionalnog bogatstva na državne potpore od bilo koje druge europske zemlje.

Prema pravilima o tržišnom natjecanju Komisija ne zabranjuje državnu pomoć, ali daje okvir za djelotvorniju dodjelu tog novca, dakle, potiče se zdrava i poštena tržišna konkurencija. Na koncu, porezni obveznici ne žele da se njihov novac koristi da se jednom poduzeću daje nepoštena prednost pred drugim; žele da se resursi učinkovito ciljaju, da se poveća broj radnih mjesta i tome služe pravila o tržišnom natjecanju. Opet Hrvatska ima obveze u tom području na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Mislim da treba učiniti više da se zadovolje te postojeće obveze.”

Djelotvorno korištenje resursa

”Još jedno poglavlje koje će biti na redu u programu. To je javna nabava. Ovdje se traži djelotvornije korištenje resursa. Presudna su pravila o dobroj nabavi ako građani žele da se dobro koristi njihov novac. Tu su i druga poglavlja u pregovorima koja će predstavljati posebne izazove i siguran sam da ste se opredijelili da ih riješite. No, budimo iskreni i potpuno otvoreni. Nitko nije rekao da će pregovori o pristupu biti lagani, to je proces koji su sve zemlje koje su pristupale - a mogu vam govoriti i o iskustvu svoje zemlje - morale proći i prošle su. Prošle su zato što je to u njihovom dugoročnom interesu i odgovara konkretnim interesima državljana svake zemlje. Imamo iskustvo pristupanja Portugalu, Španjolske, Grčke Europskoj uniji ili ovo posljednje proširenje. I sve zemlje su bile zadovoljne rezultatima pregovora i pristupanjem. Sada mogu

očekivati konkretne rezultate, ne samo u smislu nacionalnog interesa kao neke apstraktne stvarnosti, nego konkretne rezultate za građane i poboljšanja u kvaliteti života građana, državljana članica Europske unije.

Samo uz stalan intenzivan rad državnih vlasti na usklađivanju zakonodavstva i na izgradnji upravnih sposobnosti moći će svi pregovori ići dobrim tempom.

Bitno je da ljudi razumiju o čemu se radi i da im se objasni zašto je to važno i da je to u interesu Hrvata. To će otkloniti niz pitanja i bojazni ili sumnji, bilo stvarnih bilo zamišljenih. Stoga je važno da riješimo tu zabrinutost, naglašavajući određene interese.

Prvi korak je donošenje kvaliteta zakonodavstva, da se pobrinete da nacionalni resursi budu na vrijeme dostupni. Zemlje kandidati ponekad iznenađuju razinom preispitivanja tijekom pregovora, ali to je prirodno, kako se budete približavali Europskoj uniji i mi vam se približavali to znači da će Komisija nastojati izvršiti monitoring i izvješćivati o napretku Hrvatske prema članstvu. Taj monitoring dio je formalnih nadležnosti Komisije u okviru Sporazuma. Predsjednik Mesić danas je podcrtao tu našu ulogu. Dakle, mi u Komisiji imamo zadatak pomoći vam u tom procesu tako da ukažemo na poteškoće, tako da objašnjavamo o izazovnim vidovima pregovora. Tu smo da vam pomognemo na putu prema članstvu ako je to ono što i zemlja i građani Hrvatske žele.”

Otvorena pitanja u okviru političkih kriterija

”Kako se sve više Hrvatska usredotočila na pravnu stečevinu, ključno je osvrnuti se na otvorena pitanja u okviru političkih kriterija: prava manjina, povratak

izbjeglica, nepristran kazneni postupak za ratne zločine, slobodu medija, a i na ona pitanja koja dotiču sve sektore, kao što je borba protiv korupcije, posebice uklanjanje diskriminacije i stvaranje ozračja koje više prihvaća manjine, kao pristupne obveze za svako društvo koje je odlučno izgraditi stabilnu naprednu budućnost za sve građane.

Napredak u tim područjima Hrvatsku će učiniti vodećim primjerom za cijelu regiju i tako će učiniti lakšom ratifikaciju budućeg ugovora o pristupanju u europskim parlamentima.

Europska unija može funkcionirati pravilno kada se primjenjuje vladavina prava i zato se traži daljnji napredak Hrvatske u javnoj upravi i borbi protiv korupcije. To je presudno, to je jako važno, prije svega da se poboljša svakodnevni život građana i da se osigura da prevladava pravda. To je potrebno ako Hrvatska želi imati punu korist od politike europske unije kao država članica. Nedostaci u tom području mogu imati učinak na gospodarski sektor, spriječiti strana ulaganja.

Hrvatska mora konsolidirati svoj makroekonomski standard, mora se pripremiti za kompetitivne pritiske u Uniji, ali Hrvatska je već puno postigla. Njena makroekonomska politika doprinijela je razmjerno niskoj inflaciji, stabilnom tečaju i značajno se smanjio deficit tekuće bilance i razmjene.

Evo to su temelji za daljnju izgradnju. Znam da je u Hrvatskoj došlo do određene negativne reakcije na zamisao regionalne trgovine, ali iskustva Europske unije pokazuju da to donosi velike koristi. Hrvatska može time privući ulaganja, osigurati veći pristup većim tržištima za hrvatsku robu, povećati stabilnost u regiji. Regionalna inte-

gracija nije zamjena za pristupanje EU, želim to podcrtati, nego je to temeljni dio europske integracije, to nema ništa sa prošlošću: tu se zapravo radi o budućnosti.

Dopustite mi da zaključim. Naprosto ću reći da je početak pregovora o pristupu često poticaj za okupljanje javnosti, za računanje na tu javnost, za osiguranje pravosudnih i upravnih reformi.”

Ne podcijeniti opseg posla

Iskreno se nadam da će Hrvatska iskoristiti tu mogućnost i nakon mojih razgovora s premijerom Sanderom, s predsjednikom Mesićem, nakon nekih drugih razgovora koje sam obavio zaista vjerujem da će se to dogoditi.

Imamo iskustvo pristupanja Portugala, Španjolske, Grčke Europskoj uniji, ili ovo posljednje proširenje. I sve zemlje su bile zadovoljne rezultatima pregovora i pristupanjem. Sada mogu očekivati konkretne rezultate, ne samo u smislu nacionalnog interesa kao nekakve apstraktne stvarnosti, nego konkretne rezultate za građane i poboljšanja u kvaliteti života građana, državljana članica Europske unije.

Cijenim vašu ambiciju da postignete brzi napredak u pregovorima, ali ako želite uspjeti ne smijete podcijeniti opseg posla koji trebate napraviti.

Dopustite mi da naglasim važnost da sve političke stranke angažiraju građane na tim pitanjima. Omogućiti otvorenu raspravu te pružanje odgovarajućih informacija i izbjegavanje nerealnih očekivanja.

Već se puno postiglo. Hrvatska je daleko došla u kratkom razdoblju i zaista možete biti ponosni na vaša postignuća.

Dopustite, da vam kažem da u Europi postoji veliko poštovanje za ovu zemlju i, kao što znate, kao vrlo ponosnu zemlju. Ali teški izazovi i puno teškog posla još je pred vama. Nemam nikakve dvojbe da ćete vi kao parlament zaista biti jako zaposleni u sljedećem razdoblju.

Uvjeravam vas da će Komisija za svoje strane nastaviti pomagati u tom procesu i to je ono za što smo mi ovdje: ja, povjerenik Rehn, naravno naše izaslanstvo u Zagrebu.

Taj proces, to je ustvari proces izgradnje područja za mir, stabilnost i napredak. Kada pregovaramo o detaljima poglavlja, ne zaboravimo tu veliku opću sliku, viziju Hrvatske suvremene napredne zemlje u srcu Europe.

Nemojmo zaboraviti tu veliku ambiciju za mir, za stabilnost, za demokraciju u ovoj regiji i u cijeloj Europi. I kada se taj proces završi i kad Hrvatska zauzme zaslužen mjesto u srcu europske obitelji, neće samo hrvatski, nego i svi građani Europe imati razlog za slavlje” - zaključio je Barroso.

Predsjedatelj **Luka Bebić** je zahvalio visokom gostu José Manuelu Durão Barroso na izuzetno poticajnom i ohrabrujućem govoru pred Hrvatskim saborom.

M.K.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O IZBORU ČLANOVA
PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE)
SAMOUPRAVE**

Onemogućavanje ostavke mimo volje vijećnika

Hrvatski sabor većinom je glasova podržao prijedlog izmjene i dopune Zakona o izboru predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tim prijedlogom Vlada predlaže regulirati institut ostavke na vijećničko mjesto, a nakon što su tzv. bianco ostavke nakon posljednjih lokalnih izbora dovele do problema u funkcioniranju nekih lokalnih jedinica. U opširnoj dvodnevnoj raspravi o problemu trgovine vijećničkim mandatima dio oporbenih zastupnika izmjene je ocijenila nepotrebnim, jer i važeće odredbe rješavaju ta pitanja, dok zastupnici vladajuće stranke prijedlog smatraju dobrim temeljem da se razradi institut ostavke.

Vlada je prijedlog uputila u hitnu saborsku proceduru, ali se Hrvatski sabor odlučio za raspravu u dva čitanja.

O PRIJEDLOGU

Vlada u obrazloženju Prijedloga zakona upozorava da su se nakon posljednjih lokalnih izbora pojavile određene dvojbe oko primjene instituta takozvanih "bianco" ostavki, osporavanja takvih ostavki, te njihova učinaka na obnašanje mandata izabranog vijećnika i zakonito funkcioniranje tijela lokalnih jedinica. Zbog toga je u određenom broju lokalnih jedinica dolazilo do situacija da su izabrani članovi predstavničkih tijela, ili njihovi zamjenici bili sprječavani i onemogućavani, često i izvaninstitucionalnim sredstvima u obnašanju svog vijećničkog mandata.

I državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić** u uvodnom je obrazloženju upozorio na nekoliko slučajeva da su pojedini nositelji stranačkih ili nezavisnih lista tražili od svojih članova da unaprijed potpišu ostavke koje su se urudžbirale ponekad čak i na samoj sjednici i u tom trenutku mimo volje vijećnika. To, kazao je, praktično predstavlja opoziv mandata, a suprotno je članku 3. stavku 2. Zakona o izborima po kojemu je mandat neopoziv.

Ne možemo odustati i od ostavke kao jednog od načina prestanka mandata, kao jednog moralnog čina kojim vijećnik želi izraziti svoju volju da neće više sudjelovati u radu predstavničkog tijela, ali se želi to pitanje urediti kako bi se izbjegla mogućnost da se faktički oduzima ili opoziva mandat suprotno Zakonu, istaknuo je.

Stoga Vlada izmjenama predlaže utvrditi rok za podnošenje pisane ostavke, pa bi, ako podnese ostavku, mandat izabranom članu predstavničkog tijela prestao trenutkom zaprimanja pisane ostavke koji ne smije biti kasniji od 24 sata prije održavanja sjednice predstavničkog tijela. Novina je mogućnost povlačenja podnijete pisane ostavke, a to bi se moglo učiniti najkasnije do početka održavanja prve sjednice predstavničkog tijela, nakon zaprimljene ostavke.

Vlada smatra da bi se time spriječila mogućnost urudžbiranja "bianco" ostavki mimo volje izabranog vijećnika, te onemogućila zloupotreba zakona od pojedinaca, ili političkih grupa s ciljem blokade rada predstavničkog i izvršnih tijela u lokalnim jedinicama, odnosno spriječila promjena izbornih rezultata.

Državni tajnik u uvodnom je izlaganju istaknuo da se Vlada ne protivi raspravi u dva čitanja, jer želi to pitanje točno i precizno urediti.

RADNA TIJELA

Matično radno tijelo, **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** u raspravi je utvrdio da je izbor članova i konstituiranje predstavničkih tijela u 2005. u većini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave proveden sukladno važećim zakonima. Međutim, situacije u pojedinim jedinicama dovele su do poteškoća u obnašanju vijećničkog mandata pojedinih vijećnika.

Odbor je podržao Prijedlog zakona kojim je potrebno spriječiti zlorabu očitovanja volje članova predstavničkih tijela, te istaknuo da se zakonom treba razraditi ustavno načelo o neobvezujućem mandatu. Odbor je također utvrdio da je ostavka osobni čin s tim da se zakonom trebaju precizirati uvjeti i rokovi za njezino podnošenje.

Odbor je jednoglasno Saboru predložio prihvaćanje predloženog zakona u prvom čitanju, uz zaključak da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz rasprave upute predlagatelju radi izrade Konačnog prijedloga zakona.

Takav je prijedlog zaključka Saboru većinom glasova predložio i **Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu**.

U raspravi na tom Odboru iznijeto je mišljenje da je predložena izmjena Zakona nepotrebna, s obzirom na to da je pitanje prestanka mandata u slučaju

podnošenja ostavke riješeno postojećim Zakonom.

Članovi Odbora suglasni su u ocjeni da ostavku može podnijeti samo vijećnik.

S tim u svezi iznijeto je mišljenje prema kojem bi se pitanje podnošenja ostavke moglo urediti na način da vijećnik podnosi ostavku uz predočenje osobne iskaznice.

Također, iznijeto je mišljenje prema kojem bi u slučaju podnošenja ostavke vijećnika, trebalo onemogućiti njezino povlačenje, odnosno opoziv.

Iznijeto je i mišljenje prema kojem je potrebno pristupiti širem obuhvatu izmjena i dopuna Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te s tim u svezi predložene izmjene povući iz procedure.

Odbor za zakonodavstvo podupore je donošenje predloženog zakona, a na tekst nije imao primjedbi.

RASPRAVA

Zastupnicima se s uvodnim obrazloženjem predloženih izmjena obratio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić**, a mišljenje **Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav** prenio je **Dražen Bošnjaković**, nakon čega se prešlo na raspravu po klubovima zastupnika.

Gledanje kroz prizmu incidentnih situacija

Dražen Bošnjaković u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** izrazio je žaljenje što se cijela lokalna samouprava gleda kroz prizmu incidentnih situacija, primjerice u Gorici, Dubrovniku, Požegi. Nije korektno, istaknuo je, da se netko tko bude izabran na listi jedne političke stranke nakon mjesec dana predomisli i prijeđe u neku drugu grupaciju. Klub zastupnika HDZ-a to najoštrije osuđuje i zaista s tim nismo suglasni, rekao je.

Naglasio je da institut bianco ostavke nije sukladan Zakonu, te podsjetio na izričitu zakonsku odredbu da mandati nisu obvezujući.

Bianco ostavka koju čovjek daje stranci je nemoguća. Ostavka je osobni čin, ona se nikako ne može dati stranci, ona se daje predstavničkom tijelu. Davanje suglasnosti kod ulaska u izbore da se umjesto te osobe daje ostavka je ništetan čin, kazao je.

Smatra da će incidenti koji su se dogodili dovesti do toga da političke stranke koje su time bile najviše pogođene za slijedeće izbore jako dobro pogledaju koji ljudi reprezentiraju njihovu listu.

Mišljenja je da stranke ne kupuju, da se radi o nečasnim, nepoštenim ljudima koji su iz nekih osobnih razloga prešli ovdje ili ondje.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a pozdravio je prijedlog Vlade, napore da se precizira i regulira institut ostavke, da on bude jasan, nedvojbjen. Predložio je da se do drugog čitanja raspravi i mogućnost davanja ostavke u obliku pisanog akta ovjerenog kod javnog bilježnika, mogućnost davanja ostavke na zapisnik, bilo kod predsjednika predstavničkog tijela bilo kod predsjednika Mandatnog odbora.

Vladi u Kluba predlažu i da raspravi mogućnost povlačenja ostavke, da li uopće ostavljati tu mogućnost, te i to povezati s prijedlogom ostavke ovjerene kod bilježnika ili dane na zapisnik.

Prijedlog je pristojan temelj na kojem se mogu naći dobra zakonska rješenja, a to je u zajedničkom interesu kako bi se spriječile pojave koje idu na štetu svim strankama, zaključio je predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a.

Sve maske su pale

Poslije ovih lokalnih izbora sve maske su pale, istaknuo je dr. **Zlatko Kramarić** govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLS-DC-LS-a**.

Svjedoci smo da našim gradskim vijećnicama, županijskim skupštinama maršira zaštitarska demokracija, kazao je.

Ističe da predložene izmjene neće otkloniti mogućnost tzv. trgovanja mandatima, da taj problem velikim dijelom proizlazi iz neprimjerenog izbornog sustava. Motivi, naglašava, nisu politič-

ke naravi i najčešće iza njih stoji opipljiv materijalni interes.

Klub smatra da se Prijedlog bavi malim segmentom problema, da nije predložen najbolji način za sprječavanje deformacije instituta ostavke u praksi. Ovakvim propisivanjem priznajemo mogućnosti manipulacije pisanom ostavkom, a da bi već učinjenu manipulaciju spriječili otvaramo mogućnost da osoba na koju se ostavka odnosi taj papir povuče jer ga navodno nije ni potpisala, ni poslala. To nije dobro rješenje. Zakon je tu da propiše pretpostavke za sprječavanje mogućnosti nastanka manipulacije, a ne mjere radi otklanjanja već učinjene manipulacije, kazao je.

Svjedoci smo da našim gradskim vijećnicama, županijskim skupštinama maršira zaštitarska demokracija.

Mišljenje je Kluba da treba promijeniti pristup tako da se propišu pretpostavke koje će spriječiti mogućnost manipulacije ostavkom vijećnika, pretpostavke pod kojima se ostavka smatra valjanom, a da sama ostavka i dalje ostane neopoziva.

Konkretni su prijedlozi Kluba da se Zakonom propišu nužni sastavni dijelovi ostavke i postupak njezine predaje - da ostavka mora biti napisana vlastoručno, u njoj se mora navesti razdoblje u kojoj je osoba obnašala dužnost vijećnika, mora sadržavati razloge zbog kojih se ostavka daje, da se ostavka predaje osobno predsjedniku predstavničkog tijela i da je urudžbira službena osoba u nadležnosti najmanje samog vijećnika i predsjednika predstavničkog tijela. Iznimno, zbog objektivne nemogućnosti osobne predaje, to po istom postupku može i opunomoćenik osobe koja daje ostavku, a za to mora imati specijalnu punomoć. Na prvoj sljedećoj sjednici vijeća, odnosno skupštine njen predsjednik dužan je obavijestiti da je vijećnik taj i taj podnio ostavku s danom tim i tim zbog tih i tih razloga, te pozvati

političku stranku da do sljedeće sjednice odredi novog člana, prijedlozi su koje je u ime Kluba iznio dr. Kramarić.

Ispravljajući navod da je sve što se zbiva rezultat neprimjerenog izbornog sustava, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** navodi da su lokalni izbori 2001. održani po gotovo istim odredbama, a nije bilo ovakvih situacija. Razlog je, kaže, što se za vrijeme koalicijske vlasti objektivno raspravljalo o određenim nezakonitostima u pojedinim jedinicama neovisno jesu li oni bili podudarni s centralnom vlašću.

Mr. Vlado Jelkovic (HDZ) ističe da nema izbornog sustava koji će nekog spriječiti da promijeni stranački dres. Problem je u neodgovornosti i nepoštenju, eventualno nemoralu pojedinaca i to mogu riješiti samo birači na narednim izborima, naglasio je.

Pero Kovačević (HSP) za prijedlog da se zakonom propiše da se ostavka daje osobno kaže da je protuustavan i ograničavanje prava vijećnika. Što ako je bolestan, upitao je.

Ništa se bitno ne rješava

Klub zastupnika HSP-a neće podržati predloženi zakon, jer se njime ništa bitno ne rješava, najavio je u ime Kluba **Pero Kovačević**. Stvara se lažni dojam kako će se njime spriječiti trgovanje mandatima, kazao je navodeći kao razlog svemu što se događa od 1992. manjkave zakonske propise.

U ime Kluba prenio je spremnost HSP-a na ponavljanje izbora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Požezi, Velikoj Gorici.

Moguće je da će netko četiri, pet puta mijenjati svoju volju - pa sad kaže dajem ostavku, pa onda povlačim ostavku, pa opet dajem, pa poslije povlačim.

Vezano za prijedlog da ostavka ne smije biti zaprimljena kasnije od 24 sata prije održavanje sjednice, zamjećuje da

se ostavka može podnijeti i poštom preporučeno.

Moguće je, kaže, da će netko četiri, pet puta mijenjati svoju volju - pa sad kaže dajem ostavku, pa onda povlačim ostavku, pa opet dajem, pa poslije povlačim.

Ako mandat pripada vijećniku, a pripada, on može dati ostavku i na samoj sjednici predstavničkog tijela, jer je to njegovo pravo. On ima pravo disponirati svojim mandatom, poručio je.

Naglasio je da je u slučaju HSP-a svaki vijećnik dobrovoljno dao svoju ostavku i ta je ostavka realizirana. Nije bilo nikakve prisile, ali spriječili smo trgovinu vijećničkim mandatima, kazao je, dodajući da vijećniku nitko nije branio pravo da opozove ostavku, a ako se smatra da nešto nije u redu neka svoj sud daju nadležna tijela.

Podsjetio je i na situacije u Saboru, navodeći da je dr. Kramarić sa zajedničke liste SDP-a i LS-a ušao u Sabor, a sada će biti u HSLU-u, na situaciju s Librom koja je išla u koaliciju s SDP-om i na kraju prešla u HNS. Ako se želi rješavati sve odnose, treba prvo počistiti u ovoj kući i taj princip regulirati na svim razinama, poručio je.

Smatra da treba ići na novi cjelovit zakon, te izražava spremnost i za sporazum prije izbora da će svi spriječiti trgovinu mandatima. Novo zakonsko rješenje, moralni kodeks odnosa i ponašanja da se ne bi izigrala volja birača, te prenošenje tog modela na niže razine, donijelo bi veće povjerenju birača u političare. To je put da vratimo demokraciju u Hrvatsku, da spriječimo sve trgovine, sve što je nedopustivo i nemoralno, i ljudski i zakonski, pa i ustavno, zaključio je.

Valter Poropat (IDS) u pravku ističe da se predloženim djelomično otežava prelazak vijećnika, te da će jedino pravilno biti neposredno biranje gradonačelnika, načelnika i župana.

Davorko Vidović (SDP) kaže da je netočno da je HSP spriječio trgovinu mandatima. Točan bi navod bio da su obavili trgovinu vijećničkim mandatima u Sisku, kazao je, spominjući pritom znakovito prezime zastupnika Trgovčevića.

Zbog vrijeđanja zastupnika Trgovčevića, **Pero Kovačević** je zatražio opomenu zastupniku Vidoviću, a navodeći da je aludiranje naglašavanjem prezimena na granici predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** zatražio je suzdržanost u raspravi.

Kaznena djela protiv izbornog prava

Mr.sc. Mato Arlović u ime **Kluba zastupnika SDP-a** ističe da zakonom nije riješeno pitanje što se događa kada se prelakom praktično promijeni volja biračkog tijela. Vrijeme je, kaže, da se raspravi mogućnost da se tada raspusti takvo predstavničko tijelo, raspišu izvanredni izbori, vrati građanima pravo izbora.

Složio se da je ostavka jedan od načina na koji može prestati mandat, ali nova mu se stipulacija čini suvišnom. Radi se o osobnom činu, kazao je prenoseći stajalište SDP-a da mandat pripada vijećniku, zastupniku i da ni u jednoj varijanti ne može prestati bez osobnog čina zastupnika, odnosno vijećnika.

Kao problem iz prakse koji je poticao vijećnike na zaobilaženje, izigravanje zakona, naveo je Zakon o financiranju političkih stranaka i tumačenje Sabora da se to financiranje može protegnuti i na pojedince, čime je stimuliran određeni broj zastupnika da se proglase neovisnim i dobiju sredstva za osobni, a ne stranački rad.

Drugi problem su slučajevi kao Osijek, Požega, Drenovci, Labin, Bakar gdje dio vijećnika ili stranaka pokušava osporiti neke poteze s ciljem zaštite svog izbornog prava. Središnji ured ne izdaje akt na osnovi kojeg bi se mogao voditi spor radi zaštite prava nego daje mišljenje kojim u pravilu legalizira i daje legitimitet novonastaloj situaciji u korist promjene vlasti, ako to, kaže, odgovara određenoj političkoj situaciji.

Klub smatra da treba razriješiti i pitanje probuđivanja apetita pojedinaca da se neće ništa dogoditi ako povuku takav potez. Takvi apetiti se moraju kazniti, a smatra da se to neće moći samo izmjennom predloženog zakona, već i političkim radom, izmjenama i drugih propisa.

U Klubu su uvjereni da bi se neke stvari drugačije postavile da se izmjenama Zakona o političkim strankama omogući da se ozbiljnom novčanom kaznom, ili čak zabranom sudjelovanja u nekom od izbornih ciklusa, kazni stranka zato što kupuje vijećnike ili zastupnike i tako dovodi do promjene volje biračkog tijela.

Ističe da za takav oblik političke korupcije, sudjelovanje u svojoj kupoprodaji mora biti kažnjen i pojedinac, a ne isključuje ni mogućnost kazne zatvora jer se radi o kaznenim djelima protiv izbornog prava.

U Klubu smatraju da predloženo rješenje nije dostatno i da ga do drugog čitanja treba proširiti, ali i da treba obuhvatiti i pitanje promjene izbornog zakonodavstva, promjene Zakona o političkim strankama te kod sljedeće kaznene reforme razmotriti i pitanja vezana uz kaznena djela protiv izbornog prava, zaključio je mr. Arlović.

Postizborno falsificiranje izbornih rezultata

Damir Kajin (Klub zastupnika IDS-a) složio se da je sve što se dešava u trgovini mandatima sramotno, posebno kada se bijegom pod skute druge političke opcije ruši prva, izvorna opcija. Prelazak za novac krajnje je amoralan, ali možda je još sramnije kada se netko otvoreno prodaje kao na Ponterosu, kada se ne poštujući rezultate izbora amoralnim, neprirodnim koalicijama želi vlast pod svaku cijenu, kazao je. Složio se da nitko vis a vis toga nije nevin, pa, onda, kaže, imamo crveno-crne koalicije HDZ-a, SDP-a u Labinu, Braču, HSP-a sa svima. Naglasio je da se tim postizbornim inženjeringom falsificiraju izborni rezultati. Kao primjer iznosi Labin gdje je Tulio Demetlika iz IDS-a dobio 45 posto glasova, a taj je rezultat pogažen neprincipijelnom koalicijom. Ti eksperimenti ponižavaju, kazao je.

Biti principijelan uvijek je manje loše nego biti prevrtljiv, pa i pod cijenu da vam ta prevrtljivost donese neku općinu, grad ili županiju, kazao je.

Smatra da je Hrvatska zrela za kompletnu reformu lokalne samouprave, pogotovo za fiskalnu decentralizaciju, da treba mijenjati i izborni zakonodavstvo. Izborni zakon za lokalnu samoupravu ocijenio je tragedijom, a promjene 2000. posljedicom prilagođavanja izbornih pravila ondašnjim strankama na vlasti. Najbolji mu je izborni zakon iz 1993. kada se polovica birala neposredno, a polovica s listi.

Biti principijelan uvijek je manje loše nego biti prevrtljiv, pa i pod cijenu da vam ta prevrtljivost donese neku općinu, grad ili županiju.

Smatra i da je trgovina kod lista neograničena, pogotovo u malim sredinama, s neovisnom listama. Ima li smisla postojećim zakonom, s listi birati u sredinama sa 500, 600, 700 birača, a takvih je možda 200 općina u Hrvatskoj, upitao je.

Konstatirao je da kuvertirana ostavka nema smisla. Podsjetio je da je IDS taj institut aktivirao u parlamentu 1997. u slučaju Delbianco koji je iz Sabora izbacio IDS-ovca Axela Luttenbergera. To tada nije prošlo, kao što ne može proći ni danas, poručio je.

Bitnim je označio načelo da svaka vlast sama sebi ne smije prilagođavati izborna pravila. Mi smo od takvog načela koje je vladajuće u Europi udaljeni jedno par stotina milijuna svjetlosnih godina, kazao je predstavnik IDS-a.

Korektnim je ocijenio prijedloge dr. Kramarića. Jasno preciziranje da mandat pripada vijećniku, da se ostavka može podnijeti 24 sata prije pod uvjetom da nitko na to nije prisiljavan, sigurno bio mali doprinos kakvom-takvom moralu u lokalnoj samoupravi, zaključio je.

Procjena povjerenja - stranke na dnu

Klub zastupnika PGS-SBHS-MDS-a podržat će otvaranje rasprave o problemima, makar ne podržava predlo-

žena rješenja, kazao je **Željko Pavlic**. Problem zloporabe ostavki, dodaje, pitanje je političkog morala i kulture, a tu zakoni mogu malo pomoći.

Smatra da su nemile scene proteklih mjeseci vodile generalnoj slici o političarima kao onima kojima je jedini cilj doći na vlast pod svaku cijenu, a rezultat toga je da se u procjeni povjerenja političke stranke na samom dnu, na skali od jedan do sedam dobile su ocjenu dva.

Mišljenje je Kluba da su za onemogućavanje manipulacija pisanim ostavkama potrebe puno bitnije, korjenitije promjene od predloženih, da je potrebno mijenjati sam sustav, tj. način izbora vijećnika.

Podsjetio je da Ustav u odredbi o pravu građana na lokalnu samoupravu u prvi plan stavlja građane, ali i članove predstavničkih tijela, a ne političke stranke ili interesne grupe. Trebalo bi, kaže, mijenjati izborni zakon u cilju da građanin, birač ima sigurnost da utječe na rad predstavničkog vijeća tako da bude siguran da njegov glas neće biti izgubljen ili preusmjeren.

U Klubu smatraju da promjene izbornog zakona moraju ići u pravcu uvođenja neposrednog izbora načelnika, gradonačelnika i župana.

Smatraju da polovicu članova predstavničkog tijela treba birati direktno po izbornim jedinicama, a polovica preko lista, te predlažu da se u Zakon ugradi da prednost u formiranju čelnništva predstavničkog tijela ima opcija koja osvoji najviše mandata.

Predložio je i da se u zakonu izričito navede da je mandat vijećnika neobvezujući i da vijećnici nisu opozivi, da se drugačije definira prag od pet posto, ili taj prag smanji na tri posto. Upozorio je, naime, da je na proteklim izborima bilo i slučajeva da lista sa 5,8 posto glasova nije dobila ni jedan vijećnički mandat.

U Klubu misle da treba uvesti i kazne za sve kojima se dokaže da su zbog osobne materijalne koristi iskoristili položaj kandidata ili vijećnika. Bitno je da se vijećnici, zastupnici ponašaju moralno i odgovorno prema onima koji su im dali povjerenje. Ili će se postaviti pitanje tko će uopće izići na sljedeće

izbore i da li će i koliko ti izbori s tako malim odazivom biti legalni i legitimni, zaključio je zastupnik Pavlic.

Bianco ostavke koristio isključivo HSP

Da je Državno odvjetništvo samo na temelju napisa, javnih izjava reagiralo na vrijeme i da je prvi kupac i prodavač u tom kaznenom djelu bio sankcioniran vjerojatno bi bili zaustavili daljnje takve slučajeve i procese, istaknuo je **Dragutin Lesar** govoreći u ime **Kluba zastupnika HNS-a**.

Podsjećajući na obrazloženje da će se izmjenama spriječiti bianco ostavke i onemogućiti zloraba zakona od pojedinaca i političkih grupa, zamijetio je da su bianco ostavke instrument kojim se koristio isključivo HSP, pa mu nije jasno zašto Vlada HSP proglašava političkom grupom.

Upozorio je na situaciju da čovjek javno deset puta izjavljuje da nije potpisao ostavku, ali Vlada, posredstvom Ureda, provodi grafološko vještačenje, a ne reagira na podneske za izbore u Gradsko vijeće Pule gdje se pojavila falsificirana stranka i falsificirana lista i grafološkim vještačenjem dokazano je da potpisi nisu autentični.

Smatra da je sve započelo u Saboru financiranjem prebjega u tzv. nezavisne koji se pretvaraju u političke stranke, jer koriste pravo iz Zakona o političkim strankama, a utvrđen je i cjenik - godišnje 250 tisuća, u mandatu milijun kuna.

Ocijenio je da predloženi zakon ne rješava suštinu problema, da u njemu piše da se može kupovati samo 24 sata prije početka zasjedanja predstavničkog tijela.

Podsjetio je da u izbornim radnjama svaki dokument koji završava kod izbornog povjerenstva mora biti ovjeren kod javnog bilježnika ili izbornog povjerenstva.

Međutim, ostavka, po našem zakonu i tumačenju, može biti napisana i na vreći cement papira. I ona je pravovaljana, ako nekome odgovara, kazao je. Upitao je kako to da se ne ide istom logikom - ostavka se podnosi u pisanom obliku,

mora biti ovjerena kod javnog bilježnika i ne može biti starija od dva dana od dana podnošenja.

Mogućnost povlačenja ostavke, dodaje, mora ostati sve dok nadležno tijelo ne verificira podnošenje ostavke. Tada bi se, smatra, pojava tobožnjih bianco ostavki svela na nemoguću mjeru, jer mandat pripada vijećniku i on s njim može slobodno raspolagati dok ostavka ili aktiviranje mandata nije provedeno.

Ostavka, po našem zakonu i tumačenju, može biti napisana i na vreći cement papira. I ona je pravovaljana, ako nekome odgovara.

Poručio je da se trgovina mandatima može spriječiti samo na jedan način, otklanjanjem povoda kupovini, a povod nisu vijećnička mjesta, nego čelne funkcije. Motivi kupoprodaje nestaju neposrednim izborom čelnih ljudi, kazao je.

Dođe li Vlada s istim prijedlogom u drugo čitanje on se ne smije podržati, jer ništa ne rješava, zaključio je.

Pejo Trgovčević (HSP) u ispravku se osvrnuo na prozivanje bivših vijećnika HSP-a. Nikada niste ni vidjeli kako te ostavke izgledaju, a kamoli da znate tko ih je, kada i na koji način urudžbirao, kazao je.

Na navod o trgovini zbog čelnih mjesta, **Krunoslav Markovinović (HDZ)** iznosi primjer općine Sveta Nedjelja proteklih godina - predsjednik HNS-a postao je predsjednik SDP-a, predsjednik SDP-a postao je predsjednik HNS-a, predsjednik HSS-a dopredsjednik HNS-a, a predsjednica HNS-a razočarana izašla iz stranke.

Izborni folklor - politika mrkve i batine

Raspravu u ime **Kluba zastupnika HSS-a Željko Pecek** započeo je pitanjem što bi se dogodilo da netko u ime predsjednika Sabora preda ostavku? Da li bi provjerili da li ju je on potpisao?

Naravno da bi. Da li bi je prihvatili? Naravno da ne bi, ukoliko on to ne bi htio, kazao je. Istaknuo je da se to bezbroj puta radilo u Saboru koji je dokazao da to zna raditi, te upitao zbog čega se isto ne radi u gradovima i općinama.

Zašto bi zakon trebao imati povratno djelovanje i zbog čega se nikome mandat ne bi smio oduzeti objasnio je na primjeru Požege gdje, kaže, izabranog vijećnika zaštitari nisu pustili u zgradu da digne ruku protiv kriminala, već je umjesto njega izabran netko drugi koji očito diže ruku za taj kriminal.

Izborni folklor nazvao je politikom mrkve i batine. Birač stalno ima mrkvu na štapu, ali pitanje je do kada će trčati za njom i nadati se da će izabrati najbolju političku opciju i da to nitko neće promijeniti nakon izbora.

Izabranome koji treba promijeniti političku opciju na početku se nudi mrkva u obliku plaćenog nadzornog odbora, radnog mjesta za njega ili njegovo dijete, novca, a ako to ne želi dolazi batina - prijeti se njemu, njegovoj obitelji da će izgubiti posao, neće moći dobiti kredit, zemljište u najam i sl., objasnio je.

Naglasio je da policija nema pojma o političkoj korupciji, o prijetnjama. Policija ništa nije dokazala jer ništa nije ni poduzela, rekao je.

Ističe da ni Državni ured ne zna, ili ne želi reći u koliko je općina došlo do promjene vlasti nakon izbora, u koliko ih treba uputiti nadzor, koliko ima zahtjeva za obavljanjem nadzora, da nitko ne reagira na žalbe.

Interesantom je ocijenio ponudu premijera Sanadera da se političke stranke dogovore da ne prihvaćaju otpadnike u formiranju izvršne vlasti. No, predstavnik HSS-a šalje drugačiju poruku - otpadnicima treba smatrati one koji mite i koji prijete, a zna se uglavnom iz kojih su političkih redova. Njih treba svaka stranka izbaciti van, jer prijete i žele promijeniti volju birača nakon izbora, poručio je.

Procjenjuje da predloženi zakon neće ništa promijeniti, jer samo potvrđuje praksu koja je u Saboru toliko puta provedena, a sada bi se zacementirala i

počela primjenjivati u gradovima i općinama.

Kao problem o kojem se ne govori navodi velik broj gradova i općina gdje se vlada protuzakonito. Pritom je citirao pismo vijećnika iz općine Nova Bukovica, gdje je, kaže, na sceni opcija gdje zakon krše članovi vladajuće stranke. Zabrinjava šutnja administracije. Zabrinjava što općinski vijećnici upućuju nekoliko pisama, a Središnji državni ured uopće ne odgovara, kamoli da uputi nadzor, kazao je.

Zaključno je ponovio da zakon neće ništa promijeniti, da se mora mijenjati praksa. Pošto je zakon folklorne naravi HSS ga neće podržati, kazao je.

Ispravljajući navod da se u slučaju Požege radilo o podržavanju kriminala, **Pejo Trgovčević (HSP)** kaže da se radilo o političkoj trgovini koju je HSP spriječio.

Vladin cilj - sprati odgovornost sa sebe

Prva govornica u pojedinačnoj raspravi **Ingrid Antičević- Marinović (SDP)** ocijenila je da će prijedlog zakona s dva članka stvoriti samo još više zbrke i nedoumica. Postoje norme, postoji poseban Ured koji ne intervenira kada pišu određene stranke, a poneka intervenira odmah, preko noći, u istoj stvari donosi drugačije odluke, kazala je. Upitala je zašto se negdje prihvaćaju bianco ostavke, drugdje u istim situacijama ne, zašto se negdje reagira, a negdje ne.

Smatra da je sve počelo akcijom Vlade u Požegi da se isprovociraju izbori prije redovnih, a nakon redovnih izbora drugi ministar u Karlovcu potpisuje trgovački sporazum. Bilo bi, kaže, ozbiljnije reagirati na te pojave, nego pisati ovakve izmjene.

Navela je i primjer Vrhovina gdje sve stranke, pa i lokalni HDZ, pišu Središnjem uredu, ali Ured i Vlada ne reagiraju. Središnji državni ured reagira kada je kasno zatražiti sudsku zaštitu, jer slijede redovni izbori, kazala je.

Upitala je gdje u svijetu postoji sustav u kojem se dana ostavka može povući. Zakon je mogao riješiti samo tko i komu

podnosi ostavku. Možda je u važećem zakonu sporno da ostavka vrijedi danom urudžbiranja i to je trebalo nadopuniti, kazala je.

Smatra da Vlada s prijedlogom ima jedini cilj sprati sa sebe odgovornost, pokazati nismo mi, nego su svi pomalo krivi, svi koji su se dali korumpirati, njih treba odstraniti, sankcionirati, a za to je zadužen Središnji ured. Neugodnost i nerješivo pitanje je tko će sankcionirati Središnji državni ured, zaključila je.

Središnji državni ured za upravu postupao po zakonu, primjenjuje praksu Ustavnog i Upravnog suda, istaknuo je državni tajnik Središnjeg ureda **Antun Palarić**. Iznio je primjer iz 2003., dopis Ministarstva pravosuđa čijim je mišljenjem legalizirana promjena vlasti u Petrinji.

Do sada ni jedan predmet koji je radio Ured, a koji je bio na Upravnom sudu nije ukinut, kazao je. Poručio je da će nadzor biti obavljen svugdje gdje treba, da će se primijeniti jednaki kriteriji. Predloženim zakonom žele se zaustaviti buduće bianco ostavke, doprinijeti uvođenju reda, ali Ured postupao principijelno, zaključio je.

Niz ispravaka potaknuo je navod da se rad Ureda temelji na zakonu, sudskoj i upravnoj praksi. Ne možete raditi na temelju zakona kad zadnjih mjeseci u pojedinim slučajevima baš ništa ne radite, kaže **Gordana Sobol (SDP)**, a **Antičević- Marinović** ističe da Ured onemogućava da se vijećnici mogu obratiti Ustavnom sudu.

Milanka Opačić (SDP) ne zna je li praksa oba suda da mjesecima ne odlučuju kada zahtjev podnese SDP, ali odlučuje u roku dva dana kada ga uputi HDZ, a **Davorko Vidović (SDP)** kaže da je mišljenje izdano u roku dva sata kada je grupa građana došla u Palarićev ured proglasiti se vlašću u gradu Sisku.

Ljubica Lalić (HSS) ističe da praksa opovrgava državnog tajnika za što je primjer i općina Drenovci gdje zahvaljujući njegovu nedostatku hrabrosti postoje dva vijeća.

Državni tajnik **Palarić** odgovorio je da postoje predmeti u kojima je potrebno utvrditi činjenice, je li posrijedi kazneno djelo i ti su postupci pred

policijom i Državnim odvjetništvom. Mi ne možemo utvrditi činjenice da li su ostavke falsificirane ili nisu. To je pitanje da li je učinjeno kazneno djelo ili nije, kazao je.

Objasnio je da je upravni akt u Sisku izdan tako brzo na inzistiranje Vidovića.

Davorko Vidović objašnjava da je inzistirao na izdavanju mišljenja kao akta na temelju kojeg se može žaliti. Naglasio je da nije udovoljeno, nije dobio nikakav odgovor na svoj zahtjev da se utvrdi stanje i zaštititi zakonitost u Sisku.

Povuci-potegni demokracija

Ovaj zakon ne rješava ništa osim što će urediti radno vrijeme trgovine vijećničkim mandatima i skratiti ga s punog radnog vremena na 23 sata, istaknuo je **Zvonimir Mršić (SDP)** koji smatra da je predloženi zakon apsolutno nepotreban.

Ovaj zakon ne rješava ništa osim što će urediti radno vrijeme trgovine vijećničkim mandatima i skratiti ga s punog radnog vremena na 23 sata.

Naglašava kako se predloženim ne sprječava manipulacija ostavkama. Pretvaramo se u povuci-potegni demokraciju na lokalnoj razini, ostavljamo 23 sata za utvrđivanje cijene, 23 sata burze vijećničkim mandatima, kazao je.

Smatra da postojeći zakon sve rješava. U izmjenama se kaže da mandat prestaje u trenutku dostave pismene ostavke, ali i da se ostavka može povući sat vremena prije održavanja sjednice. Možda ostavku možete povući, ali nema vam tko vratiti mandat, nitko osim građana na izborima ne može vratiti mandat, naglasio je.

Osvrćući se na tzv. bianco ostavke, zamijetio je da ne piše kome se dostavlja pisana ostavka, pa se tako može dostaviti i stranci, pa zamoliti stranku da ona to preda u urudžbeni zapisnik.

Svi vijećnici HSP-a podnijeli su ostavke samo se postavlja pitanje zašto predsjednik HSP-a ne želi te ostavke prosljediti u gradska i općinska vijeća, županijske skupštine, kazao je.

Vladi je predložio da povuče predloženi bizarni zakon, te je pozvao da sukladno programu decentralizacije i obećanjima konačno izmijeni 35 zakona i omogućiti jedinicama lokalne samouprave da mogu koristiti i konzumirati svoja prava.

Gordani Sobol (SDP) čini se da će konačno i Središnji državni ured na čelu s Antunom Palarićem znati što treba raditi. Osobno ga smatra direktno odgovornim za trenutnu pravnu nesigurnost, upitnost eventualnog zakonitog rada pojedinih županijskih skupština, općinskih i gradskih vijeća zbog toga što ništa ne čini, odbija dati tumačenje, produžava vrijeme, skriva se pritom iza drugih državnih organa.

Složila se s onima koji smatraju da Središnji državni ured treba preimenoovati u središnji državni nered.

Upitala je po čemu će izmjene nedvojbeno utvrditi da mandat pripada vijećniku, a ne stranci, da se ne vidi da bianco ostavke više ne važe. Zakon se neće moći primijeniti retroaktivno, pa ono što se dešavalo zadnjih mjeseci "popapala maca", kazala je.

Istaknula je kako je u obrazloženju priznato da je nepravilnosti bilo, ali se ništa nije činilo da se na vrijeme doneše pravorijek. Najžalosnijim je ocijenila što kompletna Vlada, ali i premijer stoje iza takvog nerada Ureda. Jer da ne stoje, kaže, davno netko više ne bi obnašao funkciju na kojoj je.

Problem je što pojedine institucije države koje su dužne s jedne strane tumačiti, a s druge provoditi zakone, to ne čine. Svojim nečinjenjem ili čak i činjenjem direktno podilaze manjim ili većim trenutnim interesima, poručuju građanima da ne treba imati povjerenja u institucije, zaključila je.

Problemi u jednom promilu jedinica

Imamo 600 jedinica lokalne ili regionalne samouprave, a u negativnom kon-

tekstu spomenuto je ne više od njih šest, što je samo jedan promil, no, svakako treba težiti da se i to riješi, istaknuo je mr. **Vlado Jelkovic (HDZ)**.

Smatra da treba razlikovati prelazak iz jedne u drugu stranku od bianco ostavke.

Problem je u neodgovornosti, nepoštenju, nemoralu pojedinca koji proda svoj mandat.

Problem je u neodgovornosti, nepoštenju, nemoralu pojedinca koji proda svoj mandat. Mandat pripada vijećniku, nitko to ne može riješiti osim birača na izborima koji takvog vijećnika trebaju sankcionirati i više ga ne birati, kazao je.

Istaknuo je da se izmjenama pokušavaju riješiti nedoumice oko tzv. bianco ostavki, ali i da kako su predložene ne mogu ostati, jer bi ostale nedorečene.

Upozorio je da davanja ostavke najkasnije 24 sata prije održavanja sjednice i mogućnosti povlačenja najkasnije do početka sjednice ne ide jedno s drugim, da vijećnik nema više što povući, jer mu je 24 sata prije toga prestao mandat. Predložio je formulaciju ako se podnese ostavka najkasnije 24 sata prije održavanja sjednice, s tim da stupa na snagu s početkom prve sjednice. Tada bi, objašnjava, ostao taj rok od 24 sata u kojem bi vijećnik mogao povući ostavku.

Sugerirao je predlagatelju da do drugog čitanja pojasni institut ostavke, propiše proceduru kako se i u kojem roku ostavka daje i na koji se način može povući, da vidi koja je tu uloga mandatnog povjerenstva. Dobar dio nedoumica riješit će se zakonom o neposrednom izboru, kazao je i najavio da će podržati predloženi zakon.

Ovaj zakon je puštanje magle, pravljenje dimne zavjese, da bi se sakrio pravi problem - bezočna, beskrupulozna, bezobrazna trgovina mandatima, izigravanje volje birača, istaknuo je **Nenad Stazić (SDP)**.

Objasnio je da je kupovinu vijećnika patentirao pokojni predsjednik Franjo

Tudman koji je u vrijeme zagrebačke krize rekao "nećemo trpjeti oporbenu situaciju u Zagrebu". Tada su se prodali HSS-ovi vijećnici Buković i Šporer. Njihova imena su postala opći pojam za prodaju časti, ugleda, poštenja, volje birača, kazao je, dodajući kako su u Sisku Nikolić i Kindi pojmovi nečasnog, prljavog, trgovačkog ponašanja.

Kupac je, kaže, uglavnom HDZ. To je dokazano, ovjereno i potpisano kad je ministar Vukelić potpisao trgovački ugovor s vijećnikom HSU-a u Karlovcu, kazao je. Na to ga je predsjedavajući, potpredsjednik **Darko Milinović** zamolio da bez dokaza ne etiketira HDZ ili bilo koju stranku, a zastupnik ponovio da HDZ kupuje mandate, da je ministar Vukelić potpisao trgovački sporazum.

Kao primjer trgovine naveo je i Split i Buljubašića koji je dobio koncesiju, ima direktnu materijalnu korist od prodaje povjerenja birača. Predsjednika Sabora Šeksa, koji je u radijskoj emisiji rekao da treba propisati bezuvjetnu zatvorsku kaznu ako se dokaže da je netko imao izravnu materijalnu korist, pozvao je da inicira tu promjenu Kaznenog zakona kako bi Buljubašića strpao u zatvor. Tada ću vjerovati Šeksu, tada ću vjerovati HDZ-u, kazao je zastupnik Stazić.

Zašto trgovina? Onaj tko prodaje zna zašto, novac, položaj, utjecaj, koncesija, a onaj tko kupuje kupuje vlast.

Upitao je zašto trgovina? Onaj tko prodaje zna zašto, novac, položaj, utjecaj, koncesija, a onaj tko kupuje kupuje vlast, odgovorio je.

Podsjetio je na Ustavnu odredbu da vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu. Jasno je, kaže, kako treba postupiti - vlast vratiti onom kom pripada, raspustiti takva vijeća i raspisati nove izbore. Vlada to ne želi napraviti, paše joj da u pojedinim lokalnim sredinama HDZ obnaša vlast kupljenim mandatima. Da Vlada zaista želi ukinuti takvu praksu ona bi raspustila ovih nekoliko

vijeća i raspisala nove izbore, kazao je, te zaključio da će se na izmjenama u drugom čitanju testirati vjerodostojnost Vlade.

Taj je istup izazvao više ispravaka netočnih navoda i replika, a zbog zlorabe tih instituta predsjedavajući, potpredsjednik Hrvatskog sabora **Darko Milinović** izrekao je opomene **Krunoslavu Markovinoviću (HDZ)** i **mr. Ivanu Bagariću (HDZ)**, kao i **Nenadu Staziću**.

Ispravkom je reagirao i **Nikola Sopčić (HDZ)** koji objašnjava da u Karlovcu nije potpisan trgovački ugovor, da se radi o sporazumu o radu u gradskom vijeću i taj vijećnik nije ostvario nikakvu imovinsku korist. Problem je, kaže, u SDP-u koji je (u Karlovcu) raspustio kompletnu organizaciju i ostao na trećini članstva.

Jelena Pavičić-Vukičević (SDP) u replici podsjeća na epilog priče Buković-Šporer - HDZ je nakon toga izgubio izbore, a Šporer i Buković su se ponovo pokušali prodavati u druge stranke što im nije uspjelo. **Nenad Stazić** odgovara da će i Pintarić u Sisku imati epilog. Zar misle da će im takav mandat trajati doživotno, da se mogu na taj način rugati s građanima, omalovažavati volju biračkog tijela i ostati nekažnjeni, upitao je. Takvi, zaključio je, završe kao Buković i Šporer.

Nefunkcioniranje Središnjeg državnog ureda

Uz problem nemoralnih političara na lokalnoj razini, ključni je problem nefunkcioniranje Središnjeg državnog ureda, nefunkcioniranje principijelno i u skladu sa zakonom, a funkcioniranje više po određenim političkim uputama, istaknula je **Milanka Opačić (SDP)**.

Predloženi zakon ocjenjuje dobrim PR manevrom Vlade kako bi se javno zatvorila priča o kupovini mandata. Da je zakon doista izraz volje Vlade sasvim sigurno bi u nekoliko jedinica gdje se kupovinom mandata mijenjala volja biračkog tijela proizveo nove izbore, kazala je.

Smatra da je problem i nastao zato što Središnji državni ured nije promptno

i principijelno, u skladu sa zakonom reagirao na prvi slučaj, što se oglušio o mnoge zahtjeve. Najvjerojatnije se Ured oglušio zbog toga što nije dobio političko zeleno svjetlo da reagira, istaknula je.

Podsjetila je da Ured nije odgovorio ni na jedan od četiri zahtjeva SDP-a u Požegi za nadzor nad radom županije. Ako ne možete dati pozitivan odgovor, mogli ste dati negativan, ali barem otvoriti prostor da se dalje mogu koristiti institucije sistema, poručila je državnom tajniku. Nije odgovoreno ni na zahtjeve iz Dubrovačko-neretvanske županije, Velike Gorice, Karlovca, ali je, dodaje, u roku dva sata odgovoreno u Sisku. Očigledno je jako bitno tko podnosi zahtjev, ponovila je.

Istaknula je kako nema zakona i pravnog akta za zaštitu od nemoralnih političara, ljudi koji su u stanju na izborima proći na jednom programu, listi jedne stranke, a za mjesec dana se prodati za novac, mjesto, nekakav profit.

SDP u svemu tomu ne želi sudjelovati, poručila je. Ako Ured ne riješi, ne osigura provođenje izbora u spomenutim jedinicama, SDP će povući svoje poteze, najavila je.

Državnom tajniku poručila je i da će tražiti njegovu odgovornost svaki put kada ne reagira i ne radi po zakonu, ne daje mišljenje, ne vrši nadzor.

Podsjetila je da ljudi političare percipiraju kao nemoralne, nepoštene, korumpirane. Nismo svi isti, ja se takvom ne smatram, ne smatramo se takvima mi u SDP-u i zbog toga ćemo dati svoj doprinos da mijenjamo sliku politike i političara, zaključila je.

Antičević-Marinović u formi replike ponavlja da državni tajnik još nikad nije reagirao na zahtjeve sa zaglavljem SDP-a. On reagira na traženje Vlade i premijera, ali mora biti svjestan da će ga taj isti nalogodavac otpiriti kada kritična masa, a vrlo je blizu, dođe do toga da on više neće moći narušavati ugled Vlade, kazala je, a **Milanka Opačić** u odgovoru ističe da samo traži principijelno funkcioniranje državnog sustava. Navodi primjer Požege gdje nije odgovoreno ni na jedno pismo, te nasuprot toga Vir

gdje je načelniku Kristijanu Kapoviću, zbog toga što se pobunio protiv prostornog uređenja, Državno odvjetništvo tri puta poslalo krim policiju, i sl., pa izražava sumnju kako su se institucije pomalo stavile u funkciju ušutkavanja određenih pojedinaca.

Državni tajnik **Antun Palarić** objasnio je da se u Požegi provodi istraga o optužbama da su ostavke falsificirane. Od Državnog odvjetništva zatraženo je da izvjesti o rezultatima, a po njihovu dobivanju ići će se ka okončanju tog postupka da bi se moglo dalje postupiti, kazao je.

Raspravu je nastavio **Kruno Peronja (HDZ)** koji smatra da je pravi prijedlog došao u pravo vrijeme da se raspravama u Saboru edukativno utječe na vijećnike. Poručio je da će uvijek biti prebjega, no, da njih mogu sankcionirati stranke. Kad je iz jedne stranke prešao u drugu, iz druge će u treću i zasigurno će otpasti, kazao je.

Pohvalio je Središnji državni ured da radi brzo i ekspeditivno, na temelju zakona i propisa, principijelno, te ga ohrabruje i potiče da i nadalje stvara dobre standarde.

Najvažnije je stvaranje odgovornosti svakog građanina da je upravo on jamac za vlastiti razvitak, počevši od kućnog savjeta, mjesnog odbora, gradskog kotara, općinskog, gradskog vijeća, županijske skupštine do Sabora, zaključio je.

Trgovina izmišljanjem mjesta

Branimir Pasecky (HDZ) kaže da se nakon rasprava nekolicine drugarica osjeća kao jedan od etiketiranih primitivaca. Gotovo sve je išlo na nekakav obračun s HDZ-om, istaknuo je.

Iznio je primjer Zagrebačke županije, gdje se, kaže, doista dogodila trgovina, ali ne od strane HDZ-a, nego od strane SDP-a i HSS-a. Da li je trgovina ako se izmišljaju još po jedno mjesto potpredsjednika, podžupana, ako se izmišljaju tri profesionalna mjesta u poglavarstvu i sve su to dobili oni koji su kupili, upitao je.

I on ima primjedbe na Državni ured, jer je konstituiranje Zagrebačke župa-

nije izvršeno na nedozvoljen, nezakonit način, prije šest mjeseci poslan je zahtjev, a još nema odgovora. Vijećnici HDZ-a ne dolaze na sjednicu županijske skupštine koja nije legalno konstituirana zahvaljujući SDP-u čija je predstavnicom predsjednica i županu koji je HSS-ovac, kazao je.

Ističe da će prelazaka uvijek biti, ali ne treba sve ljude odmah etiketirati. Tko se u životu nije mijenjao, tko nije promijenio stavove i mišljenja o pojedinim stvarima, upitao je, te ocijenio da su dva čitanja predloženog zakona dobra stvar.

Ivana Posavec Krivec (SDP) u ispravku kaže kako je velika neistina da je SDP kupovao mandate u Zagrebačkoj županiji, da županija i dalje ima dva zamjenika župana kao i u prošlom i u prethodnom sazivu. Pretpostavlja da odgovora državnog tajnika nema zato što nema nezakonitih radnji u konstituiranju te skupštine.

Nikola Sopčić (HDZ) podržao je namjeru predlagatelja da kvalitetnije pokuša regulirati odredbu oko ostavke. Kaže kako mu je jasno da se svaka politička stranka želi osigurati od prebjega pa se u tu svrhu potpisuju i tzv. bianco ostavke, ali i izjave da će vijećnik u slučaju napuštanja stranke podmiriti određeni iznos novca.

Uvjeran je da promjene stranaka neće u potpunosti spriječiti nikakve izmjene zakona.

Od prelazaka nije imuna ni jedna politička stranka, ali svi se 'deremo' onda kada nas boli, a kada nam to odgovara onda su prebjeci u redu.

Od prelazaka nije imuna ni jedna politička stranka, ali svi se 'deremo' onda kada nas boli, a kada nam to odgovara onda su prebjeci u redu, kazao je.

Upozorio je i na manipulacije vijećničkim mandatima predstavnika manjina - stranka vijećnika nacionalne manjine, uglavnom srpske manjine, zamijeni pripadnikom većinskog naroda, pa onda

više nema proporcionalne zastupljenosti i opet se popunjava predstavnikom nacionalne manjine, a taj je u pravilu iz SDP-a. Tako je, kaže, partija u Sisačko-moslavačkoj županiji podebljala svoje redove za tri nova mandata koja nije dobila na izborima. To je isto manipulacija, ustvrdio je.

Smatra da bi u predloženim izmjenama bolja formulacija bila da vijećnik mora sam osobno podnijeti pismenu ostavku uz predočenje osobne iskaznice i ona je važeća, ako je do zakazanog početka sjednice nije osobno povukao.

Bianco ostavka nije ostavka

Emil Tomljanović (HDZ) ističe kako jedino pojedinac može podnijeti ostavku, da je to osobni čin, pa se u tom smislu postavlja pitanje karaktera tzv. bianco ostavke. Njegovo je mišljenje da bianco ostavka ne predstavlja ostavku. Radi se o situaciji da kandidat političkoj stranci, u slučaju ostvarenog mandata, daje pravo da aktivira tako datu ostavku, pravo da upiše datum podastiranja koji ne odgovara vremenu iskazane volje. Ovdje se očigledno ne radi o ostavci, kaže i nabroja razloge: osoba potpisuje takav dokument dok nema mandat, još nije član predstavničkog tijela i ne može podastrijeti ostavku na nešto što će se tek dogoditi u budućnosti; ostavku ne daje predstavničkom tijelu nego političkoj stranci; aktiviranje takvog dokumenta mimo volje osobe nije uvjetovano manifestacijom volje osobe koja daje ostavku, već političke stranke kod koje je taj dokument pohranjen. Očigledno je, kaže, da se ovdje radi o sporazumu između pojedinca i političke stranke, a sporazum se ne može tretirati ostavkom u smislu Zakona o izboru članova predstavničkog tijela.

Upozorio je i da velika većina predstavničkih tijela u konstituiranju poglavarstava funkcionira po principima tzv. koalicijskih ugovora, najrazličitije formiranih koalicija koje nisu ništa drugo do raspodjela političke moći temeljem ostvarenih rezultata.

Sve to ocijenio je neprihvatljivim i istaknuo da u izbornom zakonodavstvu

treba precizno razraditi institut ostavke, u materijalnom i formalnom smislu, način njena podastiranja, odnosno aktiviranja s precizno razrađenim posljedicama tog osobnog čina. Predlaže da se precizira i strogo razradi i način i mogućnosti prijeizbornog i poslijeizbornog koaliranja, uz potrebnu afirmaciju instituta relativne većine.

Suglasio se sa prihvatljivosti modela neposrednog izbora, te istaknuo da ne sumnja da će se kroz radna tijela i raspravu do drugog čitanja iznaći odgovarajuće rješenje.

Pero Kovačević (HSP) u ispravku ističe da Zakon ne pozna institut bianco ostavke. Ostavka je ostavka, bitno je da ju je podnijela osoba koja je ovlaštena podnijeti je i da ju je potpisala bez prisile, kazao je.

Dragutin Lesar (HNS) u replici ističe da ne postoje bianco ostavke. Postoje falsificirane ostavke i sve te ostavke su zapravo falsifikat, jer je na njima upisan drugi datum od dana potpisivanja, jer je pisana u vrijeme kada taj čovjek nije ni bio vijećnik. Smatra i da Zakon ne treba mijenjati, jer falsificiranje dokumenata je kazneno djelo i svi koji su sudjelovali da onemoguće vijećnika da obavlja svoju dužnost, a koji je negirao bilo kakvu ostavku, su također počinili kazneno djelo. Zastupnik **Tomljanović** odgovara da se radi o izbornom zakonodavstvu, da ne bi govorio o kaznom zakonodavstvu, sankcijama ili prijetnjom sankcijama.

Na početku nastavka rasprave predsjedavajući sjednicom, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** izvijestio je da je s Katedre za ustavno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu stiglo očitovanje kojega je zatražio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić** u kojem se navodi da mandat pripada vijećniku i da je protuustavno i protuzakonito da mandatom raspolaže bilo tko drugi osim vijećnika.

Antun Palarić naveo je kako u Zakonu o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne samouprave donesenom 2001., stoji da mandat vijećnika prestaje ako podnese ostavku danom dostave pisane ostavke shodno

pravilima o dostavi propisano u Zakonu o općem upravnom postupku. Temeljem toga zakona stvorena je i upravna praksa da su se urudžbirale ostavke neovisno o tome je li se vijećnik s time slagao ili nije. I to je, dodao je, u nekoliko jedinica lokalne samouprave stvorilo probleme zbog čega je Vlada, vodeći računa o posljedicama predložila izmjenu zakona o kojemu se raspravlja, zatražila mišljenje Pravnog fakulteta, a ja ću Vladi predložiti raspuštanje predstavničkih tijela, imenovanje povjerenika i raspisivanje novih izbora kako bi se na principijelan način riješile političke krize u pojedinim jedinicama lokalne samouprave, rekao je.

Velimir Pleša (HDZ) rekao je kako se nada da će se nakon predloženih inicijativa voditi smirenija rasprava. No, dosadašnja je pokazala da postoje pojedinci kojima su s jedne strane usta puna pravne države, a da s druge ne čine ništa ili premalo kako bi se poštovala zakonske odredbe. Iako Vlada predlaže vatrogasnu mjeru kako bi se riješio dio problema, kroz raspravu se očituje nedoraslost i u prvom je redu zanimanje da jedni druge pokušamo vrijeđati i da licitiramo tko je više trgovao mandatima ili kome je više potreban takav zakon, odnosno je li uopće potrebna njegova izmjena. Rekao je kako želi biti među zastupnicima koji će dignuti ruku za zakonodavstvo koje će dovesti do toga da se dođe do neposrednog izbora načelnika, gradonačelnika i župana. Do drugog čitanja je dovoljno vremena da se razradi institut ostavke vijećnika. Navodeći kako je i dosad bilo jasno da je bianco ostavka jedna izmišljotina koji su neki nametnuli, rekao je kako to drugog čitanja treba urediti tko i kada podnosi ostavku i kome. Na kraju je naveo da podržava zakonske izmjene te da ih drži korakom do neposrednog izbora lokalnih čelnika.

Replicirajući mu **Miroslav Korenika (SDP)** rekao je kako je stvar dotjerana do apsurdna i da Vlada sada ide s vatrogasnom mjerom, a upravo bi zbog toga neki trebali povući konzekvence za sve što se događalo. Je li to Državni ured za upravu, netko u Vladi tko je sugerirao

takve odluke o tom, potom, rekao je dodajući kako su predložene zakonske izmjene nepotrebne. Ustav je jasan i kaže da je mandat neutuđiv i nije zbog toga trebalo puno strke već više korektnosti i malo više opaliti po stranačkim redovima, rekao je.

Pleša je odgovorio kako je točno da je Ustavom propisano da je mandat neutuđiv, ali da sada nakon tumačenja pravne struke više nitko neće raspravljati o bianco ostavkama.

Predložene izmjene su bacanje prašine u oči

U nastavku rasprave **Jagoda Martić (SDP)** je ustvrdila kako su se pojedini političari u pravom smislu riječi pretvorili u trgovačke putnike koji metodom ponude i potražnje ostvaruju svoj osnovni cilj, a to je biti na vlasti pod svaku cijenu. Vlada je na sve što se događalo mudro šutjela, a onda je ipak reagirala. Ako već nije reagirala na bianco ostavke zašto nije reagirala na ružne scene i slučajeve u kojima su zaštitari silom pojedinim interesnim skupinama osiguravali da zadrže vlast. Takve su metode krajnje neprimjerene demokratskom i civiliziranom društvu, a Vladin odgovor na to su zakonske izmjene koje sadrže dva članka.

Navodeći kako se predloženim izmjenama daje mogućnost povlačenja pisane ostavke do održavanja prve sjednice predstavničkog tijela rekla je kako se time otvara prostor za manipulacije. Navela je kako smatra da se predloženim izmjenama neće zaustaviti trgovina mandatima, te da se to može donekle svesti na najmanju moguću mjeru donošenjem Zakona o političkim strankama kojim treba pojačati sankcije prema strankama, vijećnicima koji pribjegavaju nečasnim radnjama. Treba ozbiljno razmisliti o kaznenom sankcioniranju i pojedinaca i stranaka koje sudjeluju u političkim trgovinama i bez takvih rigoroznih mjera neće se stati na kraj lošim pojavama.

Pozdravila je najavu Vlade da se u jedinicama gdje je bilo slučajeva trgovine mandatima raspišu izbori.

Biserka Perman (SDP) u raspravi je navela kako joj nije jasno zašto Vlada neće raspisati izbore u svim jedinicama gdje se manipuliralo mandatima, kao npr. u Sisku ili u općini Drenovci.

Govoreći o predloženim odredbama rekla je da su nedorečene i da bi jedino odredba da se ostavka podnosi osobno bio stvarni doprinos smanjivanju pojava kupovine, pritisaka i ucjena vijećnika. Upitala je čemu uopće institut povlačenja ostavke ako ju je sam vijećnik podnio. To je nepotrebno jer su vijećnici dovoljno odrasli i ozbiljni da bi se poigrali vlastitom vjerodostojnošću. Dodala je kako je SDP uvijek zagovarao stav da mandat pripada vijećniku.

Zaključno je rekla da se pridružuje onim zastupnicima koji misle da je suštinski problem trgovina mandatima, a ne bianco ostavke te da ne vidi stvarnu želju predlagatelja da se doista nešto promijeni i sankcioniraju pojave koje su se dogodile posljednjih mjeseci te da stoga neće podržati predloženi zakon koji je pokušaj manipulacije javnošću i Hrvatskim saborom.

U ispravku netočnog navoda **Ivanka Rokсандić (HDZ)** rekla je kako u Sisku nije bilo manipulacije već da su dva vijećnika iz SDP-a nezadovoljni radom gradonačelnika Ivice Vidovića glasovali za njegovo razrješenje. Ispravljajući netočan navod **Nikola Sopčić (HDZ)** rekao je kako je netočno da se SDP uvijek zauzimao za stav da mandat pripada vijećniku i naveo primjer Velike Gorice kada je aktivirana bianco ostavka, a što je odgovaralo SDP-u i što je podržao da bi zadržao vlast.

Ruža Tomašić (HSP) u nastavku rasprave je navela da nema ništa protiv novih izbora, ali da neće podržati predložene zakonske izmjene jer se njima ništa ne mijenja. Taj zakon neće zaštititi promjene izbornih rezultata, navela je i dodala da je jedino HSP štitio da do promjene tih rezultata ne dođe kao što je to bilo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji gdje je HSP spriječio jednog vijećnika da izigra volju birača i mandat koji pripada HSP-u odnese na drugu stranu i promijeni izborni rezultat.

Zamjerila je što se otvorila hajka na HSP i ponovila da je jedino HSP zaštitio volju birača za što ga se sada kažnjava. To je jedna vrsta mobinga, zato što stranka raste, a nekima to smeta, zaključila je.

Predloženi zakon neće zaštititi promjenu izbornih rezultata. Do sada je te promjene štiti jedino HSP.

U svojoj raspravi **Šime Lučin (SDP)** rekao je kako mu zapravo nije jasno da je trebalo dovoljno vremena da se utvrdi kome pripada mandat. Da vijećniku ne pripada mandat onda stranke ne bi tražile bianco ostavke i mogle bi mandat povući kad žele. No, dodao je, s trgovinom mandata susrećemo se već niz godina i vjerojatno niti jedna odluka i zakon to neće spriječiti. Ako to ne može zakon onda može volja političke stranke. Naveo je da nikad oni koji su nezadovoljni u jednom bloku kada ga napuste nisu ostali neovisni već uvijek prilaze drugom bloku. To je zanimljivo i jasno je da se radi o različitim vidovima trgovine i nisu samo u pitanju novci već različite ponude. Pitanje kako to sankcionirati? Zakonski jako teško, ali politički se može, rekao je zaključivši kako je predloženi zakon stoga nepotreban. No, upitao je tko je kriv za stanje i koncentraciju gluposti i odgovorio kako je krivac Središnji državni ured za upravu.

Cijeli smisao rasprave je da bi političke stranke morale povući konzekvence iz događaja o trgovinama mandatima, rekao je i predložio da bi predloženi zakon najbolje bilo povući iz procedure jer je nepotreban.

U ispravku netočnog navoda **Valter Poropat (IDS)** rekao je kako nije točno da predloženi zakon neće donijeti ništa. On će ipak otežati prelazak vijećnika i djelomično otežava trgovinu mandatima. **Davorko Vidović (SDP)** je ispravljajući netočan navod rekao kako nije točno da je postupanje Središnjeg državnog ureda za upravu posljedica gluposti. On je u

svim slučajevima postupao sa sviješću i znanjem što činiti u namjeri da se očuva vlast jedne političke stranke.

Nikola Sopčić (HDZ) je rekao ispravljajući netočan navod kako Središnji ured nije kriv za prelasku vijećnika. Pa nije on sastavljao izbornu listu SDP-a za Sisak s koje su dva vijećnika prešli u drugi tabor.

Riječ je o pet šest slučajeva, a ne 50 posto lokalnih jedinica

U nastavku rasprave **Krunoslav Markovinović (HDZ)** naveo je kako se slučaj toliko napuhao pa ispada da je u 50 posto lokalnih jedinica došlo do problema s vijećničkim mandatima, a riječ je o pet, šest slučajeva u kojima je bilo burnih prelazaka.

Naveo je kako može shvatiti vijećnike čija stranka poslije izbora sklopi čudne koalicije da pristupe drugom bloku. No, zakon mora spriječiti male strančice da svoj glas skupo prodaju i da se zbog njih kao što je slučaj u Zagrebačkoj županiji mijenjaju statuti kako bi dobili mjesto dožupana. To su ucjene koje treba spriječiti, rekao je.

Predložio je da bi ostavke trebale biti neopozive i osobno dostavljene kako se ne bi dogodilo da vijećnik tek na sjednici dozna da je dan ranije podnio ostavku. Spriječiti treba i manipuliranje s vijećnicima nacionalnih manjina. Pozdravio je prijedlog državnog tajnika da će Vladi predložiti raspisivanje novih izbora u pojedinim lokalnim jedinicama, no i upitao što je s Bakrom, Zagrebačkom županijom.

Davorko Vidović (SDP) ustvrdio je kako političari nikada nisu uživali manje povjerenje birača i nikada nisu bili veći izvor nezadovoljstva nego danas, a to se može potkrijepiti podacima o apstinenciji birača.

Dodao je kako se slaže sa svima koji traže tvrdo sankcioniranje svih onih koji su politiku i ponašanje u politici prihvatili kao beščašće, nemoral, korupciju, trgovinu i bitku za vlastiti osobni probitak.

Navodeći kako se raspravlja o lažnoj dvojbi kome pripada mandat rekao je

kako on pripada građanima koji imaju pravo birati i izabrati one koji će ih predstavljati i zastupati. Pitanje je na koji način to riješiti, a ne formalno pitanje. Rekao je da je Palarić sa svojim prijedlozima o novim izborima zapravo dao za pravo onima koji su i njemu govorili da od vijećnika iskamči mandate, odnosno bianco ostavke. Da je SDP to učinio za dva SDP-ova vijećnika u Sisku, Palarić bi danas rekao da je to mutna situacija i da treba ići na izbore. Ovako je poruka da su oni koji su u opticaj stavljeni bianco ostavke dobro učinili, a oni koji nisu u njihovim se lokalnim jedinicama neće dogoditi ništa. Upitao je tko će biti taj koji će utvrđivati je su li vijećnici napustili i glasovali protiv liste. Kako objasniti taj salto mortale, jer jedno je biti nezadovoljan, a drugo je u potpunosti promijeniti svoj politički stav, rekao je.

Treba sankcionirati sve koji su politiku i političko ponašanje prihvatili kao beščašće, nemoral, korupciju, trgovinu i bitku za osobni probitak.

Predložio je da se u zakonske izmjene uvrsti i članak da će Vlada raspisati nove izbore ako član predstavničkog tijela svojim ponašanjem promijeni ili dovede do promjene rezultata volje birača. Na taj bi se način sačuvalo vlasništvo mandata kod vijećnika, a došlo bi se do jasne zaštite od mogućih prevara koja se dogodila i u Sisku.

Ono što je Palarić rekao pred zastupnicima dovoljan je razlog da podnese ostavku. On je grupu vijećnika bez ikakvih uvida u stvarno stanje i poštivanje zakonitosti proglasio potpuno ilegalnom i nezakonitom vlašću, direktno se suprotstavljajući volji 45 tisuća birača u Sisku potvrđujući za gradonačelnika upravo osobu za koju su birači rekli ne. To je dostatan razlog da podnese ostavku, zaključio je.

Ispravljajući netočan navod **Ivanka Rokсандić (HDZ)** ponovila je kako u Sisku nije bilo nikakve trgovine man-

datima već da su tamo dva SDP-ova vijećnika dali svoj glas većini vijećnika koji su tražili izglasavanje nepovjerenja gradonačelniku Vidoviću. Netočno je da je bilo uzurpacije vlasti, ali je točno da Vidović nije htio napustiti prostorije gradskog poglavarstva nakon što mu je izglasano nepovjerenje. Netočan je njegov navod da se radi o grupi vijećnika. Riječ je o većini, rekla je.

Za trgovinu treba najmanje dvoje - kupac i prodavatelj

Pejo Trgovčević (HSP) u nastavku je rasprave rekao kako se saborska rasprava svodi na to, je su li ili nisu zastupnici protiv trgovine mandatima i manipulacija, te da HSP želi vratiti povjerenje hrvatskih građana u politiku. Naveo je da za trgovinu treba najmanje dvoje, onaj tko kupuje i onaj tko prodaje. HSP u svim dosadašnjim situacijama nije niti kupovala niti prodavala, rekao je dodajući da je u zemlji političke kulture nužno osmisliti zaštitne mehanizme kako pojedine prostitutke ne bi cijelu politiku pretvorile u javnu kuću.

Nužno je osmisliti zaštitne mjere kako pojedine prostitutke cijelu politiku ne bi pretvorile u javnu kuću.

HSP je svojim modelom ostavki uspjela onemogućiti nemoralne pojedince da podlegnu mitu, ucjenama i korupciji i na taj način izigraju izborne rezultate i volju birača. Upali smo u moralni politički glib gdje se kriminalna anarhija treba nažalost sprječavati i nekakvom zaštitarskom demokracijom.

Navodeći kako se pokreće nevidena hajka protiv HSP-a koji je pokušao spriječiti tu trgovinu mandatima rekao je da se sada došlo do apsurdna u kojem ministrica pravosuđa i Katedra za ustavno pravo Pravnog fakulteta umjesto sude sude o ništavnosti neopozivih ostavki. Kod većinskog izbora građani biraju osobu i tako dobiven mandat neupitno

pripada pojedincu, ali kod proporcionalnog sustava birači glasuju za program stranke pa se sukladno tome može držati da mandat pripada donekle i stranci. To je jedini način kako pokazati građanima da poštujemo njihovu volju, zaključio je.

U ispravku netočnog navoda **Silvano Hrelja (HSU)** rekao je kako je u 95 posto koalicija i uspostavljenih gradskih, općinskih i županijskih vijeća situacija ispravna i korektna, no da je bolest dijagnosticirana i da je potrebno spriječiti njezino širenje.

Na Trgovčevićevo izlaganje za repliku se prijavilo pet zastupnika. **Nenad Stazić** mu je rekao da su uz sve dobre namjere HSP-ovci u nekim situacijama postupali neustavno kao npr. u slučaju Brdek u Velikoj Gorici. **Trgovčević** mu je odgovorio kako se ne može odrediti da mandat pripada osobi, a onda mu jednostavno zabraniti kada će dati ostavku.

Ivica Klem (HDZ) je u replici naveo kako je u općini Cerni HDZ osvojio sedam od 15 vijećničkih mandata, a šest drugih političkih stranaka su zajedno osvojile osam mandata. Navodeći da će se i u toj općini izbori ponavljati upitao je što je bila volja birača na izborima?

Moramo doseći razinu i omogućiti onim političkim strankama koje dobiju najveći broj mandata da bez obzira i ako nemaju apsolutnu većinu mogu kreirati vlast, rekao je.

Ante Markov (HSS) rekao je u replici kako je jedino ispravno da na izbore svaka stranka izlazi samostalno, a da vlast formira onaj tko je dobio najviše mandata. To je jedino ispravno da se zadrži autentična volja birača, rekao je.

Željko Pecek (HSS) je u replici naveo kako HSP želi uvjeriti zastupnike kako je visoko moralna stranka koja sprječava trgovinu mandatima, ali da u isto vrijeme unutar stranke otvara trgovinu, odnosno mijenja one koji su izabrani, a kao primjer je naveo slučaj u Požeško-slavonskoj županiji. Aktiviranje bianco ostavki nedvojbeno omogućava trgovanje unutar stranke, rekao je.

Odgovarajući mu **Trgovčević** je rekao da je u situaciji kada ne postoji kvalitetno zakonsko rješenje svatko

tko se takvom rješenju protivi za manipulacije.

U nastavku rasprave potpredsjednica Hrvatskog sabora **Durda Adlešić (HSL)** navela je kako niti jedna stranka nije imuna ili se barem u jednoj netko nije okušao u trgovini mandatima. Činjenica da o tome najviše govori opozicija i onaj kome se obilo o glavu, a najstrože su to kažnjavali birači, ali i na štetu demokracije. Navela je kako se svi vjerojatno sjećaju Šporera i Bukovića iz tzv. zagrebačke krize, te da i SDP treba priznati da su u Sisku dva vijećnika SDP-a prešla na drugu stranu. Nije čudno da se šest mjeseci poslije izbora u nekim jedinicama nije konstituirala vlast, i da se oko toga prepucava, a ne brine o problemima građana, o njihovu standardu. Posljedica trgovine mandatima je neizlazak ljudi na izbore, pa se događa da 30 posto građana bira gradonačelnika i vlast najvećega grada.

Navela je kako je danas jedino postignut dogovor da se postojeći zakon promijeni, ali bez iluzije da će potpuno eliminirati trgovinu mandatima.

Navela je kako treba početi razmišljati o tome što znači milijun kuna za nezavisnog zastupnika te da treba ići na neposredan izbor čelnika jedinica lokalne samouprave, a potom i na decentralizaciju.

Navela je da će HSL poduprijeti predložene zakonske izmjene i da se nada kao ostale stranke neće ići po modelu da osude pojavu, ali da i dalje štite svoje drugove i prijatelje.

U replici je **Pero Kovačević (HSP)** upitao je li volja birača kada je nakon zadnjih parlamentarnih izbora Libra bila na SDP-oj listi, a poslije se u Hrvatskom saboru priključila HNS-u. Isto je bilo i s LS-om koji je sada s jedinim dijelom u vladajućoj koaliciji. Dakle, stvar treba rješavati od Hrvatskog sabora i ako se tu riješi sigurno će je biti lakše rješavati na terenu, rekao je. **Adlešić** je odgovorila da HSL u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji nije trgovao, ali da je sam prevaren.

Replicirajući joj **Ante Markov (HSS)** rekao je kako zakon neće riješiti ništa

ako se ne podrži onu stranku koja je na izborima dobila najviše.

Šime Lučin (SDP) je u replici naveo kako se čulo dosta dobrih primjedbi i konstatacija, no upitao je kome su one upućene, da li njemu ili koalicijskim partnerima Đurđe Adlešić koji su na vlasti? I **Ingrid Antičević- Marinović (SDP)** upitala je tko je odgovoran da su se neke pojave dogodile i tko bi trebao reagirati i navela da je odgovor trebala dati Vlada. Istaknula je da se trgovanje ljudima sprječava i međunarodnim konvencijama.

Silvano Hrelja (HSU) u replici je rekao kako je protiv svake trgovine mandatima, ali i upitao zar se pregovori i ugovori predizbornih koalicija također ne bi mogli nazvati trgovinom i trgovačkim ugovorima i zar bi se zbog takvih koalicija trebali poništavati izbori. To su dileme koje je otvorila rasprava, a o njima se mora voditi računa, rekao je i dodao kako nije siguran da je neposredni izbor čelnika lokalne samouprave dobar recept za rješenje problema.

U nastavku rasprave **Slaven Letica (neovisni)** rekao je kako mu se čini da je predloženi zakon neka vrsta umjetnog djela, koji ima dva članka i 39 riječi, a kojima se pokušava riješiti problem nad kojim se zgraža čitava hrvatska javnost. Naveo je da se, što se tiče percepcije, u Hrvatskom saboru stvara - moralna panika, odnosno da lijeva strana sabornice tu paniku stvara oko domoljublja, a desna oko poštenja. Osvrćući se na roman "Proces" Franza Kafke i u njemu završetka glavnog lika, rekao je kako je velika stvar kada pojedinci, društvene skupine stranke i narodi sačuvaju osjećaj stida. Naveo je da u Sabornici sjede ljudi koji su primjerice na invalidima zaradili pet milijuna kuna i nemaju taj osjećaj stida i osjećaj da su nešto pogrešno napravili. Kad ljudi izriču moralne prosudbe o drugim ljudima trebaju to činiti privatno i s utihnutim glasom ili u tišini. Nažalost ovdje se polazi od pretpostavke da su drugi pokvareni, a da sam ja jedino ispravan i pošten, što nije točno.

Navodeći čimbenike koji su doveli do kaotične situacije naveo je da Hrvatskoj

nedostaje jedinstveni Izborni zakon, da je došlo do kraja ideologija i krize stranaka, promjene socijalne strukture i vrijednosnog sustava u kojemu je kuna postala mjerilom svih vrijednosti. Problem je i iracionalno organizirana država i u tom smislu predložio je da se razmisli o ponovnom uvođenju dvodomnog parlamenta u kojem bi se prezentirao i regionalni element, što je predložio i Damir Kajin (IDS) koji mu je, kako je rekao simpatičan kao i Jakša Marasović (HNS) dok se nije dao izmanipulirati sa stranačkim kolegama koje je spomenuo u kontekstu invalida.

U replici je dr. sc. **Mato Crkvenac (SDP)** rekao kako se slaže s Leticom da treba imati srama i o drugim ljudima tiho govoriti, ali da je Letica navodeći neke ljude to izrekao najglasnije što je mogao pred čitavom hrvatskom javnošću.

Predloženi zakon je alibi za Vladu i pravni mućak

U nastavku rasprave **Josip Leko (SDP)** ustvrdio je da je predloženi zakon alibi za Hrvatsku Vladu i pravni mućak jer se nakon 15 godina hrvatskog Ustava i nekoliko godina postojećeg Zakona o izborima traži pravno mišljenje, da li je u hrvatskoj demokraciji osnovni princip da vlast pripada građanima i da je mandat vijećnika njegov i ničiji više. Pa zar se zaista dotle moglo spustiti da se ne zna da mandat pripada vijećniku, upitao je? Također je upitao može li netko dati ostavku na nešto što nema i dodao da je apsurdno razgovarati o bianco ostavkama. Predstavnici koji su dobili mandat mogu po svojoj savjesti glasovati kako hoće, rekao je i dodao kako su zakonske odredbe već i sada jasne i da su predložene zakonske izmjene stoga nepotrebne.

Treba poduzeti mjere prema onima koji su kršili zakonske odredbe, rekao je i zaključio kako je jedna stvar kada se promijeni političko jato što je nekorektno, ali se ne može kažnjavati, a drugo, što se može i što je nekorektno je ucjena, trgovina i kupovina mandata.

Svaka promjena vlasti nakon izbornog postupka ako se dogodila kupovi-

nom ili ucjenom ili promjenom političkog dresa treba biti vraćena građanima da oni odluče tko će tu vlast obnašati, zaključio je.

Svaka promjena vlasti, ako se dogodila kupovinom, ucjenom ili promjenom stranačkog dresa, treba biti vraćena građanima da odluče tko će obnašati vlast.

Ispravljajući netočan navod **Emil Tomljenović (HDZ)** rekao je kako su neprimjerene ocjene prema Vladi koja želi riješiti nastali problem. **Niko Rebić (HDZ)** je ispravljajući također netočan navod upitao tko jamči da se na ponovljenim izborima ponovo neće dogoditi trgovina mandatima. Replicirajući **Leki Valter Poropat (IDS)** rekao je kako se svaka trgovina i izborna prijevara nakon izbora mora vratiti glasačima, no i upitao tko će platiti te izbore i hoće li to možda platiti one stranke koje su sudjele u tim prijevarama?

Leko mu je odgovorio da u demokraciji nažalost sve plaćaju građani.

Replicirajući stranačkom kolegi dr. sc. **Antun Vujić (SDP)** rekao je kako ne vidi razlog zašto bi se predloženi zakon donosio i da pitanje korupcije i trgovine mandatima treba riješiti drugim zakonima i poništavanjem izbora. Tako bi se znalo i čija je odgovornost za poništavanje tih izbora, rekao je. Treba reći da su pogriješili pojedinci, ne oni koji su iz uvjerenja davali ostavke već oni koji su to činili jer su na taj način ostvarivali materijalne protuzakonite koristi, rekao je.

U nastavku rasprave **Dragutin Lesar (HNS)** rekao je kako u Zakonu o lokalnoj samoupravi stoji da vijećnik podnosi ostavku, a sada se dopunjava da se sami uvjerimo da je zaista podnosi. Upitao je kako je moguće da ni predloženi zakon ne predviđa ovjeru potpisa podnositelja ostavke. Zar to po značaju nije ravnopravan dokument s izjavom o prihvaćanju kandidature koja mora biti potpisana i pravovaljano ovjerena kod javnog

bilježnika. Dakle, problem su izazvali dokumenti kod vijećnika HSP-a, odnosno njihove bianco ostavke. Ako su takve ostavke predane bez datuma onda one ne vrijede, a ako su na njih datumi naknadno upisani onda se u tom slučaju može postupati po Kaznenom zakonu, odnosno po odredbi koja govori o preinaki isprava.

Naveo je kao bi bio zadovoljan da Ured državne uprave i Državno odvjetništvo utvrde je li bilo takvih radnji.

Ustvrdio je da su za prodaju mandata krivi oni koji su od 2000. do danas u Hrvatskom saboru odbijali HNS-ov prijedlog zakona o neposrednom izboru lokalnih čelnika. Objasnio je da je trgovina mandatima samo tehničko sredstvo, jer da je suština kupovine zapravo čelna pozicija u općini, gradu, županiji. Kupuju se funkcije, a mandat je samo tehničko sredstvo da se to ostavri, rekao je dodajući kako su predložene zakonske izmjene nepotrebne. Također je naveo kako bi sređivanju stanja pridonijelo i prihvaćanje predloženog zakona o političkim strankama koji je u saborskoj proceduri.

U replici mu je **Pero Kovačević (HSP)** rekao kako izvrće činjenice i da je HSP samo htjela zaštititi volju biračkoga tijela i spriječiti trgovinu mandatima. Svako od njih je dragovoljno potpisao bianco ostavke, rekao je. Upitao je Lesara kako tumači da su članovi HNS-ovoga kluba u Hrvatski sabor ušli na listi SDP-a.

Lesar mu je odgovorio da su se dvije stranke objedinile i da se ne može govoriti o političkoj trgovini.

Ana Lovrin (HDZ) u nastavku je rasprave navela kako se raspravom srozava ugled političara. Dodala je kako je nesporno da je postojećim zakonom o lokalnoj upravi i samoupravi utvrđeno da mandat pripada vijećniku i da je neobvezujući. No, nisu jasna stajališta o ustavnom određenju neopozivosti, neobvezivosti mandata. Ustav, navela je, govori o neobvezujućem mandatu saborskog zastupnika iz čega se može zaključiti da se odnosi i na mandat vijećnika i članova skupštine lokalne jedinice, a sada se to točno i eksplicite kaže u predlo-

ženim zakonskim izmjenama, navela je. Pozdravila je diskusije koje se, kako je navela, nisu fokusirali na aktere i političke opcije i namjeru Državnog ureda za upravu da predloži Vladi raspuštanje predstavničkog tijela u slučaju kada se utvrde nezakonitosti. Predložila je da se do drugog čitanja jasnije urede odredbe odnosno procesuiraju podnošenje ostavke kao što je već sada propisana za kandidaturu vijećnika. Trebalo bi razmisliti o formulaciji u kojoj bi stajalo da mandat prestaje s odgovornim uvjetom ako ostavka ne bude opozvana u roku 24 sata. Na kraju je zaključila kako treba sprječavati nemoralne čine koji bacaju ružno svjetlo na sve političke aktere, a tome će, navela je, pridonijeti i neposredni izbor čelnika lokalnih jedinica.

U replici je dr. sc. **Mato Crkvenac (SDP)** upitao Lovrin, da li misli da bi ugled političara bio bolji da se u Hrvatskom saboru ne raspravlja o trgovini mandatima. **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** u replici je navela da Vlada preko Središnjeg državnog ureda za upravu želi manipulirati vijećničkim mandatima, a sada odgovornost želi prebaciti na Hrvatski sabor tobože zahtijevajući mišljenje. Navela je kako Vlada manipulira i mandatima članova nacionalnih manjina te da se primjerice u Zadru ne želi primijeniti Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, što je rezultiralo i obraćanjem Ustavnom sudu. **Lovrin** je odgovorila da je u Zadru u cijelosti poštivana izborna procedura.

Replicirajući joj **Živko Nenadić (HDZ)** naveo je kako su svi u raspravama spominjali istu stvar da su protiv trgovine, no u praksi nažalost nije tako. Rekao je kako smatra da predložene zakonske izmjene neće riješiti sve moguće situacije i apelirao na zastupnike da iznose više prijedloga koji bi se mogli raspraviti.

Željko Pecek (HSS) u replici je rekao kako se sve što se zbiva može staviti u kontekst ljubavi HDZ-a i HSP-a i da se raskinu dosadašnji bračni ugovori HSP-a s drugima. Dodao je kako se traži mišljenje Katedre za Ustavno pravo i Hrvatskog sabora, a zaobilazi sabor-

ski Odbor za zakonodavstvo. Mijenjamo zakon i tumačimo ga kada je voda došla do grla, rekao je predloživši da o čitavom zakonu vjerodostojno tumačenje dade saborski odbor.

Mijenjamo zakon i tumačimo ga kada je voda došla do grla.

Odgovarajući mu **Lovrin** je rekla da se ne radi ni o kakvoj ljubavi, je li netko nekome dao razvod i kako se tko s kime voli? Navela je kako su sve poslijeizborne koalicije na neki način prevara izbornog tijela. **Pero Kovačević (HSP)** je rekao kako treba pojasniti odredbe o trenutku podnošenja ostavke, odnosno vrijedi li to od dana kada je Katedra za ustavno pravo dala svoje tumačenje ili od ranije? **Lovrin** mu je odgovorila da će ukoliko je bilo nedozvoljenih trgovina to biti riješeno Kaznenim zakonom. Mi raspravljamo o tome da vijećnik posjeduje svoj mandat i da on nije u vlasništvu stranke i zato su predložene izmjene potrebne, navela je.

Tko pobijedi s 0,1 posto treba preferencijom dobiti stabilnu većinu

Mr. sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** u replici je naveo kako misli da izravan izbor načelnika, gradonačelnika i župana neće riješiti problem, a s obzirom na situaciju može se očekivati još kompliciranija situacija. Izravni izbor uz određeni sustav biranja predstavničkog tijela dovest će do toga da značajan broj čelnih ljudi neće imati kvalificiranu većinu u predstavničkom tijelu. Sustav će odrediti opoziv čelnog čovjeka, no, što će se u tom slučaju događati, možda još veći cirkus, rekao je.

Postoje društva i države koje nemaju ovakve probleme, a odgovor je preferencijalni sustav u kojem svatko tko pobijedi s 0,1 posto dobiva preferencijom dovoljnu količinu mandata da ima stabilan sustav.

To tradicionalne demokracije poznaju, a mi to ne želimo prihvatiti jer želimo moći manipulirati, zaključio je.

Svatko tko pobjedi s 0,1 posto treba po preferencijalnom sustavu dobiti većinu koja će mu jamčiti stabilnu vlast.

Odgovarajući na repliku **Ana Lovrin** je rekla kako se slaže da se nemoralni čini neće nikada u potpunosti iskorijeniti, ali dodala je kako se ne slaže da se situacija neće poboljšati neposrednim izborom članka općine, gradonačelnika i župana.

U nastavku rasprave **Damir Sesvečan (HDZ)** naveo je kako je Vladina namjera spriječiti manipulaciju vijećničkim mandatima. Vlada je ponudila jedno rješenje i u saborskoj se raspravi trebalo više koncentrirati na nudeње boljih rješenja, a ne baviti se kritiziranjem Vlade i Središnjeg državnog ureda za upravu. Po dijelu rasprava ispada kao da su Vlada i Ured na liste kandidirali kandidate, pa njima mogu i manipulirati.

Naveo je da političke stranke sastavljaju liste i ljude koji mogu biti ovakvi i onakvi i one bi trebale voditi više računa kakve ljude stavljaju na liste, rekao je. Naveo je kako je moguće da vijećnik stranačke boje promijeni i iz razloga što se više ne slaže s programom svoje stranke i što se ne provode data obećanja.

Predložio je da se u zakon uvede institut da se ostavka mora ovjeriti kod javnog bilježnika. Tako će se znati kada je podnesena i na taj će se način spriječiti manipulacija stranaka prema svojim vijećnicima. Isto bi se trebalo urediti i za povlačenje ostavke. Točno treba utvrditi kome se ostavka upućuje, da li predstavničkom tijelu ili mandatnom povjerenstvu. Te bi odredbe trebalo razraditi do drugog čitanja zakona, zaključio je.

Dr. sc. **Mato Crkvenac (SDP)** u replici je rekao kako je u slučajevima o kojima se raspravlja bilo u najvećoj mjeri korupcije te da treba pitati Vladu što se

po tom pitanju poduzima da se takve stvari sankcioniraju.

Sesvečan mu je odgovorio da to rješavaju sudovi i da to nije predmet rasprave o predloženim izmjenama.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) replicirajući Sesvečanu je rekla kako je točno da su i stranke odgovorne za trgovinu i manipulaciju vijećničkim mandatima, ali da je to najniži stupanj odgovornosti. Drugi stupanj odgovornosti je one osobe koja se daje prodati. No, nitko ne govori o kupcima, a to su oni koji imaju sredstva. Točno je da se HDZ-ovci nisu nigdje prodali, ali su zato stvorili supermarket i uvijek se pojavljuju u ulozu kupca, ustvrdila je.

Sesvečan je odgovorio kako je na strankama odgovornost kakve ljude stavljaju na liste. Trebalo bi voditi računa o tome da su to ljudi koji se ne mogu kupiti.

Nenad Stazić (SDP) naveo je kako je predloženi zakon nepotreban i umjesto da ga se povuče on služi za puštanje magle da se ne bi pričalo o trgovini mandatima.

Pero Kovačević (HSP) ustvrdio je kako će se predloženim zakonskim izmjenama olakšati trgovina i podići cijene mandatima.

Ante Markov (HSS) rekao je kako Vlada shvaća veličinu problema, raspušta neke jedinice lokalne uprave i samouprave, ali upozorio je da je tanka nit između demokracije i partitokracije. Naveo je kako se sve vijećnike koji su promijenili stranačke boje ne može nazvati trgovcima i lopovima jer može postojati i časn razlog da su prešli u drugi tabor ne slažući se sa stranačkom politikom koja mu nalaže kako će glasovati. Zakon sve te varijante neće riješiti, ali zato politički ambijent treba biti takav koji neće dozvoljavati takve pojave. Jednako je kriv onaj tko je prihvatio ponudu i onaj tko je nudi i prema tome svi smo u zajedništvu odgovorni, rekao je.

Sesvečan je ponovio kako se o nemoralnim i nezakonitim radnjama trebaju baviti sudovi i tijela gonjenja, a što se tiče Siska rekao je da je tamo stvar čista jer su dva SDP-ova vijećnika odlučila

izići iz koalicije i glasovati za smjenu SDP-ova gradonačelnika.

U nastavku rasprave **Zvonimir Sabati (HNS)** naveo je kako zastupnici raspravljaju o posljedicama, a ne o uzrocima i kako ih spriječiti. Šteta je napravljena i postavlja se pitanje što sada. Čini mi se da Palarić kao Poncije Pilat pere ruke i kaže da će problem biti riješen novim izborima. A tko će nadoknaditi štetu što gradovi i županije u kojima se to dogodilo već mjesecima ne funkcioniraju. Koliko će to koštati ostat će vjerojatno tajna, rekao je. Naveo je kako će se teško nešto izmijeniti predloženim zakonskim izmjenama jer je to sve rezultat dnevne politike aktualne vladajuće garniture. Predloženim se zakonom neće riješiti pitanje korupcije, i najbolje bi bilo odustatati od njega, zaključio je.

Jelena Pavičić - Vukičević (SDP) navela je da se u Hrvatskoj sve zna i da građani već u pravilu unaprijed znaju kako će izgledati vlast. I upravo zato čudi kada jedna stranka koja izgubi izbore legitimnim smatra da kupovinom mandata može osvojiti vlast, a to se dogodilo u Sisku, a Velika Gorica je primjer da za SDP ne znači, da mora biti u vlasti pod svaku cijenu. Žalosan je da kriza imidža političara proizlazi iz činjenice da građani jedno biraju, a poslije različitih vijećničkih pregrupiranja četiri godine moraju ispaštati.

Za političare bi vlast trebala biti mogućnost da se ostvare programi, a borba za vlašću isključivo bi trebala biti usmjerena za ostvarivanje tog programa. Doista svaka stranka trebala bi pogledati u svoje redove i naći ljude koji će kvalitetno ostvarivati i promovirati njezin program. Navodeći kako joj se čini da se proživljavaju određene dječje bolesti, navela je kako HRT ne prenosi sjednicu, što i nije loše, jer, dodala je, pokatkada bi se trebali zatvoriti u četiri zida, reći si sve što imamo, povući konzekvence i nakon toga se početi moralnije i kvalitetnije ponašati. Zaključila je kako su se u raspravu uključili svi relevantni čimbenici te da je to dobro bez obzira hoće li se ili neće donijeti i predloženi zakon koji je ocijenila bespotrebni.

Gradani poručuju - svi ste jednako krivi i svi imate svoju računicu

U nastavku rasprave **Nikola Vuljanić (HNS)** rekao je kako je predloženi zakon nepotreban jer je prazan, jer je jasno čiji je mandat. Osvrćući se na bianco ostavke rekao je da su tu dvije mogućnosti - da je ostavka potpisana i datirana prije nego što je kandidat postao vijećnik, a druga je solucija da je napisana bez datuma i naknadno urudžbirana.

U prvom slučaju je potpuno nevažeci dokument, a u drugom se radi o falsifikatu. U oba slučaja treba reagirati Državno odvjetništvo, rekao je dodajući da u Hrvatskoj ima više takvih slučajeva.

Naveo je da se nepotrebne zakonske izmjene predlažu zato što je došlo do kolizije interesa između HDZ-a i HSP-a, a djelomice i zato jer je čitav taj karneval prešao granicu dobrog ukusa i došao u medije.

Naveo je da su mehanizmi rješavanja tog problema trojaki - jedan su neposredni izbori koji ipak neće polučiti rezultate da sve bude sjajno, drugi je zakonski urediti financiranje političkih stranaka, a treći je načelo jednakosti, da se u svim situacijama gdje je došlo do prelaska ili ostavki vijećnika postupa isto.

Ako nešto vrijedi za druge, a ne vrijedi za mene onda to nema nikakvog smisla, to više nije politika, to je trgovina.

Navodeći kako situacija s trgovinom mandatima ide na teret svima, poručio je zastupnicima da se ne zavaravaju da je netko iz toga izuzet. To što ja nisam nikoga kupio ni prodao nema nikakve veze jer građani kažu - svi imate tu računicu. Dakle, svi smo jednako krivi, zaključio je.

Replicirajući mu **Damir Kajin (IDS)** rekao je kako se čitava rasprava pretva-

ra u larparlamentizam, da se priča, a dalje radi po svom.

Nema nevinih, rekao je i naveo primjer kako je Vesna Pusić do prije sedam dana poručivala javnosti da mandat pripada stranci, a prije dva dana je u Puli u redove HNS-a primila dva člana LS-a. Na novinarsko pitanje ne bi li njihovi mandati trebali pripasti stranci (LS-u) ona je odgovorila da su članovi koalicije i kome bi trebali dati mandat. Upitao je gdje je tu moral, etika? Ako nešto vrijedi za druge, a ne vrijedi za mene onda to nema nikakvog smisla, to više nije politika, to je trgovina, rekao je.

Treba li Ured tumačiti je li stanka dana na vrijeme?

Božidar Pankretić (HSS) problematičnom označava situaciju u kojoj zakon netko treba čim više tumačiti, biti iznad zakona, davati upute, rješenja, a to je u ovom slučaju Državni ured. Tog trenutka nešto ne valja, kazao je, napominjući da tumačenja mogu biti i subjektivne naravi.

Kao problematične situacije iznosi općinu Cerna, gdje se tek nakon tri, četiri sjednice vijeća utvrdi da netko tko je sudjelovao na izborima nije imao prebivalište i da se izbori moraju poništiti. Drugi mu je primjer općina Drenovci gdje Državni ured čak određuje je li predsjednik vijeća imao pravo na stanku ili ne. Iznosi i primjer Zagrebačke županije gdje je, kaže, možda bilo određenih nespretnosti kod stvaranja odbora, ali se već mjesecima čeka rješenje.

Založio se za ugradnju nekih principa koje je možda teško zakonski propisati, ali bi trebali biti politička praksa, primjerice da lista koja dobije najviše glasova ima pravo biti mandatar. Smatra da se određene situacije mogu riješiti političkim dogovorima, principijelnim ponašanjem svih stranaka da ne prihvaćaju one koji idu iz stranke u stranku.

Na navod o Zagrebačkoj županiji ispravicima su reagirali **Branimir Pasecky (HDZ)** koji kaže da nisu u pitanju nespretnosti, prije neznanje, nepoštovanje akata, te **Dražen Bošnjaković (HDZ)** koji ističe da je bilo grubih

nezakonitosti. Na konstituirajućoj sjednici temeljni odbori, protivno Statutu i Poslovniku koji imperativno obvezuje da sastav odgovara stranačkom sastavu Skupštine, sastavljeni su bez članova HDZ-a, kazao je.

Ruža Lelić (HDZ) u replici navodi da je HDZ u općini Drenovci i 2000. i 2005. dobio 7 od 15 mandata, te bi, da se pridržavalo demokratskih načela, bilo normalno da obnaša vlast. No, sada će tamo biti ponovljeni izbori, a načelnik iz redova HSS-a, ne želi ni pod kojim uvjetima predati vlast, pa dolazi do daljnjih komplikacija, naglasila je. **Božidar Pankretić** ponovio je da treba proučiti da li baš Državni ured treba tumačiti da li je stanka dana na vrijeme ili ne, a vezano za Zagrebačku županiju smatra da je situacija vrlo čista, realna.

Ivana Posavec Krivec (SDP) ponovila je da je stručni sud Pravnog fakulteta potvrdio da je vijećnički mandat nedvojbeno mandat samog vijećnika. Tumači da to znači da izmjene nisu potrebne, jer i postojeći zakon ima mogućnosti kako riješiti krizne situacije. Presudno joj je je li Središnjem uredu trebalo toliko vremena i ekspertiza da utvrdi to stanje.

Podsjećajući na najavu državnog tajnika da će se Vladi predložiti raspuštanje predstavničkih tijela u nekoliko lokalnih jedinica, kazala je kako ima osjećaj da su se i državni tajnik i Vlada našli pritisnuti postupcima SDP-a i HNS-a u Velikoj Gorici.

Izrazila je želju da se principijelnost najavljena u raspletu kriza u Dubrovačko-neretvanskoj i Požeško-slavonskoj županiji, u Velikoj Gorici, primijeni i u Sisku, Karlovcu i drugim sredinama gdje je došlo do promjene vlasti bez izbora.

Željko Pavlic (MDS) i u pojedinačnoj je raspravi ponovio stavove i prijedloge iznijete u ime Kluba zastupnika MDS-PGS-SBHS-a. Opetovao je prijedloge o potrebi uvođenja neposrednog izbora načelnika, gradonačelnika i župana, promjene izbora članova predstavničkih tijela tako da se polovica bira direktno po izbornim jedinicama, a polovicu preko izbornih lista, da se prednost u formiranju čelništva predstavničkog

tijela da opciji koja osvoji najviše mandata ili glasova. Ponovio je i prijedloge da se izričito navede da je mandat neobvezujući i da vijećnici nisu opozivi, te da se predvide kazne za osobe kojima se dokaže da su zbog osobne materijalne koristi iskoristili svoj položaj kandidata ili vijećnika, itd.

"Pretrčavanja" je bilo i 2001.

Time je završena pojedinačna rasprava, a petominutnu raspravu u ime klubova zastupnika otvorio je **Damir Kajin (Klub zastupnika IDS-a)**. Nitko na političkoj pozornici, bez obzira na predznak stranke, nije imun od političke trgovine, političke perverzije, kazao je, ponavljajući da su najveći politički trgovci tzv. nezavisne liste.

Osnovnim krivcem političkog nemoralna označio je postojeći izborni sustav, koji je 2000. prilagođavan strankama na vlasti. Onaj tko kaže da 2001. nije bilo tih pretrčavanja isto tako laže, primjer je Pula kada su se otvoreno nudila i radna mjesta, zapošljavanje žena, 'trgovalo sve u šesnaest', kazao je, dodajući da je ipak ono što se zbiva 2005. previše.

Naglasio je i kako predloženo načelo, ako se precizno regulira, nije za odbaciti, da zakonski prijedlog nema lošu namjeru. No, ključnim smatra izmjenju izbornog modela po ključu iz 1993. - pola birati većinski, pola s lista. Bit je, ističe, vjerojatno u radikalnoj decentralizaciji i u moralnim principima.

Pozdravio je nove izbore od Velike Gorice do Dubrovnika, ali i upozorio da će to destabilizirati prilike na nacionalnoj razini, jer će se u kampanju uključiti i ministri, predsjednik Vlade Sanader, predsjednik SDP-a, itd.

Smatra da je najpotrebniji pošten izborni mandat i moral - ako želiš prijeći u drugu političku opciju uđi, ali nemoj prelaskom rušiti neke političke strukture, ustroj.

Željko Pavlic (Klub zastupnika MDS-PGS-SBHS-a) podržao je dva čitanja predloženog zakona i složio se da je glavni generator krize izborni zakon i da se on treba mijenjati.

Stav je Kluba da se ide u prenormiranost problema kojeg se zakonom ne može niti kontrolirati, da je to pitanje morala i poštenja političara i političkih stranaka. Ponovio je da su rješenja neposredan izbor načelnika, gradonačelnika i župana, promjena izbornog sustava u kombinirani, definiranje izbornog praga od pet posto, itd.

Trebalo bi krenuti u reformu izbornog zakonodavstva ne samo što se tiče lokalne razine, već i izbora za Hrvatski sabor. I tu bi trebalo uvesti princip da se biraju ljudi i osobe, a ne samo političke stranke, zaključio je.

Franjo Piplović (Klub zastupnika DC-HSLS-LS-a) ocijenio je prijedlog malim pomakom naprijed, ali i istaknuo da on u biti nije niti može riješiti stvarni problem. Ovaj gordijski čvor dugo prisutan na hrvatskoj političkoj sceni traži daleko snažniji, jači, bolji mehanizam i kvalitetniji i bolji zakon, kazao je.

Čini mu se da se prijedlogom samo pomoglo vijećniku da ga više ne maltretira "njegova politička stranka ili neka druga grupacija" da bi podržao ovakvo ili onakvo rješenje. Drži da se i dalje nije riješila opasnost od trgovanja mandatima, da će sada biti možda prefinjenijih, sofisticiranijih trgovačkih postupaka. Dodaje i da se nije doznalo tko su te osobe, grupacije koje su dale najveći doprinos trgovanju mandata.

Uvjeren je da je pravo rješenje novi izborni zakon, kao i da bi se pred Saborom trebao naći i zakon o financiranju stranaka.

Dr.sc. Milorad Pupovac (Klub zastupnika SDSS-a) upozorava na filozofiju da su, da bi se dobio komad vlasti, da bi se formirala, održala vlast, sva sredstva dopuštena, od toga da se ljude ucjenjuje, kupuje, da se manipulira sistemom ostavki. Složio se da se cijelu stvar trebalo i moglo ranije zaustaviti, da je nedjelovanjem Središnjeg državnog ureda stvoren prostor za jednu vrstu političkih igara koje su rezultirale posizanjem za autoritetom akademske zajednice, Pravnog fakulteta.

Upozorava i na pitanje kaznenog progona. U nekim slučajevima, kaže, bilo je osnove, ili bar opravdane sumnje

da USKOK može djelovati, a još uvijek postoji prilika da se utvrditi je li u nekim slučajevima bilo ucjena, prijetnji i kupovina.

U nekim slučajevima bilo je osnove, ili bar opravdane sumnje da USKOK može djelovati.

Složio se sa svima koji su govorili da nije dopustivo, nije dobro za funkcioniranje stabilne lokalne vlasti ukoliko će se skupljati i pabirčiti vijećnici da bi se osigurala nekakva većina, a ne poštovala volja većine. Nije normalno ni da se to učini u Kninu, u Plaškom, nije normalno da se stranke koje dobiju većinu mandata nastoji isključiti iz odgovornosti za funkcioniranje lokalne samouprave neovisno o tome o kojoj vrsti političke orijentacije je riječ, zaključio je.

Bianco ostavke uveo HDZ

Branimir Glavaš (Klub nezavisnih zastupnika) smatra da predloženo rješenje otvara više pitanja nego što rješava problema. Prvi razlog tomu je, kaže, manje precizna formulacija o prestanku mandata od postojeće da mandat prestaje danom dostave pisane ostavke. Predložio je da se toj formulaciji doda da se to mora dogoditi najkasnije 24 sata prije održavanja sjednice.

Drugi razlog mu je mogućnost povlačenja ostavke što smatra nedopustivim, jer je već nastupila posljedica prestanka mandata.

Ukoliko se želi osigurati autentičnost ostavke, predložio je da se ugradi obveza da vijećnik osobno preda pisanu ostavku, ili dati mogućnost da nekoga ovlasti za to.

Ocijenio je da su tumačenja Vlade iznijeta proteklih dana pokušaj prodaje magle i obmanjivanja građana i biračkog tijela.

Institut tzv. bianco ostavke uveo je upravo HDZ 1992., kazao je, navodeći da je osobno morao potpisati dokument bianco ostavke prilikom potpisa ili pristanka na kandidaturu za Županijski

dom. To isto je, kaže, morao ponoviti i 1995.

Taj institut uveo je HDZ i provodio ga u najmanje dva izborna ciklusa, na parlamentarnim izborima 1993. i 1995., možda i kasnije, ponovio je.

Institut bianco ostavke uveo je HDZ i provodio ga u najmanje dva izborna ciklusa, na parlamentarnim izborima.

Na navod da su kandidati HDZ-a morali potpisati bianco ostavke reagirao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)** koji navodi da je od 1993. četiri puta sudjelovao na lokalnim izborima i nika da nije potpisao bianco ostavku. Zastupnike HDZ-a pohvalio je kao najpoštenije, jer su uvijek osnovali novu stranku i na taj način se politički eutanizirali. **Branimir Glavaš** u povredi Poslovnika ponovio je da je govorio da je osobno morao potpisati, a predsjedavajući, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** navodi da su doista bile potpisivane ostavke, ali kao jedan moralni efekt. Stranka je potpuno jasno stavila do znanja da se radi o pravno bezvri-

jednim ostavkama bez ikakvog efekta, objasnio je.

Obraćajući se završno zastupnicima državni tajnik **Palarić** je, na primjedbe da izmjene nisu potrebne i da je postojeći Zakon jasan, zamijetio da se zaboravlja da su se u različitim varijantama podnosile bianco ostavke i njima se držala većina.

Istaknuo je da Središnji državni ured mora primijeniti Zakon, sudsku i upravnu praksu. Podsjetio je na tumačenje Zakona da ostavka onog trenutka kada se urudžbira proizvodi učinak, mišljenje da naknadno povlačenje i opozivanje uredno dostavljene i jednom zaprimljene ostavke nije moguće, da razlozi zlorabe, zablude i sl. koji se navode kao razlozi povlačenja ostavke ne mogu biti relevantni.

Imali smo pravni stav da ostavka proizvodi učinak onog trenutka kad se urudžbira, neovisno o tome tko je urudžbira, kazao je, napominjući da se to Vladi činilo dvojbeno. Vlada je zatražila mišljenje znanosti, a i kada je predlagala predloženi zakon, zauzela je stajalište da mandat pripada vijećniku, rekao je, izražavajući zadovoljstvo da se svi oko toga slažu.

Vlada je htjela razjasniti i ugraditi mehanizme da se bianco ostavke

koje kruže mogu eliminirati, objasnio je. Išlo se u dva čitanja da se pronađe možda i bolja formulacija, možda da vijećnik mora osobno predati ostavku ako je to moguće, kazao je. Najavio je da će se sumirati rasprava i zahvalio svima koji su prijedlozima imali namjeru poboljšati i razjasniti situaciju oko tih ostavki.

Ispravicima u kojima je **Josip Leko (SDP)** istaknuo da se znalo da su bianco ostavke bezvrijedan pravni papir, da za to nije trebalo tražiti mišljenje ni tumačenje bilo koga, te **Nenada Stazića (SDP)** da Ured ne primjenjuje isključivo ni zakon ni praksu nego volju premijera Sanadera, završena je rasprava o predloženom zakonu.

GLASOVANJE

Hrvatski sabor većinom je glasova (70 "za", jedan "suzdržan" i 30 "protiv") prihvatio Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uz zaključak da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upute predlagatelju radi pripreme konačnog prijedloga zakona.

N.B.; S.Š.-H.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA STEČAJNOG ZAKONA

Stečaj može biti novi početak

Novine u Stečajnom zakonu: cjelokupna potraživanja radnika i bivših radnika ulaze u prvi viši isplatni red; ograničava se trajanje pojedinih faza stečajnog postupka; mijenjaju se uvjeti za imenovanje stečajnih upravitelja; vrijednost predmeta spora u parnicama radi osporavanja tražbina maksimalno 10 tisuća kuna; ukida se institut prodaje imovine dužnika kao cjeline.

Na 18. sjednici pred zastupnicima su se ponovno našle izmjene Stečajnog zakona iz 96. godine. Riječ je već o četvrtoj noveli tog propisa, budući da sve dosadašnje nisu polučile željeni cilj - brzo okončanje stečajnih postupaka. Čak štoviše, predlagatelj

- Vlada RH - tvrdi da su posljednje izmjene iz 2003., u praksi rezultirale suprotnim učincima. Zbog toga se sada, dobrim dijelom, vraća na ranija rješenja (npr. položaj stečajnog upravitelja), uklanja iz Zakona neprimjenjive odredbe, te uvodi neka nova

pravila kojima se nastoji povećati efikasnost stečajnih postupaka.

U zanimljivoj, višesatnoj raspravi zastupnici su konstatareli da se u Hrvatskoj vodi veliki broj stečajnih postupaka koji su neefikasni i dugo traju, tako da se u njima namiri mali broj vjerovni-

ka. Kratkih rukava obično ostaju i zaposlenici i vjerovnici, ali i država, odnosno mirovinski i zdravstveni fondovi. Naime, stečajevi se nerijetko otvaraju prekasno, kad je firma već godina ma blokirana, a vrijednost njene imovine minimalna. Zbog toga treba ojačati odgovornost poslovnih sudionika na tržištu, ali i pravosuđa, koje također snosi dio krivice za neefikasno provođenje postojećeg Zakona, rečeno je u raspravi.

Najviše se polemiziralo oko toga što je osnovna svrha stečajnog postupka te tko je odgovoran za pravovremenu identifikaciju problema - vjerovnička ili dužnička strana. I vladajući i oporba upozoravaju na to da namirenje vjerovnika ne smije biti jedina svrha, već treba nastojati da se posrnulu firmu osovi na noge, radi zaštite radnih mjesta i očuvanja proizvodnog programa. Uostalom, Zakon predviđa i mogućnost preustroja, odnosno po novome donošenja stečajnog plana, ali taj je cilj u suprotnosti s prijedlogom za ukidanje instituta prodaje cjelovite imovine stečajnog dužnika, tvrdi oporba. Sudionici u raspravi pozdravljaju izjednačavanje radnika s ostalim vjerovnicima prvog višeg isplatnog reda, kao i nastojanje da se ukinu povlaštene vjerovnici stečajne mase te ograniči trajanje pojedinih faza stečajnog postupka. Međutim, kad je riječ o novim - starim uvjetima za imenovanje stečajnog upravitelja, njihova su mišljenja podijeljena. Posebno su kritični bili oporbeni zastupnici koji se ne slažu s tim da listu stečajnih upravitelja ubuduće utvrđuje resorni ministar. Napominju da bi to moglo izazvati podozrenje u javnosti da politika "upliće svoje prste" i u stečajne postupke, što nikome nije u interesu. Većina sudionika u raspravi, međutim, stoji na stajalištu da bi trebalo ograničiti broj stečajnih postupaka koje može voditi jedan stečajni upravitelj, a zalažu se i za donošenje novog, cjelovitog zakona kojim bi se regulirala ova problematika.

Predloženi zakon prihvaćen je u prvom čitanju, a primjedbe i prijedlozi iz rasprave prosljeđeni su predlagatelju, radi pripreme njegova konačnog teksta.

O PRIJEDLOGU

Snježana Bagić, državna tajnica Ministarstva pravosuđa, uvodno je podsjetila na to da je Stečajni zakon iz 96. godine već nekoliko puta mijenjan (1999, 2000. te 2003.), ali da sve te izmjene nisu polučile očekivani cilj - brzo okončanje stečajnog postupka. Krivnju za to ne snosi samo pravosuđe, budući da je riječ o slojevitom gospodarskom pitanju. Naime, u praksi do stečajnog postupka najčešće dolazi prekasno, kad gotovo da više nema imovine koja bi mogla ući u stečajnu masu, iz koje bi se namirili svi stečajni vjerovnici. Stoga je osnovna svrha predloženih izmjena - pojednostavljenje i ubrzanje tih postupaka, što bi automatski smanjilo i troškove, te usklađivanje postojećeg Zakona s pravnom stečevinom EU.

U nastavku se najprije osvrnula na izmjene koje se odnose na vjerovnike. Naime, predloženim se radnici izjednačuju s ostalim vjerovnicima prvog višeg isplatnog reda. Oni su i dosad bili razvrstani u taj red, ali ne sa svojim cjelokupnim tražbinama u stečajnoj masi, nego samo do trećine svoje plaće i otpremnine. Sada, međutim, u prvi isplatni red ulaze sve tražbine radnika i ranijih radnika stečajnog dužnika, nastale do dana otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa, naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, te tražbine po osnovi doprinosa iz plaće i na plaću.

Osim toga, ukidaju se povlaštene vjerovnici stečajne mase (npr. brisanjem prava na prioritetnu naplatu odvjetničkih troškova nastalih posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka) te ograničavaju prava vjerovnika s odvojenim namirenjem na pokretanje stečajnog postupka. To se odnosi na tzv. različite vjerovnike koji su svoja potraživanja osigurali na drugi način. Novina je i to da se sada svim vjerovnicima nalaže da u određenom roku prijave svoja potraživanja.

Među ostalim, ponovno se mijenjaju uvjeti za imenovanje stečajnih upravitelja. Predviđeno je da se na tu funkciju mogu imenovati fizičke osobe s viso-

kom stručnom spremom, koje raspolažu potrebnom stručnošću i poslovnim iskustvom, i imaju položen stručni ispit za stečajnog upravitelja. Uz to moraju biti na listi stečajnih upravitelja koju bi utvrđivalo Ministarstvo pravosuđa. Izmjenama Stečajnog zakona iz 2003. ta je mogućnost bila otvorena samo za odvjetnike ili trgovačka društva registrirana za tu djelatnost, ali praksa je pokazala da mnogi odvjetnici nisu tome u potpunosti dorasli. Osim toga, u odvjetničkoj profesiji nije bilo dovoljno interesa za obavljanje tih poslova.

Predloženim izmjenama predviđa se da će resorni ministar posebnim podzakonskim aktom pobliže propisati uvjete i postupak imenovanja stečajnih upravitelja, te način praćenja njihova rada, kao i kriterije za utvrđivanje maksimalnog broja stečajnih postupaka koje bi jedan upravitelj mogao voditi. Dakako, njihova je obveza da se nakon stupanja na dužnost osiguraju osigurninom koja odgovara vrijednosti predvidive stečajne mase, za slučaj da moraju odgovarati za štetu koju eventualno načine stečajnom dužniku.

Nema potrebe da resorni ministar utvrđuje listu stečajnih upravitelja. To će izazvati sumnju u javnosti da politika "upliće svoje prste" i u stečajne postupke.

Radi veće transparentnosti stečajnog postupka, predlaže se da se ubuduće sva javna priopćenja s tim u svezi (npr. sudska rješenja, pozivi, obavijesti, itd.) objavljuju i putem interneta. Primjerice, objavljivanjem prodaje dijelova stečajne mase na internetu trebala bi se postići veća konkurentnost i ubrzati postupak.

Prethodnim izmjenama Ovršnog zakona propisano je da Hrvatska gospodarska komora vodi očevidnik pokretnina vrijednih do 50 tisuća kuna, te nekretnina koje su u ovršnom postupku, podsjeća državna tajnica. Praksa je pokazala da je to korisno rješenje, a kako ne bi bilo sporno o kojem se subjektu radi,

u svim odlukama i rješenjima s tim u svezi uvodi se i matični broj tvrtke.

Nadalje, vrijednost predmeta spora u parnicama radi osporavanja tražbina maksimalizira se na iznos od 10 tisuća kuna (stvarne troškove postupka utvrđuje sudac, na temelju dokumentiranog pisanog izvješća). Radi skraćivanja cjelokupnog stečajnog postupka, precizira se koliko mogu trajati pojedine faze tog postupka. Prema predloženom, prethodni postupak ne može trajati duže od 3 mjeseca, a žalbeni duže od 40 dana, od dana kad je Visoki trgovački sud zaprimio žalbu. Stečajni plan mora se donijeti u roku od 6 mjeseci od donošenja odluke o pristupanju njegovoj izradi. Predviđeno je, također, da se parnica o tražbini koja je osporena mora nastaviti u roku od 8 dana od primitka rješenja o osporavanju, s tim da osporavatelj nastavlja parnicu u ime i za račun dužnika.

Novina je i to da se ukida institut prodaje imovine dužnika kao cjeline, a samim time otpada i uloga FINA-e, koja je trebala provoditi taj postupak, napominje gospođa Bagić. Na kraju je spomenula da su u pripremi ponudnog zakonskog teksta sudjelovali suci, odvjetnici i drugi meritorni stručnjaci. Obećala je da će predlagatelj razmotriti, te nastojati uvažiti i primjedbe i prijedloge zastupnika, kako bi se ozakonila što bolja rješenja, radi prevladavanja problema uočenih u praksi.

Ne stoji tvrdnja da odvjetnici nisu dorasli ovom zadatku, primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Pitanje je samo obavljaju li posao stečajnog upravitelja savjesno i po zakonu, ili ne.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona, uz sugestiju predlagatelju da pojedine odredbe dorađi u nomotehničkom smislu.

U raspravi na sjednici matičnog **Odbora za pravosuđe** izraženo je mišljenje da treba ograničiti broj stečajnih postupaka koje može voditi jedan stečajni upravitelj, te propisati da na tu funkciju ne može biti imenovana osoba protiv koje je pokrenut kazneni postu-

pak (dopuna stavka 3. u članku 9.). Radi efikasnosti stečajnog postupka članovi tog radnog tijela sugeriraju da se u Zakonu odrede obvezni, a ne instruktivni rokovi. Za subjekte u blokadi predlažu pokretanje stečaja po službenoj dužnosti, a zalažu se i za preispitivanje odredbe članka 81. kojom se kao vrijednost predmeta spora uzima visina tražbine od 10.000,00 kuna.

Odbor je jednoglasno predložio Saboru da prihvati Prijedlog zakona, a spomenute primjedbe uputi Vladi RH.

RASPRAVA

Ograničiti trajanje parnica

Govoreći u ime **Kluba zastupnika SDP-a, Ingrid Antičević-Marinović** je podsjetila na to da je ubrzanje stečajnog postupka bila osnovna svrha i novela Stečajnog zakona iz 2003. godine. Tom je prilikom ispravljena i nepravda prema radnicima, čija su potraživanja stavljena u prvi isplati red, a sada se u tome ide i korak dalje. Najveća vrijednost tih izmjena je bilo ovlaštenje Vladi da svojom uredbom regulira plaćanje naknade, odnosno nagrade stečajnim upraviteljima (do tada su bili plaćeni mjesečno, tako da im je bilo u interesu odugovlačiti postupak).

Ograničiti broj stečajnih postupaka koje može voditi jedan stečajni upravitelj.

U nastavku je upozorila na to da će odredba kojom je određen zakonski rok trajanja stečajnog postupka ostati mrtvo slovo na papiru, ne odrede li se rokovi trajanja parnica unutar tog postupka. Naime, najprije treba utvrditi ima li stečajni dužnik imovinu i kolika je njezina vrijednost, a stečajni postupak se ne može dovršiti do okončanja postupaka koji se vode radi utvrđivanja osnovanosti prijavljenih tražbina.

Daljnja je primjedba njenih stranačkih kolega da su ponuđene zakonske

odredbe loše sistematizirane, te da je potreban novi, moderniji pristup ovoj problematici. Spomenula je i njihov prigovor da je odredba članka 9. Prijedloga zakona nedorečena, pa se može tumačiti na različite načine. Umjesto elastičnog pojma "osoba koja raspolaže potrebnom stručnošću i poslovnim iskustvom" treba precizirati da kandidat za stečajnog upravitelja mora imati određen broj godina radnog iskustva na rukovodećim mjestima u gospodarstvu, ili uvesti neki drugi objektivni kriterij.

Nadalje, iz članka 12. valja izbaciti dio teksta, kako bi se spriječilo da vjerovnici s minornim tražbinama izravno utječu na razrješenje i imenovanje stečajnog upravitelja (time sabotiraju volju onih koji imaju visoka potraživanja prema stečajnom dužniku). Naime, malim vjerovnicima se lako manipulira, kako bi se izbjeglo plaćanje velikih tražbina.

Mišljenja su da članove odbora vjerovnika ne bi trebalo posebno nagrađivati, i to još na teret troškova stečajnog postupka, jer je riječ o operativnom tijelu koje prije svega djeluje u interesu vjerovnika. Zalažu se za to da se u članku 38.d zadrži dosadašnje rješenje, prema kojem su pravo glasa u skupštini vjerovnika imali oni vjerovnici čije je tražbine priznao stečajni upravitelj, a nije ih osporio koji od vjerovnika s pravom glasa.

Prevelike ovlasti ministra

Stečajnom upravitelju bi trebalo ostaviti rok od 30 dana od uvođenja u dužnost, da sačini popis tražbina radnika i bivših radnika, koji mora biti objavljen na vidnom mjestu u poslovnom prostoru stečajnog dužnika, napominje zastupnica (nije potrebno da sastavlja posebnu tablicu prijavljenih izlučnih prava). Esdepeovci se protive tome da listu stečajnih upravitelja utvrđuje resorni ministar (do sada ih je imenovao predsjednik Visokog trgovačkog suda). U prvom redu on je prezaposlen (ima čitav niz zaduženja u reformi), pa nema potrebe da se bavi i ovim pitanjem. Osim toga, ovakva solucija izazvat će podozrenje u

javnosti da i ovdje politika "upliće svoje prste". Ako već nismo bili zadovoljni postojećim rješenjem, možemo formirati komisiju u kojoj bi sjedili predstavnici zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti, zaključila je.

Stečajevi se otvaraju prekasno

Dražen Bošnjaković je najavio da će **Klub zastupnika HDZ-a** podržati ovaj Zakon u prvom čitanju, jer su predložene promjene korektna i idu za poboljšanjem dosadašnjih rješenja. Podsjetio je na to da se u Hrvatskoj vodi veliki broj stečajnih postupaka koji su neefikasni i dugo traju, tako da se u njima namiri mali broj vjerovnika. U pravilu, "kratkih rukava" ostaju i zaposlenici i vjerovnici, ali i država, odnosno Mirovinski i Zdravstveni fond. Razlozi - naši stečajevi se otvaraju prekasno, kad je firma već niz godina blokirana, a vrijednost njene imovine minimalna. Kakav god zakon donijeli, dok god ne promijenimo poslovnu, financijsku kulturu, odnosno način ponašanja na tržištu, teško da ćemo polučiti bolje rezultate na planu stečaja, konstatira zastupnik. Zbog toga valja pojačati odgovornost poslovnih sudionika na našem tržištu. Dakako, to uključuje i odgovornost drugih državnih tijela.

Stečaj ne mora uvijek biti rasulo firme, već ponekad može biti i izlaz, odnosno početak nečega novog, napominje zastupnik (u inozemstvu se ti postupci provode tada kad je još moguće spasiti radna mjesta). Međutim, kod nas stečaj ima negativnu konotaciju, tako da ni zaposlenici, koji bi trebali biti najviše zainteresirani za naplatu svojih potraživanja, ne koriste taj institut. Isto se ponašaju i uprave trgovačkih društava, iako je Zakonom o trgovačkim društvima utvrđena i kaznena odgovornost, ne pokrenu li postupak za otvaranje stečaja u roku od tri tjedna, nakon što utvrde da je firma insolventna.

Bošnjaković je, među ostalim, napomenuo da se njihov Klub ne protivi tome da listu stečajnih upravitelja utvrđuje resorno Ministarstvo, ali sugeriraju da se zakonom ograniči mogućnost da

oni ne mogu istodobno voditi više od 5 ili 6 takvih postupaka.

Uvesti predstečajni postupak

Po mišljenju Kluba zastupnika HSP-a cilj ovog Zakona nije samo namirenje vjerovnika, već u prvom redu pokušaj da se tvrtka koja je u teškoćama osovi na noge, radi zaštite interesa radnika, odnosno očuvanja radnih mjesta, kaže **Pero Kovačević**. Nažalost, postojeći Stečajni zakon iz 96. bio je u funkciji provedbe pretvorbe i privatizacije. Onome tko je nešto nezakonito stekao omogućio je da putem stečajnog postupka dođe do nekretnine, dok su radnici sa 40, 50 godina ostajali na cesti. Osim toga, stečajni postupci su se nerijetko koristili da bi se uništila konkurencija (npr. slučaj TDR-a). Stoga bi trebalo razmotriti mogućnost uvođenja tzv. predstečajnog postupka u kojem bi se rješavali problemi s vjerovnicima i nastojalo zaštititi firmu, kako bi se spriječile raznorazne monopolne igre.

Budući da cilj ovog Zakona nije samo namirenje vjerovnika, već pokušaj spašavanja tvrtke i očuvanja radnih mjesta, trebalo bi razmotriti mogućnost uvođenja tzv. predstečajnog postupka.

Budući da su stečajni sudac i stečajni upravitelj ravnopravni sudionici u ovom poslu, trebalo bi izjednačiti njihove obveze i odgovornost, naglašava zastupnik (sada suci imaju veće ovlasti a nikakvu, ili malu odgovornost). Unatoč namjeri predlagatelja da se zakonom izjednače prava svih vjerovnika i dalje postoji skupina pogodovanih, koji već svojim položajem imaju prioritet u namirenju tražbina (npr. banke i osiguravajuća društva).

Haespeovci sugeriraju da vjerovnici koji su pokrenuli sudski postupak za namirenje svojih potraživanja to obvezno dokumentiraju, kako bi se dala mogućnost prestanka vođenja postupka

kroz priznavanje osnovnog potraživanja. Smatraju, također, da su predviđeni rokovi za provođenje stečajnog postupka nerealni (u praksi gotovo da i nema sudskog postupka koji se pravomoćno okonča u roku od tri godine). Osim toga, obično potraje dosta vremena dok se vjerovnici, u slučaju dobivenog spora, naplate od svog dužnika (samo postupak procjene njegove imovine traje po dvije i više godina, a treba je i unovčiti). Proda li se ta imovina po znatno nižoj cijeni od tržišne, opet će biti na šteti radnici.

Po riječima zastupnika trebalo bi razmotriti i mogućnost osnivanja Komore stečajnih upravitelja, jer je njihovo osiguranje od odgovornosti preko osiguravajućih društava vrlo upitno, s obzirom na visoke naknade. S tim u svezi podsjetio je na to da su sredstva za tu namjenu bila predviđena u okviru projekta Svjetske banke o ispomoći trgovačkim sudovima, s kojom je Hrvatska sklopila ugovor o kreditu od 5 mln. dolara.

Kasni se s realizacijom zaključaka iz 2004.

Silvano Hrelja je izjavio da su u **Klubu zastupnika HSU-a** zadovoljni sadržajem ovog zakonskog prijedloga (u prvom su planu pravila struke i zaštita vjerovnika), ali da zamjeraju Vladi što punih 15 mjeseci kasni s realizacijom zaključka Sabora iz travnja 2004., donesenog na njihov prijedlog. Riječ je o njejoj obvezi da prije novih izmjena Stečajnog zakona proanalizira svrhovitost i učinkovitost posljednjih novela iz 2003. Međutim, zastupnici nisu dobili tu analizu, kao ni informaciju o razini usklađenosti ovoga zakonskog prijedloga među socijalnim partnerima. Srećom, do drugog čitanja predlagatelj ima dovoljno vremena da napravi sve na što ga obvezuje spomenuti zaključak.

Hrelja je u nastavku konstatirao da se predloženim izmjenama u Stečajnom zakonu vraćamo na ranija rješenja, koja su vrijedila prije izmjena 2003. (bila su puno kvalitetnija). Dobro je - kaže - da se radnici, kao vjerovnici, vraćaju u prvi

isplati red. Međutim, zastupnici HSU-a priklanjaju se mišljenju sindikalnih središnjica, da je postojeća formulacija članka 173.stavak 2. bolja i praktičnija od predložene izmjene. Prema toj odredbi stečajni upravitelj je dužan sastaviti popis svih tražbina zaposlenika i ranijih zaposlenika dospjelih do otvaranja stečaja i predložiti im na potpis prijavu njihovih tražbina.

Učestale zakonske izmjene su vrlo skupe i ne pridonose stabilnosti pravnog sustava ni stvaranju stabilnog i uređenog gospodarskog ambijenta, upozorava dalje zastupnik. Postavlja se pitanje je li nepokretanje stečajnih postupaka kod pojedinih dužnika posljedica složene zakonske regulative ili su uzroci posve drugi (u tom slučaju ni ova skupa zakonska terapija neće dati lijeka). Naime, predložene izmjene zacijelo neće utjecati na promjenu ponašanja trgovačkog društva koje 8 godina ima blokiran žiroračun, a državi duguje 20-ak milijuna kuna. Istodobno obavlja poslovanje preko sestrinske firme, s jednim zaposlenikom, na čiji žiroračun država uredno isplaćuje državne poticaje i odobrava kredit od 8 mln. kuna za poticanje zapošljavanja.

Nedostaju instrumenti prevencije

Ni veća odgovornost stečajnih upravitelja ne može se postići stalnim novelama zakonskih normi, već ustrajnim provođenjem postojećih, tvrdi zastupnik. To potvrđuje i činjenica da se javna trgovačka društva za obavljanje djelatnosti stečajno-upraviteljske službe, uvedena 2003. godine, nisu potvrdila u praksi. Naprotiv, prouzročila su brojne teškoće, zbog čega se i predlaže povratak na ranije zakonsko uređenje.

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega u zakonu nedostaju instrumenti prevencije stečajnih postupaka u funkciji očuvanja proizvodnje i radnih mjesta. Primjerice, naše stečajno zakonodavstvo ne poznaje instrument predstečajne ili prisilne nagodbe koji se u susjednoj Sloveniji pokazao prilično učinkovitim.

Namirenje vjerovnika ne smije biti jedini cilj

Klub zastupnika HSS-a gleda na predložene zakonske izmjene kao na još jedan pokušaj traganja za rješenjima koja će funkcionalizacijom, ubrzanjem i pojeftinjenjem stečajne procedure unaprijediti opći sustav ostvarivanja stečajno-pravne zaštite, izjavila je njihova glasnogovornica **Ljubica Lalić**. U dosadašnjoj praksi stečajni postupak se pokazao kao jedan od najsloženijih. Interesantno je, međutim, da Stečajni zakon, koji je rađen po uzoru na njemački, u Hrvatskoj rađa probleme, dok se u Njemačkoj takav zakon uspješno provodi.

Jedan od razloga je taj što se prijedlog za otvaranje stečajnog postupka obično pojavljuje prekasno, a i tada se mjesecima procjenjuje postoje li razlozi za stečaj. U međuvremenu stečajni dužnik sve dublje propada i sve je manja vjerojatnost preustroja, pa i potpunog namirenja stečajnih vjerovnika. Po mišljenju haesesovaca, niti ove zakonske intervencije neće promijeniti tu praksu. Namirenje vjerovnika ne smije biti jedini cilj stečajnog postupka, napominje zastupnica. Doduše, i u Zakonu stoji da se tijekom stečaja može provesti preustroj dužnika (po novome "stečajni plan"), radi uređivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima, a osobito radi održavanja njegove djelatnosti. Međutim, u praksi se to događa rijetko, tako da su u proteklih petnaest godina nakon stečaja u Hrvatskoj ostali devastirani mnogi poslovni objekti, dok su se bivši radnici našli na Zavodu za zapošljavanje.

Stečajni upravitelji - politički odabranici?

Za poražavajuće rezultate stečajnih postupaka najvećim dijelom snose odgovornost upravo stečajni upravitelji i uzak krug ljudi oko njih, za koje je paralelno vođenje stečaja na nekoliko stečajnih dužnika bio unosan izvor prihoda (nerijetko su namjerno otezali te postup-

ke). Nažalost, ove izmjene ne sprječavaju tu praksu nego otvaraju prostor za njen nastavak. S obzirom na to da liste stečajnih upravitelja više neće utvrđivati predsjednik Visokog trgovačkog suda nego ministar pravosuđa (mišljenje nadležnih trgovačkih sudova i komora nije obvezujuće) nameće se zaključak da će upravitelji ubuduće biti politički odabranici.

Vlada kasni s provođenjem Zaključka Sabora iz 2004. koji je obvezuje da prije novih izmjena Stečajnog zakona analizira učinke prethodnih, te informira zastupnike o stavovima socijalnih partnera.

Da su ove izmjene ciljane radi pogodovanja stečajnim upraviteljima svjedoči - kaže - i članak 17. kojim se ukida obveza da prilikom preuzimanja dužnosti podnesu dokaz da su se osigurali kod osiguravajućeg društva od odgovornosti za štetu koju mogu nanijeti. Osim toga, člankom 18. predviđena je isplata nagrade temeljem Uredbe o kriterijima i načinu obračuna i plaćanja stečajnim upraviteljima, čime se omogućava njihovo neometano bogaćenje (do sada je odluku o nagradi donosio stečajni sudac, vodeći računa o opsegu poslova, radu stečajnog upravitelja i vrijednosti stečajne mase). Iako u praksi pojedinci vode na desetke stečaja, predlagatelj tu mogućnost nije ograničio na dva ili tri slučaja, negodovala je zastupnica.

Izrazila je zadovoljstvo što se predloženim rješenjima bolje štite potraživanja radnika, te prenijela mišljenje svojih stranačkih kolega, da bi tražbine radnika i dalje trebali prijavljivati stečajni upravitelji, a ne sami radnici. Na kraju je izjavila da će haesesovci podržati Prijedlog zakona, u nadi da će do drugog čitanja predlagatelj uvažiti njihove primjedbe.

U pojedinačnoj raspravi **Emil Tomljanović (HDZ)** je podsjetio na to

da se stečajni postupak pokreće radi skupnog namirenja vjerovnika, ali da Zakon ostavlja i mogućnost preustroja, radi zaštite radnih mjesta odnosno proizvodnje. Kako reče, podupire tu socijalnu komponentu, jer se bez proizvodnje trgovačko društvo koje je došlo u financijske dubioze ne može izvući iz krize. Izjavio je da podržava sva ona zakonska rješenja koja idu za tim da se precizno definiraju zakonske pretpostavke za mogućnost pokretanja stečajnog postupka, afirmaciju načela zaštite vjerovnika, razradu načela zabrane zloupotrebe procesnih ovlaštenja te načela hitnosti i ekonomičnosti stečajnog postupka.

Ojačati institucije preustroja

Po mišljenju **Ante Markova (HSS)** ključno je pitanje pravovremena identifikacija problema i tko je odgovorniji za to - dužnička ili vjerovnička strana. Budući da su u našim prilikama vjerovnici u većini slučajeva banke, odnosno posrednici, oni su potpuno nezainteresirani za to, jer su se osigurali fiducijama na nekretninama i drugim instrumentima.

U praksi se događaju i paradoksalni slučajevi, posebice u Dalmaciji, napominje zastupnik. Naime, događa se da osnivač banke nakon nekog vremena postane dužnik, te da banka preuzme njegovu imovinu.

Što se tiče zaštite prava radnika, i ranije novele su išle za tim da se njihova potraživanja svrstaju u prvi ispladni red, ali sada se predlaže da ih oni sami prijavljuju u stečajnom postupku. Kako reče, nije siguran da je to pametno i da će oni sami na vrijeme prepoznati problem i zatražiti ostvarenje svojih prava. U svakom slučaju, smatra da treba ojačati institucije preustroja, kako bi se uz pomoć države i lokalne samouprave radni procesi nastavili, a ne da taj reprodukcijski kotač stane. To što se predlaže da listu stečajnih upravitelja ubuduće utvrđuje Ministarstvo ne mora značiti ništa loše, kaže Markov. Bitna je njihova stručnost i pošten odnos, jer o tome ovisi u kojem će pravcu ići stečajni postupak. Međutim, u okviru ovih nove-

la teško ćemo naći kvalitetno rješenje i zbog toga je potrebno prići izradi cjelovitog stečajnog zakona (u međuvremenu su se promijenile i okolnosti u tržišnoj utakmici).

Vraćamo se na ranija rješenja

Dobar dio predloženog je, zapravo, vraćanje na rješenja koja su se primjenjivala prije posljednjih novela Stečajnog zakona iz srpnja 2003., koje se nisu potvrdile u praksi, konstatirao je **Damir Sesvečan (HDZ)**. Ponovno se mijenjaju uvjeti za imenovanje stečajnog upravitelja, ali i poboljšava položaj radnika, kao vjerovnika, odnosno izjednačava položaj svih stečajnih vjerovnika. Brisanjem članaka 193.a i 193.b. ukida se i institut prijenosa nenovčanih dijelova stečajne mase uveden novelom iz 2003. godine. Umjesto da pridonese skraćanju stečajnog postupka, to je rješenje prouzročilo mnoge nejasnoće i dvojbe u praktičnoj primjeni. U praksi je bilo nemoguće provesti i institut prodaje imovine dužnika kao cjeline (riječ je, zapravo, o kupoprodaji trgovačkog društva s preuzimanjem zaposlenih). Uostalom, i sam predlagatelj priznaje da je uvođenje FINA-e kao privilegirane prodajne agencije bilo nepotrebno, dvojbeno, pa i ustavno upitno.

Riječ je o ciljanim promjenama, radi pogodovanja stečajnim upraviteljima.

Na kraju je izjavio da će iz navedenih razloga podržati upućivanje ovog zakona u drugo čitanje.

Reagirajući na njegovu tvrdnju da su zakonske novele iz 2003. izazvale negativne tendencije, **Ante Markov** je primijetio da su statistički podaci 2003. godine pokazivali veliki zastoje u ostvarenju radničkih prava. Niti tadašnje, a niti sadašnje izmjene neće riješiti probleme koji muče radnike. Nitko nije zadovoljan pozicijom stečajnika, napose ako to stanje traje duže. Da bi rezultati tog postupka bili prihvatljivi za radnike,

trebao bi postojati institut tzv. prvotnog preustroja (taj se institut ne može zamijeniti stečajnim planom, jer naprosto ne postoji).

Izmjenama ne rješavamo uzroke problema

Ovim Zakonom ne rješavamo uzroke teško izlječive bolesti od koje boluju mnoge tvrtke, napomenuo je dr.sc. **Zvonimir Sabati (HSS)**. Radnicima je najteže pokrenuti stečaj, jer su oni u većini slučajeva stvarali te firme u kojima su svojim obiteljima osiguravali egzistenciju. Dio odgovornosti za takvo stanje snose i vjerovnici, koji često imaju mogućnost da na vrijeme uoče poteškoće. Međutim, dobar dio njih se i dosad znao zaštititi bolje nego što ih štiti ovaj zakon. Primjerice, banke nisu značajnije ugrožene, jer se osiguravaju fiducijom na nekretninama. Po riječima zastupnika neki vlasnici smišljeno pripremaju stečaj tvrtke, obezvređujući njenu imovinu tvrtke već uhodanim metodama (tzv. planirani stečaj). Naime, otvaraju novu tvrtku u koju postupno prenose vrednije nekretnine i prebacuju unosnije poslove. Nova firma i planirana stečajna firma provode niz sumnjivih poslovnih i financijskih transakcija, na štetu planirane stečajne firme. Stara tvrtka postaje prezadužena, imovine gotovo da nema, posla je sve manje, a radnici ne primaju plaće. Kad ode u stečaj, vjerovnici se nemaju čime namiriti. Dakako, vlasniku ostaje druga tvrtka, s imovinom stečajne, za čiju propast nitko ne odgovara. Onog trenutka kad onemogućimo ovakav kriminal, možemo govoriti o brzom i pravednom stečajnom postupku, ali to se ovim izmjenama ne rješava, kao ni temeljnim Zakonom. Naše rasprave neće vratiti radna mjesta brojnim radnicima koji su zbog stečaja ostali bez posla (samo na području Varaždinske i Međimurske županije provedeno je u proteklih petnaest godina 518 stečajeva, a bez posla je ostalo 11 122 radnika). U tom kontekstu spomenuo je primjere "Varaždinke", VAMA-e, te ivanečkog ITAS-a (to je klasičan primjer planiranog stečaja, jer je bez imovine ostala tvrtka koja ima perspektivu).

Glavni cilj - zaštita radnih mjesta

Josip Leko (SDP) je upozorio na raskorak između deklariranih ciljeva predlagatelja i predloženih rješenja. S obzirom na veliki broj nezaposlenih u Hrvatskoj, glavni cilj Zakona o stečaju mora biti zaštita radnih mjesta i proizvodnog programa, a ne naplata potraživanja vjerovnika, napominje zastupnik. Međutim, člankom 71. Prijedloga zakona ukida se odredba o prodaji cjelovite imovine stečajnog dužnika, a na takav način se ne mogu sačuvati radna mjesta ni proizvodni program.

Po riječima **Miroslava Korenike (SDP)** Itas Ivanec je zoran primjer firme opljačkane iznutra. Nažalost, trebalo je gotovo godinu dana da Državno odvjetništvo podnese kaznenu prijavu protiv vlasnika i uprave koji su tu firmu pokrali (najprije je bilo riječ o 10 mln. kuna, a potom je pokrenut još jedan postupak za gotovo 20 mln. kuna dubioza). U stečajnoj masi više nema imovine kojom bi se zaštitila radna mjesta i pokrenula daljnja proizvodnja, te radnicima (250) isplatila njihova potraživanja. Trebalo bi oformiti nekakav fond za takve slučajeve, a vlasnike koji su svjesno odveli firmu u propast i opljačkali je, putem pravosuđa spriječiti da dalje preprodaju tu imovinu.

U pojedinačnoj raspravi **Pero Kovačević** je uglavnom ponovio stajališta Kluba zastupnika HSP-a. Spomenuo je i konkretne primjere firmi koje su bankarski ili osiguravajući lobiji, zajedno s potkupljenim menadžmentom i u dogovoru s poznatim kupcem poslali u stečaj, iako su imale dobar položaj na tržištu (npr. "Sljeme" i "Zagrepčanka"). **Slavko Linić** je opovrgnuo njegovu tvrdnju "da stečaj služi za završetak procesa pljačke nakon pretvorbe i privatizacije". To nije točno, jer se stečajni postupak otvara u tvrtci koja je već opljačkana, otete su joj nekretnine, a radnici ne dobivaju plaću po 12 mjeseci. Stečajni zakon daje ogromnu moć pravosuđu da poništava radnje u posljednjih 12 godina i pokreće postupke krivičnog i kaznenog

progona. Istodobno predviđa i mogućnost preustroja, a tek onda osiguranje isplate vjerovnicima. Međutim, te dobre namjere se nisu oživotvorile u praksi, a to ide na dušu pravosuđu.

Replicirajući Kovačeviću, **Jelena Pavičić-Vukičević (SDP)** je pojasnila da je u slučaju "Zagrepčanke" Grad Zagreb iskoristio pravo prvokupa i na taj način omogućio zadržavanje dijela radnih mjesta. Kada bi država bila efikasna i napokon izvršila upis nekretnina u njegovo vlasništvo, u perspektivi bi se otvorila mogućnost i za povećanje broja radnih mjesta.

Po riječima zastupnice, Grad je kupio i "Sljeme", a trenutno vodi pregovore o prodaji postrojenja i brenda. To u perspektivi znači da će se po okončanju tog postupka ljudi moći vratiti na radna mjesta. Točno je da su nekretnine danas najvažnije i onaj tko kupuje neku firmu ima u prvom planu vrijednost nekretnina pojedinih društava u stečaju, zaključila je.

Tražbine radnika bi i ubuduće trebali prijavljivati stečajni upravitelji, a ne sami radnici.

Pero Kovačević je napomenuo da se u oba slučaja radi o klasičnom stečajnom postupku, budući da je Grad dobio vrijedne nekretnine koje bi sada prodavao dalje, dok su radnici isplaćeni i na kraju su ostali bez posla. Štitimo radnike, a ne interese pojedinaca koji žele trgovati, apelirao je.

Proglasimo li da je glavni cilj ovih novela efikasnost naplate potraživanja, hrvatske banke, kao igrači krupnog kapitala, izazvat će mnoge slučajeve u Hrvatskoj, upozorava **Josip Leko (SDP)**. Naime, prezadužit će naše firme da bi ih u stečaju kupile za mali novac. To se već događalo, a događat će se opet, prođe li ovaj zakon, pogotovo ne bude li naglasak na očuvanju programa. Zloporabe kojih je bilo u pretvorbi i privatizaciji trebale su biti sankcionirane, ali ima i sjajnih primjera firmi koje su promijenile titulara vlasništva i

nastavile pozitivno poslovati, primijetila je **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)**. Po njenom mišljenju ovaj zakon bi trebao biti u funkciji razvoja gospodarstva, jer stečaj ne znači isključivo likvidaciju poduzeća (to može biti pomoć poduzeću da promijeni upravu i menadžment koji su doveli do lošeg poslovanja, i dr.). Nije pobornik uvođenja instituta predstečajnog postupka, jer je to također dio stečaja. Smatra da se svi subjekti na tržištu, prije nego što se uopće razmatra mogućnost stečaja ili likvidacije, moraju ponašati u skladu s pravilima dobrog poslovanja. U tom će slučaju vjerovnici moći naplatiti svoja potraživanja, na različite načine, i prije formalnog stečaja.

Veseli je izmjena članka 20. postojećeg Zakona, koja se tiče instituta stečajnog upravitelja, jer se osnivanjem javnih trgovačkih društava za taj posao stvorila kasta s vrlo unosnim zanimanjem. Inzistira na tome da se, pored utvrđenih uvjeta za imenovanje stečajnog upravitelja, propiše i koliko stečajnih postupaka može istodobno voditi (ili da to ministar regulira pravilnikom). Osim toga, zalaže se za to da se lista stečajnih upravitelja napravi prema područjima koja određeni upravitelji poznaju.

Pridružuje se prijedlozima da se u članku 39. precizira da se iz stečajne mase radnicima namiruje bruto iznos plaća, kako bi se spriječila različita tumačenja te odredbe i eventualne zloporabe.

U svakom slučaju, stečajne postupke treba voditi što brže, i uz kontrolu vjerovnika. Izrazila je zadovoljstvo što po zakonu skupština vjerovnika ne može imati više od 7 članova, tako da bude što operativnija, da se može češće sastajati i davati konkretne podatke stečajnom vijeću.

Postrožiti uvjete za imenovanje stečajnog upravitelja

Po ocjeni **Krone Peronje (HDZ)** ovaj zakonski prijedlog potvrđuje da smo zemlja vrlo aktivnog zakonodavstva, i da smo se odlučili za generalni nomotehnički pristup kakav se primjenjuje u suvremenim zakonodavstvi-

ma europskih zemalja. Naime, njegove odredbe precizno reguliraju pojedine institute stečajnog postupka, kao i njegovo trajanje, žalbeni postupak, itd. Po mišljenju zastupnika trebalo bi poštožiti uvjete za obavljanje poslova stečajnog upravitelja (slično onima koji vrijede za odvjetnike ili za suce). Slaže se s tim da listu stečajnih upravitelja utvrđuje resorni ministar, jer se na taj način pojačava i njegova odgovornost za ono što se u pravosuđu događa.

Ojačati institucije preustroja i prići izradi cjelovitog Stečajnog zakona.

Za pokretanje stečajnog postupka jednako su odgovorni i vjerovnik i dužnik, smatra zastupnik. Dobro je - kaže, da se u Zakonu precizira da vjerovnik koji predlaže pokretanje tog postupka mora platiti sudsku pristojbu, odnosno predum za pokriće troškova prethodnog postupka (to se ne odnosi na radnike i prijašnje radnike).

Korisno je poduprijeti ovakav zakon jer i nama, kao zakonodavnom tijelu, daje veće mogućnosti da utječemo na razvoj pravne sigurnosti, pravne znanosti i prakse u Republici Hrvatskoj, zaključio je na kraju.

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** ne dijeli njegovo mišljenje, da je ovaj zakon izraz intenzivne zakonodavne djelatnosti Sabora u traženju nekih novih rješenja. Prije bi se moglo reći da je to izraz lutanja u gospodarskoj politici i promjeni interesa koji se njime žele ostvariti. Činjenica da se ide na prodaju dijelova imovine stečajnih dužnika, stavlja ovaj Zakon u funkciju stjecanja imovine, a ne održavanja proizvodnje ili uslužne djelatnosti. Ne mogu se provoditi ovako opsežne zakonske izmjene (mijenja se čak 115 članaka) i to četvrti put u nepunih pet i pol godina, a da nismo svjesni toga da time mijenjamo bit ovog zakona, i to na štetu radnika, zaključio je.

Replicirajući mu, **Ingrid Antičević-Marinović** je ustvrdila da preciziranje rokova za provođenje pojedinih

procesnih radnji neće ubrzati stečajni postupak, jer nerijetko nije moguće utvrditi stečajnu masu, odnosno imovinu stečajnog dužnika. Osim toga, stečajni postupci su u pravilu opterećeni nizom parnica u kojima treba utvrditi osnovanost prijavljenih tražbina, a predlagatelj o tome nije rekao ni riječi. Stoga najprije treba limitirati trajanje tih parnica. Osim toga, ove izmjene imaju smisla samo ako se istodobno novelira i Ovršni zakon te kazneno zakonodavstvo u koje treba vratiti inkriminaciju gospodarskog kriminaliteta. Umjesto toga, izmijenjen je - kaže - Zakon o sudskom registru. Zahvaljujući tome, a i Vladinom programu "hitro.hr." omogućena je i brza registracija nelikvidnih tvrtki.

Emil Tomljanović (HDZ) joj je zamjerio što je Vladin projekt "hitro.hr.", čija je svrha ukidanje birokratskih prepreka za registraciju tvrtki malih gospodarstvenika, povezala s gospodarskim kriminalitetom. Spočitnuo joj je da je za vrijeme koalicijske vlasti, dok je bila ministrica, mogla pokrenuti potrebne mehanizme da se nepravilnosti na koje upozorava isprave. Zastupnica mu je odgovorila da su novele Kaznenog zakona iz 2003. sadržavale i spomenutu inkriminaciju. Izjavila je da nema ništa protiv ukidanja administrativnih barijere poduzetnicima, ali da se to ne smije odnositi i na nesavjesne gospodarstvenike. Primjerice, (npr., "Kamen-Ingred je prevario vjerovnike osnovavši novu tvrtku koja je, neopterećena dugovima, preuzela djelatnost).

Klijentelistički pristup predlagatelja

Mr.sc. **Mato Arlović** je konstatirao da članke 9 - 11. predloženog zakona karakterizira klijentelistički pristup predlagatelja. Naime, tim odredbama resorno ministarstvo nastoji obilježiti svoj "lenu," u kojem će imati određeni utjecaj na imenovanje stečajnih upravitelja, mimo Vlade i sudova. To su potpuno nepotrebne i štetne odredbe koje, zapravo, dezavuiraju Vladu, umjesto koje bi resorni ministar ubuduće propisivao i program stručnog ispita

za stečajnog upravitelja, i dr. Ne samo da se mijenjaju kriteriji za imenovanje na tu funkciju, nego i stavovi vezano za mogući sukob interesa. Među ostalim, navodi se da za stečajnog upravitelja ne može biti imenovana osoba pravomoćno osuđena za počinjena kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja, te za druga kaznena djela koja je čine nedostojnom za obavljanje te dužnosti (neprecizna formulacija otvara prostor i diskrecijskim ocjenama). Stavljanjem zaslužnih ljudi iz svoje stranke ili simpatizera svojih stranaka na određena mjesta nećemo pridonijeti ostvarivanju Stečajnog zakona, odnosno uspostavi financijske i gospodarske stabilnosti, upozorava zastupnik.

Ukidanjem instituta prodaje cjelovite imovine stečajnog dužnika ne mogu se sačuvati radna mjesta i proizvodni program.

Već sama činjenica da ministar pravosuđa sastavlja listu stečajnih upravitelja, i to na vrijeme koje uopće nije ograničeno, upućuje na sumnju da će politika biti izravno uključena u sam tijek stečajnog postupka, a to nikome nije u interesu, primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović**.

U oskudnom uvodnom obrazloženju predlagatelja (na svega 2 stranice) stoji da su novele Stečajnog zakona iz 2003., umjesto pojednostavljenja i ubrzanja stečajnih postupaka, u praksi proizvele suprotan efekt. Međutim, nigdje se ne analizira tko je kriv za to što pojedina rješenja iz dosadašnjeg zakona nisu primjenjivana, negodovao je **Slavko Linić (SDP)**. Po njegovu mišljenju osnovni razlog tome je neefikasnost i neodgovornost pravosuđa koje nije taj posao odradilo onako kako bi trebalo. Zbog toga što ne provodi zakone, ono snosi djelomičnu krivicu za to što nam je dobar dio tvrtki propao i što su zatvorena brojna radna mjesta (niti jedan jedini stečajni sudac nije u 5 mjeseci strateški definirao kojeg dužnika treba spasiti i na

koji način). Ako smo već izvlačili neka trgovačka društva iz stečaja ubrzanim postupcima, to je uvijek radila izvršna vlast. U pojedinim slučajevima nudila je vjerovnicima nagodbe i prodavala svoja potraživanja, samo zato da bi spasila radna mjesta.

Ove izmjene imaju smisla samo ako se istodobno novelira i Ovršni zakon te u kazneno zakonodavstvo vrati inkriminaciju gospodarskog kriminaliteta.

Umjesto da pozovemo na odgovornost one koji su neefikasni u provođenju Zakona, mi radije pribjegavamo njegovoj izmjeni i vraćamo se na stara rješenja, negodovao je zastupnik. Time nećemo ubrzati stečajne postupke, što znači da ćemo uskoro opet raspravljati o ovoj problematici.

Riječ predlagatelja

Nakon što su predstavnici klubova zastupnika ukratko rezimirali stavove svojih stranačkih kolega, uslijedio je završni osvrt predstavnice predlagatelja, Snježane Bagić.

Pojasnila je da je osnovna svrha stečajnog postupka, propisana ovim Zakonom, skupno namirenje vjerovnika, ali to ne znači da ne treba ustrajati i na provođenju preustroja stečajnog dužnika, što je također jedan od ciljeva. Međutim, to nije isključivo u nadležnosti pravosuđa, već za to mora postojati interes i inicijativa i vjerovnika i njihovih tijela i samog stečajnog dužnika. Uz suce koji vode postupak, velika je odgovornost na stečajnom upravitelju koji preuzima funkcije cjelokupne uprave. "Oni su otac i majka tom društvu i trebaju mu služiti na dobrobit, te biti glavni inicijatori mogućih promjena i ostanka firme. Stoga je itekako važno da za stečajne upravitelje budu imenovane stručne osobe, koje udovoljavaju traženim kriterijima, i koje će najbolje odraditi taj težak posao (one će proći odgovarajuće provjere, a morat će polagati računa i za svoj rad).

Zahvalivši zastupnicima na doprinosu u raspravi, obećala je da će Vlada pomno razmotriti njihove primjedbe, vodeći računa o tome da se ovim izmjenama ne postignu kontraefekti, već ciljevi kojima svi težimo - jednostavniji, brži i jeftiniji stečajni postupak.

Nakon ove rasprave prešlo se na izjašnjavanje. Ishod - većinom glasova nazočnih zastupnika (91 glas "za"

i 6 "suzdržanih") prihvaćen je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona. Primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz rasprave prosljeđeni su predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Potom se državna tajnica očitovala o Prijedlogu zaključka Kluba zastupnika HSU-a, kojim se obvezuje Vlada RH da do izrade Konačnog prijedloga zakona realizira zaključak Hrvatskog sabora od 28. travnja 2004. godine. Kako reče, Vlada stoji na stanovištu da je, predloživši ove novele, kojima će se osigurati učinkovitija primjena Zakona, ispunila spomenuti zaključak. Unatoč tome, obvezuje se da će do drugog čitanja ovog Zakona organizirati tematske rasprave i savjetovanja, te okrugli stol sa stručnjacima i socijalnim partnerima, kako bi se raspravile sve dodatne primjedbe i prijedlozi, uključujući i ovog Visokog doma, i u saborsku proceduru uputio što kvalitetniji zakonski tekst. Informaciju o tome spremna je dostaviti Saboru, uz Konačni prijedlog zakona.

Predstavnik Kluba zastupnika HSU-a, **Silvano Hrelja**, inzistirao je na tome da se o njihovu prijedlogu glasuje, ali većina zastupnika se priklonila mišljenju Vlade.

M.Ko.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU PRAVA STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOGA VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Primjerenija socijalna sigurnost državljana RH – pripadnika HVO-a

Hrvatski je sabor nakon rasprave donio hitnim postupkom Zakon kojim potvrđuje Ugovor između Republike Hrvatske i BiH o suradnji

na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji. Donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku,

predlagatelj (Vlada RH) je obrazložila konstatacijom da će se Zakonom o pravima branitelja i članova njihovih obitelji u Federaciji BiH od 1. siječ-

nja 2006. za ratne invalide, pripadnike HVO znatno smanjiti dosadašnja visina invalidnine-skrbi. Predloženim zakonom povećat će se socijalna sigurnost državljana Republike Hrvatske koji su bili pripadnici HVO-a te članova njihovih obitelji.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza donosimo uvodno izlaganje predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, **Tomislava Ivića**. Člankom 160. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, utvrđeno je da će se prava pripadnika Hrvatskog vijeća obrane regulirati međudržavnim sporazumom. Prijedlogom zakona, odnosno Ugovorom koji je njegov sastavni dio uređuju se prava iz mirovinskog osiguranja ranjenim i zatočenim pripadnicima HVO-a, koje obuhvaća pravo na isplatu dijela invalidske mirovine u visini koju čini razlika između visine mjesečnog iznosa osobne invalidnine ostvarene po pravomoćnom rješenju nadležnog tijela BiH i visine mjesečnog iznosa invalidske mirovine koju bi ista osoba ostvarila po pravnim propisima u Republici Hrvatskoj. Također i prava iz mirovinskog osiguranja članovima obitelji poginulih, odnosno nestalih pripadnika HVO-a koje obuhvaća pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine u visini koju čini razlika između visine mjesečnog iznosa obiteljske invalidnine ostvarene po pravomoćnom rješenju nadležnoga tijela BiH i visine mjesečnog iznosa obiteljske mirovine koju bi ista osoba ostvarila po pravnim propisima u Republici Hrvatskoj. Konačno, tu su i prava iz zdravstvenog osiguranja koja će se utvrditi posebnim provedbenim propisom.

Planirano je da se financijska sredstva za potpunu provedbu predloženog Zakona realiziraju u tri godine. U Državnom je proračunu za ovu godinu već osigurani iznos od 41.174.400,00 kn za isplatu razlike do pune mirovine članovima obitelji poginulih, odnosno nestalih pripadnika HVO-a koji dosad nisu ostvari-

li pravo na obiteljsku mirovinu po propisima Republike Hrvatske za oko 800 obitelji. Slijedeće godine valja osigurati 64.109.532,00 kn za isplatu razlike do pune obiteljske mirovine članovima obitelji poginulih, odnosno nestalih pripadnika HVO-a i za isplatu razlike do pune invalidske mirovine ratnim invalidima pripadnicima HVO-a za oko 1100 ratnih invalida HVO-a. U državnom proračunu za 2008. i naredne godine potrebno je osigurati sredstva u iznosu od 116.234.832,00 kn za isplatu razlike do pune obiteljske mirovine članovima poginulih, odnosno nestalih pripadnika HVO-a i za isplatu razlike do pune invalidske mirovine ratnim invalidima pripadnicima Vijeća za oko 2500 ratnih invalida HVO-a.

RADNA TIJELA

Uz amandmanski prijedlog kojim nomotehnički uređuje članak 2. Konačnog prijedloga zakona **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona, i nije se protivio prijedlogu da se on donese po hitnom postupku i stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". **Odbor za useljništvo** predložio je Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona. Članovi **Odbora za ratne veterane** pozdravili su predložen način zbrinjavanja stradalnika rata pripadnika HVO-a i ujedno izrazili bojazan u nedostatnost osiguranih sredstava. Stoga se postavlja pitanje realizacije zahtjeva stradalnika koji nisu planirani u prvoj godini provedbe Ugovora. Također je istaknuta potreba osjetljivosti postupka revizije kako se ne bi ponovila negativna iskustva iz naše prakse. Odbor je predložio Saboru da donese ovaj zakon.

RASPRAVA

Neriješen status manjine

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja i izvjestitelja radnih tijela (**Zdenka Babić-Petričević**) u ime Odbora za useljništvo, i **Vlado Jukić**

(ispred Odbora za ratne veterane) govorili su predstavnici klubova zastupnika, a prvi je to učinio mr. sc. **Ivan Bagarić**. Zastupnik je rekao da će **Klub zastupnika HDZ-a** podržati ovaj zakon s obzirom na to da se u postupku potvrđivanja ugovora kada su u ovoj fazi postupka ne mogu provoditi izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, i jer je Zakonom o pravima branitelja i članova njihovih obitelji u Federaciji BiH predviđeno od 1. siječnja 2006. za ratne invalide pripadnike HVO-a znatno smanjenje dosadašnje visine invalidnine-skrbi. Ovaj zakon odnosno primjena Ugovora utjecat će na kvalitetniju socijalnu skrb državljana Republike Hrvatske koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji, a Ugovor je potpora hrvatskom narodu u BiH i poticaj za njegov opstanak tamo, zaključio je Bagarić.

Ovaj će zakon, odnosno primjena Ugovora utjecati na kvalitetniju socijalnu skrb državljana RH koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji. Ugovor je potpora hrvatskom narodu u BiH i poticaj za njegov opstanak tamo.

Stajalište **Kluba zastupnika IDS-a** prenio je **Damir Kajin**. Nakon što je pobrojao prava koja se uređuju zakonom komentirao je da to znači da se invalidnine iz BiH tamo utvrđene izjednačavaju s invalidninama u Hrvatskoj, odnosno pripadnici HVO-a i članovi njihovih obitelji s invalidima u Hrvatskoj. Predviđena sredstva za provođenje zakona u ovoj i slijedeće dvije godine komentirao je kroz mjesečne iznose za svakog pojedinca koji će ostvariti pravo po predloženom zakonu, te konstatirao da će od 2008. i nadalje također trebati osiguravati ovakve ili veće iznose za provedbu zakona. Bivše su vlade RH također plaćale sudionike HVO-a, a aktualna Vlada RH proširuje ta prava. Nema

dobre riječi, kaže, za ulogu hrvatske vlasti u periodu između 1992. i 1994. godine u BiH, ima dilemu glede predloženog zakona jer je manjkav i misli da će se ovdje prošvercati mnogi, pogotovo na račun PTSP—a, pa bi bilo dobro da je zakon išao u drugo čitanje s potpunijim obrazloženjem. Tu zabludu iz spomenutog razdoblja, između ostalog, plaćamo i ovim zakonom. Protiv je Ugovora, ali zbog tragedije koju su prošli ti ljudi tamo i činjenice da 12 tisuća Istrijana prima tzv. talijansku mirovinu plus nekoliko tisuća ljudi iz Rijeke jer su služili vojni rok u bivšoj talijanskoj vojsci, a potom radili u ex Jugoslaviji, kaže, da će uz sve moralne dvojbe osobno biti benevolentan prema predloženom zakonu i za njega glasovati. Kako će, pak, postupiti drugi zastupnici Kluba IDS-a neka se sami opredijele.

Predsjednik **Šeks** je konstatirao da je Deklaracija o Domovinskom ratu političko stajalište Hrvatskoga sabora kojim je ustvrdio da Hrvatska nije izvršila agresiju nego je vodila obrambeni rat na svom teritoriju, i upozorio zastupnika da ne vrijeđa Hrvatsku vladu i Hrvatsku vojsku. Uslijedili su zatim brojni ispravci netočnih navoda. **Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako se ovdje ne radi ni o kakvom izjednačavanju invalidnina jer se osobne invalidnine ostvaruju u BiH, nego o tome da će korisnici prava iz ovog zakona ovdje ostvariti razliku do mirovine. Uz to, nitko nikoga nije poslao u rat nego su pripadnici HVO-a branili svoje obitelji, domove, prostor i pravo na život jer su bili napadnuti. Zastupnik mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** poručio je Kajinu da se u ovom zakonu ne mogu naći oboljeli od PTSP-a nego je riječ o stradalnicima rata u BiH koji su bili pripadnici HVO-a (ranjeni, zatočeni, te obitelji poginulih i nestalih pripadnika Vijeća). Isto je tako bila neprikladna analogija s talijanskom vojskom koja je bila fašistička vojska na prostoru druge države. I za dr. sc. **Krešimira Čosića (HDZ)** neprihvatljiva je i netočna konstatacija te neutemeljena povijesna činjenica da je neka vlada nekoga slala u rat nego je činjenica da se 1991. dogodila agresija JNA iz BiH posebno

prema jugu Hrvatske ali je tada obranjena ne samo BiH i hrvatski jug, a kasnije i cijela Republika Hrvatska. Za **Božicu Šolić (HDZ)** nije točno da se ovim proširuju prava pripadnicima HVO-a. Aktualna i sve bivše vlade RH samo su slijedile ustavnu obvezu da skrbe o hrvatskom narodu u BiH, a na temelju te ustavne obveze došlo je do međudržavnog ugovora, odnosno sporazuma. **Josip Đakić (HDZ)** podsjetio je Kajina da su pripadnici HVO-a državljani Republike Hrvatske, stavili su se na raspolaganje HVO-u i bili su sastavnica tog dijela hrvatske komponente na području BiH. Predsjednik **Šeks** je podsjetio da je u razdoblju koje spominje Kajin bio potpredsjednik Vlade RH i nikada ni na jednoj njenoj sjednici nije raspravljana niti donijeta nikakva odluka da hrvatska Vlada ide u rat protiv druge države. Državni tajnik **Tomislav Ivić** je primijetio da se Ugovor ne odnosi na one koji su oboljeli tijekom ili poslije rata nego na ranjene i zatočene, te na državljane Republike Hrvatske koji su bili pripadnici HVO-a. Kajinu je spočitnuo izračune koje je izvodio u vezi sa sredstvima potrebnim za provedbu ovoga zakona, a zastupnik **Kajin (IDS)** uzvratilo da se kod tog izračuna samo služio obrazloženjem glede potrebnih sredstava za provedbu zakona.

Donošenje ovog zakona odraz je brige Republike Hrvatske prema Hrvatima u BiH, a posebno prema pripadnicima HVO-a.

Usporediti pripadnike HVO-a koji su branili hrvatski prostor i svoje obitelji od agresije sa fašističkom i okupatorskom vojskom iz Drugog svjetskog rata izvan svake je pameti i za osudu, rekao je **Vlado Jukić** istupajući kao predstavnik Kluba zastupnika HSP-a. Iako nije prezadovoljan potpisanim Ugovorom kaže da je došao u zadnji čas i koliko-toliko rješava jedan veliki dug hrvatske države prema hrabroj populaciji svojih državljana koji žive na prostoru BiH.

Dobar dio pripadnika HVO-a već je riješio svoj status kao pripadnici Hrvatske vojske, ali je ostala jedna manjina na koju se odnosi spomenuti dokument, i koja je do sada bila ni na nebu ni na zemlji. Moralni je problem predstavljala ta manjina hrvatskih vojnika koja je ostala bez ikakve zaštite od svoje-hrvatske države, a ova je Vlada pokazala namjeru riješiti i taj problem. Zanimaga na temelju kojih podataka i pokazatelja je Vlada procijenila da u 2006. treba osigurati sredstva za oko 800 obitelji poginulih, odnosno nestalih pripadnika HVO-a koji dosad nisu ostvarili pravo na obiteljsku mirovinu po propisima RH. S obzirom na dosadašnje iskustvo s primjenom Zakona o pravima hrvatskih branitelja zabrinut je za kvalitetnu primjenu predloženog zakona i zanima ga hoće li se već ove godine pojaviti neki novi korisnici prava, osim već spomenute skupine njih 800.

Ugovor mora biti pravičan

Klub zastupnika SDP-a smatra da Ugovor, odnosno njegovo provođenje mora biti financijski prihvatljivo, podvukao je **Ivica Pančić**. U određenim stvarima Ugovor je neprecizan pa je potrebna dodatna opreznost i jamstvo Vlade u njegovoj provedbi. U 2006. godini Vlada planira riješiti mirovinu za oko 800 obitelji poginulih odnosno nestalih pripadnika HVO-a i za to je u državnom proračunu osigurano 41 milijun kuna, no pitanje je samo vremena kada će se pojaviti zahtjevi za uključivanje u Ugovor još jedne kategorije stradalnika u BiH (oboljeli od PTSP-a i drugih psihičkih bolesti). Stoga Pančić drži da ovaj iznos sredstava neće biti i konačan. Ugovor mora biti pravičan tj. na jednak način riješiti pitanje svih stradalnika rata u BiH, a bili su pripadnici HVO-a, uz obvezu Vlade RH da striktno provodi njegove odredbe i da ne dođe do daljnjeg povećanja financijskih obveza iz proračuna. Razlog - veliki problemi u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, u provedbi Zakona o pravima hrvatskih branitelja i kod tzv. radničkih mirovina. Klub želi dodatna pojašnjenja

u svezi iznesenih prigovora i upozorenja i drži da će za postizanje konsenzusa biti potrebne dodatne konzultacije, dakako, pod uvjetom da Vlada to želi.

Ovaj zakon napokon dolazi na svjetlost dana, kaže **Josip Đakić (HDZ)** i nada se da će ga Sabor donijeti. Nitko ne bi trebao polemizirati i politizirati oko donošenja ovoga zakona, naprotiv krajnje je vrijeme da se on donese s obzirom na činjenicu da su od 1. siječnja 2006. bitno smanjena prava toj populaciji stradalnika u BiH. Stoga je zastupnik pozdravio donošenje ovoga Zakona i Ugovora uz želju da on bude što prije realiziran na korist pripadnika HVO-a s državljanstvom Republike Hrvatske.

Tomislav Čuljak (HDZ) je rekao da će podržati ovaj zakon i za razliku od Kajina nema niti najmanju dilemu o opravdanosti njegova donošenja. Osobno misli da je donošenje ovog zakona odraz brige Republike Hrvatske prema Hrvatima u BiH, a posebno prema pripadnicima HVO-a.

Ovaj je Ugovor dobro došao, a potrebna je i hitnost u donošenju zakona, naglasio je **Pero Kovačević (HSP)**. Drži da je sadržaj Ugovora u nekim elementima manjkav, a to bi moglo prouzročiti barijere u njegovoj primjeni. Pravo prema Ugovoru imaju, među ostalim, i obitelji zatočenih i nestalih pripadnika HVO-a (članak 1. točka 8.) ali u članku 6. ne regulira se način ostvarivanja njihovih prava zbog činjenice da prema našem Zakonu o pravima hrvatskih branitelja i članova obitelji te obitelji ne ostvaruju pravo na mirovinu nego pravo na naknadu u iznosu i visini obiteljske mirovine. Ugovorom to nije regulirano, poručuje Kovačević. Zbog toga je Klub zastupnika HSP-a podnio amandmana na zakonski tekst kojim bi se ovlastila resorna ministrica da provedbenim propisom regulira ostvarivanje prava obitelji zatočenog ili nestalog pripadnika HVO-a. U svrhu razbijanja razno-raznih birokratskih barijera potrebno je donijeti provedbeni propis kojim će ministrica regulirati način i tijek ostvarivanja prava prema Ugovoru, pojasnio je Kovačević.

Predlagatelj zakona je postupio moralno i ovim zakonom ispravio jednu

veliku nepravdu, a zaštitio stradalničke HVO-a i njihove obitelji, podvukla je **Lucija Čikeš (HDZ)**. Pozdravila je donošenje Ugovora koji je sastavni dio ovoga zakona jer na transparentan, jedino mogući i legitiman način ispravlja veliku nepravdu štiteći stradalnike rata u BiH koji su bili pripadnici HVO-a. Štiteći te stradalnike štitimo postojanost i opstojnost hrvatskog naroda na tim područjima u BiH.

Štiteći stradalnike rata u BiH koji su bili pripadnici HVO-a štitimo opstojnost hrvatskog naroda na tim područjima u BiH.

Za predloženi zakon dr. sc. **Krešimir Ćosić (HDZ)** je rekao da predstavlja kvalitetan pravni okvir koji dugoročno omogućava samoodrživo financiranje svih prava o kojima se ovdje vodi rasprava. Naglašava utemeljenje na kojem počiva predloženi zakon, a to su Ustav, Deklaracija o Domovinskom ratu i povijesne činjenice, odnosno istina koja se tako brzo zaboravlja. Zaboravlja se npr. da je u proljeće 1991. zaustavljena agresija prema Hrvatskoj kada su Hrvati Hercegovine svojim tijelima zaustavili nadiranje snažnih oklopnih mehaniziranih snaga JNA prema jugu Hrvatske. Često se znalo reći da bez HVO-a hrvatski jug ne bi preživio.

Ivanka Rokсандić (HDZ) pozdravila je potpisivanje Ugovora između Hrvatske i BiH o suradnji na području prava stradalnika u BiH koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji. Primjena Ugovora utjecat će na socijalnu sigurnost državljana RH koji su bili pripadnici HVO-a i članovi njihovih obitelji.

Ustavna osnova za donošenje Zakona

Lijepo je brinuti se o svojim državljanima ma gdje bili, to je humano, plemenito i nesebično, a ovim Ugovorom to se i čini, rekao je **Nenad Stazić (SDP)**. Da

li se država brine puno ili malo izraženo u novcima to Stazić ne zna, ali zato vjeruje zastupniku Jukiću koji je čitao rješenja pojedinih pripadnika HVO-a, napisana i prije nego što je ratificiran Ugovor. Državna tijela u BiH izdaju ta rješenja i ona su uglavnom tipizirana, a njima se određuju mjesečni novčani iznosi. Spomenuo je neke takve slučajeve npr. rješenje o iznosu od 204 konvertibilne marke osobne invalidnine do zaključivanja Ugovora o uređenju međusobnih odnosa između BiH i RH o ostvarivanju prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici HVO-a i članova njihovih obitelji, a najkasnije do 31. prosinca 2005. Od primjene Ugovora, a najkasnije od 1. siječnja 2006. taj će iznos dosegnuti 734 konvertibilne marke, kaže Stazić, i dodaje kako ne znam je li to puno ili malo i koliki su troškovi života u BiH, ali znam koliki su u Hrvatskoj, te da bi mnogi bili presretni u Hrvatskoj da mogu dobiti taj novčani iznos. Hrvatska država treba brinuti o invalidima u Hrvatskoj, a tu misli i na invalide rada od kojih neki danas dobivaju samo 300 kuna.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) upozorila je na ustavnu osnovu u donošenju ovoga zakona. Naime, na temelju ustavnih odredbi donesen je Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji kojim je utvrđeno da će se prava pripadnika HVO-a regulirati međudržavnim sporazumom. Neki bi zastupnici to trebali znati, upozorava zastupnica, i dodaje da neznanje nije sramota, ali počesto jeste izbjegavanje i omalovažavanje vlastite istine. U Hrvatskom se saboru često omalovažava povijest hrvatskog naroda, a napose najnovija od 1990. godine. Veseli je što će donošenjem ovog zakona spomenuti Ugovor biti potvrđen i tako ispraviti nepravda prema onima koji nepravdu nisu zaslužili.

U nastavku mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** je rekao da će glasovati za predloženi zakon ali je primijetio da on samo djelomično uređuje odnose. Donosi se pravni akt koji u izvjesnom smislu pripadnike HVO-a ne dovodi u jednako-pravni položaj. Prema Ugovoru Hrvat-

ska je obvezna osobama iz članka 6. stavka 1. isplaćivati razliku između visine mjesečnog iznosa osobne invalidne ostvarene po pravomoćnom rješenju nadležnog tijela BiH i visine mjesečnog iznosa invalidske mirovine koju bi ista osoba ostvarila po propisima u Republici Hrvatskoj. Što u slučaju da se ostvari pravo, a BiH ne ispuni svoje obveze prema ovoj kategoriji korisnika prava, pita Arlović. Nažalost takva je situacija često prisutna u toj nama susjednoj državi, pa se postavlja pitanje zašto ovim Ugovorom to pitanje nije dodatno razriješeno. Zaključno je ponovio da će glasovati za predloženi zakon jer rješava problematiku najugroženijih i socijalno najosjetljivijih kategorija pripadnika HVO-a koji su državljani Republike Hrvatske, ali naglašava problem koji se javlja kada su u pitanju pripadnici HVO-a koji nisu uzeli dvojno državljanstvo. Otvaranjem tih zahtjeva otvorit će se i to pitanje ako ni po čemu drugom onda po osnovi ustavne obveze Republike Hrvatske da vodi brigu o pripadnicima hrvatskog naroda.

Usljedi je petominutna rasprava predstavnika klubova zastupnika, a prvi je to u ime HDZ-a učinio - **Luka Bebić**. Podsjetio je na povijesnu činjenicu i veliki doprinos HVO na samom početku rata i kasnije kod oslobađanja dijelova BiH i Hrvatske zajedno s Hrvatskom vojskom. Stoga najmanje što se može učiniti u ovoj situaciji je donošenje ovoga zakona kojim se potvrđuje više puta spomenuti Ugovor. Slaže se sa zastupnikom Arlovićem da predloženo nije dovoljno i drži kako dalje treba raditi na tome da se ovim zakonom, odnosno Ugovorom obuhvate još neke kategorije korisnika prava. Zaprepastila ga je činje-

nica da neki nisu prihvatili Deklaraciju Hrvatskoga sabora o Domovinskom ratu, napose da se kao opravdanje za davanje potpore ovom zakonu analogno spominju mirovine koje se dobivaju od talijanske države nakon sudjelovanja u okupacijskoj talijanskoj vojsci u Drugom svjetskom ratu koja je po ideologiji bila fašistička. Na kraju pozvao je resorno ministarstvo i Vladu da i dalje rade na zaštiti prava pripadnika HVO-a, napose svih ljudi koji su sudjelovali u obrani u Domovinskom ratu Hrvatske te dijelova i cijele BiH od agresije.

Klub zastupnika HSP-a pozdravlja ovaj zakon i prijedlog da se on doneše po hitnom postupku, rekao je **Pero Kovačević**. Upozorio je na neka pitanja koja nisu riješena zakonom odnosno Ugovorom, a mogu prouzročiti teškoće u primjeni tih dokumenata i založio za njihovo rješavanje. U tom smislu upozorio je na amandmane Kluba.

Iako nije mislio opet govoriti **Damir Kajin** se, kaže, na to odlučio nakon salvi napada poslije njegova istupa. Istupajući u ime Kluba zastupnika IDS-a ponovio je svoje već prije izrečene konstatacije, da nema dvojbe da je Hrvatska bila žrtva agresije kao što nema dvojbe da su se na rubovima tih događanja dešavale nedolične stvari. Isto je bilo i u BiH, a trebao bi nas, kaže, vrijeđati sukob do kojeg je došlo između Armije BiH i HVO-a. Drži da od 2500 invalida njih 2000 je invalidnost steklo u sukobu s Armijom BiH. Invalidnost je svetinja i invalidima valja pomoći, pa i ovima u BiH, a zbog mira u Sabornici ne kani dalje s tim povijesnim ocjenama lamentirati. Nakon njegovog istupa neki su zastupnici, kaže, govorili o osjećaju srama, a Kajin tvrdi da se niti

riječi nije reklo o Ahmićima, Dretelju npr. Nitko ne zaboravlja da je agresija krenula iz Beograda i Kajin zahvaljuje HVO-u za ulogu koju je odigrao 1991. kada je branio prodor srpskih snaga na jug Hrvatske. Drži kako ne treba zaboraviti niti na invalide Drugog svjetskog rata i invalide rada.

Krunoslava Markovinovića (HDZ) je zanimalo koliko ljudskosti posjeduje zastupnik koji veliča komunizam, a zaboravlja Bleiburg, Jazovku i sl., a **Pero Kovačević (HSP)** naglašava da nitko ne odobrava Ahmiće ali napominje da je u isto vrijeme osmerostruko više bilo hrvatskih žrtava. Spočitava mu što u tom nabranjanju nije spomenuo Konjic, Kakanj i druga stratišta Hrvata. U zaključnom istupu državni tajnik **Tomislav Ivić** zahvalio je na raspravi, rekao da će Vlada razmotriti pristigle amandmane na zakonski tekst i izrazio nadu da će Hrvatski Sabor konsenzusom prihvatiti predloženi zakon.

Više nije bilo rasprave, nakon što je potpredsjednica Vlade RH i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor prihvatila amandmane Odbora za zakonodavstvo i Kluba zastupnika HSP-a (postali su sastavni dio ovog zakona) zastupnici su sa 77 glasova "za", 16 "suzdržanih" i 4 "protiv" donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihove obitelji zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O JAMSTVU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE UZ PROJEKT "HRVATSKE CESTE - SPLITSKA OBILAZNICA"

Splitska obilaznica uz pomoć zajma Europske investicijske banke

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio Zakon o privatizaciji Ugovora o jamstvu. Riječ je o jamstvu RH za zajam EIB iz Luksemburga u iznosu od 60 milijuna eura, s rokom otplate do 25 godina i počekom od pet godina.

O PRIJEDLOGU

Europska investicijska banka (EIB) izrazila je spremnost sufinancirati projekt "Hrvatske ceste - Splitska obilaznica", koji se sastoji od tri dionice ukupne dužine 31,3 kilometra (Kaštel Sućurac - Plano u dužini 11 kilometara; Stobreč - Dugi Rat - u dužini 13,9 kilometara; Dugi Rat-Omiš u dužini 6,7 kilometara).

Početak građevinskih radova predviđen je u 2006. godini, a okončanje i puštanje u promet obilaznice predviđa se do 2009. Ukupna vrijednost radova izgradnje obilaznice procjenjuje se na 203.084.600 eura, a investitor radova je društvo Hrvatske ceste d.o.o. Projekt će sufinancirati EIB u iznosu od 60.000.000 eura. Zajam se odobrava na 25 godina uz početak do pet godina, a ta će sredstva biti na raspolaganju odmah po stupanju Ugovora o jamstvu na snagu.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona, a Odbor za financije i državni proračun jednogla-

sno je predložio donošenje ovog zakona. Isti prijedlog dao je i Odbor za pomorstvo, promet i veze.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora o predloženom zakonu uvodno je govorio državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Zdravko Livačević a zatim je otvorena rasprava.

Hrvatska Vlada nekome majka, a nekome gora od maćehe

Dorotea Pešić-Bukovac (IDS) izvijestila je da će Klub zastupnika IDS-a podržati ovaj zakonski prijedlog jer smo svjesni da u svakoj zemlji ceste život znače ali i da se naša Vlada prema nekome odnosi kao majka, a prema nekom i gore od maćehe.

Primjerice, splitska zaobilaznica gradi se na projekciji prosječnog godišnjeg dnevnog prometa, i to projekcije za 2020. godinu, prema Splitu je već izgrađena autocesta u punom profilu, dok je porečka zaobilaznica - grad Poreč ostvaruje 15 posto ukupnih noćenja u RH - samo fikcija u sadašnjem planu Hrvatskih cesta, navela je zastupnica.

Dodala je uz to da se u Istri plaća najveća i najskuplja cestarina te izrazila nezadovoljstvo zapostavljenosti Rijeke kao cestovnog pravca. Iznijela je poka-

zatelje za opravdanom potrebom što hitnijeg završetka riječke zaobilaznice. Za ovo potonje rekla je da Hrvatske ceste na terenu rade samo simbolično a u njihovom proračunu planirano je svega 90 milijuna kuna od potrebnih 400, što govori da ova Vlada nema namjeru izgraditi riječku zaobilaznicu, rekla je, među ostalim.

Mi u IDS-u nemamo ništa protiv smanjenja cestarine na dionici Split-Zagreb ili ovog jamstva, ali se zalažemo da se prvenstveno izgradi riječka zaobilaznica, smanji cestarina na dionici Rijeka-Zagreb i tunelarina za tunel Učka i mostarina na vijaduktu Mirna.

Gdje su Slavonija i Baranja?

Branimir Glavaš (neovisni) javio se u ime Kluba neovisnih zastupnika i rekao da je sve jasno ne samo iz ovog poteza već iz dvogodišnjeg ponašanja ove Vlade i što su utvrđeni prioriteta. Državni prioriteta su oni odakle dolazi premijer i to je nepobitno, rekao je i potvrdio navode predgovornice o državi kao majci i maćehe te naglasio s tim neslaganje ovog Kluba.

Mi nismo protiv ovih sredstava za splitsku zaobilaznicu jer Splitu treba zaobilaznica, ali gdje je tu mjesto Slavonije i Baranje, pitao je. Iznio je situaciju u vezi s izgradnjom potrebne zapadne obilaznice Osijeka te njegova nastojanja oko toga još dok je bio župan (od 1997. godine), a čija je prva faza završena tek

prošle godine odnosno za vrijeme koalicijske vlasti u dužini deset kilometra i to ne u punom profilu.

Osijeku, Slavoniji, Istri i drugim dijelovima Hrvatske ovakve kapitalne investicije nisu moguće i svi skupa moramo strpljivo čekati bolja vremena, naglasio je, među ostalim govoreći o neravnopravnosti u "dijeljenju kolača" - cestovni Koridor 5C još se nije počeo graditi i ne zna mu se ni prava trasa, zapadna obilaznica Osijeka mora čekati bolja vremena (možda kad Slavonac postane premijer), nije li gospodarski gledano prioritet izgradnja kanala Dunav-Sava (je li baš prioritet broj 1 most Pelješac), a tu je i problem plinifikacije ovog područja kao preduvjet razvoja gospodarstva.

To su stvari s kojima se nećemo pomiriti i na koje ćemo ukazivati i pod cijenu da se na nas krene još represivnije, rekao je na kraju.

Na ovo izlaganje bilo je više ispravaka netočnih navoda zastupnika HDZ-a - **Marijana Bekavca, Josipa Đakića, Krunoslava Markovinovića, Živka Nenadića, Nikole Sopčića, Franje Arapovića** u kojima su, među ostalim, opovrgnuli navod da su državni prioriteti tamo odakle dolazi premijer, naveli radove koji se izvode u cijeloj Hrvatskoj pa tako i da će u kolovozu biti završena obilaznica oko grada Virovitice. Po ocjeni zastupnika **Ivana Drmića (neovisni), mr.sc. Vladimira Šišljagića (neovisni) i Branimira Glavaša (neovisni)** u tim ispravcima bilo je i povrede Poslovnika i netočnih navoda.

Izvršno priznanje

Kruno Peronja (HDZ) javio se u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** koji predlaže da se predloženi zakon prihvatiti. Već davno se ukazala potreba da se ovo gusto naseljeno područje, s više od 230 000 stanovnika, od Trogira, Kaštela, Solina, Dugog Rata, Omiša, moderno prometno poveže. I zahtjev za ovu obilaznicu je upravo radi razvoja gospodarstva, boljeg prometa roba, usluga i kapitala.

Nakon spajanja sjevera i juga cestom Zagreb-Split nastavlja se izgradnja domovine pa će cesta sutra doći do Ploča i kasnije do Dubrovnika. Nada se da će drugi dijelovi naše domovine slijediti ovakav postupak i znati u kojem pravcu se treba razvijati, rekao je, među ostalim, naglasivši da je izvršno priznanje ne samo Hrvatskim cestama nego i hrvatskoj Vladi, Hrvatskom saboru jer znači da stječemo povjerenje i prije formalno-pravnog ulaska u europsku obitelj.

Marijan Bekavac (HDZ) naglasio je da je izgradnja splitske zaobilaznice nužna i od velika važnosti (svjedoci smo neizdrživih kilometarskih kolona u turističkoj sezoni) ne samo za Split već i Trogir, Kaštela, Solin već i druga mjesta uz Jadransku magistralu. Obilaznica će značajno poboljšati protok ljudi, roba i usluga i biti dodatni zamašnjak razvoja Splita i Splitsko-dalmatinske županije, smatra, te podržava donošenje ovog zakona.

Ukupna vrijednost radova izgradnje obilaznice procjenjuje se na 203.084.600 eura, a investitor radova je društvo Hrvatske ceste d.o.o. Projekt će sufinancirati EIB u iznosu od 60.000.000 eura. Zajam se odobrava na 25 godina uz početak do pet godina, a ta će sredstva biti na raspolaganju odmah po stupanju Ugovora o jamstvu na snagu.

Jure Bitunjac (HDZ) smatra da je ovo na neki način najbolja promidžba politike ove Vlade, a i Sabora, kad je riječ o približavanju EU. Iz Prijedloga zakona vide se i sve prednosti koja će time Hrvatska imati, a kad govori Hrvatska onda misli, rekao je, u cijelosti na hrvatsku državu bez obzira na istup nekih kolega koji su pokušali dati regionalni pristup raspravi.

Ovaj potonji navod kao netočan ispravio je **Branimir Glavaš (neovisni)**.

Dosta je skrivanja iza nacionalnih interesa, a nacionalni je interes sagraditi kanal Dunav-Sava, koridor 5C, rekao je.

Problemi Koprivničko-križevačke županije

Zvonimir Mršić (SDP) podržava ovaj zakon i drago mu je da su se iznašla jeftina sredstva s kojima će se riješiti možda jedan od najvećih prometnih problema u RH što se tiče lokalnih zajednica.

Dolazi iz Koprivničko-križevačke županije za koju u Planu održavanja i izgradnje javnih cesta za ove četiri godine neće biti ni za dvije lopate asfalta, pa se nažalost, ne može ni požaliti kao predgovornici da se nešto neće dovršiti. Mi smo naprosto prometno izolirani, počelo se s autoputom od Goričana do Splita, spojena je cesta Sv. Helena-Vrbovec i trebalo se 2004. započeti s gradnjom zaobilaznice grada Vrbovca da bude gotova 2005., a nažalost, počelo se 2005., naveo je, među ostalim, (govorio i o potrebnim željezničkim pravcima i prugama). Grad Koprivnica nema obilaznicu i sav tranzit Podravske magistrale prolazi gotovo kroz centar grada, a u njemu je registrirano najviše motornih vozila po glavi stanovnika čime se puni proračun pa čudi da se ne može barem dio tog novca vratiti na ovo područje i riješe prometni problemi.

Predsjedatelj i predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** upozorio je zastupnika da se drži tema te mu je nakon objašnjenja izrekao opomenu.

Luka Bebić (HDZ) upozorio je da se radi o povredi Poslovnika jer da se govornik udaljio od teme, a da je bilo više netočnih navoda govore i brojni ispravci koje su iznijeli zastupnici HDZ-a. Među njima bio je i **Josip Đakić (HDZ)** rekavši da je netočno da sav saobraćaj ide kroz centar Koprivnice (teretni ide oko grada) i da bi se trebalo zalagati za izgradnju brze podravske ceste Varaždin-Ilok (a ne koprivničke zaobilaznice), a **Goran Jandroković (HDZ)** da nije točno da je zaobilazni-

cu oko Vrbovca trebalo početi 2004. godine (trebala je biti započeta 2002.) i nije ova Vlada kasnila već je ispravila pogrešku bivše Vlade koja je taj projekt gurnula u stranu.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) podržava donošenje ovog zakona (smatra da kolege imaju pravo govoriti o drugim situacijama u Hrvatskoj) no primjećuje da se završetak ove obilaznice predviđa za 2009. godinu pa za 31,3 kilometra treba tri godine za što je Ivici Računu i njegovoj Vladi trebalo za 300 kilometra, rekla je.

Tu je i pitanje jesu li izvršene određene pripreme radnje, jesu li za to osigurana sredstva (za naknade za izvlaštenja), upozorila je.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** također smatra da treba ulagati u ovu obilaznicu (gužve, zastoji), ali i podsjeća da i drugi dijelovi Hrvatske imaju svoje prioritete koji su bili planirani. U tom smislu zamolio je Vladu (i one s najodgovornijim dužnostima) da razmišlja i o potrebama Slavonije i Baranje i, na kraju krajeva, izvrši predizborna obećanja - plinifikacija, navodnjavanje, razvitak poljoprivrede, rast gospodarstva, koridor 5C - pa da i za to pokuša osigurati povoljan kredit. Naglasio je da su Slavonija i Baranja još uvijek pod minama (prognoze govore da će samo za Osijek trebati ovakvim tempom 55 godina) i da bez razminiranja nema razvoja poljoprivrede.

Razminiranje iz državnog proračuna

Branimir Glavaš (neovisni) u svojoj je raspravi ponovio da će Klub neovisnih zastupnika glasovati za ovaj zakon ali da naglašavaju potrebe svoje sredine, prioritete i da s pravom očekujemo taj ravnopravni odnos hrvatske Vlade (bez obzira na to bila to Matešina, Račanova, Sanaderova ili sutra Čačićeva ili bilo čija).

U ovoj teškoj gospodarskoj situaciji u kojoj se Hrvatska nalazi 203 milijuna eura je ogroman novac i s tim bi se puno moglo napraviti na području Slavonije i Baranje, rekao je kao jedan od razlo-

ga zašto sve to skupa kasni u Slavoniji. A to nije problem slavonsko-baranjskog čovjeka jer mi nismo vodili privatni rat na istočnim granicama Hrvatske, ne prihvaćamo da iz skromnih, osiromašenih gradskih i županijskih proračuna moramo izdvajati za to značajna financijska sredstva.

Tražimo da hrvatska Vlada osigura dostatna sredstva za deminiranje Hrvatske to isto kao što je osigurala kreditne linije za splitsku zaobilaznicu i s pravom očekujemo da se deminiranje Hrvatske financira iz državnog proračuna, naveo je, među ostalim.

Ivan Drmić (neovisni) također podržava ovakav projekt a njegovo jedino nezadovoljstvo je što se taj projekt financira iz kreditnih sredstava a ne iz samog državnog proračuna. Znači da se nastavlja kao što je radila i bivša Vlada, gradimo danas a platit će sutra netko drugi.

Iz Prijedloga zakona vide se i sve prednosti koja će time Hrvatska imati, a kad govori Hrvatska onda misli, rekao je, u cijelosti na hrvatsku državu.

Upozorio je na izostanak financiranja potrebnih projekata, primjerice prometne infrastrukture - koridor 5C - od životnog interesa za stanovnike cijele Osječko-baranjske županije. Zastupnik je ujedno predložio da se s izgradnjom tog pravca usporedo gradi kanal Dunav-Sava (zemlja iz iskopa koristi za nasip autoceste).

Decentralizacija

Damir Kajin (IDS) u petominutnoj raspravi u ime **Kluba zastupnika IDS-a** ponovio je već iznesene stavove te upozorio da se kasni s projektima primjerice, zaobilaznice oko Rijeke, da se ne razmišlja o zaobilaznici oko Poreča itd. i da je Istra vjerojatno jedina hrvatska županija koja u ovom času nema ni jedan metar autoceste. Ne može biti

logika od kuda vlast tamo ide i novac a svima ostalima ništa, rekao je, dodajući da je solidarnost nužna ali da je od traženja nešto od aktualne vlasti bolji način decentralizacija, regionalizacija.

Zvonimir Mršić (SDP) ispravio je predgovornika i rekao da ni Koprivničko-križevačka županija nema ni metra autoceste.

Branimir Glavaš (neovisni) u ime Kluba nezavisnih zastupnika ponovio je da se podržava izgradnja splitske obilaznice ali da s pravom očekuju da hrvatska Vlada u najkraće vrijeme osigura 300 -400 milijuna (koliko će progutati pelješki most) kao inicijalna sredstva za izgradnju gospodarske žile kucavice u Slavoniji i Baranji kanal Dunav-Sava. Ujedno je dodao da ni Osječko-baranjska županija nema ni jednog metra autoceste.

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** javio se u ime **Kluba zastupnika HSLs-a, LS-a, DC-a** koji će dati svoj glas za ovu obilaznicu. No mora reći i surovu činjenicu da nema ni jednog grada u Hrvatskoj koji nema infrastrukturnih, cestovnih problema, i doista nije lako biti mudar i pametan i napraviti prioritete. Zapravo se traži od svake Vlade da vodi računa o ravnomjernom razvoju RH.

Činjenica je da zastupnici dolaze iz određenih područja gdje ljudi također traže da se pokušaju riješiti njihovi problemi i očekuju da se iz državnog proračuna i određenih međunarodnih fondova neka sredstva raspodijele i na prostore ostalih dijelova RH, rekao je, među ostalim podsjećajući na problem uz gradnju obilaznice oko Osijeka.

Ravnomjerno ulaganje

U završnom osvrtu državni tajnik Ministarstva **Zdravko Livaković** odgovorio je na iznesene primjedbe u raspravi. Pozivajući se na četverogodišnji plan izgradnje i održavanje javnih cesta koje je Vlada donijela 2004. godine naveo da su za razdoblje od 2005. do 2008. godine predviđena ukupna ulaganja od 32,2 milijardi kuna (od 2001. do 2004. uloženo 28,5 milijardi u cestogradnju) te da se ravnomjerno ulaže na svim pravcima

a da se, među ostalim, izvode radovi na punom profilu autoceste prema Rijeci i da će dovršenje punog profila biti do kraja 2008.

Što se tiče cestarina u Istri činjenica je da je tamo poluautocesta, u planu je izgradnja punog profila a cestarine se plaćaju za tunel i most Mirna, a i u Europi je uobičajena praksa da se plaća za pojedine objekte. No, unutar Istre nema plaćanja cestarine, a kad se izlazi iz tog područja plaća se cestarina umanjena za subvenciju koju daje država.

Što se tiče Slavonije, u ovom trenutku izvode se radovi Županja-Lipovac čija je ukupna vrijednost 100 milijuna eura i financiranje je djelomično iz kredita EIB-a i EBR-a, a vrijednost dionice Sredanci-Osijek, koja će biti gotova do kraja 2007., je 1,4 milijarde kuna. Sama obilaznica Osijeka ugovorena je za oko 300 milijuna kuna i ti se radovi odvijaju dinamikom koja je vezana za uku-

pni deficit države. Kanal Sava-Dunav je apsolutni prioritet prometnog sustava RH jer je najjeftiniji i najkraći put do srednje Europe i osim učinka navodnjavanja dolazi i do aktiviranja luka Sisak-Slavonski Brod, Brod Županja, a izgradnju tog kanala najavio je prije tri mjeseca predsjednik Sabora Šeks, nedavno potvrdio i ozbiljne pripreme radove najavio ministar Kalmeta. A upravo iz Ministarstva i Hrvatskih autocesta krenula je ideja da se iskop iz tog kanala koristi za trup autoceste, koridora 5C. Ovo je i prilika da se slavonska operativa udruži i krene na natječaj za dobivanje tog posla, rekao je, među ostalim.

No navode iz njegovog izlaganja kao netočne opovrgnuli su **Branimir Glavaš (neovisni)** (natječaj za koridor još nije raspisan, ne gradi se cesta Sredanci-Osijek, netočna je tvrdnja za zaobilaznicu Osijek i kanal

Dunav-Sava), **Damir Kajin (IDS)** (nigdje se u svijetu tako ne naplaćuje, cestarina nije umanjena) **Zvonimir Mršić (SDP)** (nije točno da je za dionicu Vrbovec-Gradec predviđeno 350 milijuna a ne radi se ni na dionici Gradec-Križevci-Koprivnica), **Ivica Pančić (SDP)** (netočno da se ozbiljno radi na pripremi za izgradnju kanala) i mr.sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)** (Šeks najavio da će se založiti za ovaj projekt).

Ovo potonje objasnio je predsjednik Hrvatskoga sabora **Vladimir Šeks** - bio je u Vinkovcima na skupu gospodarstvenika i gdje je precizno iznio sve moguće reference koje se odnose na projekt kanal Dunav-Sava što je prenio i tisak i VTV, rekao je.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor donio ovaj Zakon (96 "za", pet "suzdržanih").

Đ.K

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE TALIJANSKE REPUBLIKE O KONSOLIDACIJI DUGA REPUBLIKE HRVATSKE

Potvrđen sporazum s posljednjom članicom Pariškog kluba

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio ovaj Zakon kojim se potvrđuje Sporazum između Vlade RH i Vlade Talijanske Republike potpisan u prosincu 2005. godine o konsolidaciji duga. Riječ je o dugu u okviru Pariškog kluba, s članovima kojega je Hrvatska sklopila opći dug o reprogramiranju duga, a potom sa svih 15 članova bilateralne sporazu-

me. Ovaj s Talijanskom Republikom posljednji je.

Radi se o dugu u okviru Pariškog kluba o čemu je nakon dugotrajnih pregovora 1995. godine Vlada RH sklopila opći sporazum o reprogramiranju dugova s petnaest država članica tog Kluba. Kasnije su potpisani bilateralni sporazumi sa svim zemljama članica Kluba osim s Talijanskom Republi-

kom s kojom su pregovori trajali sve do prosinca 2005. Sporazum između Vlade RH i Vlade Talijanske Republike o konsolidaciji duga RH potpisan je u Zagrebu 16. prosinca 2005, a ovim predloženim zakonom on se potvrđuje.

Ukupan dug RH po Pariškom klubu (14 država) iznosi 735 milijuna eura od čega je do sada već otplaćeno oko 47 posto ili 346 milijuna eura. U 2006. dos-

pijeva na naplatu 71 milijun eura a ostatak duga podmirit će se do 2009. godine kako je predviđeno planom otplate.

Ukupan dug RH prema Talijanskoj Republici utvrđen u valutama originalnih zajmova te konvertiran iznosi 41, 929.352,72 eura. Obveze po kreditima i drugim poslovima koje su ugovorile ili za koje su jamčile ili su sredstva koristile pravne osobe s teritorija RH iznose 31.955.660,14 eura i taj dug otplaćivat će izvorni korisnici i banke garantiraju.

Obveze koje je ranije ugovorila ili za koje je garantirala bivša SFRJ a koje se ne mogu izravno pripisati niti jednoj od država sljednica bivše SFRJ (neraspoređen dug) kriterijem MMF-a podijeljen je između svih država sljednica bivše SFRJ i po tome RH preuzima 28,49 posto, s iznosom prema Italiji 9.973.692,57 eura i RH će ga otplaćivati, stoji, među ostalim, u obrazloženju uz ovaj zakonski prijedlog.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona.

Odbor za financije i državni proračun jednoglasno je i bez rasprave odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona.

Tehnički Sporazum

Na sjednici Hrvatskog sabora prvi je riječ dobio **Ivica Maštruko (HNS)** u ime **Kluba zastupnika HNS-a**. Radi se zapravo o tehničkom Sporazumu koji je neupitan, ne izaziva nikakve posebne razloge za raspravu i Klub zastupnika HNS-a će ga podržati, rekao je.

Zastupnik je ujedno podsjetio da smo dužni sukcesijom Osimskih sporazuma, a posebno Rimskih, Italiji isplatiti i preostalih 35 milijuna dolara. Svjedoci smo ovih dana da zahtjevi dijela talijanske javnosti, tu prvenstveno misli na optante (točniji izraz od izraza esuli, kaže) idu za tim da zapravo traže reviziju Osimskih i Rimskih ugovora i na naše, hrvatske financijske obveze kao sukcesora

Sporazuma između Jugoslavije i Italije. Reagiranjem hrvatskog vodstva na te pritiske za sada ocjenjujemo zadovoljavajućim. Ovaj Klub predlaže da u Proračunu osiguramo tih 35 milijuna dolara, u smislu potrebe likvidiranja ovog duga, i otvaranja računa s naslovom Republika Italija kao što je to učinila Slovenija (boji se da će Italija neispлаćivanje duga koristiti kao oblik kontinuiranog pritiska).

Damir Kajin (IDS) javio se u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Ovaj Sporazum apsolutno nije sporan, od potpisanog se ne može pobjeći i radi se o obvezi Hrvatske po tzv. Pariškom klubu i dugu što ga kroz sukcesiju vraćaju sve republike bivše Jugoslavije (ne spominje se Slovenija, pa zastupnik u vezi s tim traži objašnjenje), kaže a zanima ga hoće li se kamate obračunavati i na spomenutih 35 milijuna dolara.

Osvrnulo se i na pitanje povrata imovine te rekao da međunarodni ugovori imaju snagu iznad zakona i ne smiju se revidirati te da ne može biti nikakve selekcije između Austrijanaca s jedne strane, i Talijana, Židova, Slovenaca, Amerikanaca s druge strane. Nitko nije dobio mandat u ovoj zemlji da zemlju vodi bankrotu, dodao je te naveo, među ostalim, da kad su posrijedi odnosi s Italijom 5 236 osoba koji su dobili otpust iz jugoslavenskog državljanstva nisu optanti. Imovina im je nacionalizirana, ova zemlja se vrlo lako može suočiti s 1500 do 2000 zahtjeva za povratom imovine, rekao je.

Pero Kovačević (HSP) ispravio je navod da se međunarodno sklopljeni ugovori ne mogu mijenjati, jer se mogu. Što se tiče spomenutog duga prema Italiji to je već moglo biti riješeno jer je u tom smislu bio prihvaćen amandman Kluba zastupnika HSP-a na državni proračun.

Objašnjenja u vezi s upitima predgovornika dao je državni tajnik Ministarstva financija mr.sc. **Ante Žigman**, pa

i onaj zašto Slovenija tu nije obuhvaćena. Slovenija je cijelo vrijeme svoj dug nastavila otplaćivati a ostale zemlje sljednice to su prestale 1991. godine.

Rješava se naslijeđeni problem

Nevenka Majdenić (HDZ) izvijestila je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati donošenje ovog predloženog zakona jer se radi o dobrom Sporazumu koji rješava jedan od naslijeđenih problema.

Dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** rekao je da se baš ne slaže da je ovo tehnički papir i da možemo biti zadovoljni. Pariški klub je klub država vjetrovnika i funkcionira kao neka vrsta modernog međudržavnog reketarskog kluba - ovaj navod ispravio je kao netočan **Damir Kajin (IDS)** - i može se vidjeti da prema pregovaranju s njim Srbija nije bila obvezna plaćati kamate, a otpisano joj je i 70 posto duga, naveo je.

Osvrnulo se i na pojam optanata, kao jedino politički korektan i povijesno ispravan, kaže, (nikako esuli), na proteste optanata te naglasio, među ostalim, da bi dug od 35 milijuna trebalo uplatiti na bankovni račun (onaj iz članka 4. ovog Sporazuma).

Državni tajnik u Ministarstvu financija mr.sc. **Ante Žigman** naglasio je da su pregovori o ovom dugu uspješno obavljani. Naime, nakon devet godina prvi su put usklađeni svi podaci o dugovima uključujući i zatezne kamate. Isključenjem određenih kategorija duga, duga bivšeg SOUR-a "Končar" te postignutim dogovorom o oprostima duga - to je prvi put da je ikakav dug unutar Pariškog kluba oprošten Hrvatskoj - u iznosu od 1,7 milijuna eura hrvatska je delegacija ovim pregovorima umanjila dug za gotovo 10 milijuna eura, rekao je, među ostalim.

Hrvatski je sabor donio ovaj Zakon (99 "za", 3 "suzdržana").

D.K.

STRATEGIJA REFORME PRAVOSUDNOG SUSTAVA, S PLANOM DJELOVANJA

Reorganizacija mreže sudova - dugoročan proces

Reorganizacija i racionalizacija osnovni su preduvjeti za stvaranje modernog, neovisnog i učinkovitog pravosuđa sudske i državnoodvjetničke mreže, smanjenje broja neriješenih predmeta, skraćivanje trajanja sudskih postupaka, itd.

Nakon opsežne rasprave Hrvatski sabor je primio na znanje Strategiju reforme pravosudnog sustava, s Planom djelovanja, koju mu je podnijela Vlada RH. Kako je uvodno naglasila ministrica pravosuđa, osnovni cilj predloženog je stvaranje modernog, neovisnog i učinkovitog pravosuđa, prilagođenog standardima EU. Većina sudionika u raspravi poduprla je predviđene mjere, napose one koje bi trebale pridonijeti smanjenju zaostataka i skraćivanju sudskih postupaka. Međutim, upozoravaju na to da reorganizaciju, odnosno racionalizaciju mreže sudova treba provesti postupno, vodeći računa o tome da sudska zaštita pod jednakim uvjetima bude dostupna svim građanima, bez obzira na to gdje žive i na njihov socijalni status.

Dok parlamentarna većina smatra da se ide u dobrom smjeru (neke mjere već daju rezultate, o čemu svjedoči i "mala revolucija" u Gruntovnici), dio oporbe drži da predložen način ostvarivanja zacrtanih ciljeva, koji nisu novi, ne jamči da ćemo uskoro dobiti učinkovito, pravedno i nepristrano pravosuđe. Naime, da bi se ažurirao rad sudova nije dovoljno samo promijeniti propise i sustav, nego i praksu. Nedopustivo je, kažu, da se znaju imena sudaca koji su se "specijalizirali" za puštanje predmeta u zastaru, a da se protiv njih ne poduzima ništa. Mišljenja su da se stanje u pravosuđu neće promijeniti nabo-

lje, sve dotle dok suci imaju prevladavajući utjecaj u DSV-u, koje imenuje pravosudne dužnosnike i kontrolira rad sudova. Zamjeraju Vladi da nudi dokument o kojem nije postignut konsenzus, pa postoji opasnost da predloženo ostane "mrtvo slovo na papiru". U jednom se, međutim, slažu i vladajući i oporbni zastupnici. Nema prave reforme bez stručnog usavršavanja pravosudnih djelatnika i uspostavljanja sustava promicanja koji će se temeljiti na vrednovanju rezultata njihova rada. Pozdravljaju otvaranje sudova prema javnosti i uvođenje alternativnih načina rješavanja sporova, a zalažu se i za što skorije donošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, te za osnivanje specijaliziranih obiteljskih i radno-pravnih odjela na sudovima.

RADNA TIJELA

Ponuđeni dokument poduprla su i nadležna radna tijela.

Na sjednici matičnog **Odbora za pravosuđe** naglašeno je da je za provođenje reforme pravosuđa, osim političke volje, potrebno osigurati i materijalna sredstva, a iznimno je važna i podrška sudaca, državnih odvjetnika i sudske uprave. Po mišljenju članova tog radnog tijela reorganizaciju mreže sudova treba provesti postupno i u razumnim rokovima, te razvijati alternativne načine rješavanja sporova, jer je vođenje sudskih postupaka skupo (sporove male vrijed-

nosti trebala bi rješavati upravna tijela). Među ostalim, upozoreno je na to da zatvorski sustav u Hrvatskoj ne odgovara europskim standardima te izraženo mišljenje da bi osnivanje specijaliziranih radno-pravnih sudova pridonijelo bržem rješavanju radnih sporova.

Spomenimo i sugestije koje su se čule na sjednici **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu**, da kod utvrđivanja kriterija za racionalizaciju mreže sudova valja uvažiti specifičan položaj otoka, napose kad je riječ o broju stanovnika i gustoći naseljenosti. S tim u svezi je i konstatacija da bi o tome trebalo dati svoje mišljenje Otočno vijeće.

U nastavku riječ-dvije o primjedbama članova **Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina**. Njihova je osnovna zamjerka da u Strategiji nema naznaka o tome što će se, i kada, poduzeti radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina na zastupljenost u sudovima i državnim odvjetništvima, te na uporabu svog jezika i pisma u postupcima pred pravosudnim tijelima (sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, novom Zakonu o sudovima te Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u RH).

I ovo radno tijelo napominje da pri provođenju reorganizacije mreže sudova treba voditi računa o tome da se građanima ne oteža dostupnost sudske zaštite. Članovi odbora su se založili za žurno donošenje Zakona o besplatnoj

pravnoj pomoći, te za osiguranje pune javnosti rada sudova. U raspravi je izraženo mišljenje da bi Strategijom razvoja informacijskog i komunikacijskog sustava građanima trebalo omogućiti uvid u kompletne sudske predmete (osim onih koji su proglašeni tajnim). To je potrebno ne samo radi ostvarivanja prava građana na informiranost, nego i radi sprječavanja nepravilnosti u sudskim postupcima (antidatiranje žalbi, problemi s dostavom i zaprimanjem pismena i sl.) koje mogu biti izvor korupcije, a dovode i do nepotrebnog odugovlačenja sudskih postupaka.

O STRATEGIJI

Predstavljajući ovaj dokument zastupnicima, ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** naglasila je da je osnovni cilj predloženih mjera, od kojih su se neke već počele provoditi, stvoriti moderno, neovisno i učinkovito pravosuđe (ne samo radi stvaranja uvjeta za ulazak Hrvatske u EU, već prije svega zbog obveza prema građanima). To bi se u prvom redu trebalo postići smanjenjem broja neriješenih predmeta (krajem 2004. bilo ih je milijun 637 tisuća), skraćivanjem trajanja sudskog postupka, reorganizacijom i racionalizacijom sudske i državnoodvjetničke mreže, modernizacijom sudske uprave, rasterećenjem sudova dijela predmeta, ujednačavanjem sudske prakse, aktualiziranjem alternativnih načina rješavanja sporova, kao i uvođenjem besplatne pravne pomoći, radi zaštite prava socijalno ugroženih stranaka te novog sustava usavršavanja pravosudnih djelatnika u okviru Pravosudne akademije.

Po riječima ministrice jačanju vladavine prava pridonijet će i primjena nedavno usvojenog Zakona o sudovima, koji predviđa zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (tri godine), te noveliranog Zakona o Državnom sudbenom vijeću, kao i izmjena i dopuna Zakona o državnom odvjetništvu, koje će se skoro naći pred zastupnicima.

Budući da je sadašnja mreža sudova doista prevelika, s obzirom na veličinu države i broj stanovnika (ukupno 266

sudova), i zahtijeva velika strukturna ulaganja, otvorena je mogućnost spajanja nekih prekršajnih i općinskih sudova, kroz pilot-projekte, kao i spajanja općinskih te smanjenja broja županijskih sudova. Među ostalim, predviđa se i mogućnost prenošenja kaznenih predmeta, u prvom stupnju, sa županijskih na općinske sudove. Po ocjeni predlagatelja racionalizacija bi povećala isplativost sudova, osigurala ujednačeniji pristup pravosuđu za sve hrvatske građane, kao i ujednačeniju sudsku praksu. U takvim uvjetima bilo bi više mogućnosti za obuku, specijalizaciju i usavršavanje pravosudnih djelatnika i sudovi bi zasigurno funkcionirali daleko bolje.

Voditi računa o tome da sudska zaštita pod jednakim uvjetima bude dostupna svakom hrvatskom građaninu, pa i onima koji žive na otocima.

Radi smanjenja zaostataka uvode se, među ostalim, jasni i objektivno provjerljivi kriteriji za ocjenu rada sudaca, napominje dalje. Dogovoreno je da će se zaostaci rješavati prekovremenim radom (to se posebice odnosi na starije predmete), a Ministarstvo će provoditi i pojačan nadzor nad sudovima. Smanjenju broja neriješenih predmeta trebalo bi pridonijeti i premještanje sudaca sa sudova koji nemaju zaostatke u one koji su prekomjerno neažurni (ta je mjera već počela davati efekte). Osim toga, Vrhovni sud je već započeo s delegacijom predmeta s opterećenih na manje opterećene sudove, a nastavlja se i s primjenom uspješnog modela rada zemljišnoknjižnih referenata.

Naime, reforma zemljišnih knjiga je u punom zamahu. Postignuti su zavidni rezultati u rješavanju zemljišno-knjižnih predmeta, a sve zemljišne knjige su u potpunosti digitalizirane (trenutno se na upis vlasništva čeka tri mjeseca, dok je ranije za to trebalo 900 dana). Projekt sređivanja zemljišnih knjiga krenuo je u rujnu 2004. godine, kada je bilo evi-

dentirano 359 500 neriješenih predmeta. Zahvaljujući poduzetim mjerama, već u prosincu 2005. taj je zaostatak smanjen za oko 145 tisuća predmeta. Predviđa se da će se do kraja ove godine riješiti svi zaostaci, skratiti postupak upisa nekretnina te uskladiti katastarsko i zemljišno-knjižno stanje. Krajnji je cilj ažurirati izdavanje zemljišnoknjižnih izvadaka, kao i uknjižbu vlasništva, tako da se oni mogu dobiti isti dan kad ih stranka zatraži, a u najvećim gruntovnicama u roku do 7 dana.

Osnovna je svrha najnovijih izmjena i dopuna Ovršnog zakona te predloženih izmjena Stečajnog zakona upravo ubrzanje postupka pred sudovima, navodi dalje ministrica. Naime, upravo na ovršne predmete otpada najveći postotak neriješenih predmeta (32 posto). U listopadu prošle godine njihov je broj iznosio 599 333, dok ih je danas znatno manje (za oko 100 tisuća). To je rezultat tromjesečne provedbe projekta za smanjivanje zaostataka na svim općinskim i trgovačkim sudovima. Prema planu svi bi zaostaci trebali biti riješeni do kraja 2006., s tim da se rješavanje ovrha, na temelju vjerodostojnih isprava, povjeri javnim bilježnicima.

Treća velika grupa zaostataka (oko 20 posto) su prekršajni predmeti. Vlada predlaže da se kroz pilot projekte spoje neki prekršajni i općinski sudovi te da se predmeti male vrijednosti s prekršajnih sudova prebace na rješavanje upravnim tijelima.

Sudska uprava također mora biti u funkciji reforme pravosuđa, napominje gospođa Škare-Ožbolt. Stoga se uvodi integralni sustav za informatičko upravljanje sudskim spisima (uskoro bi trebala zaživjeti i dostava poziva elektroničnim putem za trgovačke sudove), nov način vođenja sudske statistike i dr., a sve u cilju smanjivanja troškova, povećanja brzine rada i unapređenja procedure na sudovima.

Poseban naglasak u ovom dokumentu daje se ulozi sudske prakse, koju se informatizacijom pravosuđa nastoji učiniti dostupnom svim pravosudnim strukturama i ostalim zainteresiranima. Upravo na primjerima iz sudske prakse

trebalo bi se temeljiti stručno usavršavanje pravosudnih djelatnika, konstatira ministrica.

U nastavku se osvrnula i na promjene u kaznenom zakonodavstvu (pred završetkom je druga faza izmjena Kaznenog zakona te reforma prekršajnog i kaznenog postupka) te napomenula da se, paralelno s tim, poduzimaju mjere na suzbijanju kriminala, osobito korupcije, terorizma i organiziranog kriminala. Spomenula je, među ostalim, da je zakonskim izmjenama USKOK dobio veće ovlasti, posebno u predistražnom postupku, i doživio organizacijska poboljšanja, te da će se Nacionalni antikorupcijski program uskoro naći pred Vladom, a nakon toga i pred zastupnicima. Kao jedna od preventivnih mjera predviđeno je i utvrđivanje te praćenje imovine pravosudnih dužnosnika, a uvodi se i sigurnosna provjera sudaca, državnih odvjetnika i kandidata za ta mjesta.

Posebno poglavlje predloženog dokumenta posvećeno je - kaže - odnosima s medijima i javnošću, budući da je cilj otvaranje sudova prema javnosti, kako bi pravosuđe bilo što transparentnije. Veći sudovi ubuduće će imati glasnogovornike, objavljuivat će se godišnja izvješća o rezultatima rada sudova, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini, itd. Zatvorski sustav će također doživjeti reformu, najavljuje ministrica. Već se radi na utvrđivanju jedinstvene baze podataka, kako zatvorenika, tako i osoba, kao i na izradi posebnih programa postupanja za specifične skupine zatvorenika (ovisnike, počinitelje seksualnih djela, poslijetraumatski programi, itd), a u planu je i gradnja još nekoliko smještajnih kapaciteta.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja ministrice pravosuđa, **Vesne Škare-Ožbolt**, više zastupnika javilo se za ispravak netočnih navoda. Mr.sc. **Marin Jurjević** je napomenuo da je projekt reformi pravosuđa, pa tako i zemljišnih knjiga, započeo još za vrijeme koalicijske Vlade, kad je podignut kredit od Svjetske banke od 7 mln. eura. Za tu namjenu izdvojena su

i značajna proračunska sredstva, kojima je financirano zapošljavanje više od 500 ljudi u zemljišno-knjižnim odjelima.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je primijetila da prema statističkom pregledu za 2004. godinu nije smanjen broj neriješenih ovrha, a ni nekih drugih vrsta predmeta. Naime, ni uz pojačan rad suci ne uspijevaju svladati sve veći priliv predmeta.

Sudove rasteretiti dijela predmeta

Po ocjeni **Kluba zastupnika HSU-a**, što ju je prenio **Josip Sudec**, predloženi dokument je vrlo dobra podloga da se u pravosuđu popravi sve ono sa čime dosad nismo bili zadovoljni. Čestitao je ministrici "što je zaorala tako duboku brazdu" i poželio da je izvede do kraja, kako bi hrvatsko sudstvo radilo racionalnije, brže i kvalitetnije. Time će se u potpunosti vratiti povjerenje građana u sudsku vlast kao neovisnu, pravednu, nekorumpiranu i nadasve poštovanu. Kako reče, temelj ove reforme je Zakon o sudovima, koji je donio cijeli niz novina i označio kraj kontinuiranog parničenja. Međutim, da bi se to ostvarilo, hitno treba izmijeniti i Zakon o parničnom postupku te ograničiti mogućnost ulaganja tolikog broja žalbi. Sudove treba i rasteretiti beznačajnih predmeta, budući da u Europi prednjačimo ne samo po broju sudaca, u odnosu na broj stanovnika, nego i po broju predmeta. Primjericice, ovrhe zbog neplaćene TV pretplate ili vožnje bez karte također ne bi trebale biti predmet sudskog spora. Prekršaje bi valjalo prenijeti u nadležnost policije i komunalnih redara te drugih službi, s tim da se ostavi i mogućnost sudske zaštite. Dakako, trebalo bi brže rješavati i ovršne predmete.

Predložen je doista kvalitetan skup mjera koje bi nas trebale dovesti do pravednog i sigurnog društva, konstatirao je **Franjo Piplović**, predstavnik **Kluba zastupnika DC-a, HSLS-a i LS-a**. Ova Strategija je itekako bitna, jer "lomi" naslijeđe bivših socijalističkih sudova i sudovanja, kao i sva ona privremena rješenja koja su na brzinu donesena tije-

kom stvaranja hrvatske države. Pozitivno je i to što sve one koji su nakon nestašice kadrova zaposleni u pravosudnim organima, tjera da se dalje obrazuju i usavršavaju, što otklanja nepovjerenje javnosti. Uostalom, riječ je o strategiji prilagodbe hrvatskog pravosudnog sustava europskom, o čemu, među ostalim, svjedoči i transformacija dosadašnje sudske uprave u sudski menadžment. Lakše dolaženje do konačnog cilja trebao bi omogućiti i ujednačavanje sudske prakse, a bitna novina je i uvođenje besplatne pravne pomoći. Nadalje, otvara se mogućnost alternativnog rješavanja sporova male vrijednosti, što bi trebalo pridonijeti stvaranju tolerantnog okruženja, i očuvanju dobrih međuljudskih odnosa među strankama u sporu. U Klubu zastupnika pozdravljaju i otvaranje hrvatskih sudova javnosti, prije svega prema zajednici lokalnih korisnika. Upozoravaju, također, da kod reorganizacije mreže sudova treba voditi računa o tome da sudska zaštita bude pod jednakim uvjetima dostupna svakom hrvatskom građaninu, pa i onima koji žive na otocima.

Najvažnije je poraditi na osposobljavanju i dodatnoj edukaciji općinskih sudaca, kako bi što brže i efikasnije rješavali predmete u prvom stupnju.

Govoreći u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, mr.sc. **Mato Arlović** je upozorio na neka otvorena pitanja, u prvom redu na dilemu kako reducirati i racionalizirati veliki broj sudova po teritorijalnom principu, i istodobno zadovoljiti funkcionalni i organizacioni sustav. Naime, predlaže se spajanje prekršajnih s općinskim sudovima, s tim da se predmeti manje vrijednosti prepuste u sferu upravnog postupanja, a da u isto vrijeme nije razgraničeno pitanje o kojim se predmetima radi i što se time dobiva. S druge strane, u praksi se pojavljuje veliki broj predmeta koji su rezultat upravnih sporova, tako da se Upravni sud, koji

nema punu jurisdikciju, nerijetko pojavljuje u funkciji kontrole zakonitosti rada upravnih tijela i iste predmete stalno vraća na ponovno suđenje (slično rade i županijski sudovi). Stoga se postavlja pitanje kako spojiti i ovaj vertikalni i vodoravni, ali i funkcionalni princip, da bi se građanima i pravnim osobama osigurala što kvalitetnija zaštita povrijeđenog prava. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega trebalo bi razmotriti mogućnosti formiranja upravnog suda u dva stupnja, s tim da se u drugom stupnju uvede puna jurisdikcija. Zastupnici SDP-a nisu pobornici specijaliziranih sudova, osim možda u oblasti poreznog sustava, financijskih prekršaja i carinskog postupanja, ali se slažu s prijedlozima za formiranje specijaliziranih odjela u redovnim sudovima.

Potrebna dodatna edukacija općinskih sudaca

Najvažnije je, kažu, poraditi na osposobljavanju i dodatnoj edukaciji sudaca kako bi što brže i efikasnije rješavali predmete u prvom stupnju. Naime, na općinskim sudovima pretežito rade mladi suci, s premalo radnog iskustva, dok se na drugoj strani, kao zastupnici optužbe ili branitelji, nerijetko javljaju odvjetnici koji su do jučer bili vrhunski suci (to je posljedica "tihe lustracije" koja je svojevremeno iz pravosudnog sustava uklonila veliki broj sudaca i predsjednika sudova.)

Esdepeovci smatraju da ova Strategija ne udovoljava tzv. javnoj kontroli pravosudnog sustava, te da predložene mjere nisu dovoljno razrađene u zakonu ili se ne provode. No, zbog pojedinačnih slučajeva sudaca koji nisu sposobni obavljati svoju dužnost ne bi trebalo generalizirati s negativnim ocjenama ukupnog pravosuđa, jer to destimulira ostale pravosudne djelatnike, napominje Arlović. Ovaj dokument je manjkav i utoliko što ne razlučuje koje vrste prekršaja treba zadržati u nadležnosti prekršajnih sudova, a koje prepustiti u rješavanje upravnim tijelima, odnosno koje predmete valja prebaciti iz nadležnosti općinskog suda u ingerenciju prekršajnih sudova.

Neprihvatljivo je - kaže Arlović - da se ne provode Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, i dr., što je konstatirao Odbor za zaštitu ljudskih prava i prava nacionalnih manjina. Interesantno je, također, da se kazneni postupci efikasnije rješavaju, dok se imovinsko-pravni najčešće otežu, budući da procesno pravo omogućuje ulaganje niza mjera radi odugovlačenja spora (to upućuje na potrebu izmjene ovog dijela zakona). Kroz reformu kaznenog sustava Državnom odvjetništvu treba omogućiti tješnju suradnju s istražnim tijelima koja pribavljaju dokaze i provode predistražne radnje, radi efikasnijeg poduzimanja mjera kaznenog progona i zaštite imovine Republike Hrvatske.

Stvoreni normativni preduvjeti

Emil Tomljanović je najavio da Klub zastupnika HDZ-a podupire predloženu Strategiju, kao uporište za osmišljeno provođenje reforme pravosuđa, jednog od osnovnih prioriteta Vlade RH u ovom mandatu (taj je proces već poodmakao i u određenim segmentima polučuje jako dobre rezultate).

Krajnji je cilj da se svakoj stranci osigura pravo na pravedno suđenje, i to u razumnom roku.

Osnovne postavke te reforme su jačanje vladavine prava, neovisnost i samostalnost pravosuđa te stvaranje učinkovitog pravosudnog sustava, sukladno europskim standardima, podsjeća zastupnik. Krajnji je cilj da se svakoj stranci osigura pravo na pravedno suđenje, i to u razumnom roku, a osnovni preduvjet za to je svakako ujednačavanje i pojačavanje uloge sudske prakse, kao i uvođenje besplatne pravne pomoći. Kako reče, zastupnici HDZ-a podupiru sva rješenja koja idu u pravcu smanjenja zaostataka neriješenih predmeta i skraćivanja rokova za provođenje sudskih postupaka. Nisu posve uvjereni u to da će preko vremena rad sudaca u tom pogledu dati

očekivane rezultate, te napominju da ne treba smetnuti s uma ni mogućnost objektivnog provjeravanja ili postavljanja kriterija za vrednovanje njihova rada. Podupiru i predložene mjere reorganizacije, ili bar racionalizacije sudske i državnoodvjetničke mreže, te rasterećenje sudova svih predmeta koji ne bi trebali biti u njihovoj nadležnosti, kao i afirmiranje načela alternativnog načina rješavanja sporova.

Mišljenja su da u sklopu reforme pravosuđa tek treba definirati ulogu prekršajnih sudova, kao i Upravnog suda, radi racionalizacije sudskih postupaka pred tim sudovima, pri čemu presudnu riječ mora imati struka. Njihovu podršku dobio je i plan djelovanja koji je priložen uz ovaj dokument, uz napomenu da su već stvoreni i normativni preduvjeti za provedbu predviđenih mjera.

U gruntovnici napravljena mala revolucija

Ova reforma je hvalevrijedna, jer je "ipak nešto krenulo", konstatirao je **Damir Kajin**, glasnogovornik **Kluba zastupnika IDS-a**. Primjerice, u zadnje dvije godine u Gruntovnici je napravljena mala revolucija. Smatra da je ponuđena Strategija hrabar potez, ali da se ne može provesti u jednom mandatu. Naime, u tako radikalne promjene mreže sudova zasigurno se neće ići do kraja mandata ove Vlade. Stoga gospođi ministrici treba dati mandat da nastavi s tim reformama. Dakako, pritom treba voditi računa o tome da se ukidanjem nekih sudova ne napravi medvjeda usluga cijelom sustavu, jer to zasigurno neće proći bez otpora. Naime, mreža naših sudova ima tradiciju dugu više desetljeća i ona nije nelogična.

U svakom slučaju, još treba odvagati je li pametno ići na značajno smanjivanje broja općinskih i ukidanje nekih županijskih sudova. Ako se to ipak dogodi, trebat će redefinirati ulogu tih sudova, kao što se sugerira u materijalu, tako da županijski budu prizivni, dok bi općinski preuzeli njihovu ulogu, pa čak i suđenje u gotovo svim kaznenim postupcima. Što se, pak, tiče spa-

janja prekršajnih sudova, smatra da je to u redu, kao i, primjerice, formiranje Trgovačkog suda u Pazinu. S obzirom na dinamično gospodarstvo u Istri procjenjuje se da će taj sud već u startu imati više predmeta nego oni u Zadru, Šibeniku i dr.

Razumljivo je, kaže, da su građani danas najviše zainteresirani za brzinu sudovanja i za neovisnost, odnosno nepristranost sudaca, što je ponekad također upitno. Nema sumnje da je hrvatska vlast sucima osigurala izuzetan položaj u društvu (mogu raditi do 70 godina a da ne budu smijenjeni). Međutim, način njihova izbora, počevši od Ustavnog suda do DSV-a, upućuje na zaključak da pojedinci iz političkog života još uvijek imaju itekakav utjecaj na naše pravosuđe, iako danas tu dominantnu poziciju sve više preuzima kapital.

Na kraju je upozorio na to da naši sudovi već više mjeseci ne podmiruju svoje obveze prema dobavljačima, čime se zapravo blamiraju (proračun ne smije biti kočnica njihova funkcioniranja).

Kriteriji moraju biti stručni, a ne politički

Po riječima **Vojislava Stanimirovića, Klub zastupnika SDSS-a** pozdravlja ovu Vladinu strategiju i upozorava na neka sporna pitanja na koja je ukazao i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. U prvom redu izražava bojazan da bi predviđena racionalizacija i reorganizacija sudskog aparata mogla značiti i bitnu redukciju prava građana, jer će lokalne zajednice ovime izgubiti neke elemente funkcionalnosti. Primjerice, stanovništvo na područjima od posebne državne skrbi, povratnici i doseljenici, i sada imaju bitno otežan pristup sudovima koji su udaljeni od njihova mjesta stanovanja. Stoga valja osigurati da kriteriji racionalizacije budu isključivo stručni, a ne politički, pri čemu posebno treba voditi računa o razlikama u razvijenosti i gustoći naseljenosti pojedinih područja (npr. otoci).

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega Strategiju valja dopuniti mjerama koje će osigurati odgovarajuću

zastupljenost pripadnika manjina u pravosudnim tijelima, jer sada se na tom planu uočava diskriminacija. Primjerice, prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Hrvatskoj živi 4 i pol posto Srba, a među sucima ima svega 2,5 posto pripadnika te nacionalne manjine. Napomenuo je, također, da pripadnici manjina prema Ustavnom i posebnom zakonu o upotrebi manjinskih jezika i pisma imaju pravo na uporabu svog jezika i pisma u postupcima pred pravosudnim tijelima. Međutim, to se ne provodi u praksi, a u Strategiji o tome nema ni riječi.

Ponuđena Strategija je hrabar potez, ali tako radikalne promjene mreže sudova ne mogu se provesti u jednom mandatu.

Pozitivno je, međutim, što se spominje Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, s čijim se donošenjem već kasni, ali nisu definirani korisnici tog prava, te potrebna sredstva i drugi provedbeni mehanizmi.

Zacrtani ciljevi zahtijevaju rezove na svim stranama

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HNS-a, Nikola Vuljanić** je primijetio da se ova Strategija izdvaja od sličnih dokumenata koji su predlagani ranije, privlačnom kombinacijom vrhunske stručnosti, sveobuhvatnošću i demagoškim izborom riječi (predlagatelji su zasigurno imali uvida u sličan projekt koji je pred nekoliko godina lansirao HNS). Međutim, ciljevi su tako visoko postavljeni, da pomalo dovode u sumnju namjeru. Primjerice, tekst ove projekcije želja gotovo u potpunosti isključuje utjecaj politike na sudstvo. Međutim, sve dok u sustavu ostaje sudac koji donosi odluku o kazni, uz argumentaciju da optuženik i njegovi preci stoljećima proganjaju Hrvate, ove dobre želje i ciljevi ne mogu biti vjerodostojni, tvrdi zastupnik. U tom kontekstu spomenuo je i to da je krivična prijava protiv jednog

čelnika HDZ-a stajala u ladici 2 godine. Odbačena je u roku od 48 sati, nakon što je on imenovan ministrom gospodarstva, dok su policijski službenici koji su provodili istragu degradirani.

Ovako visoko zacrtani ciljevi zahtijevaju rezove na svim stranama, napominje dalje (radi se o živim ljudima). Ovaj dokument svakako treba pohvaliti kao hrabar potez. Ne vjerujem da će ga bilo koja buduća vlada moći odbaciti, ali kod racionalizacije mreže sudova ipak treba voditi računa o tome da se svakom građaninu Republike Hrvatske, bez obzira na to gdje živi i na njegov socijalni status, osigura brz i razmjerno jeftin pristup sudu. Da bi se ažurirao rad sudova nije dovoljno samo promijeniti propise i sustav, nego i praksu, naglašava Vuljanić. To znači da negdje treba "odrezati čovjeka koji ne radi po dogovorenim pravilima". Zbog toga je itekako bitan uvid javnosti u rad sudova, odnosno mogućnost da javnost komentira njihove odluke (to nije opasnost po neovisnost sudstva, već prednost demokratskog sustava). Alternativno rješavanje sporova zasigurno bi rasteretilo sudove, ali i tu se država mora pokazati vlastitim primjerom.

Stalnost sudačke funkcije ne znači i nedodirljivost

Koliko god zatvarali oči pred istinom, svakodnevna događanja svjedoče o tome da kod nas pravna država ne funkcionira, konstatira **Ljubica Lalić, predstavnica Kluba zastupnika HSS-a**. Unatoč dobrom zakonodavnom okviru mi nemamo ni učinkovito, ni pravedno, ni zakonito, niti nepristrano pravosuđe, tvrdi zastupnica. Naime, zadnjih deset godina suci se u nas ne biraju, nego ih imenuje Državno sudbeno vijeće, koje je i samo imenovano političkom voljom većine u Saboru. Sva nesavršenost ovakvog sustava imenovanja došla je do izražaja polovinom 90-ih, kada su političkom voljom razriješeni svi dotadašnji suci i imenovani novi, neiskusni, a nerijetko i nestručni. Nije čudo da su se počeli gomilati neriješeni predmeti, kad su ti suci izloženi vještinama

dojučerašnjih iskusnih kolega, koji su u međuvremenu postali odvjetnici. Jamstvo neovisnosti sudaca trebala bi biti stalnost sudačke funkcije, ali to ne znači nedodirljivost i zaštitu od odgovornosti za nerad i nesavjestan rad, upozorava zastupnica. Nedopustivo je - kaže - da se znaju imena onih čija je specijalnost puštanje predmeta u zastaru, a da se protiv njih ne poduzima ništa, pa čak ni pokretanje stegovnog postupka (o tome također odlučuje DSV).

Kriteriji racionalizacije moraju biti isključivo stručni, pri čemu posebno treba voditi računa o razlikama u razvijenosti i gustoći naseljenosti pojedinih područja.

Sudstvo mora biti samostalno i neovisno, ali u odlučivanju. Nažalost, danas se pod time društvenoj zajednici pokušava uskratiti pravo upita zašto nam je pravosuđe neefikasno. Danas se ne smiju komentirati čudne i društvu nejasne odluke sudova, jer bi to bio pritisak na njihovu neovisnost. Zar je onda čudno što se donose sablažnjive presude, nad čijim se obrazloženjima zgraža i domaća i inozemna javnost? Suci moraju biti oličenje morala, ali njihov moralni profil ne može prosuđivati neko centralizirano tijelo, daleko od sredine u kojoj je sudački kandidat živio i radio. Primjerice, ne tako davno dogodilo se da je predsjednikom suda imenovana osoba protiv koje je bio u tijeku kazneni postupak za teško kazneno djelo.

Kako reče, zastupnici HSS-a se slažu s tim da je posebno važno štititi sudačku neovisnost od utjecaja svih oblika korupcije, ali to se ne može postići samo kroz plaću. Bez odgovornosti sudaca nema efikasne sodbene vlasti. Međutim, sudeći po načinu na koji Vlada misli podići njihovu svijest, moglo bi se zaključiti da se tolerira imenovanje kadrova koji nisu niti svjesni odgovornosti koju preuzimaju. Sve u svemu, u Strategiji su dobro postavljene ciljevi, ali oni nisu novitet. Nažalost, predložen način njihova

ostvarivanja ne jamči da ćemo u bližoj budućnosti dobiti učinkovito, pravedno i nepristrano pravosuđe. Zbog toga Klub zastupnika HSS-a ne može dati podršku ovom dokumentu, zaključila je.

Strategija bez konsenzusa bit će kratka vijeka

Po riječima mr.sc. **Miroslava Rožića, Kluba zastupnika HSP-a** neće podržati ni ovu, kao ni sve dosadašnje strategije koje su donesene bez stranačkog, odnosno nacionalnog konsenzusa, i predviđaju joj kratkotrajnu budućnost (u najboljem slučaju do promjene vlasti). Po njihovoj ocjeni ovaj dokument je i kvalitativno ispod razine prosječnih, do sada viđenih strategija.

Naime, predlagatelj polazi od pretpostavke da je u pravosuđu sve dobro, i normativno-pravni okvir i stanje, ali da ipak sve treba mijenjati, a da se još ne zna ni kada ni kako. Predviđa se niz mjera za radikalnu promjenu pravosudnog sustava, iako se u tekstu navodi da Ustav i zakoni u ovoj oblasti predstavljaju dobru pravnu osnovu za uspostavu neovisnosti pravosuđa, što proizlazi i iz mišljenja međunarodnih stručnjaka. Dok se na jednom mjestu tvrdi da postojeći način imenovanja i razrješenja sudaca i državnih odvjetnika, te postupak njihove stegovne odgovornosti, gotovo u potpunosti isključuju mogućnost utjecaja politike, na drugom piše da treba osigurati dosljednu primjenu postojećeg zakonodavnog okvira (onda ga valjda ne treba mijenjati), kao imperativa u zaštiti pravosudnog sustava od svakog mogućeg utjecaja drugih vlasti.

Iz predloženog proizlazi da strateški cilj - vladavinu prava i neovisnost pravosuđa možemo postići jačanjem svijesti pravosudnih dužnosnika kroz seminare i radionice, te uključivanjem problematike profesionalne etike i odgovornosti u edukativne programe, negodovao je zastupnik. Iako predlagatelj nije siguran u to hoće li se smanjenjem broja sudova povećati učinkovitost pravosuđa, predviđa niz mjera za radikalnu promjenu pravosudnog sustava. S obzirom na to da se predviđaju nove Ovrš-

nog zakona, prodaja zaplijenjene imovine od strane privatnih društava i druge čudne mjere, koje smjeraju na korjenite promjene sudskog sustava, upitno je - kaže - je li predlagatelj uopće sagledao ovaj dokument u odnosu na osnovne ustavne postavke. U najmanju ruku nije dolično da dokument u kojem je naglasak na nacionalnom, vrvi stranim riječima i terminima koji se koriste u poslovnom svijetu, tako da podsjeća na drugorazredni Microsoft priručnika.

To mišljenje dijeli i **Ingrid Antičević-Marinović**. I ona smatra da se ovako važan dokument ne može donijeti bez onih koji će ga provesti. Ilustracije radi spomenula je da je za vrijeme koalicijske vlasti ovakva strategija donesena konsenzusom svih triju grana vlasti. Taj je dokument dobrim dijelom proveden, dio mjera je još u provedbi, dok se dio ovom novom strategijom prešutno stavlja izvan snage.

Da bi se ažurirao rad sudova nije dovoljno samo promijeniti propise i sustav nego i praksu.

Po mišljenju zastupnice u ponudnom materijalu se premalo govori o reformi postojećeg zakonodavstva (to nije dovoljno da bi se postigli zacrtani ciljevi i usklađenost s europskim standardima). Nema prave reforme, ako se ozbiljno ne pozabavimo i reformom odvjetništva i javnog bilježništva, ali onda treba navesti i što će se konkretno mijenjati u Zakonu o odvjetništvu, kakve će to posljedice proizvesti, itd. Smatra da je ovaj dokument rađen na brzinu, što je vidljivo već na prvi pogled. Naime, izgleda da se predlagatelj zadnji čas sjetio zatvorskog sustava, pa ga je smjestio iza poglavlja koje govori o odnosima s medijima i javnošću. Postavlja se pitanje i zašto smo izabrali upravo finski model za reformiranje mreže sudova, kad ta zemlja ima deset puta manje predmeta na sudovima nego Hrvatska (očito zato što će nam oni pružiti financijsku pomoć).

Spomenimo i njenu zamjerku da se odustalo od daljnje reforme kaznenog sustava te da se nigdje ne spominje sankcioniranje gospodarskog kriminaliteta.

Nedostaju konkretni podaci

Da su ovom materijalu priloženi konkretni podaci o broju predmeta koje naši sudovi zaprime godišnje (po vrstama sudova i prema teritoriju) lakše bismo razgovarali o tome imamo li previše ili premalo sudaca, moraju li oni raditi prekovremeno, vrednuje li se rad sudaca iz svih sudova po istim kriterijima i sl., kaže **Šime Lučin (SDP)**. U tom bismo slučaju mogli meritorno raspravljati i o budućoj mreži sudova u Hrvatskoj, umjesto da razgovaramo o nekakvoj apstraktnoj strategiji, koja neće uroditi nikakvim rezultatima.

Brine ga i to što u Strategiji nisu utvrđeni rokovi za provođenje pojedinih mjera (govori se samo o kratkoročnim, dugoročnim i srednjoročnim mjerama). Prema onome što se predviđa, izgleda da niti na jednom srednjedalmatinskom otoku neće biti suda, što znači da će otočani morati odlaziti na sud u Split. Po svemu sudeći, opstat će samo oni sudovi koji su isplativi (npr. u Zagrebu i većim gradovima) a kako tamo nedostaje sudaca, vjerojatno će se raditi na tome da se kadrovi ukinutih sudova prebace u Zagreb. Nije logično - kaže - da se u nedostatku sudaca predlaže ukidanje pojedinih sudova, odnosno njihovo spajanje. Kako ćemo u takvim okolnostima rješavati zaostatke - pita zastupnik, i napominje da kod reorganizacije treba voditi smišljenu politiku, te pokazati socijalnu osjetljivost. To znači da na pojedinim područjima koja po nekim kriterijima (npr. broju predmeta i stanovnika) ne bi trebala imati općinski ili prekršajni sud, treba ostaviti te institucije.

S obzirom na to da reforma pravosuđa ovakvog kalibra zasigurno nije jeftina, čudi ga da u proračunu Ministarstva pravosuđa za ovu godinu uopće nisu predviđena sredstva za tu namjenu.

Sláže se s prethodnicom da u materijalu nije ništa rečeno o reformi zakono-

davstva, posebno kaznenog, a ni o zakonodavnom postupanju. O Kaznenom zakonu se raspravlja na rate, umjesto da se ponudi cjelovit zakonski tekst, kao i izmjene Zakona o kaznenom postupku (iz tog zakona bi trebalo izbaciti predistražne radnje, koje umogome usporavaju te postupke).

Replicirajući mu, **Zdenko Antešić (SDP)** je napomenuo da prema ponudenom modelu ni na kvarnerskim otocima nije predviđen niti jedan općinski sud, iako tamo živi oko 45 tisuća stanovnika. Osim toga, iz priložene karte izostavljen je otok Rab, s oko 10 tisuća stanovnika, iako su u zgradu tamošnjeg Općinskog suda prije nekoliko godina uložena značajna sredstva. Šime Lučin je napomenuo da nije protiv nove mreže sudova, ali da ona ne bi trebala izgledati ovako kako je predložena. Naime, dosad je na otocima djelovalo oko 26 raznoraznih sudova, a sada ih se na cijeloj obali predviđa svega desetak. To svjedoči o neozbiljnosti ovog projekta, budući da su sudovi u gradovima toliko preopterećeni poslom, da ne mogu preuzeti i rješavanje predmeta s drugih područja.

Nedopustivo je da se znaju imena sudaca čija je specijalnost puštanje predmeta u zastaru, a da se protiv njih ne poduzima ništa.

Replicirajući Lučinu, **Ana Lovrin (HDZ)** je podsjetila na to da je Hrvatska, u usporedbi s drugim europskim državama, na trećem mjestu po broju sudova (općinskih i specijaliziranih) na broj stanovnika, na drugom po broju sudaca, a na prvom po broju administrativnog osoblja. Nešto očito ne valja, jer istodobno imamo enormno duge postupke i ogroman broj neriješenih predmeta. Stoga ova Strategija, kao dugoročan projekt, zacrtava plan aktivnosti i predlaže mjere o kojima će Sabor još raspravljati u obliku zakonskih tekstova. Racionalizacija sudova ne znači nužno samo ukidanje, napominje zastupnica.

Umjesto da probleme počnemo rješavati korak po korak, da dobijemo učinkovito pravosuđe, mi se iz godine u godinu bavimo nekakvim općim analizama i planovima želja, negodovao je Lučin. Primjera radi, spomenuo je da njemačkim sucima pomaže po 5,6 savjetnika, tako da dnevno mogu odraditi po 20 predmeta, dok se u ovoj Strategiji navodi da je pitanje sudskih savjetnika dugoročni projekt.

Prevladavajući utjecaj sudaca u DSV-u

Nenad Stazić je skeptičan prema ovom dokumentu i to iz više razloga. Kako reče, njegov bajkovit tekst, koji ga podsjeća na svojevrstan staljinistički ustav, opisuje idealno društvo pravednosti, a mi smo daleko od tog ideala. Osim toga, prošlo je vrijeme za pisanje strategija (to se radi u opoziciji, u okviru priprema za preuzimanje vlasti, a ne u trećoj godini mandata). "Sada su nam potrebne reforme, jer živimo u duboko nepravednom društvu u kojem je moguće počinuti ratni zločin, ili silovanje ili bilo koje drugo kazneno djelo, samo se morate potruditi da to učinite na području za koje je stvarno nadležan sud u Gospiću (to vam jamči oslobođajuću presudu, bez obzira na prirodu kaznenog djela)". Nažalost, ni ubuduće neće biti bolje, sve dok suci imaju prevladavajući utjecaj u DSV-u koje kontrolira rad sudova, te imenuje i razrješava suce. U prilog tome spomenuo je primjer iz kolovoza 2003., kada je DSV obustavio stegovne postupke protiv trojice sudaca Splitskog općinskog suda, pokrenute zbog velikog broja zastara, jer je za utvrđivanje njihove odgovornosti nastupila zastara. Nažalost, u strategiji se predviđa da sve ostane po starom, i to se naziva reformom, negodovao je zastupnik.

Njegova je daljnja zamjerka da je ovoj Strategiji premalo pažnje posvećeno ulozi javnosti. Doduše, u jednom poglavlju se govori o odnosu s medijima i o tome da se na sudove uvode glasnogovornici, ali to je jednosmjerni proces. To i ne čudi, s obzirom na to da

ministrica uporno odbija ukinuti stavak 2. članka 309. Kaznenog zakona, koji zabranjuje komentiranje rada sudaca (ogroman broj presuda je možda zakonit, ali nije moralan). Ništa se ne govori ni o objesnom parničanju, čemu treba stati na kraj uvođenjem obveze da onaj tko izgubi u drugostupanjskom postupku snosi cjelokupne troškove. Najgore od svega je to što je i država objesni parničar koji vodi besmislene, unaprijed izgubljene sporove, čime opterećuje sudove i troši novac vlastitog proračuna. U ovom dokumentu nema odgovora ni na jedno od spomenutih pitanja i to je najbolji dokaz da nema nikakve prave reforme, zaključio je Stazić.

Njegovo izlaganje potaklo je više zastupnika na replike i ispravke netočnih navoda. **Ana Lovrin** je primijetila da spomenuta odredba Kaznenog zakona ne zabranjuje komentiranje sudskih presuda, već utjecanje na rad sudaca prije donošenja pravomoćne presude.

Emil Tomljanović je rekao da se ni sam ne slaže s obrazloženjima nekih presuda, ali je zamjerio Staziću što na tako neprimjeren način (i to ne prvi put) komentira rad pravosuđa na području Ličko-senjske županije i grada Gospića. Iz njegovih optužbi stječe se dojam da tamo pravna država uopće ne funkcionira i da po ulicama šeću silovatelji i ubojice. Nažalost, to je stanje u našem pravosuđu, uzvratilo je Stazić. O tome - kaže - najbolje govori činjenica da su mnogi spisi morali biti izmješteni sa suda u Gospiću na druge sudove, jer se nije moglo vjerovati sucima u Gospiću.

Riječ je o analizi stanja

Milanka Opačić (SDP) dijeli mišljenje da u predloženom materijalu nema puno elemenata reforme pravosudnog sustava (većinom je riječ o analizi stanja). Uvjeren je da je problem neučinkovitosti hrvatskog pravosuđa u neučinkovitosti, odnosno nestručnosti i nekompetentnosti dijela sudaca. Iako se zadnjih godina zakonskim izmjenama nastojalo smanjiti manevarski prostor onima koji pokušavaju izbjeći pravdu, gazde u sudnicama su često puta odvjet-

nici i njihove stranke. Naime, jedan broj sudaca se ne koristi svim procesnim radnjama kojima bi mogli skratiti postupak i suzbiti moguće manipulacije.

Zastupnica, inače, podupire svaku vrstu edukacije sudaca kao obvezu, ali smatra da oni imaju relativno pristojnu plaću i da ih, stoga, ne treba posebno "ohrabrivati da rade na starijim predmetima, kao što stoji u Strategiji. Ovakvo stanje u pravosuđu ćemo imati sve dotle dok se ljudi koji sjede u DSV-u ili Državnoodvjetničkom vijeću ne počnu drugačije ponašati, a ne da idu linijom manjeg otpora i nezamjeranja. Primjerice, nedavno je Državnoodvjetničko vijeće odbilo zahtjev da se iz rada Državnog odvjetništva privremeno, do okončanja određenog postupka, udalji osoba za koju postoje dokazi da je zataškavala slučaj zlostavljanja djece.

Hrvatska je na trećem mjestu u Europi po broju sudova u odnosu na broj stanovnika, na drugom po broju sudaca, a na prvom po broju administrativnog osoblja. Nešto očito ne valja, jer istodobno imamo enormno duge postupke i ogroman broj neriješenih predmeta.

Na kraju je apelirala na ministricu da se dodatno poradi na zaštiti zlostavljane djece koja se nalaze u istražnom postupku i pred sudom. Naime, bivša vlast je ograničila taj postupak, tako da se djeca ne mogu ispitivati više od dva ili tri puta, a predviđeno je i ispitivanje preko video linka, kako bi ih se zaštitilo od dodatnog traumatiziranja. Njena je sugestija da se njihov iskaz uzme onog trenutka kad se dijete povjeri stručnjaku mentalnog zdravlja da je zlostavljano.

Ispravljajući njene navode, **Ana Lovrin** je napomenula da Državnoodvjetničko vijeće nije našlo razloga za suspenziju državne odvjetnice za koju postoji osnovana sumnja, a ne dokazi, da je zataškavala neke slučajeve u vezi

sa zlostavljanjem djece. Međutim, najavili su da će stegovni postupak prenijeti na novi saziv, jer njima ističe mandat. Zastupnica je apelirala na novoizabrane članove tog Vijeća da se pobrinu za to da taj slučaj ne padne u zastaru.

Točna je ocjena iz Strategije da u Hrvatskoj postoji dobar zakonodavni okvir (promijenjeno je gotovo sve što je trebalo promijeniti), ali provedba je i dalje loša, primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Stoga treba proanalizirati što se događa s primjenom Zakona o parničnom postupku, odnosno zbog čega se ne poštuju neke norme koje su uspostavljene upravo zato da bi ubrzale postupak.

Kad je riječ o sastavu, odnosno djelovanju DSV-a i Državnoodvjetničkog vijeća, istina je da suci nerado sude svojim kolegama. Stoga i izvršna i zakonodavna vlast moraju preuzeti taj dio odgovornosti, kao što se to prakticira svugdje u svijetu.

Idemo u dobrom smjeru

Dražen Bošnjaković, kako reče, ne vjeruje u brze promjene, ali ovu Strategiju smatra dobrim dokumentom. Još je zadovoljniji onim što je u protekle dvije godine napravljeno u pravosuđu (npr. digitalizacija zemljišnih knjiga, smanjenje broja neriješenih predmeta u grunтовници, itd.). Priznaje da je neke dobre poteze pokrenula i ranija Vlada, ali pravosuđe je godinama bilo zapušteno, tako da se stvari ne mogu riješiti preko noći. U ovom dokumentu se dobro dijagnosticira stanje, ali i predlažu određena rješenja, konstatira zastupnik i napominje da ga je pozitivno ocijenila i struka.

Radi rasterećenja najopterećenijih sudova (u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku) predviđa se preraspodjeljivanje dijela predmeta onima koji nemaju takav pritisak. Ta se mjera provodi protekle dvije godine, a svoje prave efekte tek bi trebala pokazati u budućnosti. Nažalost, mnogi suci se prema predmetima odnose po sistemu "ringšpila". Umjesto da odmah idu u meritum stvari, u više navrata vraćaju predmete na ponovno suđenje prvostupanjskim

sudovima. Stoga treba promijeniti način suđenja da bi se postupak ubrzao. Nema sumnje, kaže, da imamo istrošen model sudstva. To se odnosi i na mrežu i na organizaciju sudova, ali i način upravljanja tim institucijama i ljudskim resursima, a da se i ne govori o neujednačenoj sudskoj praksi. Svakako treba poraditi na otklanjanju tih nelogičnosti, kao i riješiti dvojbeni odnos između Ustavnog i Vrhovnog suda. Naime, danas je puno lakše doći do Ustavnog suda, dok je mnogim subjektima nemoguće pojaviti se pred Vrhovnim sudom.

U svakom slučaju, ono što je učinjeno protekle dvije godine ulijeva nade da idemo u dobrom smjeru. Bitan je iskorak digitalizaciji zemljišnih knjiga, kao i smanjenje broja neriješenih predmeta u gruntovnici, donošenje novog Zakona o obveznim odnosima, usklađenog s pravnom stečevinom EU, kao i bitnih izmjena Ovršnog zakona. Unatrag par godina DSV je sucima izreklo najviše stegovnih mjera u proteklom desetljeću, ali i dalje treba inzistirati na njihovu što odgovornijem i savjesnijem radu te kontinuiranoj edukaciji. S obzirom na to da se priliv predmeta svake godine povećava, potrebno je započeti s uvođenjem alternativnih metoda rješavanja sporova (mirenje, posredovanje prije spora, itd).

Nema sumnje da su pomaci vidljivi, slaže se **Ingrid Antičević-Marinović**. Otkako smo počeli više ulagati u pravosuđe (i kroz edukaciju postojećih kadrova i popunu sudova) rješava se veći broj predmeta. Međutim, kako je njihov priliv svake godine sve veći, opet smo sve više u zaostatku. To znači da je riječ o problemu koji nadilazi samo pravosuđe. Ovo je problem (ne)funkcioniranja države, njene administracije, i svih drugih institucija.

Velimir Pleša (HDZ) se osvrnuo na predviđenu reorganizaciju mreže sudova koja bi se trebala provesti smanjenjem njihova broja, odnosno spajanjem postojećih sudova, te redefiniranjem njihove stvarne i mjesne nadležnosti. Kako reče, treba dobro odvagati razloge za i protiv zatvaranja nedavno otvorenih sudova koji još uvijek nisu popunjeni (riječ je o jednom općinskom i tri

prekršajna suda). Isto vrijedi i za preporuku da se prekršajni sudovi pripoje općinskim sudovima. Naime, dok neki smatraju da bi to doprinijelo racionalizaciji mreže sudova i smanjilo pritisak na državni proračun, mnogi se s tim ne slažu. U prilog tome ističu da se radi o specijaliziranim sudovima koji bi trebali zadržati samostalnu poziciju u okviru sudstva. Mišljenja su da je predložena mjera provediva samo uz prethodnu reformu prekršajnog prava, a posebno prekršajnog postupka.

Stanje u pravosuđu se neće promijeniti nabolje, sve dok suci imaju prevladavajući utjecaj u Državnom sudbenom vijeću, koje imenuje pravosudne dužnosnike i kontrolira rad sudova.

Izrazio je uvjerenje da će se veći dio javnosti, pa i stručne, usprotiviti spajanju općinskih sudova. I on osobno smatra da kod donošenja konačne odluke o ukidanju pojedinih sudova, svakako treba voditi računa o specifičnostima područja na kojem taj sud djeluje, tradiciji, povijesnom i kulturnom nasljeđu, itd. Budući da se, među ostalim, predviđa i ukidanje Općinskog suda u Prelogu, te Županijskog suda u Čakovcu, upoznao je zastupnike s poviješću sudovanja u Međimurju, koja datira od 1837. godine.

Otoci ne bi smjeli ostati bez sudova

Dobra je ideja da se prekršajni sudovi priključe općinskim, jer će zasigurno dobiti i na svojoj uvjerenosti, konstatira **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. U ponuđenom dokumentu je naznačeno i kako će se doskočiti odugovlačenju sudskih postupaka, a predložene su i kvalitetne mjere racionalizacije. Međutim, kod provođenja racionalizacije mreže sudova treba biti oprezan, jer bi se moglo dogoditi da naši otoci ostanu bez sudova. Osim toga, zbog vremen-

skih prilika stranke ponekad neće biti u mogućnosti dolaziti na rasprave u udaljeni sud u gradu.

Pohvalio je sređivanje stanja u gruntovnici i založio se za to da i druge lokalne jedinice, poput Samobora, pomognu u uređenju prostora i opremanju sudova.

Ana Lovrin (HDZ) smatra da treba pohvaliti napore hrvatske Vlade i Ministarstva pravosuđa koji su kreirali ovaj sveobuhvatni dokument, s potrebnim mjerama reforme i prilagodbe za ulazak Hrvatske u EU, ali prvenstveno radi naših građana. Po njenoj ocjeni već sama aktualizacija ovog problema je korak naprijed, a praksa će pokazati jesu li predviđena rješenja najbolja. U tom kontekstu spomenula je da je Zakonom o sudovima regulirano pravo na suđenje u razumnom roku, te da je značajno pojačana uloga Vrhovnog suda u ujednačavanju sudske prakse.

Najvažnijim dijelom ove Strategije smatra poglavlje u kojem se govori o permanentnoj edukaciji pravosudnih dužnosnika, kako bi mogli kvalitetno i odgovorno obavljati svoj posao. Ne stoji prigovor da ovaj dokument donosi izvršna vlast, bez ikakvih konzultacija, budući da je o predloženom dala mišljenje stručna, a i svekolika javnost, napominje zastupnica. Kako reče, osobno je sudjelovala na "okruglom stolu" koji su na tu temu organizirali HAZU i Udruga sudaca). Racionalizacija sudova ne znači isključivo smanjivanje njihova broja, nego i reorganizaciju, ali to je dugoročan proces u koji se neće ići brzopleto (najprije će se napraviti pilot program).

Redefinirati nadležnost pojedinih sudova

Ova Strategija opetovano potvrđuje namjeru Vlade RH za jačanjem vladavine prava i uspostavom učinkovitog pravosuđa, konstatirao je **Damir Sesvečan (HDZ)**, izazivši zadovoljstvo što stručna javnost dijeli mišljenje većine u Saboru. Naglasio je da je jedan od ciljeva ove reforme razrada instrumenta daljnjeg jačanja i zaštite sudačke

neovisnosti, samostalnosti, nepristranosti i sigurnosti njihovih mandata. S obzirom na opće prihvaćeno stajalište o prevelikom broju i neodgovarajućoj mreži sudova, trebat će stvoriti racionalan sustav koji neće umanjivati pravo građana na pristup sudu. To će zahtijevati i redefiniranje stvarne i mjesne nadležnosti pojedinih sudova, ali i promjene u mreži i nadležnostima državnih odvjetništava. Neke mjere za smanjenje zaostataka već su pokrenute (npr. preraspodjela predmeta, proširenje ovlasti sudskih savjetnika i zemljišno-knjižnih referenata), a trebat će procijeniti i koje bi još vrste predmeta, osim ostavinskih i ovršnih postupaka, trebalo prenijeti na druge službe.

Uz nužne zakonodavne promjene u ovom dokumentu predviđa se i niz kratkoročnih mjera kojima će se skratiti trajanje sudskog postupka, zatim uređivanje sustava besplatne pravne pomoći (to je jedan od uvjeta za pridruživanje EU). Među ostalim, naglašena je važnost jačanja alternativnih načina rješavanja sporova i nužnost reorganiziranja sudske uprave, s konkretnim prijedlozima za njeno prerastanje u sudski menadžment. Osim toga, Ministarstvo pravosuđa je pokrenulo niz projekata informatizacije, radi poboljšanja efikasnosti pravosudnog sustava. U tijeku je uspostava integralnog informacijskog sustava za upravljanje sudskim predmetima (taj je projekt podržan, stručno i financijski, od Svjetske banke i CARDS programa EU 2002.).

Nisu za sve krivi samo suci

Ovo je već druga strategija reforme pravosuđa koja se predlaže u posljednje tri godine, a građani su i dalje nezadovoljni stanjem u toj oblasti, posebice u sudstvu, primijetio je **Josip Leko (SDP)**. Po njegovu mišljenju reforma tog sustava je nacionalni projekt koji bi trebali pripremiti neovisni stručnjaci. Morao bi biti usvojen konsenzusom svih političkih čimbenika i ustrajno se provoditi. Nije sporno da rad sudova i sudaca ne zadovoljava potrebe hrvatskih građana i privrede, napominje zastupnik.

Međutim, nisu za sve krivi samo suci, već dio odgovornosti leži i na nama. Naime, u protekla dva mandata Parlament je gotovo svaki zakon promijenio najmanje dva puta, a temeljne zakone i po pet ili više puta. Primjerice, Kazneni zakon je doživio pet novela, a da još uvijek nismo ustabilili odredbe o gospodarskom kriminalu. Ovršni je promijenjen tri puta, i to iz temelja, ponovno su u proceduri izmjene Stečajnog zakona, itd. Ne može se osporiti činjenica da je provedena informatizacija zemljišnih knjiga, ali najveći je problem u tome što podaci u njima nisu usklađeni sa stvarnim stanjem, negoduje zastupnik. Dakaako, sve to pridonosi pravnoj nesigurnosti građana.

Neke dobre poteze pokrenula je i ranija Vlada, ali kako je pravosuđe godinama bilo zapušteno, stvari se ne mogu riješiti preko noći.

Jedan od velikih problema je i to što je pravosudni sustav zatvoren krug. Suci bi morali imati i neku društvenu odgovornost, a ne da odgovaraju sami sebi.

Željko Pavlic (MDS) je izjavio da podržava većinu predloženih mjera, ali ne i preporuke za racionalizaciju sudske mreže. Mišljenja je da će ukidanje nekih prekršajnih i općinskih sudova dijelu građana otežati ostvarivanje sudske zaštite. S tom argumentacijom usprotivio se ukidanju Prekršajnog i Općinskog suda u gradu Prelogu, kao i Županijskog suda u Čakovcu. U prilog tome navodi da se radi o najgušće naseljenom kraju u Hrvatskoj i da bi primjerice, mještani Kotoribe, morali putovati više od 40 km do Čakovca, da bi zatražili pravnu zaštitu. Spomenuo je i to da je u obnovu prostorija Prekršajnog suda u Prelogu Ministarstvo uložilo nemala sredstva, kao i brojni donatori, a i rezultati rada tog suda su jako dobri (samo prošle godine ostvario je prihod veći od milijun kuna). Osim toga, može se očekivati da će se broj predmeta na tom sudu

povećati, budući da se na graničnom prijelazu Goričan uskoro otvara policijska ispostava. Nema nikakvog razloga ni za ukidanje općinskog suda, koji također ima veliki priliv predmeta (uz taj sud djeluje i grunтовница). Naprotiv, treba poboljšati uvjete rada te institucije, kao i Općinskog i Županijskog suda u Gradu Čakovcu.

Poboljšati uvjete rada sudaca

Predložena Strategija, s planom djelovanja, jedan je oblik kontinuiteta prijašnjih ministara i vlada, konstatira **Kruno Peronja (HDZ)**. U njemu su jasno detektirani problemi, ali i put kojim moramo krenuti. Ciljevi koji se žele postići su nezaobilazni, a jedan od preduvjeta da pravosudni sustav bude učinkovit je i reforma državne uprave. Česte izmjene zakona i drugih propisa pripisuje činjenici da je Hrvatska mlada država, te da zakonodavac brzo reagira na nove događaje i izazove. Naglašava da pravnu zaštitu pružaju neovisni suci i državni odvjetnici, sustav njihova izbora napravljen je na moderan i suveren način, a Ustavom je zajamčena stalnost sudačke funkcije. Iz postojećeg zakonodavnog okvira proizlazi da je utjecaj zakonodavne i izvršne na sudbenu vlast sveden na najmanju moguću mjeru, tvrdi zastupnik. Smatra da je, uz digitalizaciju i sređivanje zemljišnoknjižnih predmeta, veliki napredak i to što se u rekordnom roku može dobiti izvod iz registra trgovačkih sudova. Ne protivi se reorganizaciji mreže sudova, uz određene izuzetke (poglavito na otocima), a zalaže se i za poboljšanje uvjeta rada sudaca i ostalih djelatnika te njihovu permanentnu edukaciju i usavršavanje.

Strategija reforme pravosuđa mora odgovoriti zahtjevima za postizanje triju strateških ciljeva - kvalitetnog i stabilnog zakonodavstva, konzistentnog i učinkovitog pravosuđa te efikasne provedbe sudskih i drugih na zakonu zasnovanih odluka, naglašava **Zvonimir Mršić (SDP)**. Smatra da u hrvatskom pravosuđu ima i dobrih primjera koje je predlagatelj trebao istaknuti u ovom materijalu. Budući da su se veliki

sudovi pokazali neefikasnost postavljajući se pitanje - kaže - zašto bismo male, koji su mahom efikasni, pretvarali u velike. Problem je, međutim, u tome što su efikasni sudovi srednje veličine uglavnom locirani u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. I sami suci su mišljenja da bi jedan od temeljnih kriterija pri racionalizaciji sudova trebala biti efikasnost njihova dosadašnjeg rada.

U nastavku je spomenuo primjer pravosudnih tijela u Koprivnici koja su među najefikasnijima u Hrvatskoj, ali "muku muče" s prostornim problemima. U posljednjem tromjesečju su im se nagomilali i dugovi, budući da u studenome i prosincu prošle godine nisu dobi-vena sredstva iz Državnog proračuna.

Nema istinske reforme bez stručnog usavršavanja

Po ocjeni **Alenke Košiša Čičin-Šain (HNS)** osnovna orijentacija predloženog dokumenta je dobra, ali ga još treba doraditi i konkretizirati (podsjećajući na dio njihova predizbornog programa). Po njenom mišljenju nema istinske reforme pravosuđa bez unapređenja stručnog rada i nivoa znanja pravosudnih djelatnika. Naime, treba početi od toga da je u proteklih deset godina taj sektor sustavno kadrovski devastiran, pa valja omogućiti kontinuirano dodatno obrazovanje sudaca i ostalih zaposlenika, kao i državnih odvjetnika. Preduvjet za to je stvaranje jedinstvenog sustava izobrazbe tijekom njihove profesionalne karijere (na nivou županijskih sudova osnovati odjele za kadrove koji bi surađivali s onima za obuku i s Pravosudnom akademijom). Naime, u predloženom dokumentu se također govori o potrebi stručnog usavršavanja, ali to je ostavljeno na volju sucima i državnim odvjetnicima, kaže zastupnica. Da bi pravosudni djelatnici bili motivirani za dodatno usavršavanje treba uspostaviti sustav promicanja koji bi se temeljio na vrednovanju rezultata rada. Za rad u pravosuđu treba odabrati najbolje kadrove te omogućiti ranu eliminaciju nekvalitetnih. U tu svrhu valja uvesti stalnu kontrolu nižih suda-

va i državnih odvjetništava od strane viših pravosudnih institucija.

Da bismo se lakše riješili nagomilanih zaostataka i skratili sudske postupke, potrebno je poduzeti niz mjera za obeshrabrivanje stranaka za nepotrebni sudnjima. Osim toga, pri redovnim sudovima bi trebalo formirati specijalizirane odjele radnog prava koji bi imali isključivu nadležnost u radnim sporovima.

Kada Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći?

Gordana Sobol (SDP) pita kakvu svrhu ima ova zakašnjela rasprava, s obzirom na to da Sabor predloženi dokument samo "prima na znanje" (to je stvar Vlade). I ona napominje da je s reformom pravosudnog sustava započela još koalicijska Vlada (šteta što je aktualna nije nastavila, tako da je u nekim segmentima izgubljeno dosta vremena). Skeptična je prema predloženom i smatra da će proteći puno vremena dok naše pravosuđe ne dostigne europske standarde.

Stvoriti racionalan sustav koji neće umanjivati pravo građana na pristup sudu.

Zanima je, među ostalim, zbog čega se pred zastupnicima još uvijek nije pojavio Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, čiji je tekst već pripremljen. Upozorila je i na to da građani od početka ove godine imaju problema oko ostvarivanja nekih prava iz Obiteljskog zakona, zbog toga što se stalno odgađa prenošenje dijela predmeta iz nadležnosti centara za socijalnu skrb na sudove. Prilikom rasprave o Zakonu o sudovima obećano je da će se pri redovnim sudovima formirati obiteljski odjeli, ali sudstvo još uvijek nije spremno za prihvatanje ovih predmeta, konstatira zastupnica. Dugotrajnost radnih sporova, pak, svjedoči o tome da suci nisu educirani ni kad je riječ o problematici radnog prava. Interesira je da li se definitivno odustalo od osnivanja radnih

sudova, ili barem posebnih odjela koji bi se bavili tim pitanjima.

Potaknut ministričnim navodima o velikim zaostacima u prekršajnim procesima, mr.sc. **Marin Jurjević** je podsjetio na to da se, prema Zakonu o prekršajima, novčana kazna do 500 kuna može zamijeniti radom za opće dobro, ali da taj institut u praksi ne funkcionira.

Najprije snimiti postojeće stanje

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a**, dr.sc. **Zlatko Kramarić** je izrazio zadovoljstvo navodima predlagatelja da se ova Strategija ne donosi samo radi zadovoljavanja uvjeta za ulazak u EU, već u prvom redu radi interesa naših građana. Napomenuo je da se u takvom dokumentu ne bi trebala iznositi konkretna rješenja za otklanjanje utvrđenih problema, prije nego što se napravi snimka postojećeg stanja. Pozvao se na i mišljenje prof. Barbića, koji upozorava da reorganizaciju mreže sudova ne treba raditi na brzini, te da najprije valja analizirati njihov položaj u regiji, broj subjekata upisanih u registar, broj i vrstu postupaka koji se vode, itd.

Umjesto prebacivanja prvostupajskih kaznenih postupaka na općinske sudove, valjalo bi poraditi na strukturalnoj promjeni sudske mreže, napominje zastupnik. Osim toga, trebalo bi stvarati pretpostavke da i sama država reformira svoju poziciju kao stranka u silnim sudskim postupcima. U Klubu zastupnika zalažu se i za uvođenje apelacijskih ili žalbenih sudova, radi rasterećenja Vrhovnog suda, koji je pretrpan predmetima u kojima sudi kao sud drugog stupnja, odnosno kao revizijski sud.

Željko Pavlic je izjavio da **Klub zastupnika regionalnih stranaka (PGS - SBHS - MDS)** podupire većinu predloženih mjera, ali ne i preporuku za racionalizaciju sudske mreže, jer to nije u duhu sporazuma koje su potpisale spomenute stranke. Zalažu se, naime, za potpunu decentralizaciju i dekoncentraciju vlasti u Hrvatskoj, a reduciranje broja sudova dovelo bi do centraliza-

cije sudske vlasti u određenim centrima. Naime, u nas trenutno nas funkcionira oko 250 različitih sudskih instanci, a prema predloženom njihov bi se broj sveo na svega stotinjak. Zastupnici regionalnih stranaka se posebno protive smanjenju broja županijskih sudova, što bi, među ostalim, pogodilo i Međimursku županiju. Mišljenja su, također, da ne bi trebalo ukidati ni Općinski ni Prekršajni sud u Prelogu, jer pravna zaštita mora biti dostupna svakom građaninu.

Riječ predlagatelja

Nakon što su predstavnici parlamentarnih klubova ukratko rezimirali njihova stajališta, uslijedio je završni osvrt ministrice pravosuđa.

Pravnoj nesigurnosti građana pridonose česte zakonske izmjene.

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, napomenula je da se ovaj dokument razlikuje od svih dosadašnjih strategija po tome što nije apstraktan, već sadrži plan akcije i konkretne mjere za povećanje učinkovitosti pravosuđa, s utvrđenim rokovima. Spomenula je da je Prijedlog strategije dobio podršku na općoj sjednici Vrhovnog suda RH, te Gospodarsko-socijalnog vijeća, a poduprle su je i sindikalne središnjice, Udruga poslodavaca, Vijeće za konkurentnost, te HAZU. Donošenje ovakvog dokumenta pozdravila je i Europska komisija u svom izvješću od 9. studenoga 2005. Točno je kaže - da se s reformom zemljišnih knjiga započelo još 2002. godine, kad je sklopljen ugovor o kreditu sa Svjetskom bankom, ali nakon jednogodišnje provedbe tog projekta utrošeno je svega 10 posto od odobrenih 6 mln. eura. Kako reče, prilikom preuzimanja pravosudnog resora dočekala ju je negativna ocjena Svjetske banke i zahtjev za povlačenjem sredstava. Srećom, Banka nam je dala još jednu

šansu i mi smo ta sredstva iskoristili za informatizaciju gruntovnica.

Teza da je država bjesomučni paničar također stoji, ali najviše sporova na sudovima datira iz 2003. godine, kad je država generirala više od 300 tisuća novih predmeta zbog nepoštivanja prava iz kolektivnih ugovora. Potaknuta prigovorima na prekovremeni rad sudaca, podsjetila je na to da je i njena prethodnica 2003. godine potpisala Pravilnik o prekovremenom radu u sudovima (tzv. Plan Herkules). Unatoč tome, broj zaostataka je za godinu dana porastao. Međutim, krajem 2004. trend rasta neriješenih predmeta je zaustavljen, a uskoro će se, prvi put u povijesti hrvatskog pravosuđa, zaostaci početi smanjivati.

Kontrola rada sudova provodila se i ranije, ali novim Zakonom o sudovima uvedena je institucija pravosudnog inspektora koji će kontrolirati rad sudske uprave. Tijekom 2002. i 2003. godine Ministarstvo nije reagiralo na prigovore na rad pojedinih sudova, ali nakon ponovno provedenog nadzora 2004. i 2005. godine, zbog utvrđenih nepravilnosti razriješene su predsjednice sudova na Supetru i u Makarskoj, predsjednik suda u Trogiru, itd.

Po riječima gospođe Škare-Ožbolt Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći je već pripremljen i upravo je u Vladinoj proceduri (trebao bi biti usvojen u prvom tromjesečju ove godine). S obzirom na preveliki broj sudova, doista više nema smisla otvarati nove. Zbog toga će se u okviru velikih sudova formirati posebni obiteljski te radno-pravni odjeli, dok će u manjima te predmete rješavati suci specijalizirani za tu problematiku.

U nastavku je naglasila da je reorganizacija, odnosno racionalizacija mreže sudova dugoročni proces, u čije će se provođenje krenuti korak po korak. U prvoj fazi je predviđeno spajanje nekih prekršajnih i nekih općinskih sudova (riječ je o onima koji imaju po jednog suca i nedovoljan broj predmeta). Nakon što se proanaliziraju rezultati "pilot projekta", o tome će biti izviješten i Parlament, tako da će se odluke donositi zajedno. Ova Strategija je temeljni

dokument za provedbu politike reforme hrvatskog pravosudnog sustava, koji se već u mnogim dijelovima počeo provoditi, a pojedine mjere bit će pretočene i u zakonske prijedloge, s vrlo jasnim provedbenim elementima, zaključila je na kraju.

Dr.sc. **Mato Crkvenac** je reagirao na njene navode da za vrijeme bivše Vlada nije gotovo ništa napravljeno na reformi zemljišnih knjiga. Kako reče, osobno je potpisao ugovor o kreditu sa Svjetskom bankom. Trebalo je puno napora da se osiguraju sredstva i razradi projekt (sredstva se ne mogu trošiti za projekt, nego u završnoj fazi). Sadašnjoj Vladi je bilo znatno lakše, jer je došla na već pripremljen projekt.

U okviru velikih sudova formirat će se posebni obiteljski te radno-pravni odjeli, dok će u manjima te predmete rješavati suci specijalizirani za tu problematiku.

Ljubica Lalić je prigovorila da u Strategiji piše da će prekovremeni rad biti plaćen i sucima na sudu u Splitu, gdje je inspekcija Ministarstva utvrdila prebukiranost kompjutera glazbom i igricama. **Gordana Sobol** je demantirala ministricu da nema većih problema u provedbi odredbi Obiteljskog zakona kojima je predviđeno prebacivanje dijela nadležnosti centara za socijalnu skrb na sudove. Prigovorila je da pune dvije godine nakon donošenja tog zakona Ministarstvo nije započelo s edukacijom sudaca koji bi se trebali baviti tom problematikom.

Nakon toga je predsjednik Šeks zaključio raspravu o ovoj temi i prešlo se na glasovanje. Ishod - Hrvatski sabor je, većinom glasova nazočnih zastupnika (75 glasova "za", 10 "suzdržanih" i 14 "protiv") donio zaključak da prima na znanje Strategiju reforme pravosudnog sustava, s Planom djelovanja.

M.Ko.

PRIJEDLOG PLANA USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE ZA 2006. GODINU - DODATAK A NACIONALNOM PROGRAMU REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRIDRUŽIVANJE EUROPSKOJ UNIJI - 2006. GODINA

Značajan korak prema EU

Nacionalni program za tekuću godinu, koji je donio Hrvatski sabor, predstavlja vrlo značajan korak ostvarenju strateškog cilja hrvatske vanjske politike i nadležnih resora - punopravno članstvo u EU, rekla je ministrica vanjskih poslova i europskih integracija mr.sc. Kolinda Grabar-Kitarović obrazlažući u ime Vlade RH ovaj Program.

O PRIJEDLOGU

Ovim Planom Vlada RH određuje prioritete i dinamiku zakonodavnih aktivnosti u 2006. godini. Radi se o okvirnom planu koji će doživjeti primjene sukladno aktivnostima za pridruživanje EU. Nacionalni program je već četvrtu godinu glavni instrument za vođenje i usmjeravanje procesa pridruživanja EU a kao i prijašnjih godina predlaže se usvajanje Dodatka koji sadrži popis svih zakona kojima će se u 2006. godini provoditi daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU - riječ je o 59 zakona. U pristupnom partnerstvu navedene su mjere koje treba poduzeti u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju u pogledu političkih kriterija koji obuhvaćaju demokraciju i vladavinu prava, ljudska prava i zaštitu manjina te regionalna pitanja i međunarodne obveze a tu su i gospodarski kriteriji.

Prioriteti iz pristupnog partnerstva bit će ujedno i temelj za programiranje financijske pomoći iz pristupnih fondova EU, rekla je, među ostalim ministrica vanjskih poslova i europskih integracija mr.sc. Kolinda Grabar-Kitarović uvodno govoreći na sjednici Sabora.

Iz Državnog proračuna u razdoblju od 2006. do 2008. godine za proces pridruživanja EU planira se izdvojiti ukupno 6.697.176.717 kuna.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav u raspravi je podržao ovaj Prijedlog plana, istaknuo potrebu njegovog usklađivanja s tijekom pregovora te nomotehničko uređivanje Plana. Većinom glasova predložio je Hrvatskom saboru donošenje Prijedloga.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Plana i nije imao primjedbi na njegov sadržaj.

Odbor za pravosuđe podržao je u raspravi Prijedlog i predložio Saboru njegovo donošenje.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije nakon rasprave (upozoreno da se spominje Programsko vijeće HRT kod Zakona o elektroničkim medijima iako je to regulirano Zakonom o HRT-u) uputio je Hrvatskom saboru zaključak da se podržava donošenje ovog Plana.

Odbor za europske integracije naglasio je potrebu donošenja dokumenta koji će obuhvatiti sve mjere koje nam predstoje do kraja procesa odnosno do članstva RH u EU kao i potrebu uspješnije provedbe zakonodavnih mjera. U tom smislu istaknuto je veće uključivanje Sabora u proces provedbe usklađenih zakona putem matičnih radnih tijela. Odbor je Saboru jednoglasno predložio donošenje Plana.

Isti prijedlog dao je i **Odbor za turizam**. U raspravi je upozoreno da Vlada RH nije podnijela Saboru četiri zakona

(primjerice, o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, o turističkoj djelatnosti) koji su bili predviđeni Planom usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU za 2005. Predsjednik Odbora Ante Markov založio se da se za zakone o ugostiteljskoj djelatnosti i o turističkoj djelatnosti (predviđeni Planom za prvi i drugi kvartal 2006.) osigura što sveobuhvatnija rasprava svih zainteresiranih i da budu u redovnom postupku.

RASPRAVA

Prema strateškom cilju

O ovom Prijedlogu plana uvodno je govorila ministrica vanjskih poslova i europskih integracija **Kolinda Grabar-Kitarović**. Otvaranje pregovora o pristupanju RH Europskoj uniji 3. listopada 2005. događaj je koji je obilježio odnos RH i EU u 2005. godini. Nakon formalnog otvaranja pregovora započeo je i proces analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva države kandidatkinje s pravnom stečevinom EU, tzv. screening, podsjetila je ministrica.

Osluškujući dinamiku screeninga i prateći proces pregovora Nacionalni program kao živi dokument reflektirat će sve dodatne napore koje će Hrvatski sabor i Vlada RH uložiti u ostvarenje strateškog cilja - punopravnog članstva u EU, rekla je, među ostalim ministrica, ne zaobilazeći strukturu programa te njegove temelje (i na temelju odluke Vijeća o načelima prioritetima i uvjetima iz pristupnog partnerstva).

Zatim su govorili izvjestitelji radnih tijela a potom je otvorena rasprava.

Gordan Jandroković (HDZ) javio se u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** naglasivši da je Nacionalni program strateški dokument kao putokaz na području europskih integracija za određenu godinu. Daje cjelovit prikaz političkih i gospodarskih prilagodbi koje moramo poduzeti kao i stupanj usklađenosti našeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU.

Pred nama je daljnja provedba političkih kriterija u dijelu reforme pravosuđa, povratka izbjeglica i borbe protiv korupcije a na gospodarskom planu Vlada nastavlja s održavanjem makroekonomske stabilnosti, rješavanjem pitanja državnih potpora, restrukturiranju velikih državnih poduzeća, reforme državne uprave i institucionalnim jačanjem.

Postigli smo političko suglasje oko članstva RH u EU i Klub zastupnika HDZ-a podržat će ovaj Plan, rekao je zastupnik pozivajući i ostale zastupnike da to učine.

Ante Markov (HSS) govorio je u ime **Kluba zastupnika HSS-a** te naglasio da u ovoj raspravi treba imati u vidu da je ukupno gospodarstvo danas pod velikim utjecajem globalizacijskih procesa, prilika za naše priključenje razvijenim zemljama možda nikad u povijesti nije bila ovako nadohvat ruke (ali i opasnost da se propusti prilika). Istovremeno Klub ocjenjuje da se Hrvatska nalazi i pred velikim i ozbiljnim problemima - rast generiran isključivo osobnom i javnom potrošnjom, visoki deficit vanjske trgovine itd. Nužno je stvoriti uvjete i razjasniti da ulazak u EU ne treba promatrati kao cilj već kao sredstvo, a cilj se može postići stvaranjem konkurentnog gospodarstva, naveo je, među ostalim.

Upozorio je da prijedlozi zakona iz Programa za 2005. godinu (uključeni amandmanom HSS-a) ne samo da nisu realizirani nego nisu ni u projekciji za 2006. godinu (zakon o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, zakon o time sharingu ili vremenskom ograničenju itd.). Mi ćemo prijeći preko toga i nećemo biti euroskeptici ali bit

ćemo vrlo kritični kad se govori o načinu na koji se donose pojedini zakoni i o njihovom sadržaju jer je evidentno da se donose zbog druge strane, a ne zbog građana Hrvatske.

Nužna reforma lokalne samouprave

Mr.sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** u ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a, MDS-a** podržao je ovaj Nacionalni program. No, osvrnuo se i na važna pitanja s kojima u ovom trenutku, kad Hrvatska počinje ubrzano ići prema Uniji, Klub nije zadovoljan i za koje misli da će biti stanovita zapreka našem potpunom integriranju u Europu.

Radi se o okvirnom planu koji će doživjeti primjene sukladno aktivnostima za pridruživanje EU. Nacionalni program je već četvrtu godinu glavni instrument za vođenje i usmjeravanje procesa pridruživanja.

U tom smislu zastupnik je komentirao reforme koje su se provodile ili se provode u hrvatskom društvu - mirovinska, zdravstvena, reforma pravosuđa, rekavši da je čudno da se opet kreće u reformu zdravstva, a dosad su već dvije provedene. Upiremo prst u nužnost reforme lokalne i regionalne samouprave i da se fiskalni kapacitet ove zemlje počne mijenjati (92 posto otpada na državu). Podsjetio je na niz neprihvaćenih inicijativa za preraspodjelu poreznog novca te na stav Europske komisije da regionalna samouprava mora jačati i povećati joj se ovlasti. Na tu temu u ovom materijalu ima samo nekoliko crtica, što nije dovoljno.

Tonino Picula (SDP) javio se u ime **Kluba zastupnika SDP-a** za koji je ovaj popis zakona prihvatljiv i podržat će ga. Istodobno otvara pitanje je li takva zakonodavna aktivnost dovoljno intenzivna za pravovremeni završetak ukupne zakono-

datne reforme a i vrijeme je da se Saboru predoči koje sve zakone treba donijeti do kraja posla na usklađivanju, upozorio je zastupnik navevši podatke prema kojima su 2004. i 2005. godine zaostajanja u procesu usklađivanja zakonodavstva. SDP je u nekoliko navrata napominjao kako proces prema europskim integracijama traži jednaku aktivnost i u pregovorima i u reformama, rekao je. Dodao je da postoji utisak da je naročito zanemareno provođenje komunikacijske strategije. Često se hitno donošenje europskih zakona koristi i da se proguraju neka rješenja koja nemaju uporište u pravnoj stečevini EU nego se predlažu zbog unutarnjih potreba.

Problem u dinamici usvajanja zakona

Dr.sc. **Vesna Pusić (HNS)** počela je izlaganje u ime **Kluba zastupnika HNS-a** pohvalom sastavljačima formulara za praćenje harmonizacije zakonodavstva.

U vezi s ovim Planom Klub zastupnika HNS-a smatra kao prvi problem dinamiku usvajanja zakonskih akata (svaki dan zasjedanja trebalo bi usvojiti tri zakona) te da bi možda bilo dobro predložiti neke kriterije grupiranja a problem je i harmonizacija unutar hrvatskoga zakonodavstva ali i ovih zakona s novim u EU. Tu je, među ostalim, i problem pratećih izvješća čija bi funkcija u prvom redu trebala biti poboljšanje stanja u RH - reforme - a ne pokušati cijelu situaciju prikazati boljom nego što jest ("prevariti učiteljicu" - primjerice, kod kriterija za ljudska prava i civilno društvo).

Prostor postoji i treba ga iskoristiti. Očito da je konkurentno gospodarstvo glavni cilj, a smanjenje vanjskog i svakog drugog duga ne može biti glavni srednjoročni cilj. Klub zastupnika HNS-a podržat će ovaj Plan ali upozorava na nužnost hitne promjene u pristupu i strategiji, rekla je zastupnica.

Damir Kajin (IDS) javio se u ime **Kluba zastupnika IDS-a** i upozorava da je većina ovih zakona, koje treba uskladiti, iz Plana donesena prije šest mjeseci ili godinu dana. Cijeli život u

Hrvatskoj svodi se iz godinu u godinu na redigiranja i mijenjanja zakona i u tim izmjenama u ovoj se zemlji nitko ne snalazi i stvara se jedan zakonodavni kaos.

Često zastupnici upozoravaju da zakoni nisu usklađeni s europskim normativima (Zakon o hrvatskim poštama), ali se to ne želi uvažiti i to zapravo znači da se na neki način država vodi bez koncepta, rekao je, među ostalim. Napomenuo je i da se često zakoni koji se usklađuju (s oznakom "P.Z.E.") idu u proceduru u jednom čitanju pa se tu mogu učiniti i greške. Osvrnuo se i na euroskeptike (najgrlatiji su rušili Jugoslaviju) a Hrvatska ima korist od EU priznali to sebi ili ne, samo moramo shvatiti da se bez rada ne dobiva novac. Ljudima treba reći da ako žele izolaciju zemlje, to je njihova odluka (referendum). Iznio je usporedne podatke Hrvatske i nekih zemalja o bruto društvenom proizvodu i izvozu nalazeći u njima razlike zašto je Hrvatskoj potrebna EU.

Njegov navod da smo 90. s Europom rušili Jugoslaviju opovrgnuli su **Peru Kovačević (HSP)** i **Ivo Lončar (neovisni)**.

Jesu li potrebni ovakvi planovi?

Dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)** javljajući se u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, kaže da se i uz ovaj Prijedlog mora postaviti temeljno pitanje - je li Hrvatskoj doista potrebno raditi ovakve precizne planove usklađivanja našeg zakonodavstva prije screeninga. Jer možda ćemo promijeniti tijekom godine ovih predviđenih 59 zakona no ne znači da neće biti potrebno dopunjavati ih. Zato mi u Klubu zastupnika HSP-a smatramo da je ovdje Vlada postupila vrlo smiono a i upozoravamo da su ovdje navedeni zakoni već bili mijenjani i pravdani da je upravo to usklađenje radi pridruživanja EU.

Druga je stvar "tehnologije" zakona, što Sabor uopće može usvojiti i koliki je manevarski prostor i je li tu prilagodbu nužno napraviti tako da stupa odmah na snagu ili može biti aktivirana onda kad Hrvatska postane član EU. Nije li to

nužno kazati u Saboru, a i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju daje određene godine počeka, rekao je, među ostalim. Za ovaj Klub zastupnika u najmanju ruku dvojbena je i mišljenje Europske komisije u vezi sa tržištem šećera, o tome da je izgradnja nove hrvatske ribarske flote protivna europskim standardima, o neograničenom pristupu kabotaži u pomorskom prijevozu itd.

Podržat ćemo ovaj Plan s tim da stavljamo rezervu na njegov sadržaj a još veću rezervu na sadržaj samih zakona i smislenost tako zamišljene prilagodbe, rekao je na kraju.

Dragutin Pukleš (HSU) javio se u ime **Kluba zastupnika HSU-a** te rekao da ovaj program ne sadržava ni u najmanjoj mjeri potrebe, želje i prava hrvatskih građana. Naime, ovdje se govori da je reforma mirovinskog sustava nastavak poboljšanja fiskalne i socijalne održivosti mirovinskog sustava, a ne analizira se uopće postoji li ta održivost i ne uspoređuje se sa zemljama EU. A tamo su malo drukčiji odnosi i nismo sagledali ovu problematiku isto kao što smo vrtoglavo krenuli u mirovinsku reformu bez ozbiljnih analiza njenih posljedica, misli zastupnik. A to je u ovom Programu okarakterizirano kao nešto pozitivno i dobro.

Upiremo prst u nužnost reforme lokalne i regionalne samouprave i da se fiskalni kapacitet ove zemlje počne mijenjati (92 posto otpada na državu).

Jedno od vrlo ozbiljnih pitanja koje nije dovoljno potkrijepljeno ničime, a kamoli nekim znanstvenim metodama je podizanje dobne granice za odlazak u mirovinu i izjednačavanje dobne granice za žene muškarce, upozorava, među ostalim zastupnik. Ovo nije naš nacionalni program, možda program Svjetske banke i MMF-a, a Nacionalni bi bio kad bismo pitali naše građane koji danas još rade i koji su pred mirovinom i one koji su nedavno otišli u mirovinu

je li to njihov program ili nije, rekao je dodajući da nije predviđeno ni povećanje gospodarskih aktivnosti (time povećano izdvajanje za mirovine), povećanje odnosa umirovljenici-zaposlenici. To je jedan od razloga zbog kojih nije siguran da ovaj Klub zastupnika može podržati Program.

Pregovori prvi

Peru Kovačevića (HSP) zanima kao najvažnije koje su polazne osnove ovog Plana a logičnim drži da bi pregovarački proces trebao biti prvi, a onda zakonodavni. To je vezano i za pitanje nekretina i poljoprivrednog zemljišta, poljoprivredu i druga područja.

Dosad smo doslovno prepisali direktive i pretvorili ih u zakone i time onemogućili sebi manevarski prostor u okviru pregovora, kaže zastupnik dodajući, među ostalim, da mu nije jasno što je od toga polazna osnova za izradu Plana. Vlada bi morala razmisliti i o formiranju jednog stručnog tima koji će voditi brigu da svi ti zakoni budu pravno dorečeni, a da se ne dobivaju poluprijevozi pa da Vlada mora podnositi brojne amandmane.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) kaže da je ovo ipak u cjelini jedan neambiciozan Plan za 2006. godinu, da je ova Vlada dvije godine u zakašnjenju s ovim zakonskim usklađivanjem (o tome je izneseno stajalište Kluba zastupnika SDP-a) i da nema šanse da se ovaj Plan ostvari jer je većina zakona predviđena za četvrti kvartal.

Donošenje zakona je jedna najbezbolnija "operacija" koja nas čeka a prilagodba, i ono što smo donijeli, kako živimo te zakone to je jedan od većih problema. Naši zakoni se ne izvršavaju jer Vlada (to nije boljka samo ove Vlade) ne osigurava potrebna sredstva za njihovu provedbu, a strukturne promjene koštaju. Hrvatskoj javnosti treba obznaniti (glasnogovornici ministarstva) mijenjanje zakona i reći što je to važno, a kod novih zakona treba voditi računa o postojećoj regulativi (da se ne donesu dva zakona istog ranga s različitim rješenjima). Zatražila je objašnjenje

zašto se donošenje zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igra predviđa dvaput (drugi i četvrti kvartal).

Zašto nema nekih zakona

Mr.sc. **Božidar Pankreć (HSS)** smatra da Vladu treba pitati zašto nije u 2005. prema Planu poslala u proceduru sve predviđene zakone (novi zakon o morskom ribarstvu, potporama u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu), a ako postoje opravdani razlozi za to (pregovori) trebalo bi detaljno upoznati Hrvatski sabor s tim.

Isto tako u Planu za 2006. godinu Vlada definitivno odustaje od predlaganja novih zakonskih prijedloga (zakon o poljoprivrednoj komori) koji su bili predviđeni za 2005., pa se postavlja pitanje zašto se odustaje od tako značajnih zakona za hrvatsku poljoprivredu i poljoprivrednog proizvođača. No među prioritetima za 2006. navodi se zakon o koncesijama i ako će on sada ponovno zahvaćati i na neki način mijenjati donesene zakone onda će se HSS sigurno tome oštro suprotstaviti. Kao primjer da ipak te stvari nisu slučajne zastupnik spominje izjavu premijera da će se državno zemljište dati u koncesiju. A prioritet Zakona o poljoprivrednom zemljištu bio je da državno poljoprivredno zemljište dođe obiteljskim gospodarstvima, da se ona okupne i pripreme za EU, a ovo bi nažalost, bilo nešto sasvim drugo.

Marija Lugarić (SDP) ponovila je poput njenih stranačkih kolega da je ovaj plan donekle loš i neambiciozan te da bi za ovu raspravu bila korisna izvješća o ostvarenju ovih planova u proteklih godinama. Upozorila je, među ostalim, također na zlorabu oznake P.Z.E. jer prema podacima u 2005. godini doneseno je 62 zakona s tom oznakom a prema Planu usklađivanja bilo je 29 zakona.

Gordana Sobol (SDP) ponovila je da su se mnogi zakoni zadnjih godina mijenjali po nekoliko puta a osobno je smeta što Sabor nikad nije dobio od Vlade cjelovito izvješće o provođenju Nacionalnog programa koji se donosi za svaku

godinu. Netko bi trebao voditi računa o tome što se piše u pojedinim poglavljima Plana i koji su godišnji prioriteti jer ima ponavljanja.

Ponavlja se tako da je potrebno nacionalno zakonodavstvo uskladiti sa Zakonom o ravnopravnosti spolova (trebalo do polovice 2004.). A kad se u vezi s tim govori o zapošljavanju, položaju žena i muškaraca na tržištu rada, o teškoćama pri zapošljavanju, o tome u Nacionalnom planu nema ni riječi. Stoga se zastupnici čini da smo u neakvom raskoraku i da ponekad izbjegavamo neke teme koje su možda bolne, rekla je među ostalim.

Ozbiljnost upitna

Nenadu Staziću (SDP) prije svega upitna je ozbiljnost ovog dokumenta. Podsjeća, naime, da je takvim prošlogodišnjim dokumentom za četvrti kvartal bila predviđena izmjena Zakona o HRT-u uz obrazloženje da to traži EU, što nije, i to je bio jedan od potpuno usklađenih zakona. Ispao je iz programa harmonizacije kad je ustala cjelokupna javnost i novinarska struka, rekao je, među ostalim pitajući se nije li to usklađivanje jedna isprika Vlade da mijenja zakone koje hoće mijenjati zbog nekih drugih razloga.

Zatim, to se ne događa samo sa zakonima koji su usvojeni nego čak se i planira rasprava o nekom zakonu više puta (primjerice, izmjene Zakona o slobodnim zonama u dva kvartala) pa bi bilo dobro to izbjeći zbog dostojanstva Vlade i ovog Sabora.

U petminutnoj raspravi u ime **Kluba zastupnika IDS-a Valter Poropat (IDS)** rekao je da je Prijedlog dio komunikacijske strategije informiranja javnosti RH o EU i pripremama za članstvo. Ako želimo bit spremni preuzeti način života i standarde EU moramo se potruditi da usvojenu zakonsku regulativu čim prije počnemo primjenjivati. Klub zastupnika IDS-a podržat će ovaj prijedlog, rekao je.

U završnom osvrtu ministrica vanjskih poslova i europskih integraci-

ja mr.sc. **Kolinda Grabar-Kitarović** zahvalila je na konstruktivnoj raspravi te odgovorila na iznesene primjedbe. Tako je rekla, u vezi s primjedbama Kluba zastupnika HSS-a i zastupnika Pankrećića, da je donesen Zakon o vodama, Zakon o financiranju vodnog gospodarstva, da je Zakon o turističkoj djelatnosti prebačen u 2006., a da u ponovni postupak idu Zakon o poljoprivrednom zemljištu i Zakon o vodama zbog Zakona o koncesijama. Zakon o poticanju domaće proizvodnje za potrebe turizma i Zakon o poljoprivrednoj komori nisu doneseni jer nema pravne stečevine koja bi bila poveznica pa se mogu donijeti u okviru poljoprivredne politike.

Apsolutno je nemoguće da se najprije krene s pregovorima pa onda s usklađivanjem (primjedba zastupnika Kovačevića) jer je podloga za screening već usklađeno hrvatsko zakonodavstvo, koje se uspoređuje s pravnom stečevinom EU, objasnila je, među ostalim ministrica. Istine radi, Zakon o HRT-u bio je dio plana usklađivanja još 2004. koji se počeo raditi u rujnu 2003. odnosno koji je na popis stavila koalicijska Vlada, i tada nije bilo nikakvih primjedbi, a taj je Zakon doista uvršten zbog primjedbi međunarodne zajednice, navela je ministrica.

S ispravicima navoda ministrice javili su se mr.sc. **Božidar Pankreć (HSS)** jer da nisu izvršene obveze amandmanom HSS-a koji će ponovno podnijeti taj amandman (da se obuhvati i Zakon o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu i Zakon o vremenski ograničenoj kupnji dionica za korištenje nekretnine -turističkog objekta) te **Gordana Sobol (SDP)** rekavši da u izvješću Europske komisije za područje jednakosti spolova stoji "na području jednakosti spolova nije se dogodio nikakav značajan razvoj".

Rasprava je nakon toga zaključena.

Hrvatski je sabor donio ovaj Plan (92 "za", osam "suzdržanih") u predloženom tekstu (amandman Kluba zastupnika HSS-a nije prihvaćen).

D.K.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKE AGENCIJE ZA MALO GOSPODARSTVO (HAMAG) ZA 2004. GODINU

Troškovi poslovanja veći od potpora poduzetništvu

Među brojnim temama koje su bile na dnevnom radu na 18. sjednici Hrvatskog sabora, našlo se i Godišnje izvješće o radu Hrvatske agencije za malo gospodarstvo u 2004. godini. Podsjetimo, riječ je o pravnoj slijednici Hrvatske garancijske agencije, osnovanoj 2002. godine, temeljem Zakona o poticanju razvoja malog i srednjeg gospodarstva.

Iako nisu bili zadovoljni aktivnostima te institucije u promatranom razdoblju, (troškovi njena poslovanja bili su veći od potpora poduzetništvu), zastupnici su prihvatili ovo zakašnjelo Izvješće, imajući u vidu činjenicu da podaci za 2005. ukazuju na pozitivne pomake. Spomenimo i upozorenje sudionika u raspravi, da se Agencija ne bi trebala baviti samo izdavanjem garancija, budući da po zakonu ima puno širi djelokrug. Naime, trebala bi poticati i osnivanje subjekata malog gospodarstva, ulagati u taj sektor, inicirati poboljšanje uvjeta poslovanja, itd.

O IZVJEŠĆU

Prezentirajući ovo Izvješće zastupnicima, Tomislav Kovačević, predsjednik Uprave Agencije, konstatirao je da podaci koje sadrži ukazuju na ogromnu pasivnost u radu te institucije. Naime, tijekom 2004. godine izdano je svega 10 garancija za poduzetničke kredite, u iznosu nešto većem od 3 mln. kuna (to je nastavak pasivnog trenda poslovanja Agencije iz 2003., kada je izdano svega 9 garancija). Osim toga, odobrene su 22 financijske potpore, u iznosu od

237.716 kuna, a riješeno je i 48 zahtjeva za reprogramiranjem kredita.

Podsjetio je na to da je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo pravni sljednik Hrvatske garancijske agencije, koja je ugašena 2002. godine. Naime, u ožujku te godine donesen je Zakon o poticanju razvoja malog i srednjeg gospodarstva kojim je osnovan HAMAG. Djelatnost te Agencije obuhvaća poticanje i osnivanje subjekata malog gospodarstva, poticanje ulaganja, financiranje i davanje jamstava, odobravanje bespovratnih potpora za različite oblike poticaja i drugi poslovi na području poticanja poduzetništva. Budući da nova institucija nije registrirana u roku, u periodu transformacije došlo je do zastoja u radu. Naime, nije na vrijeme formirana nova uprava, odnosno upravni odbor, pa se nisu mogle izdavati nove garancije. Osim toga, došlo je do zastoja u isplaćivanju aktiviranih starih garancija, što je izazvalo veliki revolt banaka, a i samih poduzetnika, koji su izgubili povjerenje u državnu agenciju. Dakako, to se odrazilo i na njen rad u 2004. godini.

U listopadu te godine Upravni odbor je donio 5 novih programa koji su bili prilagođeni poduzetnicima i usklađeni s tržišnim potrebama, a samim time i atraktivniji. Formirana je privremena uprava koja je odradila početne korake, a Vlada RH je dodijelila Agenciji novi poslovni prostor, tako da su stvoreni preduvjeti za njen uspješniji rad. Uz aktivnosti izdavanja garancija, donesen je i program uspostave mreže konzultanata za malo gospodarstvo.

Po riječima gospodina Kovačevića, Račun prihoda i izdataka Agenci-

je za 2004. godinu iskazao je pozitivan financijski rezultat. Bilanca sa stanjem na dan 31. prosinca pokazuje povećanje vrijednosti imovine Agencije u odnosu na 2003. godinu. Njene potencijalne obveze krajem godine iznosile su 186 mln kuna.

U zaključnom dijelu izlaganja spomenuo je da se u 2005. godini dogodio pozitivan pomak. Naime, tijekom godine izdano je 86 garancija, u vrijednosti od gotovo 60 mln. kuna, što je omogućilo plasiranje više od 100 mln. kuna u hrvatsko gospodarstvo.

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici ponuđeno Izvješće razmotrio je matični Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu. Na sjednici tog radnog tijela predstavnik resornog ministarstva i predsjednik Uprave HAMAG-a istaknuli su da u izvještajnom razdoblju Agencija bilježi loše rezultate zbog nepostojanja odgovarajućih projekata, te da tripartitni ugovor HAMAG - poslovne banke - županije nije zadovoljavajuće operacionalizirane u praksi, zbog zahtjeva banaka da se kao jamstvo uključe i nekretnine tražitelja kredita. Zbog toga je u Državnom proračunu za 2006. godinu odobreno 6 mln. kuna za regionalne jamstvene programe, koji bi se uskoro trebali realizirati (sufinancirale bi ih županije). Osmišljen je i novi projekt - Lokalni projekti razvoja - za koji iznos jamstva treba biti svega 30 posto veći od iznosa odobrenog kredita.

Članovima Odbora je neshvatljivo da neke poslovne banke nisu htjele prihva-

titi jamstvo državne agencije, a na pitanje namjerava li HAMAG uvesti poticanje transfera novih tehnologija poduzetnicima, dobili su potvrđan odgovor predstavnika predlagatelja. Zatražili su i da im Upravni odbor Agencije, prije rasprave o ovoj točki dnevnog reda na sjednici Sabora, dostavi izvješće o svom radu.

Tijekom 2004. godine Agencija je izdala svega 10 garancija za poduzetničke kredite, u vrijednosti većoj od 3 mln. kuna, te odobrila 22 potpore, u iznosu od oko 238 tisuća kuna.

Priklonivši se Mišljenju Vlade RH, koja je prihvatila predloženo Izvješće, sugerirali su Hrvatskom saboru da doneše odluku o njegovu potvrđivanju.

RASPRAVA

Podaci za 2005. ohrabruju

Velimir Pleša je najavio da će Klub zastupnika HDZ-a primiti ovo Izvješće na znanje, s obzirom na to da je od promatranog razdoblja već prošlo poprilično vremena, ali da imaju određene zamjerke na rad HAMAG-a u 2004. godini. Mišljenja su, naime, da se Agencija ne bi trebala baviti isključivo izdavanjem garancija, budući da po zakonu ima puno širi djelokrug (trebala bi poticati i osnivanje subjekata malog gospodarstva, ulagati u taj sektor, inicirati poboljšanje uvjeta poslovanja, itd.) Bez obzira na to što se njena cjelokupna aktivnost u 2003. i 2004. godini sastojala od davanja garancija, rezultati baš nisu pohvalni (u 2004. ih je izdano svega 10, dakle jedna više nego 2003.). Razlog - poslovne banke nemaju povjerenja u garancije HAMAG-a, pa traže nekakve druge instrumente osiguranja (npr. hipoteku), iako je riječ o najboljem instrumentu osiguranja kredita koje mali poduzetnik može dobiti. Stoga je dobro

da se 2005. krenulo u prezentaciju programa i dogovore s bankama i jedinicama lokalne samouprave, kako bi i one bile što zainteresiranije za prihvaćanje ovakvih jamstava, kao i potpora koje se daju putem Agencije. Najveća odgovornost leži na onim lokalnim jedinicama gdje je iskazan mali interes za dobivanje potpora (Zadarska, Virovitičko-podravska, Šibensko-kninska, Ličko-senjska, Dubrovačko-neretvanska i Požeško-slavonska županija).

U 2005. pozitivan pomak

Za razliku od promatranog razdoblja, 2005. je izdano više od 80 garancija za poduzetničke kredite kod poslovnih banaka, u vrijednosti većoj od 100 mln. kuna, s tim da su garantni iznosi smanjeni. Osim toga, zaprimljeno je 4696 zahtjeva za bespovratne potpore, ili 12,1 posto više nego godinu dana ranije, napominje Pleša.

Na kraju je prenio mišljenje svojih stranačkih kolega, da bi HAMAG i ostale institucije trebalo obvezati da s izvješćima za proteklu godinu izađu najkasnije u roku mjesec dana, kako bi Sabor mogao pravodobno reagirati i predložiti i druge mjere za poticanje malog gospodarstva.

I Klub zastupnika IDS-a smatra neprimjerenim da se izvješće o radu jednog državnog tijela za 2004. razmatra tek u veljači 2006, kaže Dorotea Pešić-Bukovac. Slažu se s ocjenom da je broj izdanih garancija tijekom promatranog razdoblja premalen, da bi se uopće opravdalo postojanje ove Agencije. Smeta ih to što u Izvješću nisu prikazani efekti programa za koji su dana jamstva (npr. povećanje broja radnih mjesta i proizvodnje, itd.) i što nije obrazloženo zbog čega je utrošeno svega 290,5 tisuća od ukupno 150 tisuća kuna predviđenih za razvoj mreže profesionalnih konzultanata. Smatraju da bi i podaci o broju nezaposlenih po županijama trebali biti svojevrsni putokaz za usmjeravanje garancija, novaca i programa (sada je aktivnost Agencije uglavnom usmjerena na programe za područja od posebnog državnog interesa).

Po njihovu mišljenju dosadašnje aktivnosti na edukaciji predstavnika Agencije nisu dovoljne za stvaranje odgovarajuće poslovne klime u Hrvatskoj, budući da su naši uvjeti poslovanja najlošiji u cijeloj tranzicijskoj Europi (u Izvješću Svjetske banke rangirani smo na 118. mjestu, dok je, primjerice, Slovačka na 37., Češka na 41., Mađarska na 52., a Poljska na 54. mjestu. Nema potrebe ići na izobrazbu na Daleki istok, kad su nordijske i baltičke zemlje školski primjer za pravu mjeru državne intervencije u ekonomiju, tvrdi zastupnica.

Po ocjeni njenih stranačkih kolega, HAMAG se dosad ponašao prilično elitistički, po načelu: "Tko bliže vatri više se ugrije". Dakako, to ubuduće treba promijeniti, daljnjim razvojem mreže ureda Agencije, većim kontaktima s institucijama potpore na terenu i daleko većom promidžbenom aktivnošću.

Ispravljajući njen navod, Pero Kovačević (HSP) je primijetio da strane banke nemaju interes pratiti HAMAG i naše programe. Sve će se lakše financirati kad budemo imali hrvatsku poslovnu banku.

Kakav rad, takvi rezultati

Po ocjeni Kluba zastupnika HSS-a, što ju je prenio Željko Pecek, Agencija je u izvještajnom razdoblju bila sama sebi svrha, jer nije uspjela odraditi ono što se od nje očekivalo (za taj hladni pogon u godinu dana utrošeno je 8,5 mln. kuna iz Proračuna). Naime, 21 zaposlenik je u godinu dana izdao svega 10 garancija, "teških" 3,1 mln. kuna. Nešto uspješniji su bili u izdavanju potpora (izdana je jedna više nego što je bilo zaposlenih). Simptomatično je, međutim, da je za plaće i materijalne rashode potrošeno više od vrijednosti izdanih garancija (4,6 mln. kuna). Interesantno je, također, da su uspjeli ostvariti višak prihoda od 3,4 mln. kuna, jer to nisu znali podijeliti u potpore i druge oblike novčanih poticaja poduzetnicima.

Budući da u osnovnom Izvješću nije ništa rečeno o radu Upravnog odbora, zatražio je, kaže, dodatno izvješće o

tome. Iz njega je vidljivo da se to tijelo sastalo 5 puta, ali i prije nego što su se našli poslali su poruku da postojeći programi, koje je napravila bivša Uprava, ne valjaju i da će se mijenjati. Stoga nije čudo da banke nisu htjele prihvaćati garancije. A najtragičnije je to da su novi programi, doneseni krajem prosinca 2004., već u lipnju 2005. promijenjeni.

Po riječima zastupnika garantni potencijal Agencije iznosi 500 mln. kuna, a od toga je 314 mln. još uvijek na raspolaganju. Taj garantni fond bi trebalo što prije iskoristiti, odnosno uključiti u razvoj. Hitno treba prići osnivanju regionalnih podružnica Agencije i poraditi na dodjeli ostalih oblika potpora poduzetnicima, zbog čega je HAMAG i osnovan (u nekadašnjem Infocentru, koji je iz nepoznatih razloga ukinut, oni su mogli dobiti sve potrebne informacije).

Agencija bi trebala biti servis Vlade i pratiti sve sektore, a ne samo Ministarstvo gospodarstva, naglašava Pecek. Među ostalim, morala bi se angažirati na edukaciji poduzetnika u procesu približavanja EU, a trebat će educirati i djelatnike u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi koji surađuju s njima. Dakako, u HAMAG-u bi trebali razmišljati i o tome na koji način da se uključe u projekt Hitro Hr. i kako da ga koriste kao svoj servis.

Vlada nema viziju razvoja gospodarstva

Predstavnik **Kluba zastupnika HNS-a, Antun Kapraljević**, podsjetio je na to da prihodi malog i srednjeg poduzetništva u Hrvatskoj čine 44 posto prihoda ukupnog gospodarstva, dok je u EU taj udio veći (60 posto). To znači da imamo još dosta prostora za razvoj tog sektora.

Iako zadaće HAMAG-a na papiru izgledaju vrlo obećavajuće (ideja je bila da osnuje svoje podružnice u svakoj županiji i većim gradovima), sudeći po prezentiranim podacima nema zadivljujućih rezultata koji bi bili poticaj razvoju hrvatskog poduzetništva. Tome je, dobrim dijelom, kriva činjenica da ova

Vlada, od prosinca 2003. pa do listopada 2004., nije imala viziju razvoja gospodarstva, pa ni malog poduzetništva, iako je imala gotove gospodarske programe. Većina mjera za poticanje poduzetništva prepisana je od bivšeg ministarstva, a originalna ideja ministra Vukelića i njegovog tima je projekt socijalne usluge. Postavlja se pitanje koliko se uopće radi na upoznavanju potencijalnih korisnika s programima, s obzirom na to da je u 2004. godini za promidžbu i informiranje u proračunu Agencije izdvojeno nepunih 30 tisuća kuna (uglavnom za nacionalno savjetovanje o malom gospodarstvu). Podatak da se taj proračun u odnosu na godinu dana ranije smanjio za 3 mln. kuna (tu su uračunati i CARDS i PHARE program) najbolje pokazuje koliko Vlada i resorno ministarstvo drže do razvoja poduzetništva, kaže Kapraljević. O tome da nemaju viziju kako gospodarski pokrenuti Hrvatsku govore i podaci o padu rasta BDP-a.

Klub zastupnika HNS-a će prihvatiti ovo Izvješće, uz apel da Agencija doista počne s djelotvornom potporom razvoju malog poduzetništva, ili da ne troši uzalud novac poreznih obveznika.

Nedostaju projekti za razvoj poduzetništva

Po riječima mr.sc. **Miroslava Rožića**, Godišnje izvješće o poslovanju HAMAG-a je paradigma za čak dvije hrvatske "kule od pijeska". Prva je hrvatsko poduzetništvo u okviru gospodarske politike Hrvatske, a druga zakonska obveza različitih državnih agencija da jednom godišnje podnose kakvo-takvo izvješće Saboru. Međutim, za razliku od drugih sličnih materijala, ovaj sadrži premalo podataka i ne prikriva loše rezultate. Jasno pokazuje ne samo nedjelotvornost HAMAG-a nego i nerad i nesposobnost tijela nadležnih za gospodarstvo i razvoj poduzetništva, njihovu nemoć i bezidejnost. Drugim riječima, oslikava cjelokupnu gospodarsku sliku u Republici Hrvatskoj, u kojoj se ocrtava sva nesuvislost i promašenost kako gospodarske, bankarske, financijske i svake druge politike.

Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva ambiciozno su određeni ciljevi razvoja tog sektora, ali to izgleda nitko od vladajućih nije shvatio ozbiljno. Dokaz tome je i činjenica da taj Zakon još niti jednom nije noveliran, za razliku od stečajnog koji se mijenja već peti put. Nepostojanje projekata za razvoj malog poduzetništva, što se implicitno navodi u Izvješću, kao i okolnost da poslovne banke ne prihvaćaju garanciju državne agencije, svjedoči o tome da u Hrvatskoj vlada strani kapital koji ne želi da se naše gospodarstvo razvija.

Umjesto da se bavi isključivo izdavanjem garancija, HAMAG bi trebao poticati osnivanje subjekata malog gospodarstva, ulagati u taj sektor, inicirati poboljšanje uvjeta poslovanja, itd.

Nije točno da banke ne žele odobravati kredite i prihvaćati garancije Agencije, primijetio je **Željko Pecek**. Naime, u razdoblju od 2000. do 2003. godine odobrile su obrtnicima i malom gospodarstvu više od 5 mlrd. kuna kredita, ali na osnovi drugačijih, kvalitetnijih programa i garancija. Zajedno s lokalnim i područnim jedinicama stvarali smo zajednički garantni fond (na taj su način one kroz tri godine dobile iz Proračuna više od 100 mln. kuna za razvoj malog poduzetništva). Danas općine, gradovi i županije moraju sufinancirati kreditne programe, odnosno iz svojih skromnih prihoda odvajati za razliku u kamati od 2 posto.

Banke jedno vrijeme nisu prihvaćale garancije HAMAG-a, jer su se primjenjivali stari garancijski programi koji nisu bili prilagođeni promjenama na financijskom tržištu, primijetila je **Nevenka Majdenić (HDZ)** (te je programe donijela bivša koalicijska Vlada). Međutim, donošenje novih programa djelovalo je poticajno, tako da je iznos garancija u 2005. dostigao 60 mln. kuna, a iznos kredita premašio 107 mln. kuna.

Ustrajati na promicanju poduzetničkog duha

Svjetska iskustva su pokazala da su mala i srednja poduzeća pokretačka snaga svakog gospodarstva, u prvom redu zbog njihove otpornosti na vanjske utjecaje i mogućnosti prilagođavanja novim tehnologijama, podsjeća **Jure Bitunjac (HDZ)**. Zbog toga je već devedesetih godina osnovana Hrvatska garancijska agencija koja je prerasla u Agenciju za malo poduzetništvo. HAMAG je trebao biti spona između gospodarske politike Vlade RH i bankarskog sustava koji je privatiziran i teško odobrava kredite za razvoj poduzetništva. Sada je jedina spona između gospodarstva i bankarskog servisa HBOR. Mogućnosti djelovanja HAMAG-a u zadnje dvije tri godine bile su ograničene iz razloga koje je spomenuo ravnatelj Agencije, no u 2005. su ipak polučili solidne rezultate, kao i Nacionalni program poticanja poduzetništva.

Po ocjeni zastupnika rezultati postignuti za vrijeme bivše koalicijske vlasti su nešto skromniji nego 2004., a prema najnovijim informacijama stvari idu nabolje, barem kad je riječ o Splitško-dalmatinskoj županiji. Indikativno je, kaže, da je čak 53 posto anketiranih poduzetnika početnika izjavilo da se za privatni biznis odlučilo iz nužde, a samo 47 posto u tome vidi šansu u smislu dobre poslovne prilike. Smatra da treba ustrajati na promicanju poduzetničkog duha i u prvom redu pojačati potpore. Izrazio je uvjerenje da će Ministarstvo gospodarstva i HAMAG naći načina da s poslovnim bankama uspostave takve odnose i aranžmane koji će biti pomak u poticanju poduzetništva i razvoju gospodarstva na području cijele Hrvatske. Dakako, ključnu ulogu u tome trebaju odigrati i jedinice lokalne samouprave.

Okrenuti se domaćim bankama

Nema pravog zamašnjaka ne stvorimo li domaću državnu banku koja će pratiti projekte razvoja malog gospodarstva i

poljoprivrede, napominje **Pero Kovačević**. To mišljenje dijeli i Jure Bitunjac.

Miroslav Korenika (SDP) je spomenuo da su se i na području Varaždinske županije, i programi Račanove, ali i Sanaderove Vlade, koji su bili vrlo popularni, uvijek "razbijali" u bankama. S obzirom na to da je ovdje riječ o povlaštenim i subvencioniranim kamatama, banke radije usmjeravaju poduzetnike na svoje kredite koji su skuplji. Stoga bi Vlada i HAMAG morali dogovoriti s njima pravila ponašanja, tako da ne plasiraju samo svoje nego i državne novce, jer ćemo na taj način dobiti kvalitetnije poduzetništvo.

Nepostojanje projekata za razvoj malog poduzetništva, kao i okolnost da poslovne banke ne prihvaćaju garanciju državne agencije, svjedoči o tome da u Hrvatskoj vlada strani kapital kojem nije u interesu razvoj hrvatskog gospodarstva.

Opovrgnuo je tvrdnju zastupnika Bitunja, da su rezultati Agencije u 2003. bili skromni. Imaju li se u vidu "porodajne" teškoće i činjenica da je tada bilo zaposleno manje osoblja, te da se radilo volonterski, HAMAG je zasigurno imao bolje rezultate nego u 2004.

Troškovi poslovanja veći od osnovne djelatnosti

Krunoslav Markovinović (HDZ) je napomenuo da su u njegovoj općini akcije bivšeg ministarstva za oživljavanje malog gospodarstva išle dosta teško. Za dvije godine jedva su uspjeli podijeliti obrtnicima 14 mln. kuna, jer su banke komplicirale s davanjem kredita i garancija (lokalna samouprava je morala namaći novac za kredite, umjesto da su više ulagali u infrastrukturu). Neke banke su brzo reagirale i najvećim obrtnicima davale daleko povoljnije kredite

nego što su nudili programi HAMAG-a (Poduzetnik 1 i Poduzetnik 2).

Po mišljenju zastupnika mali broj zahtjeva za garancijom Agencije u 2004. posljedica je i tradicionalnog nepovjerenja u državne agencije. To nije nikakvo čudo, prisjetimo li se da su do 90. godine obrtnici smatrani neprijateljima društva. Na sve moguće načine je sprječavano otvaranje novih obrta (izuzetak je bilo čakovečko i samoborsko područje).

Očito je, kaže, da 2004. HAMAG nisu zapazili ni stari ni novi poduzetnici, pa su troškovi poslovanja bili veći od osnovne djelatnosti. Nejasno je, stoga, zašto je predsjednica Uprave, na sjednici Upravnog odbora 28.12., dobila nagradu.

U nastavku je spomenuo da se u promatranom razdoblju počela formirati mreža konzultanata za malo gospodarstvo, a lokalna samouprava ponudila je suradnju osnivanjem brojnih poduzetničkih centara. Najavljeni novi garancijski programi zasigurno su smanjili interes za stare, nedovoljno uvjerljive. Riječ je o programima za nove i već uhodane poduzetnike, za područja od posebnog državnog interesa, razvojačne branitelje, poljoprivredu te za obrtni kapital (njihovi efekti bit će vidljivi iz Izvješća za 2005.). Izrazio je uvjerenje da će Agencija s novom upravom u 2005. opravdati očekivanja i osnivača, ali i poduzetnika.

HAMAG je formiran radi toga da u 24 sata riješi problem poduzetnika, napominje **Slavko Linić**. Ako banka ne želi dati kredit, nije problem u vlasniku banke, nego u zaposlenicima Agencije koji nisu obavljali svoj posao (njihova je dužnost osigurati poduzetniku kredit u banci).

Dragica Zgrebec (SDP) je zamjerila Markovinoviću da loše rezultate sadašnje Vlade opravdava kritikom bivše, pa i bivšeg sustava. Podsjetila je na to da do 2000. godine banke uopće nisu odobravale kredite. Rijetki sretnici koji su ih ipak dobili, morali su plaćati kamatu između 12 i 15 posto. Tek kad je reagirala država, vrata banaka otvorena su poduzetnicima i malim gospodarstvenicima. Naime, država je sufinancirala

kamatu, te zajedno s lokalnom i regionalnom samoupravom prisilila banke da se uključe u programe za poduzetništvo. Tim putem bi trebalo nastaviti i dalje, a ne se vraćati unatrag, napominje zastupnica. Interesantno je da su sve vaše dobre ideje krenule od početka naše vladavine, odnosno od trenutka kad ste postali oporba, uzvratilo joj je Markovinović (sve što ste ustanovili bilo je napravljeno krajem 2003.)

Kolega je u pravu kad kaže da je u Međimurju i ranije bilo razvijeno obrtništvo, konstatirao je **Dragutin Lesar** (to je zato što je taj sektor vođen stručnim potezima, bez politike i politikantstva). Nažalost, mi svake godine iznova konstatiramo da banke ne prihvaćaju garancije HAMAG-a, odnosno državno jamstvo, i stječe se dojam da smo se s time pomirili. Zanima ga službeno mišljenje Hrvatske obrtničke komore o ovom Izvješću i o radu HAMAG-a u 2005. godini.

O rezultatima poslovanja Agencije u prošloj godini najbolje govore brojke, kaže **Zvonimir Mršić (SDP)**. Naime, 4,5 mln. od 11,9 mln. ukupnih prihoda otišlo je na materijalne i nematerijalne troškove i plaće zaposlenih, a svega 3,5 mln. je usmjereno poduzetnicima (isto toliko ostalo je neutrošeno na računu). Usporedbe radi, naveo je da je samo grad Koprivnica u 2002. i 2003. godini dodijelio više sredstava poduzetnicima početnicima (52 kredita u vrijednosti od 4,4 mln. kuna), nego što je HAMAG prošle godine transferirao novaca za razvoj poduzetništva u cijeloj Hrvatskoj.

Educirati konzultante, ali i poduzetnike

Dr.sc. **Krešimir Čosić (HDZ)** je upozorio na to da ovako važna izvješća koja se dostavljaju Saboru moraju biti statistički objektivizirana i pravovremena. Sukladno standardima koje predlaže Europska komisija, rezultate rada HAMAG-a treba procijeniti kroz doprinos rastu bruto nacionalnog dohotka, zapošljavanju, itd.

Nažalost, rezultati postignuti 2004. godine nikoga ne mogu impresionirati,

ali ono što se događa u 2005. je ohrabrujuće. Pozitivno je to da je čak 91 posto bespovratnih financijskih potpora odobreno u okviru programa za područja od posebnog interesa, te da se poljoprivreda financira sa preko 50 posto, uz kamate od 3-5 posto. Međutim, zabrinjava činjenica da su više od novih zahtjeva za garancijama i potporama stizali zahtjevi banaka za reprogramom ranije odobrenih kredita. To je znak da mnoge od tvrtki koje su osnovane u tom segmentu ne funkcioniraju dobro. Zbog toga se moramo više pozabaviti tzv. poduzetničkom kulturom. Uz projekte edukacije konzultanata treba osposobljavati i poduzetnike, tako da budu u stanju realno planirati, odnosno izrađivati kvalitetne poslovne planove koji će se uspjeti uklopiti u odgovarajuće gospodarske "niše". Ukazao je i na važnost logističkih lanaca, budući da malo poduzetništvo ne može funkcionirati bez velikih sustava.

Troškovi poslovanja Agencije u 2004. bili su veći od osnovne djelatnosti. Naime, 4,5 mln. otišlo je na materijalne troškove i plaće zaposlenih, a svega 3,5 mln. usmjereno je poduzetnicima.

Replicirajući mu, **Željko Pecek** je primijetio da bi se upravo HAMAG trebao baviti reprogramom kredita onima koji su imali određene teškoće u poslovanju. Model treba unapređivati, a ne stalno počinjati iz početka (raniji garancijski programi su bili dobri). Primjerice, treba aktivirati postojeću mrežu konzultanata s međunarodnim certifikatom, kojih u Hrvatskoj ima više od 200.

Ingrid Antičević-Marinović je izjavila da se slaže s ocjenom kolege Čosića, da Agencija u 2004. godini nije ispunila očekivanja, a sumnja da je u 2005. stanje bilo bolje. Uostalom, o neuspješnoj poslovnoj godini 2004. svjedoče - kaže - i napisi u mnogim našim listovima o tome kako propada sve više obrtnika i trgovačkih društava. Nažalost, gospo-

darski program Vlade identičan je ovom Izvješću HAMAG-a, zaključila je.

Zastupnik Čosić je pojasnio kako nije rekao da Agencija nije ispunila očekivanja, nego da je ovo Izvješće odraz realnosti naslijeđenog stanja i objektivnih problema, te da informacije za 2005. ulijevaju nadu da će ti rezultati uskoro biti bolji.

Po riječima **Slavka Linića**, Izvješće je korektno napisano, ali **Klub zastupnika SDP-a** ga ne može prihvatiti, jer ukazuje na nezadovoljavajući rad HAMAG-a. Naime, raspoloživa proračunska sredstva utrošena su za funkcioniranje institucije, a ne za poticanje poduzetništva. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega, Vlada bi trebala poduzeti potrebne mjere da HAMAG posreduje između poduzetnika i poslovnih banaka. Upozoravaju, također, da bi trebala poraditi na otklanjanju administrativnih prepreka za usmjeravanje sredstava iz Državnog proračuna prema gospodarskim programima.

Riječ predlagatelja

U završnom osvrtu **Tomislav Kovačević** je izjavio da se slaže s većinom primjedbi zastupnika, ali da se nije moglo ni očekivati da će Agencija na čijem je čelu, prije njegova dolaska u srpnju 2005. bio volonter, pokazati nekakve rezultate (na mjestu predsjednika uprave volontirala je zamjenica resornog ministra).

Pojasnio je da HAMAG ima jednu podružnicu u Splitu, te da nema potrebe za osnivanjem novih, jer svaka od njih mora imati najmanje 10 zaposlenih. Da bi se izbjeglo nepotrebno plaćanje administracije, postignut je dogovor s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom obrtničkom komorom i s HUP-om, da oni preko svojih podružnica pružaju informacije o poslovanju Agencije.

Na regionalnom nivou upravo se radi na stvaranju jamstvenih garantnih shema (Ministarstvo je za tu namjenu predvidjelo 6 mln. kuna) koje bi trebale biti registrirane prije ljeta. Ove godine u planu je širenje djelatnosti Agen-

cije, kako bi u potpunosti odgovorila svrsi zbog koje je osnovana. Razrađeni su garancijski programi za kreditiranje novih, ali i postojećih poduzetnika, i to u suradnji s 18 banaka, radi se na formi-

ranju mreže konzultanata za malo gospodarstvo, itd.

Nakon što je predsjedatelj, **Luka Bebić**, zaključio raspravu o ovoj temi, prešlo se na glasovanje. **Ishod - većina**

nazočnih zastupnika (73) izjasnila se za prihvatanje ponudjenog Izvješća, dok ih je 24 bilo "protiv", a 2 "suzdržana".

M.Ko.

IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE U RAZDOBLJU OD 25. SVIBNJA 2004. DO 30. RUJNA 2005. GODINE

Poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Zastupnici su većinom glasova primili na znanje Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 30. rujna 2005. godine, sukladno Prijedlogu Zaključka Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav. Druga dva zaključka Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Odbora za informiranje, informatizaciju i medije zastupnici nisu podržali.

Obnovljeno je 37 koncesija radija, 2 televizijske, a dodijeljeno je i 17 novih radijskih i 2 nove televizijske koncesije

Vijeće za elektroničke medije preuzelo je ulogu prvog nezavisnog i samostalnog regulatornog tijela u području elektroničkih medija. Koncipirano je na načelima i iskustvima europske regulatorne prakse, od samog osnivanja Vijeće je u hrvatsko radijsko i televizijsko okruženje nastojalo implementirati strukovne i civilizacijske vrijednosti koje proistječu iz temeljnih dokumenata kao što su Europska konvencija o prekograničnoj televiziji, Direktiva "Televizija

bez granica" i Zakon o elektroničkim medijima RH.

O IZVJEŠĆU

Izvješće je obrazložio **Denis Perčić**, predsjednik Vijeća za elektroničke medije.

Nekoliko prvih mjeseci rada, stoji u Izvješću, Vijeće je posvetilo osiguranju osnovnih tehničkih, infrastrukturnih i strukovnih preduvjeta za ustrojstvo i organizaciju tijela. U tom je razdoblju prioritet djelovanja bio usmjeren na raspisivanje javnih natječaja za 30-ak koncesija na kojima su djelovali postojeći nakladnici radija i televizija koji zbog pravnog "vakuuma" nisu mogli u redovnom postupku, na vrijeme obnoviti svoju koncesiju, odnosno ući u natječajnu utakmicu s eventualnim novim ponuditeljima. Obnovljeno je 37 koncesija radija, 2 televizijske, a dodijeljeno je i 17 novih radijskih i 2 nove televizijske koncesije. Sljedeća važna djelatnost bilo je raspisivanje prvog javnog natječaja za dodjelu sredstava iz Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. U suradnji sa strukovnim udruženjima nakladnika lokalnih radija i televizija pokrenuta je svojevrsna kampanja za promicanje Fonda i njegovih vrijed-

nosti, koje su nakon odluke o dodjeli sredstava prepoznati i na europskim regulatornim razinama. Jedna od osnovnih djelatnosti Vijeća zacijelo je i nadzor nad poštivanjem, odnosno kršenjem programskih načela i obveza propisanih Zakonom o elektroničkim medijima. Vijeće je započelo i s polivalentnim oblicima klasičnog monitoringa, (nadzora) počevši od uočenih nepravilnosti, pritužbi građana, upita ustanova, motrenja zatraženih snimki, pa do sustavnih višednevnih snimanja i analiza cjelokupnog programa. Nakon razdoblja koje obuhvaća Izvješće, proces nadzora kontinuirano se nastavlja i razvija na temelju rezultata radne grupe za monitoring, pri čemu se donošenje zakonom predviđenih mjera kombinira s implementiranjem europskih regulatornih preporuka kod poticanja samoregulacije i nedavno započetog ali vrlo djelotvornog procesa koregulacije. Nekoliko mjeseci nakon osnivanja Vijeće je postalo punopravnom članicom EPRA-e (Europska platforma regulatornih vlasti), a sljedeći kongres EPRA-e održat će se početkom listopada u Dubrovniku. Kako na nacionalnoj tako i na europskoj razini Vijeće je uključeno u najnovije procese poput razvoja digitalizacije, zatim izrade nove direktive u vizualnim medijskim servi-

sima, kako bi se odgovorilo na izazove koje će zahtjevna regulatorna djelatnost u budućnosti postavljati.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav Izvješće je raspravio kao matično radno tijelo. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da donese Zaključak kojim se prima na znanje Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 3. rujna 2005. godine

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina proveo je raspravu kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio Hrvatskom saboru predložiti da donese slijedeće zaključke:

1. Prihvaća se Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 3. rujna 2005. godine uz primjedbe i prijedloge iznijete u raspravi te traži od Vijeća da u slijedećem izvješću obavijesti Hrvatski sabor o tome što je poduzelo u povodu primjedbi i prijedloga iznijetih u saborskoj raspravi.

2. Zadužuje se Vlada RH da poduzme mjere kojima će sukladno zakonima RH (Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o HRT-u), obvezama preuzetim ratificiranjem Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima i preporukama nadležnih tijela Vijeća Europe, osigurati odgovarajući pristup nacionalnih manjina postajama HRT-a, te regionalnim i lokalnim radio i TV postajama i emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina, kao i da o poduzetom obavijesti Hrvatski sabor u okviru izvješća koje je dužna podnijeti Hrvatskom saboru temeljem članka 37. st. 3. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije je navedeno Izvješće razmotrio kao matično radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru Zaključak kojim se prihvaća Izvješće o radu Vijeća za elektro-

ničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 3. rujna 2005. godine.

MIŠLJENJE VLADE

U predmetnom Izvješću o radu Vijeća za elektroničke medije navedeni su podaci o raspodjeli financijskih sredstava Fonda za promicanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija određenim nakladnicima radijske i televizijske djelatnosti, dok istovremeno nije naveden ukupan iznos financijskih sredstava Fonda. Budući da je to proračunski Fond, potrebno je navesti iznos i izvor sredstava. Iz Izvješća proizlazi da Vijeće za elektroničke medije još uvijek nije donijelo podzakonski propis iz članka 64. stavka 5. Zakona o elektroničkim medijima, kojim se propisuje visina i način plaćanja naknade za koncesiju, te visina i način plaćanja naknade za natječajnu dokumentaciju i ponudu za javni natječaj. U nedostatku navedenog propisa još uvijek se primjenjuju odgovarajuće odredbe ranije važećeg Pravilnika o naknadi za obavljanje telekomunikacijskih usluga i drugih telekomunikacijskih djelatnosti i o načinu plaćanja u dijelu u kojem se odnose na plaćanje naknade za obavljanje djelatnosti radija i televizije. U cijelom tekstu predmetnog Izvješća, gdje se spominju postupci pred Upravnim sudom RH, potrebno je navesti da se zapravo radi o pokretanju upravnog spora. Vlada RH je mišljenja da je predmetno Izvješće potrebno dopuniti u pogledu pitanja administrativnog jačanja Vijeća i daljnjeg razvoja potrebnih stručnih službi, kako bi se osigurala cjelovita i stručna provedba Zakona o elektroničkim medijima u budućem razdoblju.

RASPRAVA

Fond za poticanje pluralizma raznovrsnosti medija

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Zvonimir Sabati (HSS)**. Rekao je da će HSS podržati ovo Izvješće. Podsjetio je na važnost suradnje

Vijeća za elektroničke medije i Hrvatske agencije za telekomunikacije. Agencija se bavi tehničkim elementima, a Vijeće je u cijelosti pokrilo prazninu u regulatornom smislu, tvrdi Sabati. Izvješće je metodološki dobro strukturirano i vrlo temeljito opisuje rad Vijeća. HSS pozitivno ocjenjuje rad Vijeća kroz nekoliko koraka. Prvo, svi nakladnici, njih 169 dobili su neupitan pravni status. Drugo, započet je sustav monitoringa prema europskim standardima. Treće, dodjela sredstava nakladnicima nakon natječaja koji je raspisao Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija obavljena je na transparentan način. Četvrto, konstituiranje i rad Vijeća nedvojbeno je prepoznat i u EU. Osnivanje Vijeća dalo je evidentno dobre rezultate i Klub zastupnika HSS-a želi da se nastavi s takvim radom.

U ime **Kluba nacionalnih manjina** govorila je **Zdenka Čuhnil (neovisna)** Podsjetila je da iako postoji sustavno kršenje Zakona o HRT-u, u ostvarivanju prava nacionalnih manjina na informiranje na manjinskim jezicima, Vijeće nije provelo nadzor niti je upozorilo HRT na kršenje Zakona i nepostojanje programa na regionalnim i manjinskim jezicima. Na problem nedovoljne prisutnosti regionalnih ili manjinskih jezika na javnoj televiziji i lokalnim radiopostajama u Hrvatskoj, ukazalo je i Vijeće Europe prilikom usvajanja Izvješća o monitoringu primjene povelje o regionalnim i manjinskim jezicima koja je RH ratificirala 1997. godine. Iznenađuje odluka o načinu vrednovanja prijave na natječaj za raspodjelu sredstava Fonda za pokretanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija koju je donijelo Vijeće za elektroničke medije, a kojim su upravo sadržaji namijenjeni nacionalnim manjinama vrednovani s najmanje bodova. Mišljenja smo da bi Vijeće ovu odluku trebalo preispitati i programe namijenjene nacionalnim manjinama bodovati sukladno prioritetu koji takvi programi imaju prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, Zakonu o HRT-u, i Zakonu o elektroničkim medijima. Ovaj problem bi se trebao početi rješavati na način da informira-

nje manjina dovedemo barem na razinu koju su imale 1990. godine, zaključila je Čuhnil. Klub nacionalnih manjina prima na znanje ovo Izvješće.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Reкао je da u dvije i pol godine odkad egzistira Vijeće za elektroničke medije nije zabilježena niti jedna afera pri dodjeli koncesija, a podijeljene su 62 koncesije, što je izuzetno pohvalno. Kajin je istaknuo jednu zamjerku Vijeću za elektroničke medije, a tiče se financijske potpore medijima koji nisu neovisni, nego se opredjeljuju za pojedinu političku opciju. Smatra da je potrebno o tome voditi računa i ukazati na taj problem urednicima, kako bi se održala objektivnost i politička neovisnost. Izvješće IDS apsolutno podržava.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Milan Meden (HDZ)**. Reкао je da je u Izvješću detaljno opisana uloga Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija. Tako je uloga Vijeća za elektroničke medije bila određivanje bodova za pojedine kriterije. Odbor za informiranje, informatizaciju i medije ukazao je na problematičnost kriterija za raspodjelu Fonda, jer nije jasno koji elementi utječu na broj bodova u pojedinom području. Uviđom u Izvješće Vijeća da se iščitati da je cijena proizvodnje radijskog programa jednaka u cijeloj zemlji. Međutim, potrebno je više podržati i poduprijeti medije koji emitiraju na području od posebne državne skrbi, smatra Milan Meden. Prigodom slijedeće raspodjele sredstava treba donirati radijskim i televizijskim postajama koje djeluju u otežanim uvjetima i na području od posebne državne skrbi. Vijeće za elektroničke medije radi oko dvije godine i to je dovoljan period da jedna ovakva institucija zna u kojem pravcu treba strateški razvijati svoje stručne službe, ustvrdio je Meden. Klub zastupnika HDZ-a prima na znanje ovo Izvješće i drži da ga je potrebno nadopuniti upravo administrativnim jačanjem Vijeća i razvojem svih potrebnih službi kako bi se osigurala kvalitetna provedba Zakona o elektroničkim medijima.

Razvijanje monitoringa

U ime **Kluba zastupnika zastupnika SDP-a** govorio je **Antun Vujić (SDP)**. Podsjetio je još jednom da Vijeće za elektroničke medije nisu pratile nikakve polemike koje bi dovodile njegov rad u pitanje. Impresivan je zaključak koje je Vijeće donijelo, tvrdi Vujić. 93 korisnika su dobili sredstva iz Fonda, od toga 17 televizija, podijeljene su 62 koncesije, a to je nešto što zaslužuje komplimente. Ovo je Izvješće kojeg SDP podržava zato što je početni i prvi. "U drugom Izvješću će vjerojatno trebati učiniti onaj iskorak za koji smo ovdje čuli od više sudionika ove rasprave, a koji se tiče prvenstveno razvijanja monitoringa, utvrđivanja namjenskog trošenja sredstava iz monitoringa. Izdvojena su i sredstva za usavršavanje novinara (250 000 kuna), a to je nešto što unapređuje pluralizam medija, a potrebno je i korisno". Vijeće je potvrdilo svoj legitimitet, a ne samo legalitet. Nakon prvog izvještaja, pojedinačnih preporuka i preporuka Vlade, idući Izvještaji bi trebali biti potpuniji i obuhvatiti više elemenata. SDP daje podršku Izvješću Vijeća za elektroničke medije uz primjedbe i upozorenja koja su predložena.

Za riječ se javio zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)**. Reкао je da želi upozoriti na nekoliko stvari koje ovo Izvješće ne sadrži. Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija može raspodjelom novca biti značajan pokretač razvoja pojedinih elektroničkih medija. "Smatram da bi ipak bilo dobro da smo već i u ovom Izvješću dobili podatke za što je pojedina nakladnička kuća dobila određenu visinu novca". Podsjetio je da bi Vijeće na neki način trebalo dati upute lokalnim medijima, gdje bi bili predstavljeni kriteriji za objavljivanje pojedinih informacija, zbog toga što lokalni mediji često podilaze lokalnim vlastima. Ukazao je da bi u budućem razdoblju trebalo posebno provjeriti odgovaraju li vlasničke strukture u pojedinim medijima zakonskim odredbama, s obzirom na to da su u nekoliko primjera vlasnici medi-

ja bile osobe koje su radile u konkurentskim medijima, dolazilo je do sukoba interesa. Istaknuo je da bi monitoringu trebalo pokloniti više pažnje, nego što je do sada bio slučaj, trebalo bi utvrditi da li se programske sheme uz koje su dobivene koncesije uistinu i provode. "Osobno dajem podršku ovakvom izvještaju i nadam se da će Vijeće više nego dosad financijski ali i svim svojim resursima ići u razvijanje monitoringa i posebno nadgledati poštuj li se ili ne programske sheme kako lokalnih radio stanica tako i svih ostalih medija, s naglaskom na prava nacionalnih manjina, i na kvalitetno i javno informiranje", zaključio je Korenika.

Riječ je uzeo **Franjo Piplović (DC)**. Posjetio je da oni mediji u dijelovima Hrvatske koji su bili zahvaćeni ratom, čije je gospodarstvo uništeno zavrjeđuju višu potporu, nego mediji koji se nalaze u Zagrebu i okolici. U radu Vijeća potrebno je staviti naglasak na monitoring sadržaja. Osobito na sadržaje u kojima se vrši određena diskriminacija i netolerancija na vjerskoj, rasnoj i spolnoj razini. Trebalo bi posebno honorirati i na neki način dati podršku programima koji idu ka povezivanju pojedinih lokalnih medija razmjenom sadržaja što bi utjecalo na integriranje Hrvatske. "Ja sam za da damo punu podršku nastojanjima Vijeća u ovom Izvješću", zaključio je Piplović.

Krunoslav Markovinović (HDZ) je rekao da posao Vijeća neće biti jednostavan, jer su njihovi prethodnici ostavili u naslijeđe veliki broj neriješenih predmeta. "Brojni javni natječaji za istekle ali i nove koncesije razriješili su pravne nejasnoće i pokrili eterske praznine". Podsjetio je na izbjegavanje HRT-a da plati obvezu od 24 milijuna kuna u korist Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija sukladno članku 54. Zakona o Hrvatskoj radio-televiziji. Hrvatska televizija, za razliku od radija iskoristila je zadržanih 24 milijuna kuna za poboljšanje informativnog programa. Obveza je Vijeća da osigura nadzor nad provedbom odredbi o programskim načelima i obvezama, a sustavno krše-

nje odredbi svakako ne treba tolerirati, zaključio je Markovinović.

U nastavku je govorio **Valter Poropat (IDS)**. Rekao je da je Vijeće za elektroničke medije u 16 mjeseci održalo 59 sjednica, što je u prosjeku 3,7 sjednica mjesečno, što je organizacijski dobro. Sve prispjele probleme Vijeće za elektroničke medije je razriješilo, a javnim natječajem legaliziran je status koncesija kojima su istekli ugovori. Od tada u Hrvatskoj gotovo da i nema nakladnika s nerazriješenim pravnim statusom. Poseban uspjeh ovog Vijeća jest primicanje svijesti o samoregulaciji, a samoregulacija je jedna od okosnica tzv. nove direktive o televiziji bez granica i cjelokupne europske regulative. Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije treba podržati, zaključio je Valter Poropat.

Regulacija elektroničkih publikacija

Posljednja je govorila **Marija Lugarić (SDP)**. Rekla je da Zakon o elektroničkim medijima definira da su elektronički mediji radio, televizija, ali i elektroničke publikacije. Sukladno Zakonu, Vijeće za elektroničke medije treba voditi i očevidnik o nakladnicima elektroničkih publikacija. Regulativa koja bi se trebala odnositi na elektroničke medije nije spomenuta u Izvješću. Dosadašnji propisi određuju da se elektroničke publikacije reguliraju na jedan minimalan način koji bi sprječavao pornografiju, nasilje, mržnju, kriminal, itd. Potrebno je razmisliti o pravnoj regulativi elektroničkih publikacija, smatra Luga-

rić. Predložila je da Vijeće za elektroničke medije u svom budućem Izvješću povede računa o ovom problemu koji predstavlja neistražen i sivi prostor za samu pravnu regulativu.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su sa 66 glasova "za", 16 "suzdržanih" i 14 "protiv" primili na znanje Izvješće o radu Vijeća za elektroničke medije u razdoblju od 25. svibnja 2004. do 30. rujna 2005. godine, sukladno Prijedlogu Zaključka Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Zastupnici sa 33 glasa "za", 18 "suzdržanih" i 50 "protiv" nisu podržali druga dva zaključka, Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Odbora za informiranje, informatizaciju i medije.

I.Č.

PRIJEDLOG ODLUKE O ISKAZIVANJU POVJERENJA ANI LOVRIN ZA OBNAŠANJE DUŽNOSTI MINISTRICE PRAVOSUĐA

Parlamentarna većina iskazala povjerenje novoj ministrici

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Prijedlog odluke o iskazivanju povjerenja Ani Lovrin za obnašanje dužnosti ministrice pravosuđa.

O PRIJEDLOGU

Prijedlog odluke obrazložio je predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Ivo Sanader**. Na početku izlaganja kratko se osvrnuo na razloge smjene dosadašnje ministrice pravosuđa Vesne Škare-Ožbolt, među kojima je kao najvažnije istaknuo ministričino napadanje Vlade, koje je i sama bila član, i zanemarivanje dužnosti ministrice zbog stranačkih aktivnosti. Za novu ministricu premijer je predložio Anu Lovrin, pravnicu i

saborsku zastupnicu, koja je obavljala i dužnosti gradonačelnice Zadra, zamjenice gradonačelnika Zadra, tajnice grada i rukovoditeljice pravnih poslova. Na kraju izlaganja premijer je naglasio da je pred Hrvatskom dovršavanja reforme pravosuđa koje će omogućiti građanima pravično i pravedno postupanje u svim pravnim postupcima, a uz to je i jedan od uvjeta za ulazak Hrvatske u EU.

RASPRAVA

Prvi u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HSP-a**, govorio je zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** naglasivši da predsjednik Vlade ima pravo birati suradnike koji mu odgovaraju i shodno tome neke mijenjati, odnosno pred-

ložiti imenovanje novih. Zastupnik je obećao potporu novoj ministrici ukoliko ona poduzme sve sustavne, pravne i diplomatske mjere koje su joj na raspolaganju za osporavanje i obaranje haaških optužnica protiv hrvatskih generala. Naveo je da su u dosadašnjoj suradnji s Ministarstvom pravosuđa haški optuženici imali poteškoća u ostvarivanju svojih prava i osiguravanju potrebne dokumentacije za svoju obranu.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je zastupnik **Željko Pecek (HSS)**. Podsjetivši prisutne da je HSS prije tri tjedna uputio pitanje Vladi što se radi na slučajevima haaških optuženika zaključio je da Vlada optuživši jednu ministricu sebe oslobađa odgovornosti. Zahvalio je HSP-ovom zastupniku za

pojašnjenje razloga za smjenu ministricе, dodavši kako ipak nije siguran da će hrvatske generale u Haagu braniti najbolji odvjetnici ili da će Vlada osigurati novac za njihovu obranu.

Slijedeći u raspravi, u ime **Kluba zastupnika IDS-a**, govorio je zastupnik **Damir Kajin (IDS)**. Rekao je da ministrica Vesna Škare – Ožbolt nije bila loš ministar već je napravila par izuzetno bitnih stvari kao što su uređenje gruntnice, ubrzanje rada trgovačkih sudova, a i njezina uloga u mirnoj reintegraciji istočne Slavonije bila je značajna. Nadalje je zastupnik izrazio sumnju u istinitost navedenih razloga za smjenu pozivajući se na podatke iz medija o navodnom prisluškivanju i "curenju informacija" u javnost. Kašnjenje reforme pravosuđa, prema riječima zastupnika, nije opravdan razlog prije svega jer je bivša ministrica u tom segmentu puno napravila, te će se ovom smjenom taj proces samo usporiti kao što će i povećati nepovjerenje u efikasan rad Vlade. Na kraju izlaganja zastupnik je izjavio da zbog izrečenih razloga neće glasati za iskazivanje povjerenja novoj ministrici.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** u ime **Kluba zastupnika HNS-a**. Podsjetio je da je resor pravosuđa u protekle dvije godine bio uvijek istican kao jedan u kojem je napravljeno najviše promjena i reformi posebno na području sudstva, gruntnice, suradnje s Haagom i

zakonskih projekata, te ga zanima planira li nova ministrica nastaviti tim smjerom ili smatra da u nekim stvarima treba doći do bitnijih zaokreta pošto je ta tema za Hrvatsku izrazito bitna.

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a, LS-a i DC-a** govorio je zastupnik **Ivan Čehok (HSLS)**. Rekao je kako svaki ministar pojedinačno kao član Vlade mora djelovati u cjelini, te da nitko ne dovodi u pitanje pravo predsjednika Vlade kao mandataru da predlaže ministre po svome nahođenju. Dodao je kako je, prema njegovom mišljenju, gospođa Vesna Škare-Ožbolt bila dobra ministrica koja je pokrenula niz važnih reformi u pravosuđu. Ipak, za ubrzanje reforme pravosuđa nisu adekvatne velike strategije već podrška sviju u pravosudnom sustavu, javnosti i državnom vodstvu tj. ako čitav sustav u svim svojim segmentima počne učinkovitije i brže djelovati. Pokazuje se da postoje subjektivne slabosti u cijelom sustavu i upravo stoga, smatra zastupnik, dobri ministri mogu otkloniti te slabosti i spriječiti da nekoliko sudova u Hrvatskoj umanjuje ukupnu učinkovitost pravosuđa.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Ivica Račan (SDP)** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Naglasivši kako svatko ima pravo rješavati probleme u koalicijskoj vladi kako želi dodao je da su ipak razlozi za smjenu ministricе nejasni, te da se ne želi upustiti u nagađanje o pravim uzrocima. Zaključio je da SDP nije glasao za formiranje ove

Vlade tako da neće dati potporu ni promjeni u njoj.

U pojedinačnoj raspravi jedini je govorio zastupnik **Slaven Letica (nezavisni)**. Uvodno je pohvalio razinu tolerancije u raspravi o izglasavanju povjerenja novoj ministrici pravosuđa. Dodao je kako je bivša ministrica napravila dosta dobrih stvari i zbog te činjenice ostaje sumnja u prave razloge njezine smjene. Isključivanjem Vesne Škare-Ožbolt iz Vlade dodatno će osnažiti DC, smatra zastupnik, te dodaje kako je bitno priznati dobar rad ministricе posebno na osjetljivom području suradnje s Haaškim tribunalom i pokretanje kvalitetnih projekata u okviru reforme pravosuđa.

U završnom osvrtu predsjednik Vlade **Ivo Sanader** zahvalio je zastupnicima na tolerantnoj raspravi. Potvrdio je izjave zastupnika da je u reformi pravosuđa napravljeno puno, no, dodao je, to nije samo zasluga ministricе već čitave Vlade. Još jednom je ponovio da su razlozi za smjenu ministricе prije svega kriza identiteta DC-a i napadanje Vlade čiji je i sama član. Zaključio je da je uvjeren da će Ana Lovrin još bolje obnašati svoju novu dužnost posebno u predstojećem razdoblju pregovora sa EU.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 82 glasa "za", 15 "suzdržanih" i 24 "protiv", prihvatili Prijedlog odluke o iskazivanju povjerenja Ani Lovrin za obnašanje dužnosti ministricе pravosuđa.

A. F.

izvješća
**HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora